Ἡ Νεολαία

ΑΡ. ΦΥΛ. 5 (108)
2 ΝΟΕΜ. 1940-Ε'.

«Ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος ἂς ἐγερθῇ σύσσωμον. Νῦν ὑπὲρ πάντων ὁ ἀγών».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ τὸ ἐκπροσωπεῖ, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου
κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. — ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19
Ἀριθ. Τηλεφ. Διευθύνσεως 32-094
» » Συντάξεως 34-425
» » Ἀρχισυντάκτου 593-830

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀριθ. Τεύχ. 5 — 2 Νοεμβρίου 1940
ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν	καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160	200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ »	»	80	100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ »	»	40	50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:	Λίρ. Ἀγγλίας	1	
	Ἀμερικῆς Δολ.	6	
	Αἰγύπτου Λίρ.	1	

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας), Σχολικὰς Ἐφορείας καὶ ἐπιχειρήσεις ἐν γένει ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ε.Ο.Ν.

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1ην ἑκάστου μηνός

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συνδρομηταί, τῶν ὁποίων ἔληξεν ἢ λήγει ἡ συνδρομή, ὅπως μᾶς ἐμβάζουν τακτικῶς αὐτήν.

Ὅσοι ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ τὴν ἀνανεώσουν παρακαλοῦνται νὰ μᾶς τὸ γνωρίζουν ἐπιστρέφοντες τὸ πρῶτον τεῦχος ποὺ θὰ λάβουν, μετὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς, γράφοντες ἐπὶ τῆς ταινίας τὴν λέξιν «ἀπαράδεκτον».

Ἡ μὴ τοιαύτη ἐπιστροφὴ σημαίνει διὰ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ συνδρομητοῦ νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ τεύχους καὶ τὴν ὑποχρέωσίν του ὅπως ἐμβάσῃ τὴν συνδρομήν του.

Ἐπίσης παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν κ. κ. Συνδρομητῶν ἀλλάσσουν διεύθυνσιν νὰ μᾶς τὸ γνωρίζουν ἐγκαίρως δι' ἐπιστολῆς των, ἐσωκλείοντες εἰς ταύτην καὶ 3 δραχμὰς εἰς γραμματόσημα διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ πλακιδίου τῆς διευθύνσεώς των.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ & ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 28 Ἰουνίου 1940) .... » 10.680.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Δέχεται καταθέσεις πάσης φύσεως εἰς δραχμάς. Ἀγοράζει καὶ πωλεῖ μετοχὰς καὶ ὁμολογίας εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Χρηματιστήριον διὰ λογαριασμὸν τρίτων. Παρέχει δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ δημοσίων χρεωγράφων, μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν ἑταιρειῶν. Δέχεται πρὸς φύλαξιν χρηματόγραφα παντὸς εἴδους. Ἐκμισθοῖ χρηματοκιβώτια πρὸς φύλαξιν τίτλων καὶ τιμαλφῶν ἀντικειμένων.

ΤΑ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

«Πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν,

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως σᾶς ἀνήγγειλε πρὸ ὀλίγου ὑπὸ ποίους ὅρους ἠναγκάσθημεν νὰ κατέλθωμεν εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Ἰταλίας, ἐπιβουλευθείσης τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν στιγμὴν εἶμαι βέβαιος, ὅτι κάθε Ἕλλην καὶ κάθε Ἑλληνὶς θὰ ἐκτελέσουν τὸ καθῆκον των μέχρι τέλους καὶ θὰ φανοῦν ἀντάξιοι τῆς ἐνδόξου ἡμῶν ἱστορίας.

Μὲ πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς, τὸ Ἔθνος σύσσωμον καὶ πειθαρχοῦν ὡς εἷς ἄνθρωπος θὰ ἀγωνισθῇ ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν μέχρι τῆς τελικῆς νίκης.

Ἐν τοῖς Ἀνακτόροις τῶν Ἀθηνῶν, τῇ 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄»

«Πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν,

»Ἡ στιγμὴ ἐπέστη ποὺ θὰ ἀγωνισθῶμεν διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν τιμήν της. Μολονότι ἐτηρήσαμεν τὴν πλέον αὐστηρὰν οὐδετερότητα καὶ ἴσην πρὸς ὅλους, ἡ Ἰταλία, μὴ ἀναγνωρίζουσα εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα νὰ ζῶμεν ὡς ἐλεύθεροι Ἕλληνες, μοῦ ἐζήτησε σήμερον τὴν 3ην πρωϊνὴν τὴν παράδοσιν τμημάτων τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς βούλησιν καὶ ὅτι, πρὸς κατάληψιν αὐτῶν ἡ κίνησις τῶν στρατευμάτων της θὰ ἤρχιζε τὴν 6ην πρωϊνήν. Ἀπήντησα εἰς τὸν Ἰταλὸν πρέσβυν ὅτι θεωρῶ καὶ τὸ αἴτημα αὐτὸ καθ᾽ ἑαυτὸ καὶ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον γίνεται τοῦτο, ὡς κήρυξιν πολέμου τῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

»Τώρα θὰ ἀποδείξωμεν ἐὰν πράγματι εἴμεθα ἄξιοι τῶν προγόνων μας καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐξησφάλισαν οἱ προπάτορές μας. Ὅλον τὸ Ἔθνος ἂς ἐγερθῇ σύσσωμον. Ἀγωνισθῆτε διὰ τὴν πατρίδα, τὰς γυναῖκας, τὰ παιδιά σας καὶ τὰς ἱεράς μας παραδόσεις.

Νῦν ὑπὲρ πάντων ὁ ἀγών.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ»

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

«Εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν μὲ τὰ χαλύβδινα στήθη σας προησπίσατε τὸ ἱερὸν ἔδαφος καὶ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος, σᾶς ἀπευθύνω τὸν θερμότερόν μου χαιρετισμόν.

Ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος μέχρι τοῦ τελευταίου πολίτου, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, σᾶς σκέπτονται μὲ στοργὴν καὶ μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ αἱ εὐχαί των, μαζὶ μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, σᾶς παρακολουθοῦν. Σκεφθῆτε ὅτι σᾶς ἔλαχεν ὁ ἔνδοξος κλῆρος νὰ γράψετε τὸ ὄνομά σας εἰς τὰς χρυσᾶς δέλτους τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, κοντὰ εἰς τὰ ὀνόματα τῶν μαραθωνομάχων, τῶν μεσαιωνικῶν μας ἀκριτῶν καὶ τῶν ἡρώων τοῦ 1821 καὶ τῶν ἄλλων νικηφόρων πολέμων μας. Ἀπὸ τὰ ἰδικά σας χέρια σφυρηλατεῖται σήμερον μία Ἑλλὰς ἀκόμη ὡραιοτέρα, ἀκόμη λαμπροτέρα ἀπὸ τὴν σημερινήν, ποὺ θὰ θαμβώσῃ καὶ πάλιν ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Ὁλόκληρος ὁ πολιτισμένος κόσμος ἀτενίζει πρὸς σᾶς ΚΑΙ ΕΙΜΑΙ ΕΙΣ ΘΕΣΙΝ ΝΑ ΣΑΣ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΩ ΟΤΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΔΕΝ ΘΑ ΜΕΙΝΗ Η ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΗ.

Ἐμπρός, στρατιῶται τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὸ ἴδιον πάντοτε θάρρος, μὲ τὴν ἰδίαν καὶ ἀδάμαστον θέλησιν. ΣΥΝΤΡΙΨΑΤΕ ΤΟΝ ΕΧΘΡΟΝ, ὁ ὁποῖος ἐτόλμησε νὰ θίξῃ τὴν τιμὴν τῆς χώρας μας. Η ΝΙΚΗ ΕΙΝΑΙ ΜΑΖΙ ΣΑΣ, ἡ δόξα σᾶς περιμένει.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ»

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΔΙΑ ΤΑ ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΣΥΣΣΙΤΙΑ

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου εἰσερχόμεθα τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι εἰς τὴν δευτέραν Σχολικὴν περίοδον τῶν μαθητικῶν συσσιτίων, ἀφ' ὅτου ἐσυστηματοποίησεν αὐτὰ ἡ ἐξαιρετικὴ πρὸς τὴν νεότητα στοργὴ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἁπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐκδηλωθεῖσα ὑπὸ πάντων ἀγάπη πρὸς τὸ ἔργον τῶν μαθητικῶν συσσιτίων καὶ ἡ πρόθυμος χρηματικὴ εἰσφορὰ συνεκίνησεν ἡμᾶς βαθύτατα, ὡς συνεκίνησεν ἡμᾶς καὶ ὁ ἀπαράμιλλος ζῆλος, ὃν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς ἀκαταπονήτου Ἀντιπροέδρου Κυρίας Λέλας Μεταξᾶ ἀνέπτυξαν ἥ τε Κεντρικὴ καὶ αἱ κατὰ τόπους Ἐπιτροπαὶ εἰς τὴν καλὴν ὀργάνωσιν καὶ ἄμεμπτον λειτουργίαν τῶν μαθητικῶν συσσιτίων. Εἰς πάντας καὶ πάσας ὅσοι ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Κυρίας Ἀντιπροέδρου ἕλκουν τὸ ἄροτρον τῆς φιλανθρωπίας ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν συσσιτιζομένων μαθητῶν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀλλ' οἱ χαλεποὶ καιροί, τοὺς ὁποίους διερχόμεθα, ἀπαιτοῦν ἐντονωτέραν τὴν προσπάθειαν καὶ γενναιοτέρας τὰς εἰσφοράς. Ἤδη καὶ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν σχολικὴν περίοδον διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν πόρων δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ συσσιτίζωνται ὅλοι οἱ ἄποροι μαθηταὶ καὶ οἱ συσσιτιζόμενοι καὶ αὐτοὶ ἐτρέφοντο οὐχὶ συνεχῶς, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ὀκτὼ ἐκ τῶν δώδεκα μηνῶν, τὸ δὲ θέαμα ἐφήβων παρελαυνόντων γυμνῶν κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ Σταδίου μὲ σώματα κατεσκληκότα ἐκ τοῦ ὑποσιτισμοῦ ἐνέβαλεν ἡμᾶς εἰς θλιβερὰς σκέψεις περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς φυλῆς, ἐξαρτωμένου κυρίως ἐκ τῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς εὐρωστίας τῶν νέων.

Κατὰ τὴν ἀρξαμένην σχολικὴν περίοδον ἡ ἔνδεια ηὐξήθη κατὰ πολὺ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπόρων μαθητῶν ἐπολλαπλασιάσθη. Πατέρες καὶ ἀδελφοί, στηρίγματα οἰκογενειῶν, ἔχουν ἐπιστρατευθῆ καὶ ἀφῆκαν ἀπροστατεύτους τὰς οἰκογενείας καὶ ἄπορα τὰ τέκνα των. Διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ ἐπιστρατευθέντες νὰ ἐκτελέσουν καλῶς τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον, πρέπει νὰ εἶναι ἀπερίσπαστοι ἀπὸ κάθε οἰκογενειακὴν φροντίδα καὶ νὰ μὴ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ βλέπουν εἰς τὰ ὀπίσω. Καὶ καθὼς κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου «οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετος ἐστὶν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», οὕτω καὶ οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ὅπλον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εἶναι εὔθετος εἰς τοὺς ὑπὲρ Πατρίδος ἀγῶνας καὶ εἰς τὴν νίκην. Ἡ ἀσφάλεια, λοιπόν, τῆς Πατρίδος καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς ἡμετέρας ζωῆς καὶ ἐλευθερίας καὶ τιμῆς ἐπιβάλλει, ἵνα οἱ φρουροὶ τῆς Πατρίδος διατελῶσιν ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ κάθε ἀνησυχίαν διὰ τὰς οἰκογενείας καὶ τὰ τέκνα των. Καὶ διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο πρέπει ἡμεῖς οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οἱ πολὺ ἢ ὀλίγον εὔποροι νὰ προστατεύσωμεν, νὰ ἐνδύσωμεν καὶ νὰ θρέψωμεν τὰ τέκνα τῶν ἐπιστρατευθέντων ἀδελφῶν μας καὶ οὕτω νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς αὐτοὺς τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας τῶν οἰκογενειῶν των. Ὅ,τι θὰ πράξωμεν ὑπὲρ αὐτῶν θὰ πράξωμεν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς Πατρίδος. Πλὴν τούτου ἡ ἐκ τοῦ παγκοσμίου πολέμου μαστίζουσα καὶ τὴν ἡμετέραν Χώραν οἰκονομικὴ κρίσις ἐστέρησε πολλοὺς τοῦ ἀπὸ τῆς ἐργασίας πόρου τῆς ζωῆς καὶ ηὔξησε τὴν πενίαν, διότι οὐδεὶς μισθώνει πλέον αὐτούς, οὐδὲ καλεῖ εἰς ὑπηρεσίαν.

Ταῦτα πάντα βλέπων καὶ ἀναλογιζόμενος ἐνόμισα ἐσχάτην ἀπανθρωπίαν νὰ μὴ ὁμιλήσω περὶ τούτων πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ὁ καιρὸς συνωθεῖ ἡμᾶς πρὸς τοῦτο. Διότι πάντοτε εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁμιλῶμεν περὶ τῆς φιλανθρωπίας, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς πολλῆς τοιαύτης ἔχομεν ἀνάγκην παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν πάντων Πατρὸς καὶ Δεσπότου καὶ Θεοῦ, μάλιστα δὲ εἰς τὸν παρόντα καιρόν, ὁπότε πολλὴ ἡ δυστυχία καὶ βαρὺς ὁ ἐπερχόμενος χειμών, καὶ πολλὺς πανταχόθεν διὰ τοὺς ἐνδεεῖς καὶ ἀπόρους ὁ πόλεμος καὶ διπλῆ ἡ πολιορκία, διότι ἡ μὲν πεῖνα κατατρώγει ἔνδον τὰ σπλάγχνα, τὸ δὲ ψῦχος παγώνει ἔξωθεν τὴν σάρκα καὶ καθιστᾷ αὐτὴν νεκράν. Διὰ τοῦτο ἔχουν ἀνάγκην αὐτοὶ καὶ ἰδίως τὰ τέκνα των περισσοτέρας τροφῆς, ἰσχυροτέρας περιβολῆς καὶ ἐνδυμασίας καὶ στέγης καὶ ὑποδημάτων καὶ πολλῶν ἄλλων.

Ὑπὲρ ὅλων τούτων ἀνέλαβον πρεσβείαν δικαίαν καὶ παρακαλῶ ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, ὅστις θεωρεῖ ὅλους τοὺς ἀπόρους ὡς μικροὺς ἀδελφούς του καὶ κάθε εὐεργεσίαν εἰς αὐτοὺς θεωρεῖ ὡς ἀναφερομένην εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, λέγων «πεινῶντα μὲ εἴδετε καὶ ἐθρέψατε», διότι «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τῶν μικρῶν τούτων ἐμοὶ ἐποιήσατε», ἐν ὀνόματι τῆς ἀσφαλείας τῆς Πατρίδος καὶ τῆς ἡμετέρας ζωῆς καὶ ἐλευθερίας, ἣν περιφρουροῦν οἱ στρατευθέντες ἀδελφοί μας, καὶ τέλος ἐν ὀνόματι τῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ὑγείας τῆς φυλῆς, παρακαλοῦμεν, ἵνα εἰσφέρητε γενναιότερον καὶ δαψιλέστερον ὑπὲρ τῶν μαθητικῶν συσσιτίων, διὰ νὰ δυνηθοῦν ταῦτα νὰ παρέχουν ἐπαρκῆ θερμὴν τροφὴν εἰς τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ μας. Κανεὶς ἂς μὴ μείνῃ ἀμέτοχος τῆς λειτουργίας ταύτης, ἀλλ' ἕκαστος ἂς εἰσφέρῃ. Οἱ πλούσιοι πλουσίως, οἱ ὀλιγώτερον εὔποροι καθ' ὅσον δύνανται. Ὅλοι βοηθήσατε τὰ μαθητικὰ συσσίτια καὶ θρέψατε πεινῶντα τὸν Χριστόν. Οὗ τὸ ἄπειρον ἔλεος καὶ ἡ φιλανθρωπία εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ
Διάπυρος πρὸς Θεὸν Εὐχέτης

Βέβαια οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι· καὶ εἶναι δύσκολοι ὄχι μόνον διὰ σᾶς ἀλλὰ διὰ τὸ σύνολον· διότι καὶ ὁ ἐργάτης ὑποφέρει — καὶ ἀκόμη περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους — ἀλλὰ καὶ οἱ ἐργοδόται ὑποφέρουν, οἱ μεγάλοι ἐργοδόται τοῦ βιομηχανικοῦ κλάδου καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ κλάδου, διότι καὶ αὐτοὶ δὲν γνωρίζουν τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας θὰ συναντήσουν αὔριον. Ἔχομεν εἴδη ἐμπορίου, ὡς εἶναι τὸ βαμβακεμπόριον, τὸ ὁποῖον ἐξαφανίζεται. Προσπαθοῦμεν βέβαια νὰ περισώσωμεν τοὺς πρώην βαμβακεμπόρους, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἐμπορίου τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐξαφανίζεται. Ὥστε βλέπετε πῶς ἡ λαῖλαψ αὐτή, ἡ ὁποία ἐπῆλθεν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, θίγει ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις, ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλὰ ἐγὼ εἶμαι βέβαιος δι' ἕνα πρᾶγμα: ὅτι ἐὰν ὅλοι εἴμεθα ἀποφασισμένοι, παρ' ὅλας τὰς δυσχερείας αὐτάς, χωρὶς νὰ ἀποκαρδιωθῶμεν νὰ βαδίσωμεν εἰς τὰ ἐμπρὸς θὰ βαδίσωμεν. Καὶ ἴσως - ἴσως ἡ λαῖλαψ αὐτή, ἡ ὁποία τόσας δυσκολίας μᾶς παρουσιάζει, θὰ μᾶς στερεώσῃ ἀκόμη περισσότερον εἰς τὰς ἀποφάσεις μας καὶ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἐργασίας μας καὶ εἰς τὰς ἰδικάς μας ἰδεολογικὰς κατευθύνσεις ὡς Ἑλλήνων, εἰς τρόπον ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ, ἀναμφισβητήτως, καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὅταν ἐξέλθωμεν ἀπὸ αὐτὴν νὰ εἴμεθα πολὺ ἰσχυρότεροι.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

(Ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸς τοὺς ἐπαγγελματίας καὶ βιοτέχνας)

Γράμματα στους νέους

★ Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ★

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Αὐτὲς τὶς μέρες θὰ χαρῆτε μιὰν ὡραία καὶ μεγάλη γιορτή: τὴν ἐπέτειο τῆς Ὀργανώσεώς μας. Μαζὶ μὲ σᾶς θὰ τὴν χαρῇ κι' ὁλόκληρο τὸ Ἔθνος, ποὺ γεμᾶτο ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ πίστι στὸν ὑπέροχο θεσμό, παρακολουθεῖ πάντα τὴν Ὀργάνωσί μας μὲ κάθε ἐνδιαφέρον καὶ στοργή. Μὰ ἡ γιορτὴ εἶναι πρὸ πάντων δική σας. Εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς Ἑλληνικῆς Νεότητος.

Μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου, ἡ 7η Νοεμβρίου εἶναι ἡ σημαντικώτερη ἡμερομηνία τῆς νέας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Ἂν ἡ 4η Αὐγούστου μπορῆ νὰ παραβληθῆ μὲ μιὰ θεία πνοή, ποὺ ζωογόνησε καὶ τόνωσε καὶ ἀναγέννησε τὴν ἐθνικὴ ψυχή, ἡ 7η Νοεμβρίου εἶναι τὸ ὡραιότερο, τὸ πολυτιμότερο λουλούδι, ποὺ, κάτω ἀπὸ τὴ γονιμοποιὸ δύναμι τῆς πνοῆς αὐτῆς, ἀνεδύθη αὐτόματα κι' ὁρμητικὰ ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ Ἔθνους. Εἶναι τὸ λουλούδι τῆς ἐλπίδος, ὄχι πιὰ τῆς ἐλπίδος, ἀλλὰ τῆς πλήρους αἰσιοδοξίας, τῆς ἀπόλυτης πίστεως στὴ δύναμι, στὴν ἀξία καὶ στὸ μέλλον τῆς Φυλῆς μας.

Ὅταν, μέσα στὸ μαῦρο χάος τῆς ἀταξίας, τῆς καταπτώσεως καὶ τῆς ἀπελπισίας, ὁ Ἀρχηγός, ὁ μόνος Ἕλλην ποὺ κρατοῦσε ἀνέπαφο τὸ πλούσιο ἀπόθεμα τῆς αἰσιοδοξίας καὶ τῆς πίστεώς του, ἔδωσε μ' ἀποφασιστικότητα καὶ δύναμι στὸ Ἔθνος τὸ στιβαρό του χέρι, γιὰ νὰ τὸ βοηθήσῃ νὰ σηκωθῆ καὶ νὰ κρατηθῆ στὰ πόδια του, ἐστάθηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ κι' ἐκύτταξε γύρω του ψάχνοντας νὰ βρῆ ἕναν βοηθὸ κι' ἕναν παραστάτη γιὰ τὴν ὑπεράνθρωπη προσπάθεια. Καὶ τότε ἀκριβῶς ἀκούστηκε, ἰσχυρὰ κι' ἐπιτακτική, ἡ φωνή του, ποὺ ἀντήχησε καὶ θ' ἀντηχῆ πάντα μέσα μας σὰν μιὰ ἱερὴ πρόσκλησι, σὰν ἕνα ἐγερτήριο σάλπισμα: «Σήκω ἐπάνω, Ἑλληνικὴ Νεολαία»!

Ὅπως ἦταν ἑπόμενο, ὁ Ἀρχηγὸς δὲν ἔκαμε λάθος. Ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία σηκώθηκε. Καὶ σηκώθηκε ὄχι μόνο ὡς σῶμα, ἀλλὰ καὶ ὡς πνεῦμα καὶ ὡς ψυχή. Ὄχι ἁπλῶς ὡς ἀριθμὸς ἀτόμων, ἀλλὰ ὡς ἑνιαῖο σύνολο, τὸ σύνολο τῆς Ἑλληνικῆς Νεότητος. Κι' ἔσπευσε ἀμέσως νὰ καταθέσῃ στὰ πόδια τοῦ Ἀρχηγοῦ, στὴν ἀπόλυτη διάθεσί του γιὰ τὴν ἡρωϊκὴ κι' ὑπεράνθρωπη προσπάθεια τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς ἀναδημιουργίας τοῦ Ἔθνους, τὰ πιὸ ἀκριβὰ καὶ πιὸ πλούσια στοιχεῖα τῆς ἐσωτερικῆς της ὑποστάσεως, τὴν ἁγνότητά της, τὸν ἐνθουσιασμό της, τὴν αἰσιοδοξία της, τὴν ἀποφασιστικότητά της, τὴ θέλησί της, τὴν αὐτοθυσία της.

Τότε ὁ Ἀρχηγὸς σκίρτησε ἀπὸ ἱκανοποίησι καὶ περηφάνεια, καὶ βλέποντας τὴν ἀτέλειωτη στρατιὰ τῶν Νέων νὰ προσέρχεται καὶ νὰ συγκεντρώνεται γύρω του, θὰ εἶπε ἀσφαλῶς μέσα του: Νῦν ἐδοξάσθη ἡ Ἑλλάς! Στὰ χέρια του εἶχε πιὰ τὸ ἁγνότερο καὶ καλύτερο προζύμι γιὰ τὸ ξαναπλάσιμο τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς, εἶχε τὰ πιὸ γερὰ καὶ πιὸ στερεὰ ὑλικὰ γιὰ νὰ βάλῃ τὸ ἀτράνταχτο θεμέλιο τῆς νέας ἐθνικῆς ἀναδημιουργίας. Ἡ Ἑλλάδα μας σώθηκε πραγματικά.

Μὲ τὴν ἴδια ἱκανοποίησι καὶ περηφάνεια σᾶς παρακολουθεῖ καὶ τώρα ὁ Ἀρχηγός, καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν ὁλόκληρο τὸ Ἔθνος, νὰ προχωρῆτε σὲ πυκνὲς φάλαγγες στὸν ὡραῖο καὶ τιμημένο δρόμο σας, ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς τὸν γνησιώτερο συμπυκνωτὴ τῶν αἰσθημάτων σας καὶ τῶν ἰδανικῶν σας, τὸν Κυβερνητικὸ Ἐπίτροπο τῆς Ὀργανώσεώς σας. Στὴ μεγάλη κι' ἀτέλειωτη αὐτὴ πορεία σας, ἡ γιορτὴ τῆς ἐπετείου εἶναι ἕνας φωτεινὸς σταθμός, μιὰ ὡραία ἀνάπαυλα, ποὺ δικαιοῦσθε νὰ τὴ χαρῆτε μὲ πλήρη συναίσθησι τῆς μεγάλης ἀξίας τῆς μέχρι τώρα συμβολῆς σας, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑψηλῆς εὐθύνης σας γιὰ τὸ μέλλον.

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπη
Μελῆς Νικολαΐδης

ΠΕΙΘΩ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ὁ Ἀρχηγὸς ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνεταιριστικῆς Σχολῆς ὡμίλησε πρὸς τοὺς νέους σπουδαστάς, τονίσας τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος εἶναι «ἡ ἀέναος, ἡ ἀείρροος πηγή, ἡ ὁποία διαρκῶς τρέφει τὸ Ἐθνικὸν σῶμα τῆς Ἑλλάδος».

Ὁ Ἀρχηγός, ἀφοῦ διὰ μακρῶν ἐτόνισε τὰς σπουδαιοτάτας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ προσφέρουν οἱ συνεταιριστικοὶ ὑπάλληλοι, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Πρέπει ἐπίσης νὰ εἶσθε φίλοι καὶ συνεργάται καὶ συναγωνισταὶ τῆς Ε. Ο. Ν.

»Τί εἶναι ἡ Ε. Ο. Ν. εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον; Τὰ παιδιὰ τῶν ἀγροτῶν, τὰ ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια τῶν ἀγροτῶν. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἶσθε εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς θὰ σταλῆτε νὰ διευθύνετε, ὅταν δὲν εἶσθε εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ παιδιά, μὲ τὰ ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια τῶν ἀγροτῶν; Εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ ἀποτελεῖτε καὶ ἰδιαιτέραν Διοίκησιν τῆς Ε. Ο. Ν. ἐνταῦθα, ὥστε νὰ εἶσθε ἀπολύτως ἐκπαιδευμένοι· οἱ πλεῖστοι δὲ ἐξ ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς σχολῆς, ὡς βαθμοφόροι τῆς Ε. Ο. Ν., θὰ εἶσθε, μεταβαίνοντες εἰς διάφορα μέρη τῆς ἐργασίας σας, τὰ στελέχη τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ θὰ χρησιμεύσετε εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς.

»Βέβαια, αἱ δυσκολίαι, τὰς ὁποίας θὰ ἔχῃ κανεὶς νὰ ἀντιμετωπίσῃ, εἰς οἱονδήποτε ἔργον καὶ ἂν ἀσχοληθῇ, εἶναι πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι αἱ δυσκολίαι, τὰς ὁποίας σεῖς, ἡ γενεά σας, ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ, εἶναι πολὺ μικρότεραι ἀπὸ τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας ἀντεμετώπισαν οἱ προκάτοχοί σας, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίζοντο μετὰ κόπου καὶ μόχθου διὰ τὴν πρόοδον τῆς συνεταιριστικῆς ἰδέας. Ἐκεῖνοι εἶχον ἀντιπάλους των τὸ Κράτος ὁλόκληρον, τὴν κοινωνίαν, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα, τὰ πολιτικά, δηλαδή, τὰ κομματικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐσεῖς ἔχετε τὸ Κράτος βοηθὸν καὶ προωθητήν σας εἰς τὸ ἔργον. Ἔχετε τὴν κοινωνίαν ὁλόκληρον ἀποβλέπουσαν μετὰ συμπαθείας πρὸς τὸ ἔργον σας. Πολιτικὰ κομματικὰ ἐμπόδια δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξουν πρὸ ὑμῶν, διότι ἡ πολιτικὴ πλέον ἔχει ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ κομματικοῦ βίου καὶ ἀπέκτησεν εὐρύτητα καθαρῶς ἐθνικήν. Ἑπομένως, ἀπὸ ἀπόψεως γενικῆς, ἐμπόδια εἰς τὸ ἔργον σας δὲν θὰ ἀπαντήσετε, παρὰ μόνον τὰ συνήθη ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα ἀπαντᾷ κάθε ἄνθρωπος ἐν τῇ ζωῇ του, καὶ ἕνα ἐξαιρετικὸν ἐμπόδιον προκύπτον ἀπὸ μερικὰς πεπαλαιωμένας συνηθείας, ὄχι βέβαια εἰς ὁλόκληρον τὸν συνεταιρισμένον κόσμον, ἀλλ' εἰς μερικὰ τμήματα αὐτοῦ, τὰς ὁποίας, πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ τούτου τοῦ συνεταιρισμένου κόσμου καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς συνεταιριστικῆς κινήσεως, ὀφείλετε νὰ ἐκριζώσετε διὰ τῆς πειθοῦς καὶ τῆς ἐργασίας».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

„ΝΥΝ ΠΕΡΙ ΠΑΝΤΩΝ ΑΓΩΝ"

Ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκεται εἰς πόλεμον ἀπὸ τῆς περασμένης Δευτέρας. Ὁ Κύριος καὶ ἡ παγκόσμιος συνείδησις γνωρίζουν ὅτι δὲν εἶναι ἡ Ἑλλὰς ποὺ τὸν ἐπεζήτησε αὐτὸν τὸν πόλεμον. Δὲν εἶναι αὐτὴ ποὺ τὸν ἠθέλησε. Τὸν ἐπεζήτησαν καὶ τὸν ἐζήτησαν ἄλλοι. Ἐκεῖνοι ποὺ τὸν παρεσκεύαζον ἀπὸ καιροῦ, ἀφότου ἐπείσθησαν ὅτι οὔτε μὲ δελεασμούς, οὔτε μὲ εὐδαιμονικὰς ὑποσχέσεις, ὅπως οὔτε μὲ ἀπειλὰς οὔτε μὲ ἐπίδειξιν τοῦ ὄγκου τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ὕλης των, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τὴν ἐξαναγκάσουν νὰ ἐνδώσῃ καὶ ὑποκύψῃ — ὅπως ἐνέδωσαν καὶ ὑπέκυψαν ἄλλοι — εἰς τὰς θελήσεις των.

Γνωρίζει ὁ Κόσμος μὲ πόσην ἐπιμονὴν καὶ μὲ πόσην τέχνην ἠσκήθη ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ λαοῦ της τὸ ειδεχθὲς καὶ ἄνανδρον ὅπλον τῶν νεοβαρβάρων, ὁ ψυχολογικὸς ἐκβιασμός, ἀφ᾿ ἧς ἐποχῆς ἡ Ἰταλία τοῦ Μουσσολίνι, αἰφνιδιάζουσα τὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ὄγκου της, ἐπέδραμε καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν μικρὰν ἀλβανικὴν γωνίαν τῆς χερσονήσου μας, διὰ νὰ τὴν καταστήσῃ αἰχμὴν ἀπειλῆς ἐναντίον ὅλης τῆς Βαλκανικῆς μας περιοχῆς καὶ ἐναντίον τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ θαυμάζῃ ὁ Κόσμος τὴν ἀταραξίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρικὴν ἀξιοπρέπειαν μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Χώρα αὐτὴ καὶ οἱ Ἄρχοντές της ἀντεμετώπισαν ἐπὶ ἑβδομάδας, ἐπὶ μῆνας, ἐπὶ ἔτη αὐτοὺς τοὺς βαναύσους ἐκβιασμούς. Ὅταν τὰ ὅπλα τῆς ψυχολογικῆς βίας ἀπεδείχθησαν ἀτελεσφόρητα, οἱ ἄνθρωποι τῆς Ρώμης ἐπροχώρησαν εἰς τὰς προκλήσεις. Ἡ παγκόσμιος συνείδησις μὲ ἀποτροπιασμὸν ἤκουσε πρὸ δύο μηνῶν τὸν τορπιλλισμὸν τῆς ἀνυπόπτου «Ἕλλης» εἰς τὴν Τῆνον. Ἐμάντευσεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, καὶ ἐμάντευσεν ὀρθῶς, ὅτι ἰταλικὸν ἦτο τὸ σκότιον ἐκεῖνο ἔργον τῆς δολοφονικῆς ἐνέδρας. Φυσικὰ ὅ,τι ἦτο τόσον φανερὸν διὰ τὸν Κόσμον δὲν ἠμποροῦσε νὰ εἶναι μυστικὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Μολοντοῦτο ἡ Ἑλλάς, ἡ Κυβέρνησίς της καὶ ὁ λαός της, λαὸς ἀνδρῶν κατ᾿ ἐξοχήν, εἶχε τὴν δύναμιν νὰ χαλιναγωγήσῃ τὴν ὀργήν του καὶ νὰ τὴν ὑποτάξῃ εἰς τὴν σύνεσιν. Τὸ σπουδαιότερον εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ὑπερνικήσῃ τὸ αἴσθημα τῆς ἀπεράντου ἀηδίας ποὺ προεκάλουν αἱ χυδαῖαι μέθοδοι τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ Ἑλλὰς ἦτο ἀποφασισμένη, μὲ πᾶσαν δυνατὴν θυσίαν, ἐντὸς ἐννοεῖται τῶν ὁρίων τῆς τιμῆς, νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ διακυβευθῇ ἐξ ὑπαιτιότητός της ἡ εἰρήνη εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν Εὐρώπην. Ἀλλ᾿ οἱ ἄνθρωποι τῆς Ρώμης διέπραξαν τὸ σφάλμα νὰ ὑπερβοῦν αὐτὰ τὰ ὅρια, διατυπώσαντες ἀξιώσεις, αἱ ὁποῖαι, ἐὰν δὲν ἀπερρίπτοντο, ὡς ἀπερρίφθησαν, θὰ ἐσήμαινον κατάλυσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἐλευθερία ὅμως καὶ ἡ ἀνεξαρτησία δὲν ἐδόθη εἰς τοὺς Ἕλληνας ὡς δῶρον ἰσχυρῶν ἡγεμόνων, ποὺ ἐξεστράτευσαν πρὸς χάριν των μὲ ὅλας των τὰς δυνάμεις, οὔτε ὡς εὐτυχὲς ἀλλὰ τυχαῖον συμπτωματικὸν ἀποτέλεσμα διεθνῶν διπλωματικῶν συνδυασμῶν. Ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος ἀπεκτήθη μὲ ἀγῶνας, μὲ μαρτύρια καὶ μὲ θυσίας γενεῶν καὶ κάθε γωνία τῆς γῆς της, κάθε ράχη βουνοῦ, κάθε βράχος καὶ κάθε πτυχὴ τῆς θαλάσσης της ἔχει ποτισθῆ μὲ δάκρυ καὶ μὲ αἷμα. Διὰ τοῦτο οἱ Ἕλληνες τὸν ἀγαποῦν τὸν τόπον αὐτὸν τὸν λιτόν, τὸν πτωχόν, ἀλλὰ τόσον φωτεινὸν καὶ ὡραῖον κατὰ ἕνα τρόπον ἰδιότυπον καὶ ἀλλόκοτον, μὲ μιὰν ἀγάπην ἄψεἰαν καὶ πείσμονα, γλυκύπικρον, ἀνάμικτον μὲ πόνον. Καὶ τὴν ἐλευθερίαν του ἀγαπᾷ ὁ λαὸς αὐτὸς μὲ τὸ ἴδιον πονεμένον πάθος, διότι τὴν ἐξηγόρασε μὲ πολὺ βαρὺ τίμημα — ἂν ἠμπορῇ νὰ λέγεται βαρὺ τὸ τίμημα τῆς ἐλευθερίας. Διὰ τοῦτο θὰ τὰ προασπίσῃ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ τὰ δύο ταῦτα ἀγαθὰ μὲ ὅλην τὴν θέλησιν τῆς ψυχῆς του τὴν ἀπέραντον καὶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν χεριῶν του. Θὰ πέσουν κορμιὰ καὶ θὰ πυργωθοῦν εἰς ἑκατόμβας αἱ θυσίαι. Κάθε πτυχὴ καὶ κάθε γωνία τῆς γῆς καὶ ἡ ἀκραιοτάτη καὶ κάθε πέτρα θὰ γίνῃ ἔπαλξις. Οἱ Ἕλληνες δὲν τὴν ἐπεζήτησαν τὴν εὐκαιρίαν. Ἀφοῦ ὅμως τοὺς ἐδόθη, θὰ διδάξουν καὶ πάλιν ἔργῳ τὴν ἀνθρωπότητα, ὅτι ὑπάρχουν ἀγαθὰ ἀνώτερα, χωρὶς τὰ ὁποῖα ἡ ζωὴ γίνεται ἄχαρι βάρος καὶ ὅτι προκειμένου νὰ διαφυλαχθοῦν τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ διὰ τοὺς ἐπιγιγνομένους, ἀξίζει νὰ συντέμνῃ ὁ καθεὶς τὰ ἔτη τῆς φθαρτῆς του ὑπάρξεως. Ἐπίσης ὅτι ἡ ἐν ἐξουθενώσει ἀσφάλεια εἶναι τὸ ἰδεῶδες λαῶν κατωτέρας κατηγορίας. Γνωρίζομεν ὅλοι ὅτι ὁ δρόμος εἰς τὸν ὁποῖον εἰσῆλθεν ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τῆς περασμένης Δευτέρας θὰ εἶναι τραχὺς καὶ δύσβατος. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν θὰ τολμήσῃ ὑψηλοφώνως ἢ ἐνδομύχως, ἐνώπιον ἄλλων ἢ κατὰ μόνας — ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ ψυχὴν δούλου — νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τῆς ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκλέξῃ ἄλλον. Τὴν περασμένην Δευτέραν οἱ Ἄρχοντες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἤρθησαν εἰς τὸ ἀκραῖον ὕψος τοῦ νοήματος τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ ὁ λαὸς μὲ τὴν σειράν του ἤρθη εἰς τὸ ὕψος τοῦ χρέους του ὡς συνεχιστοῦ αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Λαὸς καὶ Ἄρχοντες ἐδείχθησαν ἀντάξιοι ἀλλήλων καὶ ἀντάξιοι τῆς Ἑλλάδος. Μέσα εἰς ἕνα κόσμον ἀνήσυχον, ἔμφοβον καὶ περιδεῆ ἀπὸ τὸ στυγνὸν θέαμα τῆς ἀποχαλινωθείσης ὑλικῆς βίας, ποὺ καταλύει σύνορα, καταργεῖ Κράτη καὶ ἐκμηδενίζει ἔθνη, ἡ νεότης τῆς Ἑλλάδος ἀπήντησε πρόθυμα εἰς τὴν κλῆσιν τῆς Πατρίδος καὶ ἀπὸ τὴν ἠπειρωτικὴν μεθόριον ἀνεδόθη χαρμόσυνα μυριόστομος ἡ ἰδία ἰαχὴ ποὺ πρὸ 25 αἰώνων ἐξάφνισε τοὺς Πέρσας εἰς τὴν Σαλαμῖνα.

Ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν ἐπεχείρησε δυσχερέστερον ἀλλὰ καὶ πλέον μεγαλεπήβολον ἀγῶνα. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς Σαλαμῖνος καὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡρακλείου ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἤχησαν τόσον ἀληθινὰ τὰ λόγια τοῦ Αἰσχύλου: «Νῦν περὶ πάντων ἀγών».

Ἡ Ἑλλὰς τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐμφανίζει πάλιν εἰς τὸν Κόσμον τὴν ἀληθινήν ὄψιν της, ἕνα πρόσωπον Ἀθηνᾶς φειδιακῆς γλυφῆς, πάμφωτον, ἄμωμον, ἄχραντον, ἀληθινὰ θεῖον εἰς τὴν αὐστηράν του ἀπόφασιν νὰ νικήσῃ ἢ νὰ πέσῃ. Καὶ κανεὶς δὲν πρέπει ν᾿ ἀμφιβάλλῃ ὅτι θὰ νικήσῃ. Ὁ δρόμος της, ὅπως πάντοτε, ἀνοίγεται ἀνάμεσα ἀπὸ πόνους καὶ ἀπὸ θυσίας, ἀλλὰ τὸ φωτεινόν του τέρμα διακρίνεται — δι᾿ ὅσους ἔχουν μάτια νὰ βλέπουν — καθαρά. Αὐτὴν τὴν φορὰν οἱ βάρβαροι ἔρχονται ἀπὸ τὴν Δύσιν. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει σημασίαν. Πεπρωμένον τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἀπὸ τῆς αὐγῆς τῆς ἱστορίας της ν᾿ ἀντιστρατεύεται κατὰ τῶν βαρβάρων ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς νικᾷ.

Ἡ πρώτη νίκη

Οἱ γραμμὲς αὐτὲς γράφονται λίγην ὥρα ἔπειτα ἀπὸ τὶς πρῶτες φωνὲς τῶν σειρήνων, ποὺ μᾶς ἀνήγγειλαν, τὴ Δευτέρα τὸ πρωῒ, τὸν πόλεμο. Εἶχα βγῆ στὸ δρόμο κι' ἐπήγαινα στὴν ἐργασία μου. Στὶς πόρτες, στὰ παράθυρα καὶ στὰ μπαλκόνια τῶν σπιτιῶν γυναῖκες, παιδιά, γέροι. Στοὺς δρόμους πλῆθος ἀπὸ ἄντρες ποὺ συζητοῦσαν, ἄλλοι ποὺ ἄνοιγαν τὰ μαγαζιά τους, πολλοὶ ποὺ πήγαιναν στὶς δουλειές τους. Στάθηκα καὶ κύτταζα τὰ πρόσωπά τους. Οὔτε ἴχνος, οὔτε ἴχνος ἀνησυχίας κανένα, ἀπολύτως κανένα σημάδι ταραχῆς. Μόνο τὰ ἁδρά, τὰ στερεά, τὰ σφιγμένα χαρακτηριστικὰ τῆς ἀποφασιστικότητος καὶ τῆς θελήσεως. Καὶ στὰ μάτια ἡ ἀστραπὴ τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ πείσματος. Καὶ ὅταν πλησίασα καὶ παρακολούθησα τὶς ὁμιλίες τους, ἀφουγκράστηκα ὄχι μόνο τὰ λόγια τους, ἀλλὰ καὶ τὸν τόνο τῆς φωνῆς τους. Μέσα στὴ σταθερή, τὴν ψύχραιμη κουβέντα τους, μέσα στὸν ἤρεμο μὰ ζεστὸ τόνο τῆς φωνῆς τους ἄκουες καθαρὰ τὸν γερὸ καὶ ζωντανὸ παλμὸ τῆς καρδιᾶς τους κι' ἔνοιωθες βαθειὰ τὸ πλούσιο κι' ὁρμητικὸ ξεχείλισμα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τους καὶ τῆς πίστεώς τους.

Καὶ ξαφνικὰ ἕνα ὑπέροχο γαλανόλευκο χρῶμα φώτισε τοὺς δρόμους, τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ τὶς ψυχές μας. Ἀπ' ὅλες τὶς πόρτες, ἀπ' ὅλα τὰ σοκάκια ξεχύθηκε στοὺς δρόμους ἕνας βουερὸς κι' ὁρμητικὸς χείμαρρος ζωῆς καὶ νειότης, οἱ Νέοι τῆς Ὀργανώσεώς μας, ντυμένοι μὲ τὴ στολή τους. Πῶς ἔγινε, χωρὶς νὰ τοὺς εἶχε διατάξει κανείς, χωρὶς νὰ τοὺς τὸ ζητήσῃ κανείς, νὰ βρεθοῦν μὲ μιᾶς ἕτοιμοι; Ἀπὸ ποῦ ἔρχονταν; Ποῦ πήγαιναν; Ὁ κόσμος ποὺ τοὺς ἔβλεπε στάθηκε ἄναυδος, βαθύτατα συγκινημένος. Ἔνοιωθε πολὺ καλὰ ἀπὸ ποῦ ἔρχονταν οἱ Νέοι αὐτοί. Ἔνοιωθε πὼς εἶχαν ξεπεταχτῆ ἀπὸ τὰ πιὸ ἱερὰ σπλάχνα αὐτῆς τῆς Γῆς, πὼς εἶχαν ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὴν πιὸ ἅγια οὐσία τῆς Ἐθνικῆς Ψυχῆς. Ἔνοιωθε πὼς ἐκτελοῦσαν πράγματι μιὰν ἐπιταγή, τὴν ὑψηλὴ ἐπιταγὴ τῆς ἐθνικῆς τους συνειδήσεως, κι' ἦταν ἀληθινὰ ἕτοιμοι, πανέτοιμοι, ὡπλισμένοι μὲ τὸν καλύτερο, τὸν τελειότερο ὁπλισμό, τὸν ὁπλισμὸ τῆς ἐθνικῆς πίστεως, τῆς ἐθνικῆς θελήσεως, τῆς ἐθνικῆς ὁρμῆς. Καὶ νά τους! Μόλις ἄκουσαν μέσα στὶς πρῶτες κραυγὲς τῶν σειρήνων τὴ φωνὴ τῆς Πατρίδος, βρέθηκαν μὲ μιᾶς ὄρθιοι, ντυμένοι μὲ τὴν τίμια στολή τους, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπαλλε δυνατὰ κι' ὁρμητικὰ ἡ ἁγνὴ καρδιά τους, καὶ σιωπηλοί, ἀξιοπρεπεῖς, περήφανοι καὶ χαρούμενοι, ξεκίνησαν, ὅλοι μαζί, γιὰ τὸν μεγάλο σκοπό: γιὰ τὴν ἐκπλήρωσι τοῦ Καθήκοντος, γιὰ τὴν ἄμυνα τῆς Πατρίδος.

Ὁ κόσμος τοὺς παρακολουθοῦσε μὲ βαθύτατον ἐθνικὸ συγκλονισμό, κι' ἐνῷ τὰ χέρια, σπρωγμένα ἀπὸ ἀσυγκράτητη συγκίνησι, ξεσποῦσαν σὲ ζωηρότατα κι' ἀτέλειωτα χειροκροτήματα, τὰ μάτια δάκρυζαν, οἱ ψυχὲς σκιρτοῦσαν καὶ τὰ χείλη ἔλεγαν: Νά! Ἀπὸ τώρα κιόλας νίκησε ἡ Ἑλλάδα μας! Ἕνας τέτοιος Λαὸς δὲ μπορεῖ νὰ νικηθῆ! Μιὰ τέτοια Ψυχὴ δὲ μπορεῖ νὰ χαθῆ! Νὰ χαθῆ; Οὔτε κἂν νὰ λυγίσῃ δὲν εἶναι δυνατόν! Γερή, σταθερή, ἀκλόνητη, μπορεῖ ν' ἀντιμετωπίσῃ ἄφοβα κάθε κίνδυνο, κάθε περιπέτεια. Σήμερα τὸ πρωῒ, ξεκινώντας ἀπὸ τὰ δοξασμένα βάθη τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καὶ διασχίζοντας τοὺς τιμημένους Ἑλληνικοὺς αἰῶνες, μᾶς παρουσιάστηκε ξανά, ὡραία, δυνατὴ καὶ μεγάλη, ὅπως πάντα, δείχνοντάς μας ἀπὸ δύο ὄψεις τὴ θεία μορφή της: τὴν ἀρρενωπὴ κι' ἰσχυρὰ φυσιογνωμία τῆς ὥριμης ἡλικίας καὶ τὴ ρωμαλέα, τὴ θεληματικὴ κι' ὁρμητικὴ μορφὴ τῆς Νεότητος.

Ναί! Ἡ Ἑλλάδα μας κέρδισε κιόλας τὴν πρώτη μεγάλη μάχη! Θὰ τὶς κερδίσῃ ὅλες, ὡς τὸ τέλος. Μᾶς τὸ ἔχει βεβαιώσει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἡ ἤρεμη ἀποφασιστικότητα τοῦ Λαοῦ. Μᾶς τὸ ἔχετε ἐγγυηθῆ ἐσεῖς, Νέοι τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν ὑπέροχη παρουσία σας, μὲ τὴ θαυμάσια ἐκδήλωσι τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς σας, ποὺ εἶναι αὐτούσια ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ ὅλου τοῦ Λαοῦ, ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ τῆς Ἑλλάδος μας. Ἐμπρὸς λοιπόν, ὅλοι μαζί, μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις μας, μὲ ὅλη τὴν ψυχή μας, μὲ ὅλη μας τὴν ὕπαρξι, γιὰ τὴν Ἑλλάδα μας, γιὰ τὴν τιμή της, γιὰ τὴ δόξα της — γιὰ τὴ νίκη!

Μελῆς Νικολαΐδης

Αἱ πρῶται διαταγαὶ πρὸς τὸν Στρατὸν καὶ Στόλον

Πρὸς τὸν Στρατόν,

Ἀναλαμβάνων τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ Στρατοῦ καλῶ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὑψίστου πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκοντος μὲ τὴν μεγαλυτέραν αὐταπάρνησιν καὶ σταθερότητα. Οὐδεὶς πρέπει νὰ ὑστερήσῃ. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἀγῶνος τὸν ὁποῖον μᾶς ἐπέβαλεν ὁ ἀχαλίνωτος ἰμπεριαλισμὸς μιᾶς μεγάλης Δυνάμεως, ἡ ὁποία οὐδὲν εἶχε ποτὲ νὰ φοβηθῆ ἀπὸ ἡμᾶς, εἶναι ἡ δικαιοτέρα ὑπόθεσις τὴν ὁποίαν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερασπισθῆ εἷς στρατός. Πρόκειται περὶ ἀγῶνος ὑπάρξεως, νὰ πολεμήσωμεν μὲ πεῖσμα, μὲ ἀδάμαστον ἐγκαρτέρησιν, μὲ ἀμείωτον μέχρι τελευταίας πνοῆς ἐνεργητικότητα. Ἔχω ἀκράδαντον τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς θὰ γράψῃ νέας λαμπρὰς σελίδας εἰς τὴν ἔνδοξον ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους. Μὴ ἀμφιβάλλετε ὅτι τελικῶς θὰ ἐπικρατήσωμεν. Μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς εὐχὰς τοῦ Ἔθνους, Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, φανῆτε ἥρωες.

Ἡ παροῦσα νὰ κοινοποιηθῆ εἰς ἅπαντας τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940.

Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ
Α. ΠΑΠΑΓΟΣ, Ἀντιστράτηγος

Πρὸς τὸ Β. Ναυτικόν,

Ἀπὸ τῆς 6ης πρωϊνῆς σήμερον εὑρισκόμεθα εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Ἰταλίαν, ἥτις ἐπεβουλεύθη τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐχάρισαν οἱ ἥρωες τοῦ 1821 καὶ ἐστερέωσε τὸ αἷμα πολλῶν γενεῶν.

Πέποιθα ὅτι πάντες οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Βασιλικὸν Ναυτικόν, ἀπὸ τοῦ Ναυάρχου μέχρι τοῦ τελευταίου ναύτου, θέλουσιν ἐκτελέσει τὸ καθῆκόν των μετὰ θάρρους καὶ αὐτοθυσίας, ἀκολουθοῦντες πιστῶς τὰς παραδόσεις τοῦ ἐνδόξου ναυτικοῦ μας, τὸ ὁποῖον δὲν ἐνικήθη ποτέ.

«Ἔμβλημά μας ἔστω ἡ περιφρόνησις τοῦ θανάτου! Νικᾷ μόνον ἐκεῖνος, ποὺ δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον! Ὁ Θεὸς μαζί μας».

Ὑφυπουργὸς Ναυτικῶν,
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

2. (Συνέχεια)

Μιλᾶνε ἀκόμα οἱ γέροι, ὅταν παρουσιάζεται στὴ μεγάλη πόρτα τοῦ παλατιοῦ ὁ Κρέοντας. Στέκει μιὰ στιγμὴ κι' ὕστερα προχωρεῖ κατ' αὐτοὺς μὲ βασιλικὴ μεγαλοπρέπεια. Δυνατὰ κι' ἐπίσημα, λέει πὼς ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τῶν δύο παιδιῶν τοῦ Οἰδίποδα ἀπομένει αὐτὸς κληρονόμος τοῦ θρόνου. Κηρύσσει ὕστερα ποιὲς ἀρχὲς ἔχει σχετικὰ μὲ τὸ βασιλικὸ ἀξίωμα καὶ μὲ ποιὸ τρόπο θὰ κυβερνήση τὴ χώρα.

Καὶ δὲν μπορεῖς νὰ νοιώσης τὴν καρδιὰ τοῦ ἀντρός,
ποιὰ γνώμη καὶ ποιὸ φρόνημα κρατεῖ
προτοῦ σὲ νόμο κι' ἐξουσία τὸν δοκιμάσης!
Ἐγὼ θαρρῶ πὼς ὅποιος κυβερνάει μιὰ χώρα
καὶ δὲ στοχάζεται τὸ πιὸ καλὸ γιὰ τούτη
ἀλλὰ δειλιάζει κι' ἀπὸ φόβο δὲ μιλᾶ
εἶναι παγκάκιστος καὶ πάντοτε καὶ τώρα!
Κι' ὅποιος πιὸ πάνω ἀπ' τὴν πατρίδα ἔχει τὸ φίλο του
γιὰ τιποτένιο ἄνθρωπο τὸν λογαριάζω!
Ἐγώ,— καὶ μάρτυράς μου ὁ Δίας ὁ παντογνώστης —
δὲ θὰ σωπάσω βλέποντας τὴ συμφορὰ
ἀντὶ γιὰ σωτηρία στοὺς πολίτες νάρχεται
κι' οὐδὲ τοῦ τόπου τὸν ἐχτρὸ θὰ κάμω φίλο μου.

Ἔτσι, προσθέτει, θὰ προσπαθήσω ν' ἀναδείξω τὴ χώρα... Καὶ σύμφωνα μ' αὐτὰ ἔδωσα προσταγὴ τώρα γιὰ τοὺς γιοὺς τοῦ Οἰδίποδα, τὸν ἕνα, τὸν Ἐτεοκλῆ, ποὺ πέθανε πολεμώντας γιὰ τὴν πατρίδα του, νὰ τὸν θάψουν μὲ ὅλες τὶς βασιλικὲς τιμὲς καὶ νὰ τοῦ προσφέρουν ὅ,τι ταιριάζει στοὺς νεκρούς. Μὰ ὅσο γιὰ τὸν Πολυνείκη ποὺ θέλησε νὰ κάψη τὰ σπίτια μας καὶ τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν, καὶ νὰ σύρη σκλάβους στὴν ξενητειὰ τοὺς συμπατριῶτες του... γι' αὐτὸν διαλάλησα νὰ τὸν ἀφήσουν ἄθαφτο γιὰ νὰ τὸν φᾶνε τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ ὄρνια.

Ἔτσι ἐγὼ σκέπτομαι κι' οὔτε ποτὲ οἱ κακοὶ
ἀπὸ τοὺς δίκιους πιότερο θὰ τιμωρηθοῦνε...

Ὁ χορὸς δὲν φαίνεται ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ βασιλιᾶ, γιατὶ εἶναι ἀντίθετη πρὸς τοὺς θείους νόμους, δὲν τολμᾶ ὅμως ἀπ' εὐθείας νὰ πῆ τὴ γνώμη του... «Κύριος εἶσαι, τοῦ λέει, στὰ χέρια σου κρατᾶς τὴν ἐξουσία καὶ τοὺς νόμους κι' ἀφοῦ ἔτσι σ' ἀρέσει...».

Κείνη τὴ στιγμὴ καταφτάνει ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς κάποιος δοῦλος ἀπὸ κείνους ποὔβαλε ὁ Κρέων νὰ φυλάξουν τὸ κουφάρι τοῦ Πολυνείκη μὴν τύχη καί, παρακούοντας κανεὶς τὴν διαταγή του, τὸν θάψη.

Προχωρεῖ κατὰ τὸ βασιλιᾶ, ἀνόρεχτα, σὰ νάχη κάποια ἀφορμὴ νὰ φοβᾶται. Μὰ καὶ τὰ λόγια του αὐτὸ δείχνουν... Ἀραδιάζει ἕνα σωρὸ ἀσήμαντες λεπτομέρειες, πὼς ἄργησε πολὺ νάρθη, πὼς πολλὲς φορὲς στὸ δρόμο πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ μὴν παρουσιαστῆ μπροστά του κι' ὕστερα πάλι μετάνοιωνε... Ἀποφεύγει νὰ φτάση στὴν οὐσία σὲ τρόπο ποὺ στὸ τέλος ἐκνευρίζεται ὁ Κρέων.

— Θὰ μιλήσης ἢ ὄχι; τοῦ φωνάζει ἄγρια.

Τότε μονάχα ὁ φύλακας ἀρχίζει καὶ διηγιέται μιὰ ἱστορία πολὺ παράξενη, ἀπ' ὅπου ὅμως ἔβγαινε τοῦτο τὸ συμπέρασμα: Κάποιος ἄγνωστος καταφρονώντας καὶ τὸν Κρεόντα καὶ τὴ διαταγή του πῆγε καὶ σκόρπισε χῶμα πάνω ἀπὸ τ' ἄθαφτο κουφάρι τοῦ Πολυνείκη. Ποιὸς ὅμως; Ἡ γῆς τριγύρω ἦταν τραχειὰ καὶ χέρσα... Σκάψιμο ἀπὸ ἀξίνα δὲ φαινόταν πουθενὰ οὔτε ἴχνος ἀνθρώπου ποὺ πέρασε.

Καὶ πρόσθεσε:

Ἐμεῖς βασιλιᾶ μου μόλις εἴδαμε τί εἶχε συμβῆ ἀρχίσαμε νὰ κατηγοροῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο θέλοντας ν' ἀλαφρώσουμε τὴ δική μας θέση. Κι' ὅμως ὅλοι εἴμαστε πρόθυμοι καὶ στὴ φωτιὰ ἀκόμα νὰ πέσουμε καὶ νὰ ὁρκιστοῦμε πὼς οὔτε δική μας δουλειὰ ἦταν τούτη, οὔτε ξέραμε τὸν ἔνοχο. Στὸ τέλος ἀποφασίσαμε νὰ σοῦ ἀναφέρουμε τὸ πρᾶμα· μὰ κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ ἀναλάβη τέτοια ἀποστολή. Ρίξαμε λοιπὸν τότες κλῆρο κι' ἔπεσε σ' ἐμένα τὸν ἄτυχο. Ἦρθα ἄθελά μου, βασιλιᾶ, γιατὶ τὸ ξέρω: Κανεὶς δὲν ἀγαπᾶ τὸν ἄνθρωπο ποὺ φέρνει κακὰ μαντᾶτα.

Οἱ γέροι ἐκφράζουν τὴ γνώμη πὼς δίχως ἄλλο δὲν εἶναι ἔργο ἀνθρώπου τοῦτο· κάποιος θεὸς ἔβαλε τὸ χέρι του... Μὰ ὁ Κρέων κυριολεκτικὰ φρενιάζει ἀπὸ τὸ κακό του.

«Πῶς εἶναι δυνατόν, λέει, οἱ θεοὶ νὰ φροντίζουν γιὰ τέτοιον ἄνθρωπο ποὺ θέλησε νὰ ρημάξη τοὺς ναοὺς καὶ νὰ ἁρπάξη τ' ἀφιερώματά τους;»

Καχύποπτος καθὼς εἶναι, ἐκφράζει τὴ βεβαιότητα πὼς δίχως ἄλλο τίποτε προύχοντες ποὺ δὲ θέλουν νὰ σκύψουν τὸ κεφάλι κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς νόμιμης ἐξουσίας δωροδόκησαν τοὺς φύλακες γιὰ νὰ παραβοῦν τὴ διαταγή του. «Τὸ χρῆμα, τὸ χρῆμα, φωνάζει, αὐτὸ ἔφερε ὅλες τὶς συμφορὲς στὸν ἄνθρωπο».

Αὐτὸ καὶ πολιτεῖες ἀναποδογυρίζει
μαυλίζει τὸ μυαλὸ τοῦ φρόνιμου καὶ τὸ πλανᾶ
κι' ὄχι πιὰ τὰ καλὰ μὰ τ' ἄνομα ξετρέχει
Αὐτὸ στὸν ἄνθρωπο δασκάλεψε τὸ δόλο
καὶ κάθε ἀσέβεια στὴν καρδιά του νὰ κρατᾶ.

Ὅσοι λοιπὸν μὲ χρῆμα κατάφεραν τοῦτο τὸ ἔργο θὰ μοῦ τὸ πληρώσουν κάποτε... Καὶ σεῖς, γυρίζει πρὸς τὸ φύλακα, ἂν δὲ μοῦ μαρτυρήσετε καὶ δὲ φέρετε ἐδῶ μπροστά μου τὸν ἔνοχο, νὰ ξέρετε πὼς δὲ θὰ κρίνω τὸ θάνατο γιὰ ἀρκετὴ τιμωρία σας.

Ὁ Κρέοντας ὕστερα ἀπ' αὐτὰ μπαίνει πίσω στὸ παλάτι του. Τὸ πρόσωπό του εἶναι ὠχρὸ ἀπὸ τὸ θυμὸ καὶ δείχνει καθαρὰ πὼς δὲν θὰ περιοριστῆ μονάχα σὲ φοβέρες, ἂν δὲν κάμουν κατὰ τὴν προσταγή του.

Μακάρι νὰ βρεθῆ ὁ ἔνοχος, λέει ὁ φύλακας. Ὅμως ἡ τύχη μόνο μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήση σ' αὐτὴ τὴ δουλειά... κι' ἂν δὲ μᾶς βοηθήση ὁ βασιλιᾶς δὲ θὰ μὲ ξαναδῆ στὰ μάτια του. Γιατὶ οὔτε τώρα ἤλπιζα νὰ γλυτώσω καὶ τὴ σωτηρία μου δίχως ἄλλο τὴ χρωστάω στοὺς θεούς.

Φεύγει τρέχοντας.

Γ'.

Μπροστὰ στὸ παλάτι μένουν μονάχα οἱ γερόντοι... Ἀπ' ὅσα εἶδαν καὶ ἤκουσαν ἀπομένει στὴν καρδιά τους ἕνα αἴσθημα θαυμασμοῦ γιὰ κεῖνον ποὺ ἀψήφησε τὸ θάνατο κι' ἔρριξε χῶμα πάνω ἀπὸ τὸ κουφάρι τοῦ σκοτωμένου βασιλόπουλου. Καὶ τὰ κατάφερε μὲ τέτοιο τρόπο μπροστὰ στὰ μάτια τῶν φυλάκων ποὺ οὔτε τὸν εἶδαν κι' οὔτε ἄφησε πίσω του σημάδι ἀπ' ὅπου ὁδηγημένοι μποροῦν νὰ τὸν βροῦν.

Τί εἶναι ἀλήθεια ἡ τόλμη κι' ἡ ἐξυπνάδα τοῦ ἀνθρώπου... Μ' ὅλα καταπιάνεται, σὲ τίποτα μπροστὰ δὲ σταματάει ἀπελπισμένος.

Πολλὰ στὸν κόσμο θαυμαστὰ
μὰ σὰν τὸν ἄνθρωπο κανένα
ποὺ μέσ' στὰ πέλαα τ' ἀφρισμένα
τὸ κῦμα σκίζοντας περνᾶ,
μὲ τοῦ νοτιᾶ τὴν παραζάλη!
Τὴ Θέαινα γῆ τὴν πιὸ μεγάλη
τὴν ἀκατάλυτη καταπονᾶ,
καὶ χρόνο ὡς χρόνο τὴ γυρνάει ἀπάνω κάτου
καὶ τὴν ὀργώνει μὲ τ' ἀλέτρι του καὶ τ' ἀλογά του.

Καὶ τ' ἀλαφρόμυαλα πουλιὰ
σὲ βρόχια μπλέκει καὶ τὰ πιάνει
κι' ὅσα εἶναι ἀγρίμια στὸ ρουμάνι
κι' ὅσα μέσ' στ' ἁρμυρὰ νερὰ
μὲ δίχτυα ὁ πονηρὸς σκλαβώνει!
Εὐρῆκε τρόπους καὶ ἡμερώνει
ὡς καὶ τοῦ λόγγου τὰ θεριά.
Ζυγὸ στὸ δασὺ τράχηλο τ' ἀλόγου βάζει
καὶ τὸν βουνήσιον ἄγριο ταῦρο αὐτὸς δαμάζει.

Γλῶσσα κι' ἰδέες φτερωτὲς καὶ νόμους ἔχει βρῆ
μ' αὐτοὺς ἡ πολιτεία νὰ κυβερνιέται
καὶ ξέρει πῶς στὸν κάμπο θὰ προφυλαχτῆ
ἀπ' τὸ χιονιᾶ καὶ τὴ νεροποντὴ
ὅταν χτυπιέται.
Πολυτεχνᾶς σὲ τίποτα μελλούμενο μπροστὰ
μ' ἀνημποριὰ δὲ βγαίνει...
Σ' ἀβόλευτες ἀρρώστειες βρῆκε γιατριά.
Καὶ μοναχὰ ἀπ' τοῦ χάρου τὴ θηλιὰ
κάποτες νὰ γλυτώση δὲν προσμένει.

Σοφός, τόσα σοφίζεται ποὺ τὸ μυαλὸ ἀπορεῖ
μιὰ στὸ καλὸ μιὰ στὸ κακὸ πηγαίνει.
Τοὺς νόμους ὅμως καὶ τὸ δίκιο ἂν σεβαστῆ
τὸ θεϊκὸ ποὺ ὡρκίστη νὰ κρατῆ
ψηλὰ ἀνεβαίνει!
Μ' ἂν ἴσως μὲ παράβολην ἀποκοτιὰ
τ' ἄδικο αὐτὸς ξετρέχει,
τὸν διώχνουν τότες ἀπ' τὸν τόπο μακριά...
Μὲ τέτοιο οὔτε νὰ ζῆ κανεὶς κοντὰ
μήτε κι' ὁμόγνωμό του νὰ τὸν ἔχῃ!

(Στὴν πρώτη συνέχεια τῆς Ἀντιγόνης ἔχει γίνει ἕνα τυπογραφικὸ λάθος ποὺ ἀλλοιώνει τὴν ἔννοια: Ἡ φράση «Ὁ διάλογος ποὺ ἀκολουθεῖ ἀνάμεσα στὶς δυὸ ἀδελφὲς τὸν χαρακτηρίζει ζήλεια» πρέπει νὰ διορθωθῆ ὡς ἑξῆς: «Ὁ διάλογος ποὺ ἀκολουθεῖ ἀνάμεσα στὶς δυὸ ἀδελφὲς τὶς χαρακτηρίζει τέλεια»).

Μ. Ἀναστασίου

(Ἀκολουθεῖ)

(Οἱ γλύπται τοῦ 5ου π. Χ. αἰῶνος)

ΜΥΡΩΝ - ΚΑΛΑΜΙΣ - ΠΟΛΥΚΛΕΙΤΟΣ

Ἡ πρωτοτυπία τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης εἶναι ἡ συνεχὴς ἀλλαγὴ τοῦ ρυθμοῦ της.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πέμπτο αἰῶνα π. Χ. ὁ ρυθμὸς αὐτός, ὅπως τὸν βλέπομεν σήμερα διατυπωμένο στὰ ἀγάλματα (κοῦροι, κόρες), στὰ ἀνάγλυφα τῶν ἀετωμάτων καὶ στ' ἄλλα, στὴ ζωγραφικὴ τῶν ἀγγείων καὶ ἀλλοῦ, ὑπετάσσετο αὐστηρῶς εἰς τοὺς κανόνας τοῦ *σχηματισμοῦ*. Δηλαδὴ οἱ εἰκονιζόμενοι ἔπαιρναν ὡρισμένες συμβατικὲς στάσεις, τρόπος τὸν ὁποῖον βλέπουμε κάποτε καὶ στὴ σύγχρονη λαϊκὴ ζωγραφική, ὡς λ. χ. στὶς φιγοῦρες τοῦ Καραγκιόζη.

Κάθε γλύπτης, ποὺ εἶχε φαντασία καὶ ἤθελε νὰ δίνῃ πρωτοτυπία στὸ ἔργο του, ἐμφυσώντας του κίνησι καὶ ζωή, ἔπρεπε νὰ μένῃ στὰ ὅρια τοῦ σχηματισμοῦ αὐτοῦ.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ τέχνη, εἴτε ἦτο βιοποριστικὸ ἐπάγγελμα εἴτε πνευματικὴ ἀπόλαυσι, εἶχε μιὰ καὶ μόνη ἀξία: Κάθε καλοφτιαγμένο ἀντικείμενο, εἴτε ἤτανε ἄγαλμα εἴτε ζωγραφικὴ εἴτε ἔπιπλο, ἤτανε πάντα καλλιτέχνημα. Δὲν εἶχεν ἀνώτερη ἢ κατώτερη ἀξία ἡ ἐργασία του, ὅπως συμβαίνει δυστυχῶς σήμερα.

Ἡ ἴδια ἡ λέξις *τέχνη*, ἄλλως τε, θὰ πῇ, στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, ἐπάγγελμα, δουλειά. Καὶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τιμοῦσαν πολὺ ἐκεῖνον ποὺ τὴν ἐξασκοῦσε.

Ξέρουμε ἤδη ὅτι καὶ οἱ θεοὶ τῆς μυθολογίας καλλιεργοῦσαν διάφορες τέχνες, ὅπως λ. χ. ὁ Ἥφαιστος ὡς σιδηρουργός, ἡ Ἀθηνᾶ ὡς ὑφάντρια κ.ἄ.

Τὸν πέμπτο αἰῶνα ἡ τέχνη κατήντησε πνευματικὴ ἀπόλαυσι καὶ πραγματικὴ λατρεία τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως. Ὡς κι' αὐτοὶ οἱ βασιλιᾶδες καὶ οἱ ἄρχοντες τὸ εἶχαν τιμή τους νὰ γίνουν καλλιτέχνες.

Καὶ ἡ ἐρασιτεχνία μάλιστα ἔφτασε σὲ τέτοια ὑπερβολή, ὥστε τὸ νὰ ζητάῃ κανεὶς πληρωμὴ γιὰ τὸν κόπο του ἐθεωρεῖτο ταπεινωτικόν.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὁ μεγάλος Φειδίας, ἐπειδὴ ἐδούλευε ἐπὶ πληρωμῇ, ἐθεωρεῖτο κατώτερος τοῦ ἐρασιτέχνου ζωγράφου Πολυκλείτου, ὁ ὁποῖος ἐζωγράφισε τὴν Ποικίλη Στοὰ δωρεάν.

Ἀπὸ τὸν πέμπτο αἰῶνα καὶ πέρα θὰ ἐμφανισθοῦν στὰ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος οἱ πρῶτες ἀριστοκρατικὲς σχολὲς τῆς τέχνης, οἱ ὁποῖες ἔσπασαν τὰ δεσμὰ τοῦ ἀρχαϊκοῦ σχηματισμοῦ.

Ἡ κίνησι ἐκφράζεται τώρα ἐλεύθερα καὶ μὲ ἀπεριόριστο τρόπο σύμφωνα μὲ τὸ ταλέντο τοῦ κάθε καλλιτέχνη ἢ καλύτερα σύμφωνα μὲ τὴ διδασκαλία τῆς κάθε σχολῆς.

Οἱ νέες αὐτὲς σχολὲς ἐλειτουργοῦσαν σὲ κάθε μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως στὴ Χίο, στὴ Σικυῶνα, στὸ Ἄργος, στὴν Αἴγινα, στὴν Ἀθήνα.

Ἀπὸ αὐτὲς βγαίνουν τότε οἱ πρῶτοι κορυφαῖοι καὶ ὀνομαστοὶ γλύπτες, ποὺ συνετέλεσαν στὴν δημιουργία τῆς νέας τέχνης, ὅπως ἐμφανίζεται στὰ ἀετώματα τῆς Αἰγίνης, τῆς Ὀλυμπίας καὶ τοῦ Παρθενῶνος, ποὺ ἤδη περιγράψαμε καὶ ἐξηγήσαμε σὲ προηγούμενα σημειώματά μας. Οἱ ὀνομαστότεροι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι οἱ ἑξῆς:

Μύρων ὁ Βοιωτός, Κάλαμις ὁ Ἀθηναῖος, Πολύκλειτος ὁ Σικυώνιος, Φειδίας ὁ Ἀθηναῖος, Παιώνιος ὁ Θρᾷξ, Ἀλκαμένης ὁ Ἀθηναῖος, Καλλικλῆς ὁ Μεγαρεύς.

Μύρων. Ὁ Μύρων πρέπει νὰ θεωρῆται ὁ πρῶτος ποὺ εἰσήγαγε τὴν τέχνη τοῦ πέμπτου αἰῶνος. Ὁ ἱστορικὸς Πλίνιος γράφει ὅτι ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς κατώρθωσε νὰ ἀποδίδῃ τὴν ἀλήθεια μὲ ἀξιοθαύμαστους τρόπους, γιατὶ μελετοῦσε μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια τὴ φύσι καὶ ἀναζητοῦσε τὴν ἐλεύθερη κίνησι στὴ στάσι τῶν μελῶν μᾶλλον παρὰ στὴ φυσιογνωμία τοῦ προσώπου. Ὁ Μύρων, πρῶτος αὐτός, ἀνεκάλυψε ἕνα νέο τύπο Ὀλυμπιονίκου: τὸν περίφημο χάλκινο Δισκοβόλο του μὲ τὸν ὁποῖο ἐκφράζει θαυμάσια τὴ ρυθμικὴ κίνησι τοῦ ἀθλητοῦ στὴν προσπάθειά του νὰ ρίξῃ τὸ δίσκο. Τὸ πρωτότυπο τοῦ δισκοβόλου αὐτοῦ ποὺ σημειώνει τὴν θετικὴ ἀλλαγὴ τοῦ ρυθμοῦ τοῦ πέμπτου αἰῶνος, δὲν ὑπάρχει πιά. Σώζεται ὅμως μαρμάρινο ἀντίγραφόν του, γενόμενο κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν περίοδο καὶ τὸ ὁποῖον εὑρέθη τὸ 1791 στὴν πόλι Τίβολι τῆς Ἰταλίας.

Ὁ Μύρων γεννήθηκε στὴν Ἐλευθερία κοντὰ στὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας.

Κάλαμις. Ἀγνώστου καταγωγῆς, ἐργάστηκε στὴν Ἀθήνα κατὰ τὸ 450 π. Χ. Ἦταν ἐπόπτης τῆς Τέχνης ἐπὶ Κίμωνος, ὅπως ἦταν ὁ Φειδίας ἐπὶ Περικλέους. Ἦταν καλλιτέχνης ἀμίμητος, τέλειος καὶ παραγωγικώτατος. Δυστυχῶς ἐλάχιστα ἔργα του σώζονται σήμερον.

Πολύκλειτος. Ὁ Πολύκλειτος ὑπῆρξε σύγχρονος τοῦ Φειδία καὶ γεννήθηκε στὴν Σικυῶνα.

Ὁ δαιμόνιος αὐτὸς καλλιτέχνης δὲν ἤτανε μόνον γλύπτης ἀλλὰ καὶ ἀρχιτέκτων, ποιητὴς καὶ τεχνοκρίτης.

Στὴν ἐποχή του τὸν θεωροῦσαν ἐφάμιλλον τοῦ Φειδία καὶ μάλιστα ἀπὸ πολλοὺς πολὺ ἀνώτερός του. Ἀλλὰ δὲν εἶχε εὐκαιρία νὰ γίνῃ ἐπισήμως γνωστὸς ὅπως ὁ Φειδίας, λόγῳ τοῦ ὅτι ζοῦσε μοναχικὰ καὶ ἀθόρυβα στὸ Ἄργος.

Καὶ ὅμως ἡ μεγάλη παραγωγὴ τῆς ἐργασίας του, ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀξία τῆς τέχνης του τὸν ἔκαμαν γνωστὸ ταχέως.

Ἕνα ἀπὸ τὰ περίφημα ἀριστουργήματά του εἶναι καὶ τὸ κολοσσιαῖο ἄγαλμα τῆς Ἥρας, προωρισμένο γιὰ ἕνα ναὸ τοῦ Ἄργους, τοῦ ὁποίου ἀντίγραφον ὑπάρχει στὸ Μουσεῖον τῆς Νεαπόλεως.

Ι. Κ.

ΑΘΗΝΑΪΚΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΜΠΟΥΡΛΟΤΙΕΡΗ

Ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, στὴ στροφὴ τοῦ τρὰμ ἀπὸ τὴν ὁδὸ Πατησίων πρὸς τὴν Κυψέλη, σὲ μιὰν ἀπότομη καμπή, ἐκεῖ κατὰ τὸν παλιὸ Ἀη-Γιώργη, ἐπρόβαλλε ἕνα σπίτι ποὺ ἄθελα τραβοῦσε τὰ βλέμματα, ἀκόμη κι' ἂν δὲν ἤξερε κανεὶς τί ἦταν.

Μιὰ τζαμαρία σ' ὅλη σχεδὸν τὴν ἐσωτερικὴ πρόσοψί του τοῦδινε πρόσχαρη ὄψι καὶ πάνω ἀπὸ τὸν τοῖχο ποὺ ἔκλεινε πλάγια τὴν περιοχή, κυλοῦσαν οἱ κισσοὶ σχεδὸν ὡς τὴ γῆ. Στὸ βάθος τοῦ κήπου πελώρια πεῦκα ἐσκόρπιζαν τὸ σούσουρο ἐκεῖνο, ποὺ πότε μοιάζει μὲ ἁπαλὸ θρόϊσμα, πότε, ἀνάλογα μὲ τῆς ψυχῆς τὴν κατάστασι, μὲ βόγγο. Μιὰ πινακίδα ἔλεγε πὼς στὸ σπίτι αὐτὸ ἔζησε καὶ πέθανε στὰ 1877 ὁ ἄνθρωπος ποὺ ποτέ του δὲν δοκίμασε τὸ φόβο — γιατὶ κι' αὐτὸς κι' ὅλοι τῆς ἐποχῆς του ἦταν ἀπὸ τὴν πάστα ἐκείνη ποὺ βγαίνουν οἱ ἀληθινοὶ ἥρωες — ὁ μπουρλοτιέρης Κωνσταντῖνος Κανάρης.

Τὸ σπίτι σώζεται καὶ σήμερα, μόνο ποὺ τὸ ἀντίκρυσμά του γεννᾷ πολλὲς σκέψεις γιὰ τὰ ἐγκόσμια καὶ γιὰ τὸν τρόπο ποὺ πολλοὶ Ἕλληνες εἶδαν τὰ χθεσινά, ποὺ εἶναι δεμένα μὲ τὴν ἱστορία, τὴν ἀπέριττη ὀμορφιά, κι' ἕναν κόσμο θρύλων καὶ ἁγνῶν ἐκστάσεων. Ὁ κισσὸς παιγνιδίζει ἡλιόχαρος στὰ μάτια τῆς φαντασίας καὶ τῶν ἀναμνήσεων, καὶ ἡ τζαμαρία ἔχει πάθει κι' αὐτὴ τὶς μεταμορφώσεις ποὺ ἐπιβάλλει τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς κι' ἕνα ζαχαροπλαστεῖο κι' ἕνα μανάβικο μὲ τὸν μετριόφρονα τίτλο «Ὁ Κανάρης» ἔχουν καταλάβει τὸ κάτω μέρος τοῦ σπιτιοῦ, ὅπου σὲ παλαιότερη ἐποχὴ πρέπει νὰ ὑπῆρχε ἕνα εἶδος ἀποθήκης γιὰ τὸ ἁμάξι τοῦ μπουρλοτιέρη. Ὅσο γιὰ τὸν κῆπο διατηρεῖ μόνο τὰ πεῦκα κι' ἕνα κιόσκι σὰν ταράτσα, ὅπου κάθε βραδάκι ἀνέβαινε ὁ Κανάρης κι' ἀφήνοντας τὸ βλέμμα του νὰ πλανηθῇ στὴν γυμνὴ τότε ἔκτασι, ποιὸς ξέρει σὲ τί ὀνειροπολήσεις, χάνονταν μέσα στὸ βράδι ποὺ ὁλοένα πύκνωνε σὰν τὴν ὁμίχλη ποὺ πέφτει στὰ νερά. Στεριὲς καὶ θάλασσες θὰ περνοῦσαν τότε ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ ὅσοι ἀνέλαβαν τὴ διαδοχή του στὰ νεώτερα ἐξαρτήματα τοῦ σπιτιοῦ, λένε πὼς κι' ὅταν κατέβαινε ἀπὸ τὸ κιόσκι κι' ἔμπαινε στὸ σπίτι, πολλὴν ὥρα ἀκόμη ἐξακολουθοῦσε νὰ κατέχεται ἀπὸ τὴ συγκίνησι ποὺ τοῦ ἔφερνε τὸ ψυχικὸ ἀντίκρυσμα τῶν περασμένων. Δὲ συνήθιζε νὰ μιλᾷ. Τὸ παρελθὸν εἶναι κάτι ποὺ ἀνήκει στὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο ποὺ τὸ δημιούργησε καὶ μόνο οἱ μικροί, οἱ ταπεινοὶ στὴν ψυχή, συνηθίζουν ν' ἀναφέρωνται σ' αὐτό.

Μιὰ Σουηδὴ συγγραφεὺς ποὺ βρισκόταν λίγα χρόνια πρὶν ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ Κανάρη στὴν Ἀθήνα, ὅταν ἔμαθε πὼς ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐφλόγισε τὶς φαντασίες, ἄνοιξε διάπλατα τὶς καρδιὲς στὸ θαυμασμὸ κι' ἔκαμε τὸν κόσμο ὁλόκληρο νὰ μιλᾷ γιὰ τὸν ἡρωϊσμό του, ζοῦσε ἐκεῖ κοντὰ στὴ μικρὴ πολιτεία τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἐλευθερίας, πῆρε τὸ δρόμο καὶ πῆγε σὰ σὲ προσκύνημα στὸ σπίτι του.

Ὁ Κανάρης, ἀσπρομάλλης κι' ἐπιβλητικὸς στὴ μορφή, τὴ δέχθηκε μ' εὐγένεια, ὅπως καὶ ἡ γυναῖκα του ποὺ τοῦ στάθηκε ἡρωϊκὸς σύντροφος σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ στὰ βουνά, τοὺς κάμπους καὶ τὶς θάλασσες ὤρθωναν τ' ἀνάστημά τους γίγαντες καὶ ἡμίθεοι. Ὅταν ὁ Κανάρης ξεκινοῦσε γιὰ νὰ τινάξῃ στὸν ἀέρα τὴν ναυαρχίδα τοῦ καπετὰν πασᾶ στὸ λιμάνι τῆς Χίου, αὐτὴ ἔμενε καρτερικὴ κι' ἀποφασισμένη, νὰ προσεύχεται μὲ τὶς ἄλλες γυναῖκες τῶν Ψαρῶν. Καὶ σὰ γυρνοῦσε ὁ ἄντρας της θριαμβευτής, ἡ ἴδια περηφάνεια πάντα γραφόταν στὸ πρόσωπό της. Ἡ Σουηδὴ κάθησε μαζί του ὥρα πολλή, τὸ στόμα ὅμως τοῦ Κανάρη δὲν ἄνοιξε νὰ πῇ οὔτε μιὰ μόνο λέξι γιὰ τὸ παρελθόν. Κάπου-κάπου μόνο, σὲ καμμιὰ ἐρώτησι τῆς ξένης, τὰ μάτια τοῦ

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 160)

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

37. (Συνέχεια)

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἔφτασαν κι' ἄλλοι σύντροφοι. Ἄρχισαν ὅλοι μαζὶ γρήγορα νὰ σκάφτουν καὶ σὲ λίγο γέμισε ὁ λάκκος.

— Ἐμπρός! εἶπε ὁ Στέφανος. Καὶ στὸν ἄλλο μὲ καλό!

Σκορπίστηκαν κι' ἄρχισαν πάλι νὰ ψάχνουν.

Ὁ Λεωνίδας δὲν ἀφῆκε ἀπὸ κοντὰ τὸν Στέφανο. Φαινόταν σὰν κάτι νὰ ἤθελε νὰ τοῦ πῆ μὰ δὲν τολμοῦσε. Μὰ τέλος ἀποφάσισε.

— Στέφανε, εἶπε, ἔχω κάτι νὰ σοῦ προτείνω.

— Λέγε!

— Νὰ κάμουμε κι' ἐμεῖς μιὰν ἀνδραγαθία.

Ὁ Στέφανος χαμογέλασε.

— Ἔχουμε καιρό, εἶπε, μεθαύριο ποὺ θὰ γίνη ἡ μάχη. Μὴ βιάζεσαι.

— Ἐγὼ θέλω ἀπόψε, ἐπέμεινε ὁ Λεωνίδας σὰν πεισματάρικο παιδί. Ἔχω ἕνα σχέδιο...

— Νὰ τὸ ἀκούσω. Μὰ μίλα σιγά· ζυγώνουμε πιὰ στὸ περσικὸ στρατόπεδο.

— Ἄκου λοιπόν· ἔμαθα πῶς οἱ Πέρσες ἔχουν κατασκευάσει κάτι ἁμάξια τρομερά. Εἶναι τριγυρισμένα, λέει, ἀπὸ λόγχες, σπαθιὰ καὶ δρεπάνια. Τὰ τραβοῦν τέσσερα ἄλογα κι' ὅπου περάσουν θερίζουν τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ ξέρεις καὶ σύ;

— Τὸ ξέρω. Οἱ κατάσκοποί μας τὸ εἶδαν κιόλας· καὶ τὰ μέτρησαν· εἶναι διακόσια. Εἶναι τοποθετημένα μπρὸς μπρός, ἕτοιμα νὰ ξεκινήσουν πρὶν ἀπὸ τὸ ἱππικό. Λοιπόν, ποιὸ εἶναι τὸ σχέδιό σου;

— Νὰ πᾶμε ἀπόψε ν' ἁρπάξουμε ἕνα καὶ νὰ τὸ φέρουμε τοῦ βασιλιᾶ. Νὰ δοῦμε πῶς εἶναι καμωμένο, νὰ κάμουμε κι' ἐμεῖς. Νὰ κλέψουμε τὸ μυστικό τους. Πῶς σοῦ φαίνεται;

Ὁ Στέφανος συλλογίστηκε.

— Μοῦ ἀρέσει τὸ σχέδιό σου, εἶπε τέλος, μὰ δύσκολο.

— Μὰ γι' αὐτὸ εἶναι ἀνδραγαθία! εἶπε ὁ Λεωνίδας μὲ περηφάνεια. Τί λές, νὰ πᾶμε;

— Οἱ δυό μας; ἔκαμε πειραχτικὰ ὁ Στέφανος.

— Ὄχι, νὰ πάρουμε καὶ τὸν Ἑρμόλαο. Ἂν δὲν τοῦ φωνάξουμε θὰ θυμώση.

— Δὲ φτάνουν τρεῖς, εἶπε ὁ Στέφανος. Περίμενε ἐδῶ!

Ὁ Στέφανος χάθηκε μέσα στὴ νύχτα. Σὲ λίγο γύρισε μὲ ἑφτὰ συντρόφους. Μαζί τους κι' ὁ Ἑρμόλαος.

— Πᾶμε, εἶπε σιγά. Προσοχή!

Στράφηκε στὸ Λεωνίδα.

— Τοὺς ἐξήγησα, εἶπε, τὸ σχέδιό σου. Ἐμπρός!

Προχώρησαν κι' οἱ ἐννιὰ μὲ σβηστὰ φαναράκια. Στὸ ἀντικρυνὸ στρατόπεδο οἱ φωτιὲς ὁλοένα καὶ μεγάλωναν, οἱ φωνὲς ἀκούγονταν πιὸ δυνατές.

— Τὸ νοῦ σας, ψιθύρισε ὁ Στέφανος. Ζυγώσαμε... Πέσετε κάτω, νὰ σουρνώμαστε μὲ τὴν κοιλιά. Τέσσερις δεξιά, μιὰ πενηνταριὰ βήματα, ἄλλοι τέσσερις ἀριστερὰ κι' ἐγὼ θὰ σούρνουμαι στὴ μέση. Ὅταν ἀκούσετε μιὰ σιγανὴ φωνή, χοὺ-χού! χοὺ-χού! σὰν κουκουβάγια σταματήσετε κι' ἐλᾶτε νὰ μὲ βρῆτε. Καταλάβατε;

— Καταλάβαμε! εἶπαν οἱ γενναῖοι σύντροφοι καὶ πῆραν τὶς θέσεις τους.

Κεφ. 53.

Σούρνουνταν σιγά, ἄκουγαν τώρα καλὰ τὶς φωνές· ἔβλεπαν μεγάλους ἴσκιους νὰ σαλεύουν τριγύρω ἀπὸ τὶς φωτιές.

Ἄξαφνα ὁ Στέφανος διέκρινε μπροστὰ ἀπὸ μιὰ φωτιὰ ἀπέναντί του ἕνα βαρὺ μαυρον ὄγκο κι' ἄκουσε χλιμίντρισμα ἀλόγων.

— Εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ διακόσια ἁμάξια, συλλογίστηκε.

Σούρθηκε γρήγορα ὅσο μποροῦσε· κάποιος ἔρριξε καινούργια κλαριὰ στὴ φωτιά, οἱ φλόγες τινάχτηκαν. Φωτίστηκε ἡ γῆ τριγύρω.

— Εἶναι ἁμάξι μὲ τέσσερα ἄλογα, ψιθύρισε ὁ Στέφανος χαρούμενος. Εἴμαστε τυχεροί.

Ἔκαμε χου-χού! σὰν κουκουβάγια καὶ σταμάτησε.

Μὲ μιᾶς ἔνοιωσε δεξιὰ κι' ἀριστερὰ τοὺς ὀχτὼ συντρόφους νὰ ζυγώνουν.

— Τί τρέχει; ρώτησαν.

— Κοιτάχτε μπροστά σας, ἴσια γραμμή, μπροστὰ ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐκείνη φωτιά...

— Ἁμάξι! ἔκαμε ὁ Λεωνίδας. Ἀπάνω του, παιδιά! καὶ θέλησε νὰ σηκωθῆ καὶ νὰ χοιμήξη.

Ὁ Στέφανος ὅμως τὸν ἅρπαξε ἀπὸ τὸ μπράτσο.

— Στάσου, τοῦ ψιθύρισε. Μὴ βιάζεσαι. Ἕνας μονάχα θὰ πάη, νὰ κατασκοπέψη, νὰ δῆ ἂν φυλάγεται καὶ πόσοι τὸ φυλάγουν. Καὶ νὰ γυρίση πίσω.

— Θὰ πάω ἐγώ! εἶπε ὁ Λεωνίδας.

— Ὄχι, ἐγώ! ἔκαμε ὁ Ἑρμόλαος.

— Ἐγώ!

— Ἐγώ!

— Ἐγώ! ἐπέμεναν ὅλοι οἱ σύντροφοι.

— Ἐγὼ εἶχα τὴν ἰδέα! εἶπε ὁ Λεωνίδας. Θέλω κι' ἐγὼ μιὰν ἀμοιβή. Στέφανε, ἄφησέ με νὰ πάω.

— Ἔχεις δίκιο, εἶπε ὁ Στέφανος. Πήγαινε. Μὰ πρόσεξε καλὰ τί σοῦ παραγγέλνω: Νὰ δῆς μονάχα, ἀκοῦς; Νὰ δῆς καὶ νὰ γυρίσης νὰ μᾶς πῆς! Μὴν κάνεις καμμιὰ ἀνοησία!

— Ἔνοια σου! εἶπε ὁ Λεωνίδας. Περίμενε ἐδῶ!

Σούρθηκε γρήγορα ἀνάμεσα στὰ χόρτα καὶ σὲ λίγο ἐξαφανίστηκε.

Πέρασαν πέντε λεπτά, δέκα λεπτά.

— Ἀργεῖ ἔκαμε ὁ Ἑρμόλαος.

— Ἀκόμα δὲν εἶναι καιρός, ψιθύρισε ὁ Στέφανος. Ἂς περιμένουμε.

Ἄξαφνα, μέσα στὶς ἀναλαμπὲς ποὺ ἔρριχναν οἱ φωτιὲς ὁ Στέφανος εἶδε τὰ τέσσερα ἄλογα νὰ χλιμιντροῦν ἀγριεμένα.

— Ὤχ! ψιθύρισε τρομαγμένος.

— Τί ἔχεις, Στέφανε; ρώτησε ὁ Ἑρμόλαος ἀνήσυχος.

Μὰ ὁ Στέφανος δὲν ἀποκρίθηκε. Εἶχε τὰ μάτια του καρφωμένα στὰ ἄλογα. Εἶδε μιὰ σκιὰ νὰ πηδάη πάνω στὸ ἁμάξι. Ἄλλες σκιὲς τινάχτηκαν ἀπὸ τὴν ἀντικρυνὴ φωτιά, ἀκούστηκαν φωνὲς καὶ σφυρίγματα.

— Ἀδέρφια, εἶπε ὁ Στέφανος στοὺς συντρόφους του, ὁ Λεωνίδας κινδυνεύει. Ἂς μὴ κρυβώμαστε πιά· σηκωθῆτε, ἐμπρός!

Ὥρμησαν καὶ οἱ ὀχτὼ ἄντρες ἀμίλητοι. Σὲ λίγο βρίσκουνταν μπροστὰ ἀπὸ τὸ βαρὺ ἁμάξι τὸ ἁρματωμένο μὲ σπαθιὰ καὶ δρεπάνια. Πέντε ἕξη ἄντρες εἶχαν ἀνεβῆ ἐπάνω καὶ πάλευαν. Μιὰ στιγμὴ ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Λεωνίδα ποὺ βλαστημοῦσε.

— Ἔφοδος στὸ ἁμάξι! διέταξε ὁ Στέφανος. Ὁ Λεωνίδας εἶναι ἀπάνω καὶ παλεύει. Μὴ φωνάζετε μὴ μᾶς ἀκούσουν.

Σὰ λιοντάρια πήδηξαν οἱ ὀχτὼ

Ἔξαφνα μέσ' στὶς ἀναλαμπὲς τῆς φωτιᾶς ὁ Στέφανος εἶδε τ' ἄλογα νὰ χλιμιντροῦν ἀγριεμένα...

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΠΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

XIX
Η ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ὅπως πρὶν ἀπὸ ἕνα αἰῶνα ὁ Ἰουδαῖος φιλόσοφος Φίλων, ποὺ ζοῦσε στὴν Ἀλεξάνδρεια ζητοῦσε νὰ συμβιβάση τὴν Ἰουδαϊκὴ θρησκεία μὲ τὴν Ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ἔτσι ἀπὸ τὸν Β΄ ἰδίως αἰῶνα παρατηρεῖται μιὰ ζωηρὴ κίνησι ἀπὸ μέρους ἰδίως τῶν Γνωστικῶν καὶ ἀργότερα τῶν νεοπλατωνικῶν νὰ συμβιβάσουν τὶς φιλοσοφικὲς δοξασίες τους μὲ τὴν Χριστιανικὴ θρησκεία. Κατὰ τῆς σοβαρᾶς αὐτῆς ἀπειλῆς τῶν νοθειῶν καὶ ἀναμίξεων καθὼς καὶ τῶν πρώτων ποὺ ἀναφαίνονται ἤδη μέσα στοὺς κόλπους τῆς ἐκκλησίας αἱρέσεων, ἰδίως τοῦ ἀντιτριαδικοῦ Σαβελλίου καὶ ἀκόμα γιὰ μιὰ πλατύτερη ἀνάπτυξι τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, παρουσιάζεται ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας μιὰ ἀντίδρασι ποὺ συγκεντρώνεται στὴν Κατηχητικὴ της Σχολή. Ἡ Σχολὴ αὐτὴ ποὺ ὑφίστατο ἤδη «ἐξ ἀρχαίου ἔθους» περὶ τὰ τέλη τοῦ Β΄ καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ Γ΄ αἰῶνος φθάνει διὰ μιᾶς σὲ ἐξαιρετικὴ ἀκμὴ ὑπὸ τὴ διεύθυνσι τοῦ Πρεσβυτέρου Πανταίνου, Ἀθηναίου ἢ Σικελοῦ φιλοσόφου τῆς στωικῆς φιλοσοφίας, ποὺ ἀσπασθεὶς τὸν Χριστιανισμὸ ἔδειξε τέτοιο ἀποστολικὸ ζῆλο γιὰ τὴ διάδοσί του, ὥστε ἔφθασε κηρύττοντας ὡς τὶς Ἰνδίες, ὅπου βρῆκε τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἑβραϊστί, καὶ ὁ ὁποῖος ἐγκατασταθεὶς τελικῶς στὴν Ἀλεξάνδρεια ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσι τῆς Κατηχητικῆς, ὅπου καὶ διέπρεψε ὡς διδάσκαλος ἀπὸ τοῦ 180 — 200 μ. Χ. προσπαθώντας νὰ δημιουργήση πρῶτος αὐτὸς ἕνα σύνδεσμο τῆς φιλοσοφίας μὲ τὸν Χριστιανισμό. Μετὰ τὸν θάνατό του εἰς τὴν διεύθυνσι τῆς σχολῆς τὸν διαδέχθηκε ὁ μαθητής του καὶ ἐπιφανέστερός του διδάσκαλος Κλήμης (Τίτος Φάβιος), ὁ πρῶτος στὴ σειρὰ τῶν μεγάλων Ἀλεξανδρινῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἐσυνέχισε τὸ ἔργον του αὐτὸ τῆς ἐπαφῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὴν Ἑλληνικὴ σοφία, τὴν ὁποία θεωροῦσε ὄχι μονάχα ὠφέλιμη, μὰ καὶ ἀναγκαία γιὰ τὴν κατανόησι τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ δῶρο τοῦ Θεοῦ ὅπως ἡ «Ἀποκάλυψις». Δυστυχῶς μόλις μετὰ δύο ἔτη (200 μ. Χ.— 202 μ. Χ.) κατὰ τοὺς ἐπὶ Σεπτημίου Σεβήρου διωγμοὺς ποὺ ἐστράφησαν κυρίως κατὰ τῆς Κατηχητικῆς σχολῆς ἀναγκάσθηκε ν' ἀποχωρήση ἀπὸ τὴν διεύθυνσί της καὶ νὰ φύγη ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια, ἀφίνοντας στὴ θέσι του τὸν 18ετῆ τότε Ὠριγένη, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς σχολῆς, ποὺ ἔμελλε νὰ ὑπερβάλη τοὺς διδασκάλους του. Ὡπλισμένος ἀπὸ τούτους, καὶ ἰδίως ἀπὸ τὸν Πάνταινο, τοῦ ὁποίου μιμητὴ στὴν ἑρμηνεία ὁμολογεῖ τὸν ἑαυτό του ὁ ἴδιος, μὲ εὐρυτάτη φιλοσοφικὴ καὶ θρησκευτικὴ μόρφωσι, κατώρθωσε ν' ἀναδείξη τὴν Κατηχητικὴ Σχολὴ σὲ πνευματικὸ κέντρο ἐφάμιλλο μὲ τὸ περιβόητο Μουσεῖο τῶν Πτολεμαίων συμπληρώνοντας τὰ μαθήματά της μὲ τὴ διδασκαλία καὶ τῆς θύραθεν ἐπιστήμης (Γραμματικῆς, Διαλεκτικῆς, Ρητορικῆς, Φιλοσοφίας, Μουσικῆς, Ἀριθμητικῆς, Γεωμετρίας, Φυσικῆς ἀστρονομίας κ. ἄ.) καὶ ἀνυψώνοντάς την σὲ πραγματικὸ Χριστιανικὸ πανεπιστήμιο ποὺ τόση ἦταν ἡ φήμη του καὶ ἐκτὸς τῆς Χριστιανικῆς ἐκκλησίας, ὥστε καὶ ἐθνικοὶ ἀκόμα καὶ Ἰουδαῖοι νὰ προσέρχωνται γιὰ νὰ ἀκροασθοῦν τὰ ἐγκύκλιά του μαθήματα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ διδακτικὸ τοῦτο ἔργο του ποὺ τὸ ἤσκησε ἐπὶ 30 συναπτὰ ἔτη ὡς διευθυντὴς τῆς Κατηχητικῆς (202 — 232 μ. Χ.) γιὰ νὰ τὸ συνεχίση ἐπὶ 17 ἀκόμη ἔτη εἰς τὴν Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης, ὑπῆρξε συγχρόνως κι' ἕνας ἀπὸ τοὺς πολυγραφωτέρους συγγραφεῖς τῆς παγκοσμίου φιλολογίας, καὶ ὁ πολυγραφώτερος καὶ πολυμερέστερος τῶν συγγραφέων τῆς πρώτης Χριστιανικῆς περιόδου, διακρινόμενος γιὰ τὴν ἀπέραντη εὐρυμάθειά του, τὴν πρωτοτυπία του καὶ τὴν ἀκατάβλητη φιλοπονία του, γιὰ τὴν ὁποία ὄχι ἄδικα ἐπωνομάσθηκε χαλκέντερος, ἀφοῦ φέρεται συγγράψας περὶ τὰ 6000 ἐπὶ διαφόρου ἐκκλησιαστικῆς ὕλης συγγράμματα. Ἔξοχος καὶ ἀκαταπόνητος κριτικὸς ἐκδότης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης κατώρθωσε νὰ φέρη σὲ πέρας κατόπιν μακρῶν χρόνων μόχθου καὶ μεγάλης δαπάνης ποὺ τὴν διέθεσε ὁ πλούσιος φίλος του Ἀμβρόσιος, τὴν περίφημη πρὸς ἀποκατάστασι τοῦ κειμένου της ἐργασίαν του, τὴ γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα «Ἑξαπλᾶ», ἐπειδὴ γιὰ τὴν ἔκδοσί του χρησιμοποίησε ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἑβραϊκὸ πρωτότυπο καὶ ἄλλες 6 ἀκόμη μεταφράσεις της. Βαθὺς ἑρμηνευτὴς ὅλης τῆς Γραφῆς, τὴν ἡρμήνευσε σχεδὸν ὁλόκληρη, εἴτε μὲ μορφὴ σχολίων καὶ ἠθικῶν ὁμιλιῶν, εἴτε μὲ περικοπὲς ἢ μακρὰ ὑπομνήματα, τοὺς «Τόμους», μεταχειριζόμενος γιὰ τὶς φιλοσοφικὲς καὶ θεολογικὲς ἐμβαθύνσεις του τὴν ἀλληγορικὴ ἑρμηνεία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία κάτω ἀπὸ τὸ γράμμα τῆς Ἁγ. Γραφῆς πρέπει ν' ἀναζητοῦμε πάντα κάποια ὑψηλότερη ἔννοια. Μεγάλος ἐπίσης ἀπολογητὴς συνεπλήρωσε περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του τὸ ἀπολογητικό του ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔργο του, ὅπου ὑπεραμύνεται τῶν Χριστιανικῶν ἀληθειῶν κατὰ τῶν αἱρετικῶν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, μὲ τὸ «Κατὰ Κέλσου» τοῦ ἐθνικοῦ τούτου φιλοσόφου ποὺ εἶχε γράψει περὶ τὸ 178 μ. Χ. κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ σύγγραμμα «Ἀληθὴς λόγος». Σπουδαιότερο ὅμως ἀκόμη ὑπῆρξε τὸ δογματικό του ἔργο «Περὶ ἀρχῶν», τὴν πρώτη αὐτὴ ἀπόπειρα γιὰ τὴ συστηματικὴ ἀνάπτυξι τῶν δογμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸ σύστημά του μπορεῖ νὰ διατυπωθῆ σύντομα ὡς ἑξῆς: «Ὁ Θεὸς ὡς πανάγαθος ἀποκαλύπτεται καὶ ὡς ἀμετάβλητος πάντοτε πράττει τοῦτο. Ἑπομένως πάντοτε ὁ Θεὸς δημιουργεῖ καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον ὑπῆρχε ἄλλος κόσμος καὶ ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸν θὰ ὑπάρξη ἄλλος. Ὄργανο δημιουργικὸ ἐχρησίμευσε εἰς τὸ Θεὸ ὁ «Λόγος ἢ Υἱὸς» τοῦ Θεοῦ, ποὺ τὸν θεωρεῖ κατώτερο τοῦ πατρός, δεύτερο Θεό, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀκόμα ὑποδεέστερο εἶναι τὸ «Ἅγιον Πνεῦμα» σύμφωνα μὲ τὸ κρατοῦν εἰς τὴν παλαιὰν φιλοσοφίαν σύστημα τῆς ὑποταγῆς. Ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε πνευματικὰ ὄντα, λογικὰ καὶ ἐλεύθερα, ἀλλὰ ὄχι καὶ φύσει ἀγαθά. Μὲ τὸ αὐτεξούσιό τους θὰ μποροῦσαν νὰ καταστοῦν ἀφ' ἑαυτῶν ἀγαθά. Ἐπειδὴ ὅμως ἔκαμαν κακὴ χρῆσι τοῦ αὐτεξουσίου τους, ὁ Θεὸς πρὸς τιμωρία τους ἐδημιούργησε τὸν ὑλικὸ κόσμο, ὅπου ἀνάλογα μὲ τὴν παρεκτροπή τους τοὺς ἔδωσε μικρότερο ἢ μεγαλείτερο βαθμὸ ὑλικότητος. Γιὰ νὰ λυτρωθοῦν τὰ πνεύματα ἀπὸ τὴν ὕλη ἔγιναν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ «Λόγου» διὰ τῶν προφητῶν καὶ μάλιστα τοῦ Χριστοῦ. Τὰ πνεύματα ἐμμένοντα εἰς τὴν ἁμαρτία θὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὸ καθαρτήριο πῦρ, μὲ τὸ ὁποῖο κυρίως ἐννοοῦσε τὶς τύψεις τῆς συνειδήσεως. Τέλος μὲ διάφορα μέσα καὶ μὲ τὸ καθαρτήριο πῦρ τὰ πάντα ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ δαίμονες θὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ κακό, ὁπότε θὰ παύση ὁ λόγος τῆς τιμωρίας τους καὶ τῆς ὑπάρξεως ὑλικοῦ κόσμου καὶ θὰ ἐπέλθη ἡ ἀποκατάστασις τῶν πάντων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ αὐτεξούσιο εἶναι ἰδιότητα τῶν πνευμάτων θὰ περιπέσουν καὶ πάλιν στὴν ἁμαρτία, ὁπότε θὰ δημιουργηθῆ γι' αὐτὰ νέος ὑλικὸς κόσμος πρόσκαιρος καὶ αὐτός». Οἱ σοβαρὲς αὐτὲς παρεκκλίσεις ποὺ παρατηροῦνται ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξο διδασκαλία, γιὰ τὶς ὁποῖες κατηγορήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους του ὡς «πατὴρ τοῦ Ἀρείου καὶ ἄλλων αἱρέσεων ρίζα καὶ συγγενής», πρέπει νὰ θεωρηθοῦν συγγνωστὲς ὅταν ἔχουμε ὑπ' ὄψιν ὅτι εἶναι ἡ πρώτη ἀπόπειρα συστηματικῆς δογματικῆς καὶ μάλλιστα διὰ μέσου τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἡ ἐπίδρασι τῆς ὁποίας εὔκολα ἀναγνωρίζεται, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ δὲν εἶχαν καθορισθῆ συνοδικῶς οἱ δογματικὲς ἀλήθειες. Κατὰ τοὺς κρισίμους αὐτοὺς χρόνους ποὺ ἐσυστηματοποιοῦντο καὶ ἐδογματοποιοῦντο οἱ ἀλήθειες τῆς νέας θρησκείας, ἡ δημιουργικὴ ἐργασία δὲν ἦταν ἐντελῶς ἀπηλλαγμένη ἀπὸ σκοπέλους, οὔτε εὔκολη ἢ ἄμεση, ὁριστικὴ καὶ ἐπίσημη διατύπωσις τῆς διδασκαλίας. Παρὰ ταῦτα μέσα στὸ πολυμερέστατο αὐτὸ ἔργο του, τὸ δογματικό, τὸ ἑρμηνευτικό, τὸ ἠθικὸ εὑρίσκονται ὅλοι οἱ σπόροι τῆς μελλούσης ἀναπτύξεως. Πολυγραφώτατος, ἐμβριθέστατος, βαθὺς γνώστης τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, τὴν ὁποία ὅπως καὶ οἱ μεγάλοι του διδάσκαλοι δεόντως ἐξετίμα, καθὼς καὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικῆς φιλολογίας μὲ σπάνια διδακτικὰ χαρίσματα καὶ ἐναρετώτατος τὸν χαρακτῆρα, διὰ τὸν ὁποῖον ὠνομάσθηκε καὶ «Ἀδαμάντινος», ἐξήσκησε βαθυτάτη ἐπίδρασι ἐπάνω εἰς τοὺς συγχρόνους του καὶ τοὺς μεταγενεστέρους, συντελέσας ὅσο κανένας ἄλλος πρὶν ἀπὸ αὐτὸν εἰς τὴν συστηματοποίησιν τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ τὴ συνδιαλλαγὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀποβὰς τὸ μέγα καὶ ἔγκυρο σχολεῖο, ὅπου ηὐξήσαν καὶ ἐμορφώθησαν θεολογικῶς οἱ σπουδαιότεροι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες τῶν ἀρχῶν τοῦ Δ΄ αἰῶνος. Ὠριγενισταὶ ὑπὸ τὴν εὐρύτερη ἔννοια εἶναι οἱ περισσότεροι μεγάλοι πατέρες καὶ συγγραφεῖς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας, Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρεύς, Εὐσέβιος ὁ Καισαρείας, ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, ὁ Μέγας Βασίλειος, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ Ἀμβρόσιος, ὁ Ρουφῖνος, κ. ἄ. Ὁ θαυμασμός τους, βέβαια, δὲν συνεπάγεται καὶ τὴν παραδοχὴ ὅλων τῶν δοξασιῶν του. Οἱ σοφώτεροι ἀπεκόμισαν ὅ,τι σπουδαῖο εὕρισκαν εἰς αὐτόν. Οἱ ἀσθενέστεροι ὅμως καὶ ἰδίως οἱ φανατικοὶ μοναχοὶ τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Αἰγύπτου ἐσκανδαλίσθησαν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ ἐγερθοῦν ζῶντος ἀκόμη αὐτοῦ αἱ Ὠριγενικαὶ ἔριδες ποὺ δὲν ἐκόπασαν παρὰ μόνο μὲ τὴ συνοδικὴ καταδίκη του τῷ 543, ποὺ ἀπεκήρυξε τὸ ἔργο του, ἀλλὰ δὲν συνέτριψε τὸ κῦρος του ὡς μεγάλου διδασκάλου τῆς Χριστιανωσύνης.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ

σύντροφοι κι' ἄρπαξαν τοὺς πέντε Πέρσες ποὺ πάλευαν μὲ τὸ Λεωνίδα καὶ τὸν εἶχαν τώρα ρίξει κάτω καὶ τὸν χτυποῦσαν.

—Λεωνίδα, εἶπε σιγὰ ὁ Στέφανος, μὴ φοβᾶσαι. Ἐδῶ εἴμαστε!

—Πάρτε τὸ ἁμάξι καὶ φευγᾶτε! ἀκούστηκε μιὰ ξεπνεμένη φωνή.

—Πληγώθηκες, Λεωνίδα; φώναξε ἀνήσυχος ὁ Ἑρμόλαος. Πληγώθηκες;

Ἀργά, ξεψυχισμένα πιὰ ἀκούστηκε μιὰ φωνή:

—Ἔχετε γειά, ἀδέρφια, πεθαίνω!.

Μανιασμένος ὁ Ἑρμόλαος μὲ τὸ φίλο του τὸν Χαρικλῆ χύθηκαν πρῶτοι. Πίσω τους ὁ Στέφανος κι' οἱ ἐπίλοιποι, μὲ σηκωμένα τὰ μαχαίρια. Χτυποῦσαν δεξιά, ἀριστερά, στὰ σκοτεινά, ὁ Στέφανος κάθισε μπροστὰ στὸ ἁμάξι, ἅρπαξε τὸ μαστίγι, μαστίγωσε τ' ἄλογα, ἄρχισε νὰ τρέχη πρὸς τὸ ἑλληνικὸ στρατόπεδο κουβαλώντας ἐχθροὺς καὶ φίλους.

Οἱ Πέρσες ἔσυραν φωνὴ ἀπὸ τὶς φωτιές, πετάχτηκαν πλῆθος σκιές, ἄρχισαν νὰ τρέχουν πρὸς τὸ ἁμάξι. Μὰ ποῦ νὰ προφτάσουν τὰ τέσσερα ἄλογα ποὺ κάλπαζαν ξεφρενιασμένα. Τὰ βέλη σούριζαν γύρα ἀπὸ τοὺς συντρόφους, ὁ Ἑρμόλαος πληγώθηκε στὸ λαιμό, ἕνα βέλος ἔκοψε σύρριζα τὸ αὐτὶ τοῦ Στέφανου. Πόνεσε φοβερὰ μὰ δὲν παράτησε τὰ χαλινάρια. Χτυποῦσε, χτυποῦσε ἀλύπητα τ' ἄλογα καὶ σὲ λίγο ἔμπαινε στὸ ἑλληνικὸ στρατόπεδο, καὶ σταματοῦσε μπροστὰ ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Ἀλέξανδρου.

Πήδηξε κάτω, ζύγωσαν οἱ φαλαγγῖτες, ἔφεραν φῶτα. Τρεῖς ἀπὸ τοὺς Πέρσες κοίτουνταν νεκροὶ μέσα στὸ ἁμάξι, οἱ ἄλλοι δυὸ εἶχαν κυλιστῆ χάμω πρὶν ξεκινήσουν. Ὁ Λεωνίδας ἦταν ξαπλωμένος στὸ βάθος τοῦ ἁμαξιοῦ νεκρός.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἄκουσε τὸ θόρυβο, πετάχτηκε ἀπὸ τὴ σκηνή του, εἶδε τὸ ἁρματωμένο ἁμάξι, εἶδε τὸ Στέφανο καὶ τοὺς συντρόφους του, κατάλαβε.

—Μπράβο, Στέφανε, εἶπε· μοῦ ἔφερες ἕνα ἀπὸ τὰ περίφημα ἁρματωμένα ἁμάξια. Εἶσαι γενναῖος.

—Ἐγὼ δὲν εἶμαι τίποτα, ἀποκρίθηκε ὁ Στέφανος προσπαθώντας νὰ σταματήση τὸ αἷμα ποὺ ἔτρεχε ἀπὸ τὸ αὐτί του. Ἐγὼ δὲν εἶμαι τίποτα. Νά, αὐτὸς εἶναι ὁ γενναῖος!

Κι' ἔδειξε τὸ Λεωνίδα, ποὺ τὸ σῶμα του ἦταν γεμᾶτο πληγές, βουτημένο στὸ αἷμα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

Στὴν ἱστορία τοῦ Βυζαντίου μένει ἀνεξήγητη μιὰ σελίδα. Τί γύρευε ὁ Βασίλειος ὁ Β΄ στὴν Ἀθήνα μετὰ τὴν τελευταία του μεγάλη νίκη;

Ἡ Ἀθήνα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν τόσο ἄσημη καὶ τόσο μικρὴ ποὺ χρησίμευε γιὰ τόπος ἐξορίας. Γιατὶ ἀνέβηκε στὴν Ἀκρόπολι ὁ Βουλγαροκτόνος μὲ ὅλο του τὸ στρατὸ κι᾽ ὅλους τοὺς μεγιστᾶνες, ἐνῶ ἡ Κωνσταντινούπολις τοῦ ἑτοίμαζε θριαμβευτικὴ ὑποδοχή;

. . . .

Εἴμαστε στὸ φθινόπωρο τοῦ 1018. Ὁ Βασίλειος ὁ Β΄ ποὺ στὴν ἱστορία ἔμεινε μὲ τ᾽ ὄνομα «Βουλγαροκτόνος» γιὰ πρώτη φορὰ ἔβγαλε ἀπὸ τὸ κεφάλι του τὸ κοντὸ σιδερένιο στέμμα ποὺ φοροῦσε στὶς ἐκστρατεῖες. Δὲν τὸ εἶχε ἀνάγκη πιά.. Ὕστερα ἀπὸ πολέμους ποὺ κράτησαν μισὸ αἰῶνα, οἱ ἐχθροὶ τοῦ Βυζαντίου εἶχαν ἀποδεκατισθῆ.

Νεκρὸς ὁ Σαμουήλ. Νεκρὸς ὁ Γαβριὴλ Ρωμανός. Καὶ ἡ Μαρία, ἡ χήρα Βασίλισσα, αἰχμάλωτη μὲ δεκαεφτὰ παιδιὰ κι᾽ ἐγγόνια μέσα στὴν πρωτεύουσά της, τὴν Ἀχρίδα...

Τί μεγαλύτερο θρίαμβο μποροῦσε νὰ ποθήση ὁ αὐτοκράτορας; Δὲν εἶχε παρὰ νὰ μπῆ στὰ πλοῖα, κι᾽ ἀπὸ κεῖ νὰ τραβήξη γιὰ τὴν βασιλεύουσα...

— Εἶσαι εὐχαριστημένος γέροντα; ρώτησε ὁ Βασίλειος τὸν συνετὸ του σύμβουλο.

Ὁ σύμβουλος αὐτὸς ἦταν ἕνας γέρος τυφλός, μὰ πολὺ σοφός, ποὺ οἱ γυιοί του ὅλοι εἶχαν σκοτωθῆ σὲ κείνους τοὺς πολέμους. Ὁ πολεμιστὴς αὐτοκράτορας ποὺ δὲν εἶχε καιρὸ ν᾽ ἀσχοληθῆ μὲ τίποτ᾽ ἄλλο ἔξω ἀπὸ τὴ ρωμαλέα τέχνη τοῦ πολέμου, τὸν σέβονταν καὶ τὸν τιμοῦσε, σὰν νἄνοιωθε πὼς κάποια ἄλλα μάτια ἦταν ἀνοιχτὰ μέσα του, ποὺ ἔβλεπαν ὅσα κανένας δὲν θὰ μποροῦσε νὰ δῆ.

Τὸν ἄκουγε σὰν νἆταν τὸ ἴδιο τὸ πνεῦμα τὸ ἀθάνατο τοῦ Βυζαντίου ποὺ μιλοῦσε καὶ τοὔδειχνε τὸ δρόμο τὸ σωστὸ τῆς δόξας καὶ τῆς τιμῆς. Καὶ τότε ἔνοιωθε πὼς τὸ σπαθὶ στὰ χέρια του ἔπαυε νὰ εἶναι ἁπλὸ ὅπλο, καὶ γίνονταν ἡ ρομφαία ποὺ τρόμαζε καὶ σταματοῦσε τὸν ἐχθρὸ στὰ σύνορα τοῦ Ἑλληνισμοῦ...

Μὰ τώρα, κίνδυνος δὲν ὑπῆρχε πιά, καὶ ὁ Βασίλειος θὰ μποροῦσε νὰ ξεκουρασθῆ, ὅπως ξεκουράζονται οἱ ἀετοὶ στ᾽ ἀπάτητα ὕψη...

— Εἶσαι εὐχαριστημένος γέροντα; ξανάπε. Γιατὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι...

Δὲν ἦταν εὐχαριστημένος ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος.. Πίσω ἀπὸ τὸ παρὸν ποὺ τὸ διηύθυνε μὲ τὸ στιβαρό του χέρι, ἦταν τὸ μέλλον ποὺ δὲν θὰ τὸ ὥριζε. Ἦταν πιὰ γέρος... Σὲ λίγο ἴσως θὰ πέθαινε... Καὶ τί θὰ γινόνταν τότε τὸ Βυζάντιο στ᾽ ἀνάξια χέρια τοῦ ἀδελφοῦ του, τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Η΄, ποὺ βασίλευε μαζί του; Μήπως ἦταν γραφτὸ νὰ χαθῆ ἔτσι τὸ ἔργο του καὶ νὰ πέση στὴν παρακμὴ τὸ ὡραῖο καὶ δυνατὸ βασίλειο;

Νὰ γιατὶ ἡ καρδιὰ τοῦ αὐτοκράτορα ἦταν βαρειὰ καὶ γεμάτη ἀνείπωτη ἀνησυχία. Καὶ τί ἀπάντησι μποροῦσε νὰ τοῦδινε ὁ γέροντας σ᾽ αὐτή του τὴ συλλογή;

Αὐτὸς ὡς τόσο ἔσκυψε καὶ φίλησε τὴν ἄκρη ἀπὸ τὸ βασιλικὸ σ κ α ρ α μ ά γ γ ι ο ν.

—Ἐγώ, τοῦ εἶπε, Αὔγουστε δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ τίποτε.. Ἡ μικρὴ ἀνθρώπινή μου γνῶσι μόνο μιὰ συμβουλὴ μπορεῖ νὰ σοῦ δώση: Σὲ μιὰ πόλι τοῦ βασιλείου σου ποὺ ἦταν ἄλλοτε τρανή, ξανάγινε τὸ θαῦμα ποὺ εἴδαμε μαζί σου: ὅπως τώρα κινδύνεψε ὁ Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τοὺς Σλαύους καὶ σώθηκε, τότε κινδύνεψε ἀπὸ τοὺς Πέρσες, καὶ σώθηκε. Πᾶνε τώρα πάνω ἀπὸ χίλια πεντακόσια χρόνια... Καὶ μὲ φωνὴ κομμένη καὶ τρεμουλιαστή, ὁ γέροντας διηγήθηκε τὴν φοβερὴ ἀπειλὴ ποὺ τάραξε τὴν Ἀθήνα, τὶς στρατιὲς τῶν Περσῶν, τὰ μύρια καράβια ποὺ ξεκίνησαν νὰ τὴν ἐξοντώσουν...

... Μὰ δὲν νίκησαν... περίμεναν τὸ θρίαμβο οἱ Πέρσες κι᾽ ἀντὶς γι᾽ αὐτὸν ἦταν οἱ Πλαταιές, ἡ Σαλαμῖνα, ὁ Μαραθώνας.. Ἦταν ὁ Περικλῆς.. ἡ Ἀκρόπολι, οἱ «Πέρσες» τοῦ Αἰσχύλου. Ἦταν ἡ νίκη, ἡ αἰώνια νίκη τοῦ Ἑλληνισμοῦ...

... Οἱ νικητές, συνέχισε ὁ γέροντας, ἐχτίσανε κεῖ πέρα ἕνα ναό, ποὺ σήμερα εἶναι ἐκκλησία τῆς Θεοτόκου.. Πήγαινε Αὔγουστε κεῖ πέρα.. Πήγαινε νὰ προσκυνήσης τὴ χάρι της. Αὐτὴ θὰ σοῦ δώση φώτισι, καὶ θὰ καταλάβης τί πρέπει νὰ κάνης...

Καὶ τότε ὁ Βασίλειος ἀπότομα ἄλλαξε σχέδιο κι᾽ ἀντὶ νὰ τραβήξη γιὰ τὴν βασιλεύουσα, ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀθήνα..

Ἦταν μιὰ λαμπρὴ μέρα φθινοπωρινὴ ποὺ ξεκίνησε πεζὸς κι᾽ ἀνέβηκε στὴν Ἀκρόπολι.

Σκύβει κι᾽ ἡ ἀγωνία τοῦ σφίγγει τὴν καρδιά.

Δεξιὰ κι᾽ ἀριστερά του ἦταν παρατεταγμένοι οἱ στρατιῶτες του! Κλιμπανοφόροι καὶ ἱππεῖς, πλώϊμοι καὶ ἐπιλωρικοφόροι, ὅλοι μὲ λόγχες καὶ περικεφαλαῖες ποὺ ἀστραφτοκοποῦσαν στὸν ἥλιο..

Ὅλος ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν βγῆκε νὰ φωνάξη τὰ ὡσανὰ στὸν νικητὴ αὐτοκράτορα.

— Εἰρηνοποιὲ καὶ ἀγαθὲ βασιλεῦ σὺ νικᾶς!

— Βασιλεῦ Αὔγουστε, σὺ νικᾶς...

Κι᾽ ὁ βασιληᾶς ἀνέβηκε στὴν Ἀκρόπολι... Νὰ μπροστά του ὁ Παρθενώνας.. Δὲν εἶχαν περάσει ἀκόμα ἀπὸ κεῖ οἱ καταστροφεῖς καὶ οἱ ἅρπαγες, καὶ ὁ πάγκαλος ναὸς ὑψώνονταν ὁλόκληρος μ᾽ ὅλο του τὸ μεγαλεῖο.

Στὶς μετόπες καὶ τὰ ἀετώματα, ἀκίνητοι οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ κοιτάζουνε...

Μὰ στὴ ζωφόρο ξετυλίγεται ἡ θαυμαστὴ πομπὴ τῶν Παναθηναίων, ὅπως ἀνέβαινε στὴν Ἀκρόπολι ἐδῶ καὶ χίλια πεντακόσια χρόνια...

Ἕνας λαὸς ἔνδοξος, ἕνας ὡραῖος ἡρωϊκὸς λαός, βαθύτατα θρησκευτικός, μαρμαρωμένος γιὰ πάντα στὸ ναό του, σύμβολο πίστης καὶ αἰωνιότητας σὰν τὸν Ἑλληνισμὸ τὸν ἴδιο.

Καὶ μέσα ἐκκλησία...

Νὰ τὸ ἅγιο βῆμα, καὶ ἡ ὡραία πύλη, καὶ τὸ ἱερὸ καὶ τὸ τέμπλο μὲ τὶς γνώριμες μορφὲς τῶν Ἁγίων. Νὰ ὁ Χριστὸς ποὺ εὐλογεῖ, καὶ ἡ Θεοτόκος παρθένα ἡ Ἀθηνιώτισσα, ἡ γλυκειὰ προστάτισσα τοῦ Βυζαντίου...

Τὰ γόνατα τοῦ Αὐτοκράτορα λυγίζουνε.. Ξαφνικὰ καταλαβαίνει πόσο δίκηο εἶχε ὁ γέροντας ποὺ τὸν ἔστειλε δῶ πέρα γιὰ προσκύνημα.. Τί εἶναι τὰ χρόνια; Τί εἶναι οἱ αἰῶνες; Αὐτοὶ ποὺ φωνάζουν ἔξω καὶ πανηγυρίζουν γιατὶ ἡ Ἑλλάδα σώθηκε, δὲν εἶναι οἱ ἴδιοι ποὺ δέχονταν μὲ ἰαχὲς τοὺς Μαραθωνομάχους; Τί εἶναι οἱ αἰῶνες μπροστὰ σ᾽ αὐτὸ ποὺ κρατάει αἰώνια;

Σκύβει ὁ εὐλαβικὸς αὐτοκράτορας, καὶ ἡ ἀγωνία ποὺ τοὖσφιγγε τὴν καρδιὰ σιγὰ σιγὰ διαλύεται. Γιατὶ τώρα καταλαβαίνει ὅτι μπορεῖ νὰ λείψη, μπορεῖ νὰ χαθῆ σὰν ἔλθη ἡ ὥρα του..

Ἡ τύχη τοῦ Βυζαντίου βρίσκεται σὲ καλὰ χέρια. Μήπως δὲν τὸ διάβασε σὰν μιὰν ὑπόσχεσι στὴν γλυκειὰ μορφὴ τῆς Παναγίας; Θὰ περάση ἀπὸ δοκιμασίες πολλὲς ἡ χώρα ποὺ τόσο ἀγάπησε...

Δὲν θὰ χαθῆ ποτὲ ὁ Ἑλληνισμός, γιατὶ δὲν χάνονται τ᾽ ἀθάνατα... Ὁ Βασίλειος αἰσθάνεται πὼς μπορεῖ νὰ φύγη καὶ νὰ πεθάνη ἥσυχος...

«Καὶ ταύτη δοὺς τὰ τῆς νίκης εὐχαριστήρια, ἐκόσμησε δι᾽ ἀναθημάτων πολλῶν τὸ ἱερὸν αὐτῆς» λέει ὁ ἱστορικός.

Κι᾽ ἀνάμεσα στ᾽ ἄλλα βαρύτιμα δῶρα ποὺ ἔκανε στὴν ἐκκλησία τῆς Ἀκροπόλεως, ἐχάρισε κι᾽ ἕνα ὁλόχρυσο περιστέρι, σύμβολο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ μιὰ «ἀκοίμητη λυχνία».

Εἰρήνη Καλκάνη

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

3ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Εὐαγγέλιον (Λουκᾶ ις΄ 19 - 31)

Εἶπεν ὁ Κύριος: Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ᾽ ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι· καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωυσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ᾽ ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

Ἀπόστολος (Πρὸς Γαλάτας α΄ 11 - 19)

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι᾽ ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον οἱ ἅγιοι τοῦ Χριστοῦ Ἀπόστολοι ἀνέλαβον νὰ διαδώσουν σ᾽ ὅλη τὴν Οἰκουμένη δὲν εἶναι ἀνθρωπίνη ἐπινόησις, ἀλλὰ καθὼς μᾶς λέγει ὁ Παῦλος στὴν παραπάνω περικοπὴ εἶναι: «ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ», δηλαδὴ εἶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐφανερώθηκε στὸν Κόσμο μέσῳ τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀφοῦ ἔπειτα ἀπὸ τὴ Δημιουργία της ἡ ἀνθρωπότης εἶχε παραστρατήσει καὶ ἦταν παραδομένη στὴν ἁμαρτία, ἡ κατάστασίς της μέρα μὲ τὴν ἡμέρα χειροτέρευε καὶ ἦταν πιὰ ἀδύνατο σ᾽ αὐτὴ νὰ ἐπιστρέψῃ στὸν ἴσιο δρόμο, δηλαδὴ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Δὲν μποροῦσε νὰ βρῇ κανένα ὁδηγὸ ποὺ νὰ τὴν ὁδηγήσῃ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Βλέποντας ὅμως ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸν κίνδυνο ποὺ διέτρεχε καὶ ὅτι μονάχη της δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ σωθῇ, σὰν καλὸς καὶ φιλόστοργος πατέρας τὴν ἐλυπήθηκε καὶ θέλησε νὰ τὴν σώσῃ. Ἔστειλε στὸν Κόσμο τὸν μονογενῆ του υἱὸ γιὰ νὰ διδάξῃ σ᾽ αὐτὸν τὸ θέλημά του καὶ συγχρόνως νὰ ὑποστῇ τὸν πιὸ ἐξευτελιστικὸ καὶ ἀτιμωτικὸ θάνατο γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴ σωτηρία μας.

Τὴ θεία λοιπὸν τοῦ Χριστοῦ διδασκαλία οἱ ἀπόστολοι καὶ μαθηταί του δὲν τὴν ἤκουσαν μόνο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔγραψαν μὲ τὸ σκοπὸ νὰ γίνῃ αὐτὴ ὁ παντοτεινὸς ὁδηγὸς τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὴ τὴν διδασκαλία περιέχει τὸ Εὐαγγέλιον. Ποιὸς σοφὸς πρὸ τοῦ Θεανθρώπου ἢ κι᾽ ἔπειτα ἀπ᾽ αὐτὸν μπόρεσε νὰ κηρύξῃ τέτοιες ἀλήθειες; Ποιὰ διδασκαλία μπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ μας; Ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἐπιχειρήσῃ μὲ προσοχὴ καὶ δίχως προκατάληψι νὰ τὴν μελετήσῃ εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴ φωτισθῇ καὶ νὰ μὴ ἐμπνευσθῇ.

Ξέρομε πὼς ὁ Παῦλος πρὶν φωτισθῇ ἀπ᾽ τὴ θεία τοῦ Χριστοῦ διδασκαλία ἦταν ἕνας ἀπ᾽ τοὺς κυριωτέρους ἐχθροὺς τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅπου κι᾽ ἂν βρισκόταν κατεδίωκε τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία. Τὸ λέγει δὲ αὐτὸ στὴν πιὸ πάνω περικοπή του μὲ τὰ ἁπλᾶ αὐτὰ λόγια του: «καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν». Ἀπὸ ἕνα τέτοιο ἐχθρὸ τῆς Ἐκκλησίας, ποιὸς περίμενε τέτοια μεταβολή; Ποιὰ αἰτία ἐμεσολάβησε γιὰ νὰ γίνῃ ἀπὸ φανατικὸς διώκτης τῆς Ἐκκλησίας, ὁ μεγαλείτερος ὑποστηρικτής της; Ποιὰ ἀόρατος δύναμις τὸν μετέβαλε τόσο; Εἶναι ἀλήθεια ἐκπληκτικὸ αὐτὸ ποὺ συνέβη στὸν Παῦλο. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀποροῦμε. Ἡ μεταβολὴ αὐτὴ δὲν εἶνάι μοναδικὴ στὸν Παῦλο. Ἔχομε ἔπειτα ἀπ᾽ αὐτὸν ἄπειρα ἄλλα παραδείγματα ἀνθρώπων ποὺ ὑπέστησαν τὴν ἴδια μεταβολή. Κι᾽ αὐτὸ γιατὶ ἡ θεϊκὴ δύναμις τοῦ Χριστοῦ σὲ κάθε ἐποχὴ μπορεῖ νὰ παρουσιάσῃ τέτοια θαύματα. Εἶναι δύναμις ἀκαταγώνιστος καὶ ἀκατάβλητος. Καὶ στὴν ἐποχή μας ἀκόμη βλέπομε ἀνθρώπους ποὺ ἐνῷ ἡ ἁμαρτία ψυχικῶς καὶ σωματικῶς τοὺς εἶχε κάνει κουρέλι, νὰ κατορθώνουν νὰ ἐπανέρχωνται στὸν ἴσιο δρόμο καὶ νὰ βαδίσουν μὲ σταθερὸ βῆμα τὸν δρόμο τῆς ἀρετῆς. Λησταὶ καὶ ἐγκληματίαι μεγάλοι, πραγματικὰ θηρία, μὲ τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ μετεβλήθησαν σὲ ἄκακα πρόβατα. Ἄνθρωποι ἄσωτοι καὶ κυλιόμενοι στὸ βόρβορο τῆς ἁμαρτίας, μπόρεσαν νὰ γίνουν ἐγκρατεῖς καὶ σώφρονες.

Λοιπὸν κι᾽ ἐμεῖς, ἔχοντες στὸ νοῦ μας πόση εἶναι ἡ δύναμις τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ποιὰ μεταβολὴ δύναται νὰ μᾶς φέρῃ, ἂς εἴμεθα γιὰ πάντα καὶ κάθε στιγμὴ πιστοί του θαυμασταί, κι᾽ ἂς φροντίζωμε πάντοτε νὰ ὑπακούωμε στὰ μεγάλα του παραγγέλματα, μὲ τὴ βεβαιότητα ὅτι μ᾽ αὐτὸ τὸν τρόπο εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν ἐπιτύχωμε τὴ σωτηρία μας.

✶ ΘΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑ ★

Ἡ πίστις, καθὼς εἴχαμε πῆ κάποτε, δὲν εἶναι κάτι τὸ ξένο πρὸς τὴ ζωή μας. Δὲν εἶναι μιὰ ἁπλῆ θεωρητικὴ παραδοχὴ ὡρισμένων θρησκευτικῶν ἀληθειῶν. Εἶναι κάτι πολὺ περισσότερο καὶ πολὺ βαθύτερο. Εἶναι κάτι πολὺ πιὸ δυνατὸ καὶ πιὸ γόνιμο, ποὺ συμμετέχει ἄμεσα στὴν καθημερινή μας ζωὴ καὶ μεταβάλλεται σὲ ρυθμιστὴ τῶν πράξεών μας καὶ τῆς ὅλης πορείας μας.

Κι᾽ ἕνα σημεῖο ἀκριβῶς, ὅπου ἡ πίστις παίρνει μεγάλο καὶ σοβαρὸ μέρος στὴν καθημερινή μας ζωή, εἶναι καὶ τοῦτο: Ἡ ἐμπιστοσύνη μας στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Ἡ πεποίθησις πὼς ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ, καὶ πώς, ἀφοῦ μᾶς ἀγαπᾷ, μᾶς παρακολουθεῖ στὸν καθημερινό μας ἀγῶνα, καὶ φροντίζει καὶ προνοεῖ γιὰ μᾶς.

Ὑπάρχουν, δυστυχῶς, πολλοὶ ποὺ χωλαίνουν στὸ ζήτημα τοῦτο. Τοὺς δέρνει ἡ ὀλιγοπιστία. Μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἄπιστοι ὅλως διόλου. Ὑστεροῦν ὅμως στὴν ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴ Θεία Πρόνοια. Καὶ τὴν ἔλλειψι αὐτὴ ἐμπιστοσύνης τὴ βλέπουμε νὰ ἐκδηλώνεται μὲ διαφόρους τρόπους. Εἶναι μερικοί, ποὺ δὲν τὸ λένε μὲ τὰ λόγια. Οἱ φόβοι ὅμως, οἱ ἀνησυχίες, ἡ ἀγωνία ποὺ κατέχουν συχνὰ τὴν ψυχή τους γιὰ τὸ τί θὰ γίνουν καὶ πῶς θὰ ζήσουν, αὐτὰ εἶναι μιὰ ἔμμεση ἀπόδειξι πὼς δὲν πιστεύουν δυνατὰ στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι πάλιν ἄλλοι, ποὺ ἐκφράζουν τὴν ὀλιγοπιστία τους αὐτὴ καὶ μὲ τὰ λόγια. Καὶ τοὺς ἀκοῦς συχνὰ νὰ λένε: «Ὁ Θεὸς δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ μᾶς. Εἶναι πολὺ ψηλὰ καὶ δὲν βλέπει τὰ βάσανά μας».

Τί κερδίζουν ὅμως οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχουν ἐμπιστοσύνη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ; Τίποτα! Κι᾽ ὄχι μόνο δὲν κερδίζουν τίποτα, ἀλλὰ καὶ ζημιώνονται. Ζημιώνονται μάλιστα σὲ μεγάλο βαθμό.

Καὶ νά. Πρῶτα - πρῶτα, ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν πιστεύει στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γίνεται ἀπαισιόδοξος. Ὅλα τὰ βλέπει μαῦρα καὶ σκοτεινά. Ἀπὸ τὸ παρελθόν του δὲ θυμᾶται, παρὰ μόνο τὶς στενοχώριες καὶ τὶς πίκρες που ἔχει περάσει. Τὸ παρὸν τὸ βλέπει θλιβερὸ καὶ ἄχαρο. Τὸ μέλλον τὸ προαισθάνεται σκοτεινὸ καὶ ἀπαίσιο. Ἡ ἀπαισιοδοξία αὐτὴ τὸν βασανίζει, τοῦ ποτίζει μὲ πικρία τὴν ψυχή, τοῦ κάμνει μαῦρες τὶς στιγμές του. Κι᾽ ἂν στὸ τέλος δὲν τὸν ὁδηγήσῃ σὲ καμμιὰ τραγικὴ πρᾶξι, ὅλη του τὴ ζωὴ τοῦ τὴν κάμνει βασανιστική.

Ἡ ἀπαισιοδοξία ὅμως συνοδεύεται κι᾽ ἀπὸ μιὰ μεγάλη ἀγωνία. Γιατί, φυσικά, ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἐμπιστεύεται τὸν ἑαυτό του στὴν πρόνοια τοῦ οὐρανίου Πατέρα, μένει χωρὶς καμμιὰ βεβαιότητα καὶ χωρὶς κανένα στήριγμα. Ἡ ζωή μας ὅμως ἔχει προβλήματα. Ἔχει δυσκολίες καθημερινές. Ὅλα αὐτὰ προξενοῦν στὸν ὀλιγόπιστο φόβους καὶ ἀνησυχίες. Ἡ ἀνησυχία ἐξελίσσεται σιγὰ - σιγὰ σὲ ἀγωνία. Ἕνα σωρὸ ἐρωτήματα ὀρθώνονται ἀπειλητικὰ μπροστά του. Καὶ τὰ ἐρωτήματα αὐτά, ποὺ εἶναι σχετικὰ μὲ τὴ συντήρησί του, τὸν ἐνοχλοῦν ἐπίμονα, ἀδιάκοπα, τοῦ τριβελίζουν τὸ μυαλό, τὸν ἔχουν σὲ διαρκῆ ἀγωνία.

Ἀλλὰ ἡ ἀγωνία αὐτὴ τῶν ὀλιγοπίστων ἔχει καὶ συνέχεια. Ἐν πρώτοις, τοὺς κρατάει διαρκῶς σὲ νευρικότητα, δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ ἠρεμήσουν. Ἀκόμη καὶ τὸν ὕπνο τους τὸν ἀφαιρεῖ. Ἔτσι ἐπέρχεται μὲ τὸν καιρὸ μιὰ κόπωσις, μιὰ κατάπτωσις τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ γενικά. Ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ὁ ὀλιγόπιστος χάνει τὸν ἐνθουσιασμό του καί, μὲ τὸν καιρό, χάνει ἀκόμη καὶ τὴν ὄρεξι γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, γιὰ τὴ δουλειά, γιὰ κάθε ἀξιόλογη ἐπιδίωξι.

Αὐτὰ εἶναι, σὲ κύριες γραμμές, τ᾽ ἀποτελέσματα τῆς ἐλλείψεως ἐμπιστοσύνης στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Ὅποιος θέλει νὰ τὰ διαπιστώσῃ καὶ μόνος του, δὲν εἶν᾽ ἀνάγκη νὰ κάμῃ ἔρευνες καὶ μελέτες κουραστικὲς καὶ πολύχρονες. Φθάνει νὰ ρίξῃ προσεχτικὸ βλέμμα στὴ σημερινὴ κοινωνία, στοὺς γύρω του ἀνθρώπους. Ἤ, ἂν θέλῃ πιὸ κοντά, ἂς ρίξῃ ἐρευνητικὸ τὸ βλέμμα τῆς ψυχῆς μέσα στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του.

Α. Ι. ΓΚΙΑΛΑΣ

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΩΝ ΧΩΡΑΦΙΩΝ

Τὸν Ὀχτώβρη δυὸ - τρεῖς χορταστικὲς βροχὲς πότισαν τὴ διψασμένη γῆ. Τώρα, τὶς πρῶτες μέρες τοῦ Νοέμβρη, οἱ ὠχρὲς καὶ χλιαρὲς ἀχτίδες τοῦ ἥλιου ξαναζεσταίνουν λίγο τὴ φθινοπωρινὴ φύσι. Ὅπου κι' ἂν πέσῃ τὸ μάτι σου, κάτου στὴν κοιλάδα ἢ πάνου στὴ λοφοσειρὰ ὣς τὶς κορφές, θ' ἀγναντέψῃς τὸ σκορπισμένο μελισσολόϊ τῶν γεωργῶν.

Ὁ πιὸ μικρός, ὄχι κι' ὁ πιὸ ἄπειρος, ζευγολάτης τοῦ χωριοῦ εἶναι ὁ Γιωργάκης. Ἔχει δὲν ἔχει πατήσει τὰ δεκαεφτά. Μὰ ἡ τύχη του τὸ εἶχε νὰ ριχτῇ ἀπὸ μικρὸς στὴ βαρειὰ δουλειά. Τρίτο παιδὶ τῆς μικροχηρεμένης μάνας του. Ὁ μεγάλος του ἀδελφός, ὁ Βασίλης, ὑπηρετεῖ τὴ θητεία του στὸ στρατό. Ἡ ἀδελφή του ἡ Χρυσούλα, εἰκοσαρισμένη κοπέλλα, βοηθάει, ὅσο μπορεῖ, καὶ στὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ καὶ στὰ χωράφια. Μὰ ὄχι νὰ πιάσῃ καὶ τ' ἀλέτρι.

Κι' ἡ μητέρα; Ἄ τὴ λατρεύουν τὰ καλά της τὰ παιδιά. Μιὰ καὶ μεγάλωσαν αὐτά, θέλουν, τῆς τὸ ζητοῦν γιὰ χάρι, νὰ καθήσῃ μονάχα στὸ νοικοκυριό της καὶ τὸ πολὺ - πολὺ νὰ τοὺς συντροφεύῃ καμμιὰ φορὰ στὰ χωράφια, γιὰ νὰ τοὺς ὁδηγῇ μὲ τὴ σοφή της γνώμη.

Ὁ Γιωργάκης λοιπὸν ἔμεινε στὸ πόδι τοῦ Βασίλη οἰκογενειάρχης. Κι' εἶναι τὸ καμάρι τοῦ χωριοῦ γιὰ τὴν καλωσύνη, τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν ἐργατικότητά του. Ὅλοι τὸν φέρνουν γιὰ παράδειγμα στὰ παιδιά τους. Γεωργοὶ γερασμένοι στ' ἀλέτρι, στὸ ξινάρι καὶ στὸ κλαδευτήρι ζηλεύουν τὴ δουλειά του. Πέρυσι ὁ γεωπόνος τῆς ἐπαρχίας πέρασε νὰ διδάξῃ τὸ κλάδεμα. Πρῶτος καὶ καλύτερος μέσα σὲ λίγες μέρες ὁ Γιωργάκης.

Ὁ Γιωργάκης εἶναι καὶ φαλαγγίτης. Εἶναι ἐνωμοτάρχης στὴν ὁμάδα τοῦ χωριοῦ του, μὲ τὸ νέο δάσκαλο ὁμαδάρχη. Ταχτικός, πειθαρχικός, ἀκούραστος, ἐνθουσιώδης, καλόκαρδος, εἶναι μ' ὅλους ἀγαπημένος. Πρῶτος καὶ γιὰ τὴν ἐκκλησία, πρῶτος καὶ γιὰ τὴ θεωρία, πρῶτος καὶ γιὰ κάθε δουλειά.

Τὸ φετεινὸ χρόνο ὁ Γιωργάκης θάσπερνε τὸ μεγάλο του χωράφι κάτου στὴν κοιλάδα. Δέκα πέντε μεροδούλια χωράφι. Ὁ ἴδιος σποριᾶς, ὁ ἴδιος ζευγολάτης.

Ὁ καιρὸς ἐπήγαινε πολὺ καλά. Κι' ὁ Γιωργάκης βγῆκε ἀπὸ τοὺς πρώτους στὴ σπορά, γιὰ νὰ προφτάσῃ νὰ ξεμυτίσῃ ὁ φύτρος πρὶν ἀπὸ τὶς μεγάλες βροχές, ποὺ καμμιὰ φορὰ σαπίζουν τὸ σπόρο. Κι' ἐδῶ πρῶτος καὶ καλύτερος.

Λίγες εἶναι ἀκόμα οἱ μέρες τοῦ Νοέβρη. Ὁ Γιωργάκης παρασφίχτηκε νὰ δουλεύῃ, μὰ σήμερα, Σαββατόβραδο, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἀποτέλειωσε τὴ σπορά. Εἶν' ἀλήθεια πὼς κουράστηκε. Τ' ἀλέτρι, βλέπετε, γονατίζει κι' ἄντρες ψημένους στὴ δουλειά. Ἀπὸ αὔριο λογαριάζει νὰ ξεκουραστῇ λίγες μέρες, γιὰ νάχῃ κουράγιο νὰ βγῇ μὲ τὸ ἔμπα τοῦ Δεκέμβρη στὸ μάζωμα τῆς ἐλιᾶς. Ἐφέτος κι' ὁ καρπὸς πολὺς κι' ἡ τιμὴ τοῦ λαδιοῦ καλή. Ὁ καιρὸς μονάχα νὰ βοηθήσῃ, νὰ μὴν ξεσπάσουν μεγάλες νεροποντὲς καὶ ρίξουν τὸν καρπό. Κι' αὐτὴ ἡ δουλειὰ θέλει βιάση. Καὶ τὰ βόδια του τὰ κακόμοιρα, ὁ Μελίσσης κι' ὁ Ἀλάφης, εἶναι νὰ τὰ λυπᾶσαι. Μ' ὅλο τὸ σανό, ποὺ τὰ τάϊζε ὅλες αὐτὲς τὶς ἡμέρες, τὰ μισὰ μείνανε. Μὰ εἶναι καὶ τὰ δυὸ γερὰ κόκκαλα καὶ σὲ λίγες μέρες θὰ ξαναγυρίσουν σὰν πρῶτα καὶ καλύτερα.

Μὲ τὴν καμπάνα τοῦ ἑσπερινοῦ ξέζεψε ὁ Γιωργάκης κι' ἔκαμε τὸ σταυρό του εὐχαριστημένος. Ἡ πιὸ μεγάλη χαρὰ στὸν ἄνθρωπο εἶναι νὰ τελειώνῃ τὴ δουλειά του καὶ νὰ εὐχαριστῇ τὸ Θεό, ποὺ τοὔδωσε κουράγιο καὶ φώτισι. Ἡ μητέρα κι' ἡ ἀδελφή του εἶχαν φύγει νωρὶς γιὰ τὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Ἅγια μέρα ξημερώνει αὔριο κι' ἔπρεπε νὰ κοιτάξουν λίγο καὶ τὸ νοικοκυριό τους. Ὁ Γιωργάκης ἄδειασε τὴν τελευταία φάγνα στὰ βόδια του καὶ γύρισε μὲ ἱκανοποίησι τὴ ματιά του νὰ καμαρώσῃ τὸ ἔργο τῶν χεριῶν του.

Μὰ ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸ περίμενε κανεὶς ἡ ξάστερη ματιὰ τοῦ Γιωργάκη ἄρχισε νὰ συννεφιάζῃ.

«Τὸ χωράφι τοῦ Πέτρου τοῦ μαραγκοῦ, ἐκεῖ πέρα, περιμένει ἀκόμα χέρσο; Βέβαια τὸν κάλεσαν ἐδῶ κι' ἕνα μῆνα στὸ στρατό. Κι' ἡ γυναίκα του, μητέρα μὲ μωρό, θὰ περιμένῃ νὰ τελειώσουν οἱ ἄλλοι, γιὰ νὰ πληρώσῃ κανένα ζευγάρι. Μὰ θάχῃ τάχατες λεφτά; Κι' ἐκεῖ πάνου στὴν πλαγιὰ τὸ χωράφι τῆς κυρὰ Παναγιώταινας, κι' αὐτὸ χέρσο; Βέβαια κι' αὐτηνῆς ὁ μοναχογιός, ὁ Νῖκος, πῆγε στρατιώτης μαζὶ μὲ τὸν Πέτρο, ἡ ἴδια ἡλικία. Εἶχαν ἕνα γερασμένο βόϊδι, κουτσὰ - στραβὰ θὰ τὸ ζευγάρωναν μὲ τὸ μονὸ βόϊδι κάποιου ἄλλου χωριανοῦ, μὰ τὸ πούλησαν, ὅταν ἔφυγε ὁ Νῖκος, στὸ χασάπη. Σίγουρα πὼς δὲ θάχῃ ἡ κυρὰ Παναγιώταινα λεφτὰ νὰ πληρώσῃ ξένο ζευγάρι. Χήρα μάνα κι' αὐτὴ μὲ τρία κορίτσια, τί νὰ σοῦ κάμῃ; Κι' ἄλλο χωράφι χέρσο πάρα πάνω, κι' ἄλλο ἐδῶ κάτου, κοντὰ στὸ δρόμο». Τὰ μάτια τοῦ Γιωργάκη ἔψαχναν νὰ ξεχωρίσουν ὅλα τὰ χέρσα χωράφια καὶ νὰ τὰ γνωρίσουν. Μέτρησε ὅλα ὅλα πέντε. Ὅλα χωράφια παλληκαριῶν, ποὺ ὑπηρετοῦσαν στὸ στρατό, εἴτε κληρωτοὶ εἴτε ἔφεδροι, καὶ δὲν εἶχαν ν' ἀφήσουν κάποιον ἄλλο στὸ πόδι τους, ὅπως ἄφησε αὐτὸν ὁ Βασίλης.

«Κι' ἂν ἀρχίσουν σὲ λίγο οἱ νεροποντές; Τί θ' ἀπογίνουν αὐτὰ τὰ χωράφια; Καὶ τί θ' ἀπογίνουν τόσες φαμελιές, ἂν δὲ θερίσουν τὸ καλοκαίρι; Κι' ὁ Ἀρχηγὸς μας δὲ ζήτησεν ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἕλληνες γεωργοὺς νὰ μὴ μείνῃ γωνιὰ ἄσπαρτη;».

«Αὐτὰ τὰ χωράφια θὰ τοὺς τὰ σπείρωμε ἐμεῖς, οἱ φαλαγγῖτες», εἶπε μ' ἀπόφασι, καὶ τὰ μάτια του ξαναβρῆκαν τὴ συνηθισμένη τους χαρούμενη ξαστεριά.

Τὴ Δευτέρα πρωΐ - πρωΐ ἄρχισε τὸ μεγάλο πανηγύρι. Δέκα φαλαγγῖτες ζευγολάτες, πρῶτος ἀνάμεσά τους ὁ Γιωργάκης μὲ τὸ ζευγάρι του, ἄλλοι μὲ δικά τους βόδια κι' ἄλλοι μὲ τὰ βόδια τῶν ἄλλων χωριανῶν, ἀπὸ δυὸ ζευγάρια στὸ κάθε χέρσο χωράφι, ἄρχισαν τὸ βαθὺ αὐλάκωμα. Ἄλλοι φαλαγγῖτες μὲ τὰ ξινάρια ἀνεπλήρωναν στὶς πλαγιὲς τὴ δουλειὰ τῆς σβάρνας.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς συνεπῆρε κι' ὅλους τοὺς χωρικούς. Τὰ ζευγάρια τους στὴ διάθεσι τῶν φαλαγγιτῶν. Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος τοὺς ἔδωσε κι' ἕνα σακκὶ στάρι γιὰ νὰ σπείρουν τὸ χωράφι τῆς κυρὰ-Παναγιώταινας. Ἤξερε πὼς δὲν εἶχε. Κι' ὁ παπᾶς γύρισε ὅλα τὰ σπίτια καὶ μάζεψε ὅ,τι εἶχε ὁ καθένας εὐχαρίστησι, γιὰ νὰ τοιμάσουν καλὸ φαγητὸ στοὺς φαλαγγῖτες, ὅσες μέρες θὰ κρατοῦσε ἡ σπορά. Κι' ὅλοι πρόθυμοι, ὄχι μονάχα φαγητά, ἀλλὰ κι' οἱ ἴδιοι νὰ βοηθήσουν.

Τὸ πανηγύρι, τὸ ἀλησμόνητο αὐτὸ πανηγύρι, κράτησε τέσσερες μέρες. Τέσσερες μέρες ὅλο τὸ χωριὸ λὲς κι' ἦταν μιὰ μεγάλη οἰκογένεια. Καὶ τὸ τελευταῖο βράδυ τὰ παλληκάρια γύριζαν ὑπερήφανα στὸ χωριὸ καὶ τὸ γάργαρο τραγούδι τους ἀντιλαλοῦσε στὶς λαγκαδιές. Καὶ ποιὸς νὰ τὸ πιστέψῃ! Ὅλοι τους, καὶ πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ Γιωργάκης, ἤτανε πιὸ ξεκούραστοι ἀπ' τὸ περασμένο Σαββατόβραδο.

Καὶ τὸ ἴδιο βράδυ ἡ κυρὰ - Παναγιώταινα, ἡ μητέρα τοῦ Νίκου, ἔβαλε τὴ μεγάλη κόρη της, τὴ Μαρία, νὰ τοῦ γράψουν. Καὶ τὸ μητρικὸ γράμμα πρὸς τὸ στρατιώτη τῶν συνόρων τέλειωνε μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Παιδάκι μου, γιὰ μᾶς νὰ μὴ νοιάζεσαι. Ὁ Θεὸς νὰ πολυχρονάῃ τὰ παλληκάρια τοῦ χωριοῦ μας, ποὺ μᾶς ἔσπειραν τὸ χωράφι μας, καὶ τὸν Πρόεδρο, ποὺ μᾶς δάνεισε τὸ στάρι γιὰ τὴ σπορά. Κι' ἔτσι, ὅταν θάρθῃς μὲ τὸ καλό, θὰ καμαρώνῃς τὸ πρασινισμένο χωραφάκι μας καὶ δὲ θὰ σὲ τρώῃ τὸ μαράζι νὰ τὸ βλέπῃς χέρσο ἀνάμεσα σὲ ἄλλα σπαρμένα».

Γ. Καλαματιανὸς

ΠΩΣ ΤΡΑΓΟΥΔΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΓΙΓΑΝΤΟΜΑΧΙΕΣ ΤΟΥ 1912 - 1913

Εἴκοσι ὀκτὼ χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε. Ὁ ἑλληνικὸς στρατός, σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποὺ τὰ μίση δὲν τὸν ἀφάνιζαν, ξεκινοῦσε ἀπὸ τὴ Μελοῦνα, γιὰ νὰ γράψη σελίδες δόξης καὶ θριάμβου στὰ βουνὰ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἠπείρου. Καὶ μέσα σὲ λιγώτερο ἀπὸ δέκα μῆνες, Στρατὸς καὶ Στόλος, μὲ τὴν ἀκατάβλητη ἀνδρεία των, τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς στερήσεις των, ἔδιναν στὰ ἑλληνικὰ ὅρια νέα ἔκτασι... Ἀπὸ τὴ Μελοῦνα, στὸ Νέστο. Ἀπὸ τὸ γεφύρι τῆς Ἄρτας πάνω ψηλὰ στὶς Ἠπείρου τὶς ἑλληνικὲς βουνοκορφές!...

Οἱ γιγαντομαχίες τοῦ 1912 - 1913, ποὺ ἀπέδειξαν πὼς ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς εἶναι ἀκατάβλητος καὶ ἀήττητος, τραγουδήθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ποιητάς... Ἦταν ἡ ἐκδήλωσις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ποὺ καὶ σήμερα ἠλεκτρίζει τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ποὺ τότε ἔφθανε στὸ ἀποκορύφωμά της. Καὶ ποιὸς δὲν ἀποτύπωσε τότε σὲ στίχους τὸ πλημμύρισμα τῆς χαρᾶς του γιὰ τὴν τροπαιοῦχο προέλασι τοῦ Στρατοῦ μας, καὶ πόσοι δὲν τραγούδησαν τοὺς νικητηρίους παιᾶνες, ἔπειτα ἀπὸ κάθε στρατιωτικὴ ἐπιτυχία μας;

Οἱ ποιητὲς ἔγραψαν... τὰ ἔντυπα τῆς ἐποχῆς εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ στίχους, ἀφιερωμένους ὅλους στὸν Ἕλληνα στρατιώτη...

Ὅλοι οἱ στρατιῶτες μιὰ καρδιὰ
κι' ὅλη ἡ Πατρίδα μία
ὅλο τὸ γένος μιὰ πνοὴ
σὲ κάθε τρικυμία.
Κι' ὅλοι ριγμένοι ἀθάνατοι
σὲ μιὰ μονάχα ἀγκάλη,
στῆς μάνας τῆς τρισεύγενης
ποὺ δὲν τῆς μοιάζει ἄλλη.

(Στίχοι Σ. Ματσούκα)

Κι' ἄλλοι στίχοι ἀφιερωμένοι στὸν εὔζωνο: (τὸ παραθέτουμε τροποποιημένο, κάπως, ὁλόκληρο τὸ ποίημα τοῦ κ. Διον. Αἰγαίου).

Λευκὴ φουστανέλλα, λευκὴ κι' ἡ ψυχή μας,
σὰν ἥλιος προβαίνει ἡ πατρίδα μαζί μας
ψηλά, στὴ μεγάλη, γιγάντεια στεριά!
Τὴ Νίκη λεβέντες, τὴ Νίκη παιδιά!...

Τῆς τόλμης ἀδέλφια, σὰν φύσημ' ἀνέμου
στὸν ἅγιο πηδᾶμε χορὸ τοῦ πολέμου
Κι' ἡ ὁρμή μας δαμάζει τὸν ἄγριο βοριᾶ
Τὴ Νίκη λεβέντες, τὴ Νίκη παιδιά!...

Περνοῦμε σὲ μύριες κορφὲς τροπαιοῦχοι,
κι' ἐκεῖ ποὺ πατεῖ τιμημένο τσαροῦχι
φυτρώνουν ἀμάραντα δάφνης κλαδιὰ
Τὴ Νίκη λεβέντες, τὴ Νίκη παιδιά!...

Καὶ δὲν εἶναι μόνο ὁ στρατιώτης ποὺ ὑμνεῖται. Εἶναι καὶ ἡ Μάνα, ποὺ ἡ καρδιά της δὲν σπαράσσεται, μὰ σὰν ἐκεῖνες τὶς ἀρχαῖες Σπαρτιάτισσες, σὰν τὶς παλιὲς Σουλιώτισσες, συντροφεύει μὲ τὴ στοργή της καὶ μὲ τὴ φιλοπατρία της τοὺς ἐπιστράτους:

Θὰ φύγω, μάνα μου χρυσῆ, καὶ δός μου τὴν εὐχή σου,
γιὰ νὰ γυρίσω νικητής, μάνα μου προσευχήσου!
Πάω, μανούλα μου χρυσῆ, στὰ σύνορά μας πέρα,
μέσ' στοῦ πολέμου τὸ χορὸ γιὰ τὴν Κοινὴ Μητέρα.
—Ἄμε, παιδί μου, στὸ καλὸ καὶ στὴν καλὴ τὴν ὥρα,
Καὶ νὰ γυρίσῃς νικητὴς νὰ σὲ ζηλεύῃ ἡ χώρα!
— Μάνα μου στὰ ματάκια σου, δάκρυ θαρρῶ πὼς εἶδα.
— Εἶναι, παιδί μου, ἀπ' τὴ χαρὰ ποὖχω γιὰ τὴν Πατρίδα!

Κι' ὁ Ἰωάννης Πολέμης ἀφιερώνει τὴν γλυκόφθογγη λύρα του στὴν Ἑλλάδα μὲ τὸν τίτλο «Καμάρι».

Οἱ λαβωμένοι σκύψετε τὸ μέτωπο,
κροτήσατε ἀλαλάζοντας τὰ χέρια
οἱ σκοτωμένοι,— στήσετε εἰκονίσματα
κι' ἀνάψετε μπροστά τους ἁγιοκέρια!

Τὸ νοιώθω τὸ καμάρι σου Πατρίδα μου,
στὸ ξύπνημα τῶν λατρευτῶν σου ὀνείρων
πόσες πατρίδες σὲ ζηλεύουν σήμερα
μητέρα τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων!....

Καὶ μιλεῖ, στοὺς στίχους τοῦ ἰδίου ποιητοῦ, ὁ ἑτοιμοθάνατος τῆς μάχης:

Ἀπ' τὴ λαβωματιά του τὴν ὀρθάνοιχτη,
ἀχνίζοντας τὸ αἷμα πλημμυρίζει
ὁ χάρος καθρεφτίζεται στὰ μάτια του
κι' αὐτὸς ψυχομαχώντας ψιθυρίζει:

—Ἄχ! Τ' εἶναι μιὰ ψυχὴ μπρὸς στὴ λαχτάρα μου;
Ἤθελα νἄχω τρεῖς στὴ μάχη ἀπάνω
Νὰ σοῦ τὶς δώσω καὶ τὶς τρεῖς, πατρίδα μου,
καὶ τρεῖς φορὲς γιὰ σένα νὰ πεθάνω!...

Κι' ὁ ἴδιος γράφει:

Ἑλλάς, φωτὸς ἱέρεια! Ὅσοι περάσαν
ἀπάνωθέ σου, αἰῶνες κι' ἄλλοι αἰῶνες,
μαρμάρωσαν κι' ὑψώθηκαν κι' ἐγίνηκαν
τοῦ θείου Ναοῦ τῆς Δόξης σου κολῶνες.

Κι' ἦρθε ἡ γενιά μου τούτη καὶ θυσίασεν
ἀπάνω στὸ βωμό σου — ὢ περηφάνεια!—
θυσίασεν ἡρώων, μαρτύρων σφάγια
μ' ἀμάραντα στὸ μέτωπο στεφάνια.

Ὁ Στρατήγης, ὁ ἀκούραστος ποιητὴς τοῦ Πειραιῶς, ἀφιερώνει τὸ ποίημά του στοὺς εὐζώνους:

Ἀνδρεῖα παιδιὰ τῶν Αἰτωλῶν, Δωριέων καὶ Ἀκαρνάνων
βλαστάρια τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκείνων τῶν κλεινῶν
ποὺ κι' ἀπὸ τὴ γῆ κρατούσανε κι' ἀπὸ τὸν οὐρανόν,
αἷμα χτυπάει στὶς φλέβες σας τῶν ἡμιθέων Τιτάνων!

Σ' ὅλους τὸ φόβο σπέρνετε στὸν φτερωτό σας δρόμο
καὶ μόνο ζοῦν σὰν ἀδελφοὶ κοντά σας οἱ ἀητοί,
ποὺ ὁλημερὶς τριγύρω τους, σᾶς βλέπουν δίχως τρόμο,

Κι' ἐγὼ τρομάζω, παίρνοντας στὰ χέρια μου τὴ λύρα,
νὰ πῶ τὴν ὑπεράνθρωπη, τὴ θεία σας ἀρετή.
Μὰ νοιώθω κάτι ἀνθρώπινο στὰ λόγια μου τὰ στεῖρα...

Ὁ Λ. Πετροπουλάκης ἐπίσης συνέθεσε τραγούδι ποὺ τὸ τραγουδοῦσαν οἱ ἄντρες τῆς 4ης Μεραρχίας:

Ἕλλην, τ' ὄνομά μου εἶναι ὑπερήφανο τρανό,
μάνα τὴν Ἑλλάδα ἔχω καὶ γιὰ κείνη θὰ πονῶ!
Γίγαντας πάντα θὰ εἶμαι μὲ λεονταριοῦ καρδιά,
μὲ τὸ μάνλιχερ στὰ χέρια, θὲ νὰ πέφτω στὴ φωτιά.

Πάντα θἄχω βοηθό μου τὸν ἀτίμητο σταυρό,
τὴν ἐλπίδα στὴν καρδιά μου καὶ τὴ νίκη στὸ πλευρό.
Σύνθημά μου πάντα θἄχω τὸ «Ἔμπρος» γιὰ ὁδηγό,
τὴν τρανὴ φιλοπατρία δοξασμένο φυλαχτό!

Τὴν καρδιά μου δὲν τρομάζει τοῦ πολέμου ἡ ὁρμή,
θέλω πάντα τὴ σημαία στηριγμένη στὴν τιμή,
Ὅπου ἐχθρὸν θὰ ἀντικρύσω μὲ θυμὸ θὰ τὸν χτυπῶ,
ἐλευθερωτὴς σὲ χῶρες καὶ χωριὰ θὲ νὰ περνῶ!...

Ὅταν ἀνηγγέλθη ἡ νίκη τοῦ Σαρανταπόρου ὁ Σπ. Παναγιωτόπουλος ἔγραψε τὸ ποίημα μὲ τὸν τίτλο: «Στοὺς Σταυραητούς».

Στὸ διάβα σας ραγίζουνε
βουνὰ καὶ πέφτουν κάστρα,
καὶ τὴ σκοτεινιασμένη γῆ
λαμπρὰ φωτίζουν ἄστρα...

Ξεσχίζεται τῶν βάρβαρων
ἡ «ἐχθρικὴ» σημαία,
κι' ἡ θεία γαλανόλευκη
ἁπλώνεται ἡ ὡραία...

Κι' ἔρχεται τέλος ὁ Παλαμᾶς καὶ συμπληρώνει μὲ τὸ «Ἐμπρός» του.

Ἐμπρός! Ὁλόρθοι, ἀτράνταχτοι,
Μαυρίλα, ἀστροπελέκι,
νὰ τὸ σπαθὶ γοργάστραψε,
καὶ νὰ ἡ βροντὴ ντουφέκι!
Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταΰγετο
καὶ στὰ Μπαλκάνια ὡς πέρα
μιὰ ἡ φλόγα, μιὰ ἡ φοβέρα
κι' ἕνας ὁ νοῦς: Ἐμπρός!

Ἐμπρός! Βουνά, ψηλῶστέ μας,
καὶ σὺ θάλασσα, νὰ ἡ ὥρα
στοίχειωσε τὰ καράβια μας
καὶ βόηθα νικηφόρα!
Ξανὰ τοῦ Ρήγα ἡ σάλπιγγα,
ποὺ πάει στὰ μεσουράνια:
«Μαυροβουνιοῦ Καπλάνια
κι' Ὀλύμπου Σταυραητοί!»

Ἐμπρὸς ἀδέρφια ἀτράνταχτοι!
Κι' ἂν πέφτῃ ἀστροπελέκι,
νὰ τὸ σπαθὶ γυμνάστραψε
καὶ νὰ ἡ βροντὴ ντουφέκι.

Κρήτη, ὁ Μωρηᾶς, ἡ Ρούμελη,
ἐμπρὸς ἡ Ἑλλάδα λάμπει,
ἀχολογοῦν οἱ κάμποι
καίνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός!

Τραγουδήθηκαν οἱ ἡρωϊσμοὶ καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στὸ 12 - 13. Ὑψώθηκαν οὐρανομήκεις οἱ νικητήριοι ἀλαλαγμοί!... Καὶ στὴν ἱστορία τῆς Ἑλλάδος γράφτηκαν ὡραῖες σελίδες...

Μὰ ἴδιος ὁ στρατὸς καὶ λαός, στρατευμένοι καὶ πολῖτες — ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἡ ἑλληνικὴ νεότης παραμένει καὶ σήμερα... Ἂν χρειασθῇ θὰ φανῇ καλλίτερος καὶ γενναιότερος... Καὶ τὰ τραγούδια δὲν θἆναι ἀρκετὰ νὰ ὑμνήσουν τὴν ἀνδρεία καὶ τοὺς ἡρωϊσμούς του.

Ἀγγ. Μεταξᾶς

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΑΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΟΙ

Ὑπὸ Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

33. (Συνέχεια)

Ὁ Νικηφόρος τοὺς τὸ ὑποσχέθηκε. Ὕστερα ἔτρεξε νὰ συναντήση τὸν παρακοιμώμενο. Ἦταν βέβαιος ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, πὼς γιὰ νὰ τοῦ κρατήση μυστικὴ τὴν ὑπόθεση, ἕνα ἀπὸ τὰ δυό: ἢ ὁ ἄγνωστος καταδότης ἀνάφερε κι' αὐτὸν ἀνάμεσα στοὺς συνωμότας, ἢ ὁ Βρίγγας γιὰ ἕνα ὁποιοδήποτε λόγο τὸν ὑπωψιαζότανε. Στὸ παλάτι, καθὼς ξέρουμε, συνάντησε τὴν Αὐγούστα Θεοφανὼ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ κερδίση τὴν ἐμπιστοσύνη της καὶ μάλιστα νὰ τὴν κάμη νὰ σχηματίση τὴν ἰδέα, πὼς σὲ μιὰ δύσκολη στιγμὴ μποροῦσε νὰ στηριχτῆ ἀπάνω του...

Κανεὶς πιὰ ἀπὸ τὸν κύκλο τοῦ Νικηφόρου δὲ φοβόταν πὼς ἡ ἐκστρατεία τῆς Κρήτης θὰ ματαιωθῆ ἀπὸ ἀντίδραση τῶν συγκλητικῶν. Τὸ ἐναντίο, θὰ γινόταν τὸ γρηγορώτερο...

Τὰ γεγονότα αὐτὰ εἶχαν γίνει γνωστὰ στοὺς τρεῖς φίλους.

— Τὸ βέβαιο εἶναι πὼς ὁ Νικηφόρος μᾶς χρωστάει πολλά, εἶπε ὁ Δημήτρης.

— Στὴν ἀποτυχία μας δηλαδή. Συμπλήρωσε ὁ Γρηγόρης.

— Μὲ συμπαθᾶτε, παρατήρησε ὁ Μιχαήλ. Ξεχνᾶτε πὼς ἂν ἔλειπα ἐγὼ οὔτε ἡ ἀποτυχία σας θὰ μποροῦσε νὰ τὸν ὠφελήση.

Τί ἀπόγινε ὁ Σταυρογιάννης; Ρώτησε μιὰ στιγμὴ ὁ Γρηγόρης.

Ὁ Μιχαὴλ πήδησε ἀπάνω... Μὲ τὴ φασαρία τὸν εἶχε ὁλότελα ξεχάσει... Κι' οὔτε τοῦ ἀνάφερε πιὰ γι' αὐτὸν τίποτα ὁ Βλαδίμηρος...

— Εἶναι ἱκανὸς νὰ τὸν ἄφησε νὰ πεθάνη τῆς πείνας μέσα στὴν ὑπόγεια κάβα. Πρέπει νὰ πάω τὸ γρηγορώτερο νὰ τὸν ἐλευθερώσω...

Πραγματικὰ ὁ κατάσκοπος εἶχε μείνει ἐκεῖ κάτω δέκα μέρες χωρὶς φαγητό... Ἕνα καρβέλι μονάχα ποὺ τοῦ εἶχε δώσει τὴν πρώτη μέρα ὁ Βαράγγος, ἀρκετὰ μεγάλο, τὸν ἔσωσε ἴσως ἀπὸ τὸ φοβερώτερο θάνατο... Ὡς τόσο ἱκανοποιήθηκε ἀρκετὰ πίνοντας ἄφθονο κρασί. Τὸν βρήκανε ὁλομέθυστο σὲ σημεῖο μάλιστα ποὺ δὲν ἔδειξε καὶ πολὺ πολὺ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Δύσκολο θἄτανε νὰ περιγράψη κανεὶς τὸ θέαμα ποὺ παρουσίαζε ὁ Κεράτιος κόλπος τὸν Ἰούνη τοῦ 960. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ αὐτοκρατορικὰ καράβια ποὺ ἦσαν ἀραγμένα πάντα στοὺς κόλπους καὶ τὰ λιμάνια τῆς Βασιλεύουσας ἕτοιμα γιὰ κάθε περίσταση, εἶχε καταφτάσει καὶ ὁ ἐπαρχιακὸς στόλος ἀπὸ τὰ διάφορα ναυτικὰ θέματα. Οἱ χρονογράφοι ἀνεβάζουν σὲ τρεῖς χιλιάδες καὶ περισσότερα ὅλα τὰ πλεούμενα ποὺ εἴχανε μαζευτῆ.

Δρόμωνες καὶ δρομώνια κι' ἄλλα μικρότερα, Πάμφυλοι μὲ ἑβδομήντα ὡς ὀγδόντα ἄντρες ἐπάνω διαλεχτοὺς ἀπὸ τ' ἄγρια περιγιάλια τῆς Παμφυλίας...

Χιλάνδια ἀπὸ τὸ σκαρὶ κεῖνο ποὺ λέγονταν οὐσίαι, ὅμοια κι' ἀπαράλλαχτα σὰν τὶς μεγάλες Ρούσικες βάρκες. Ἀνάλογα μὲ τὸν ὄγκο τους πήγαιναν μὲ ἑκατό, ἑκατὸν πενήντα ἢ καὶ διακόσια πενήντα κουπιὰ ἀραδιασμένα σὲ δυὸ σειρὲς ἀπὸ κάθε μάσκα.

Θαμπώνονταν ἀλήθεια τὸ μάτι νὰ βλέπη... Χρυσοστόλιστες πρῶρες, χρωματιστὰ ξάρτια, σημαῖες μεγάλες καὶ σήματα λογῆς λογῆς καὶ λάβαρα μὲ χρυσοκέντητες ἀπάνω τὶς εἰκόνες τοῦ Παντοκράτορα καὶ τῆς Παρθένου Μαρίας κλπ. Ἔλαμπαν οἱ μπροῦτζοι, ἔλαμπαν τὰ σκαριὰ καὶ τὰ ξυλόκαστρα τῶν καραβιῶν κι' ὅλος ὁ φανταχτερὸς τοῦτος κόσμος καθρεφτίζονταν στὰ γαληνὰ νερὰ καὶ παιγνίδιζε ἐκεῖ κάτου σὰν ὄνειρο ἄπιαστο καὶ λαχταριστό.

Ὅλη ἡ βασιλεύουσα ἔτρεξε πρὸς τὴ θάλασσα νὰ θαυμάση τὸ θέαμα. Μαύριζαν ἀπὸ τὸ πλῆθος οἱ ὄχτες τοῦ Βοσπόρου... μὰ καὶ τὰ παλάτια, τὰ ἐξοχικά, οἱ στέγες τῶν μοναστηριῶν, τὰ κιόσκια ποὺ ἰσκιώνονταν κάτω ἀπὸ αἰωνόβια δέντρα, οἱ ἀψηλοὶ πύργοι καὶ τὰ μουράγια τοῦ κάστρου...

Ἦσαν κι' ἄλλοι ποὺ δὲν τοὺς εὐχαριστοῦσε νὰ βλέπουν μακρυάθε μόνο. Ἀνάμεσα στὰ βαρειὰ καράβια μεγάλες σχεδίες ἀργοκίνητες στρωμένες μὲ ἀκριβὰ πεύκια κουβαλοῦσαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἀρχόντισσες κι' ἀρχοντοποῦλες, λαμπροφορεμένες, μὲ μεγάλα σκιάδια στὸ κεφάλι γιὰ νὰ προφυλάγωνται ἀπὸ τὸν καυτερὸν ἥλιο... Καὶ βαρκοῦλες μικρὲς μὲ κάτι θεώρατα χρωματιστὰ πανιὰ πετοῦσαν ὁλοῦθε... σὰν κάτι μυγίτσες πάνω ἀπὸ τὰ στεκάμενα νερά, τόσο γρήγορα, ποὺ μὲ δυσκολία τὶς προκάνει τὸ μάτι σου.

Πρώτη φορά, τώρα καὶ πολλὰ χρόνια, ξεκινοῦσε ἀπὸ τὴ βασιλεύουσα τέτοιος στόλος. Μὰ πιὸ ἀξιοθαύμαστη ἦταν ἡ τάξη ποὺ κρατοῦσε παντοῦ. Ὁ Νικηφόρος εἶχε ζυγιασμένο τὸ κάθε τι, καὶ τὴ μικρότερη λεπτομέρεια. Καράβια καὶ ἄνθρωποι πήγαιναν σὰ μιὰ μηχανή, θαρρεῖς, ὅπου ὁ ἕνας μοχλὸς κινάει τὸν ἄλλο, τούτη ἡ μικρὴ ροδίτσα τὴ μεγαλείτερη κι' ὅλα τραβοῦν στὸν ἴδιο σκοπὸ μὲ τέχνη καὶ σοφία. Ὁ στρατηγός, βλέπεις, δὲν εἶναι, νὰ ποῦμε, σὰν τὸν καραβοκύρη ποὺ παίρνει τὸ καράβι ἕτοιμο, κι' ἄλλο δὲν ἔχει παρὰ νὰ προστάξη στὸ τσοῦρμο τὶς μανοῦβρες ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ ξεκινήση τοῦτο καὶ ν' ἀρμενίση κατὰ τὸν ἄνεμο ποὺ φυσάει καὶ τὸ λιμάνι ποὺ τραβᾶ... Πρέπει ὁ ἴδιος νὰ σκαρώση τὴ μηχανή του, νὰ τὴν κανονίση καὶ πιότερο ἴσως κρέμεται ἡ νίκη ἀπὸ τὴν ἱκανότητα ποὺ θὰ δείξη σὲ τούτη τὴ δουλειά, παρὰ ἀπὸ τὴν τόλμη καὶ τὴν παλληκαριά του στὴ μάχη. Οἱ μεγάλοι στρατηγοὶ ἦσαν πάντα καὶ μεγάλοι ὀργανωτές.

Ὅλα ἦσαν ἕτοιμα ἀπὸ καιρὸ καὶ πρόσμεναν νὰ πῆ μονάχα τὸ «ναὶ» ὁ παρακοιμώμενος, ὁ Ἰωσὴφ Βρίγγας. Καὶ ξέρουμε γιατὶ ἀργοῦσε τοῦτος φρόνιμος καὶ δυσκολόπιστος, φοβόταν νὰ ἐμπιστευτῆ στὰ χέρια τοῦ Νικηφόρου τόση δύναμη ἂν πιὸ πρῶτα δὲ δοκίμαζε τὴν πίστη του στὸ βασιλιᾶ καὶ τὴν κατάσταση... Ἀνάβαλλε λοιπὸν νὰ καλέση τὴ σύγκλητο ὡς ποὺ νὰ σχηματίση μιὰ γνώμη...

Τὰ γεγονότα ποὺ ξέρουμε ἐπίσης τὸν ἔπεισαν τελειωτικά...

Ἔτσι λίγες μέρες ὕστερα ἀπὸ τὴ σύλληψη τῶν συνωμοτῶν καὶ τὴ διαπόμπευσή τους στὸν ἱππόδρομο κάλεσε στὴ Μαγναύρα τοὺς συγκλητικοὺς κι' ἀφοῦ ἄκουσε τὴ γνώμη τους, σηκώθηκε κι' ἀντιμίλησε σὲ κείνους ποὺ εἶχαν ἀντιρρήσεις καὶ τέλειωσε τὴν ἀγόρευσή του μὲ τέτοια λόγια:

«Ἡ στιγμὴ εἶναι μεγάλη κι' οἱ καρδιὲς πρέπει νὰ σταθοῦν ψηλὰ πάνω ἀπὸ πάθη καὶ μικροσυμφέροντα... Διακόσια τώρα χρόνια οἱ ἄπιστοι κρατοῦνε τ' ὡραῖο νησί, τὴν Κρήτη, κι' ἀπὸ κεῖ χυμοῦνε καὶ ρημάζουν τὶς πο-

ΙΔ'.

Ἀπὸ ὅσα εἴπαμε στὰ προηγούμενα, βγαίνει τοῦτο τὸ συμπέρασμα: Ἂν ἐξαιρέση κανεὶς τοὺς εἵλωτες, οἱ ἐλεύθεροι πολῖτες στὴ Σπάρτη, οἱ πραγματικοὶ δηλαδὴ πολῖτες, ἦσαν ἀπόλυτα ἴσοι μπροστὰ στὸ νόμο. Καμμιὰ διάκρισι, σὰν ἐκεῖνες ποὺ ὑπῆρχαν στὶς ἄλλες πόλεις. Ἡ μόνη διάκρισις ποὺ ὑπῆρχε, ἦταν ἡ διάκρισις τῆς ἡλικίας, ἡ διάκρισις δηλαδὴ ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴ φυσικὴ ἱεραρχία, καὶ ἡ διάκρισις ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀξία. Ὁ νεώτερος ἔπρεπε νὰ σέβεται καὶ νὰ ἐκτιμᾷ τὸ γεροντότερο, ὅλοι ἔπρεπε νὰ σέβωνται καὶ νὰ ἐκτιμοῦν ὅποιον εἶχε μεγαλύτερη ἀπ' αὐτοὺς ἀξία καὶ νὰ προσπαθοῦν μὲ τὸν εὐγενικὸ συναγωνισμὸ νὰ ἀναδειχθοῦν ἰσάξιοι μ' αὐτόν, κι' ὅλοι μαζί, ἄρχοντες καὶ πολῖτες, ἐδιδάσκοντο καὶ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ σέβωνται τὸν νόμο. Ὁ νόμος αὐτός, ὁ καταστατικὸς δηλαδὴ χάρτης, ὅπως θὰ ἐλέγαμε σήμερα, ὅπως εἴπαμε σὲ προηγούμενο σημείωμα ἦταν ἄγραφος. Ὁ παληὸς ἐκεῖνος νομοθέτης ἐγνώριζε καλά, πὼς ὁ νόμος δὲν θὰ εἶχε καμμιὰ ἀξία, ἂν δὲν πίστευαν σ' αὐτὸν ἀπόλυτα οἱ πολῖτες. Γι' αὐτό, τὸν νόμο αὐτό, δὲν γνοιάστηκε νὰ τὸν γράψη σὲ πλάκες καὶ σὲ περγαμηνές. Ἀπαγόρευσε μάλιστα τὸν ἔγγραφο νόμο. Φρόντισε ὅμως νὰ τὸν ὑφάνη κυριολεκτικὰ μὲ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ πολίτη. Τὸν ἀνήγαγε σὲ τρόπο ζωῆς, τὸν μετέβαλε σὲ ἔθιμο, τὸν δίδαξε ἀπὸ μικρὰ στὰ παιδιά. Ἔτσι ὁ Σπαρτιάτης, πολίτης ἢ ἄρχοντας, δὲν ἔβλεπε τὸ νόμο σὰν κάτι φτιαχτό, προωρισμένο νὰ τοῦ δεσμεύση τὴν ἐλευθερία του, σὰν κάτι ποὺ τοῦ ἐπεβάλλετο ἀπὸ τὴν κρατικὴ ἐξουσία. Ἡ ὑπακοή του στὸν νόμο δὲν ἦταν κάτι καταναγκαστικό.

Τηροῦσε τὸν νόμο, γιατὶ ἀπὸ παιδὶ εἶχε μάθει πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ κανόνας, γιατὶ τὸ θεωροῦσε πρᾶγμα ὁλωσδιόλου φυσικό, ποὺ χωρὶς αὐτὸ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ὑπάρξη ἡ πολιτεία, κι' ἐπομένως αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀφοῦ πολιτεία καὶ ἄτομο στὴν Σπάρτη ἦταν πράγματα ὁλωσδιόλου ἀχώριστα, ἡ ἴδια ἔννοια, μὲ διαφορετικὲς λέξεις, ποὺ ἡ μιὰ ἐσήμαινε τὸ μέρος καὶ ἡ ἄλλη τὸ σύνολο.

Στὸ σημεῖο τοῦτο, ἡ ἐπιτυχία τοῦ Σπαρτιάτου νομοθέτη ἦταν καταπληκτική. Γιατί, μὲ τὸν τέτοιο τρόπο ἐξησφάλισε τὴν εὐταξία ἐκείνη, ποὺ ἦταν ἄγνωστη στὶς περισσότερες ἀρχαῖες πόλεις.

Ὁ Σπαρτιάτης πολίτης δὲν εἶχε τὸ συναίσθημα ἐκεῖνο τῆς κατωτερότητος, ποὺ εἶχαν ἀπέναντι στοὺς ἄρχοντες καὶ στὸν νόμο οἱ πολῖτες στὶς ἄλλες πόλεις, κι' ἐπομένως δὲν προσπαθοῦσε νὰ ξεφύγη, ἢ νὰ ἐπαναστατήση ἐναντίον του. Ὁ Σπαρτιάτης εἶχε βαθειὰ ἀνεπτυγμένο τὸ συναίσθημα τῆς ἀτομικῆς του ἀξίας, καὶ ἐγνώριζε καλὰ ὅτι κανεὶς δὲν ἦταν ἀπ' αὐτὸν ἀνώτερος ἀπέναντι στὸν νόμο. Οὔτε αὐτὸς ὁ βασιληᾶς, οὔτε οἱ ἄρχοντες, οὔτε οἱ ἰσχυρότεροι πολῖτες δὲν ἔστεκαν πάνω ἀπὸ τὸν νόμο. Ἀφοῦ λοιπὸν ὅλοι ἦσαν μπροστὰ στὸν νόμο ἴσοι, ὅλοι ἔπρεπε νὰ συνεργασθοῦν γιὰ τὴν πιστὴ ἐφαρμογή του. Ἡ ὑπακοὴ λοιπὸν σ' ὅ,τι ὁ νόμος ὥριζε, δὲν ἐθεωρεῖτο ἐξαναγκασμός. Ἡ ταπείνωσις μπροστὰ στὸν νόμο ἐθεωρεῖτο ἀρετή, καὶ κανείς, ἀπὸ ὅσους ἐσέβοντο τοὺς ἑαυτούς των, δὲν προσπαθοῦσε νὰ παραβῆ τὸν νόμο αὐτὸ καὶ νὰ θέση τὸν ἑαυτό του ἔξω ἀπὸ τὴν κοινωνία. Γιατὶ ὁ Σπαρτιάτης ἐγνώριζε ὅτι ἂν παρέβαινε τὸν νόμο θὰ ἐστερεῖτο τ' ἀγαθὰ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, θὰ ἀπομάκρυνε τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὰ εὐεργετήματα τῆς κοινωνικῆς συνεργασίας, θὰ προκαλοῦσε τὴν κοινὴ περιφρόνησι καὶ μὲ λίγα λόγια θὰ κατεδίκαζε τὸν ἑαυτό του σὲ στέρησι τῶν πολυτίμων ἐκείνων πραγμάτων, ποὺ ἡ ὑπακοὴ στὸν νόμο τοῦ ἐξησφάλιζε.

Ἡ πειθαρχία, λοιπόν, στὴ Σπάρτη ἦτο τὸ χαρακτηριστικώτερο γνώρισμα τοῦ πολίτου. Ὁ πολίτης πειθαρχοῦσε στὶς ἀρχές, ἀπόλυτα, σὰν στρατιώτης. Καὶ οἱ ἀρχὲς εἶχαν ἀπόλυτη ἐξουσία, σὰν ἐκπρόσωποι τοῦ νόμου, πάνω στὸν πολίτη.

Ἔτσι οἱ ἔφοροι, θεσμὸς ποὺ ἱδρύθηκε τὴν ἐποχὴ ποὺ βασίλευε στὴ Σπάρτη ὁ Θεόπομπος, δηλαδὴ ἑκατὸν πενῆντα περίπου χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ μυθολογεῖται ὅτι ὑπῆρξεν ὁ Λυκοῦργος, ἐνίσχυσε τὸ Σπαρτιατικὸ καθεστὼς καὶ ἐσταθεροποίησε τὴν πειθαρχημένη κοινωνία ποὺ ἤθελε νὰ ἱδρύση. Οἱ ἔφοροι εἶχαν ἀπόλυτη ἐξουσία καὶ δύναμι. Τιμωροῦσαν ὅποιον παρέβαινε τὸν νόμο, ὁσοδήποτε ψηλὰ κι' ἂν ἔστεκε, καὶ ἡ τιμωρία των αὐτὴ ἐξετελεῖτο ἀμέσως. Στὴν ἐξουσία τῆς Ἐφορείας δὲν ὑπήγοντο μόνον οἱ πολῖτες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄρχοντες. Οἱ ἔφοροι μποροῦσαν νὰ τοὺς παύσουν, πρὶν τελειώση ἡ θητεία τους, καὶ ἂν τὸ σφάλμα τους ἦταν μεγάλο, εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς καταδικάσουν σὲ θάνατο. Ἡ Ἐφορεία, λοιπόν, ἀποτελοῦσε, τρόπον τινά, ἕνα εἶδος Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, καὶ σύγχρονα οἱ ἔφοροι ἦσαν ἕνα εἶδος ἐπιστατῶν, καὶ ὅπως οἱ τελευταῖοι εἶχαν δικαίωμα νὰ τιμωρήσουν ὅποιον παρεξετρέπετο στοὺς γυμναστικοὺς ἀγῶνες, ἔτσι καὶ οἱ ἔφοροι, μόλις κανεὶς ἄρχων παρεξετρέπετο, στὴν ἄσκησι τῆς ἐξουσίας του, ἐπενέβαινον καὶ τὸν τιμωροῦσαν χωρὶς ἀναβολές.

Τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ στὴ Σπάρτη, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ δημόσια πράγματα ἦσαν πολὺ περιωρισμένα. Ὅπως καὶ στὶς ἄλλες πόλεις, ὑπῆρχε καὶ στὴ Σπάρτη ἡ ἐκκλησία τοῦ Δήμου, ἡ συνέλευσις τοῦ λαοῦ ὅπως θὰ ἐλέγαμε σήμερα. Ἡ συνέλευσις αὐτή, ποὺ ἐκαλεῖτο ἀπὸ τὸν βασιληᾶ, δὲν εἶχε καθόλου τὰ δικαιώματα ποὺ εἶχε στὶς ἄλλες πόλεις. Τὸ πλῆθος συνήρχετο σὲ ἀνοικτὸ χῶρο καὶ ὄχι σὲ αἴθουσες, οὔτε σὲ χῶρο στολισμένο μὲ ἀγάλματα, εἰκόνας κτλ., γιατὶ ὁ νομοθέτης εἶχε τὴ γνώμη πὼς ἡ διακόσμησι ἀπασχολεῖ τὸ ἄτομο καὶ χαλαρώνει τὴ σκέψι. Τὸ συνερχόμενο πλῆθος δὲν εἶχε κανένα ἄλλο δικαίωμα παρὰ νὰ ἐπικρίνη τὶς προτάσεις τοῦ βασιληᾶ ἢ τῆς Γερουσίας. Ἦταν δηλαδὴ μιὰ σιωπηλὴ συνέλευσις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπουσίαζε τὸ χαρακτηριστικώτερο τῶν τέτοιου εἴδους συνελεύσεων, ἡ δημαγωγικὴ πολυλογία. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ δὲ τοῦ Πολυδώρου καὶ Θεοπόμπου ὁ λαός, οὔτε νὰ τροποποιήση τὶς προτάσεις τῶν βασιλέων δὲν εἶχε δικαίωμα, γιατὶ μὲ ρήτρα ὡρίσθη ὅτι: «Ἂν ὁ Δῆμος προτιμήση κακὴν ἀπόφασιν, οἱ γέροντες κι' ὁ βασιληᾶς δὲν ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ τὴν ἐπικυρώνουν».

I. N. B.

λιτεῖες, σκλαβώνουν τὰ καράβια καὶ σκορποῦν παντοῦ τὸ πένθος καὶ τὴν ἀπελπισία.

»Πολλὲς ἐκστρατεῖες ἔγιναν κι' ἀπέτυχαν, ὄχι γιατὶ αὐτὸ ἦταν τὸ θέλημα τοῦ Μεγαλοδύναμου μὰ γιατὶ τὰ δικά μας σφάλματα καὶ οἱ ἁμαρτίες στάθηκαν πάντα ἡ ἀφορμή... Γιὰ νὰ ὑπηρετήσης ἕνα σκοπὸ χρειάζεται, ὄχι μόνο νἄχης τὴ δύναμη, μὰ καὶ φρονιμάδα καὶ ἁγνὴ καρδιά... Κι' ἕνα ἀπὸ τὰ τρία τοῦτα νὰ λείψη ὁ κόπος σου πάει χαμένος! Ἔχομε βασιλιᾶ, ἔχομε στρατηγό, ἔχομε κυβέρνηση ποὺ σκέπτεται καὶ προλαβαίνει κάθε ἀνάγκη... Ὁ στρατός μας εἶναι ὁ μεγαλείτερος καὶ ὁ καλλίτερος τοῦ κόσμου καὶ κανένα ἔθνος δὲν ἔχει τοὺς πόρους ποὺ μποροῦμε νὰ διαθέσουμε ἐμεῖς. Τὸ ἔργο μας ἐξ ἄλλου εἶναι θεάρεστο... Δὲν ἀπομένει παρὰ νὰ παρακαλέσωμε τὸ Θεὸ νὰ μᾶς συντρέξη!»

Ἡ φωνή του ψιλὴ καὶ διαπεραστικὴ ἀντηχοῦσε μέσα στὴ μεγάλη σάλα μὲ τοὺς χρυσοῦς θόλους σὰ ν' ἀπάγγελλε μὲ σταθερὴ πεποίθηση ἕνα «πιστεύω» πολιτικὸ καὶ κλόνιζε μὲ τὶς ἀλήθειες ποὺ ἀράδιαζε κάθε δισταγμὸ καὶ αἵρεση..

Οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ συγκλητικοί, οἱ πονηρὲς ἀλεποῦδες τῶν διαδρόμων τοῦ ἱεροῦ παλατιοῦ, τὸν ἄκουαν μὲ προσοχή, ἄλλοι σκύβοντας τὸ κεφάλι, ἄλλοι κοιτάζοντάς τον κατάματα γιὰ νὰ δείξουν πὼς συμφωνοῦν μὲ τὴ γνώμη του καὶ μπορεῖ νὰ στηρίζεται ἀπάνω τους γιὰ κάθε περίσταση. Μὰ καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι καταλάβαιναν πὼς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦταν τόσο δυνατός, ποὺ μάταια θὰ προσπαθοῦσαν νὰ τοῦ ἐναντιωθοῦνε, γιατὶ σὰν τὸ δυνατὸ ρέμα ποὺ κατεβαίνει βουΐζοντας, θὰ τοὺς παρασύρη στὸ δρόμο του καὶ τὴ θέλησή του...

Γι' αὐτὸ λοιπὸν ὅταν τέλειωσε σηκώθηκαν ἀπάνω καὶ χτύπησαν τὰ χέρια κι' ἐπιδοκίμασαν.

Στὴν εἴσοδο κάτω ἀπὸ τὶς καμάρες ποὺ βάσταζαν τὸ χρυσὸ θόλο τοῦ κέντρου πλῆθος ἀπὸ ἀξιωματικοὺς τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς κι' ἄλλοι παλατιανοὶ μὲ ἀνώτερα καὶ κατώτερα ἀξιώματα ἦσαν μαζεμένοι καὶ παρακολουθοῦσαν τὴν συνεδρίαση τῆς συγκλήτου. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς κι' οἱ τρεῖς μας φίλοι. Ὁ Μιχαὴλ ἐσχολίαζε τὸ κάθε τι μὲ κέφι, ὁ Γρηγόρης ἄκουε μὲ πάθος καὶ δὲν μποροῦσε κάποτε κάποτε νὰ συγκρατήση καὶ καμμιὰ χειρονομία, σὰν τοῦ ἄρεσαν ἢ δὲν τοῦ ἄρεσαν τὰ λεγόμενα, καὶ ὁ Δημήτρης ἀτάραχος παρακολουθοῦσε μὲ προσοχὴ καὶ μάταια θὰ προσπαθοῦσες νὰ καταλάβης ἀπὸ τὴν ἔκφρασή του τὶ σκέπτεται...

— Βρὲ παιδιὰ σᾶς ὁρκίζομαι, εἶπε ὁ Μιχαήλ, πὼς ἂν ὁ Βρίγγας δὲν ἦταν... κεῖνο ποὺ εἶναι χωρὶς νὰ τὸ θέλη, ἂν ἦταν λιγώτερο ἄσκημος...

— Σσστ, ἔκαμε ὁ Γρηγόρης ποὺ δὲν ἤθελε νὰ τοῦ διαφύγη οὔτε λέξη ἀπὸ τὴν ἀγόρευση τοῦ παρακοιμωμένου...

Μ' αὐτὸς ἐξακολούθησε.

—Ἂν δὲν εἶχεν αὐτὴ τὴν τσιριχτὴ φωνὴ ποὺ σοῦ ξεσκίζει τ' αὐτιά... Κι' ἀράδιασε ἔτσι ἀτελείωτα ἂν γιὰ νὰ καταλήξη... θὰ ἤμουνα ὁ μεγαλείτερος θαυμαστής του...

(Ἀκολουθεῖ)

7

6

!) Φαλαγγῖται Πάρου ἀσχολούμενοι εἰς τὴν Πτηνοτροφίαν. 2) 'Α
τεροι βαθμοφόροι Περιφερειακῶν Διοικήσεων Θράκης παρελαύν
τες. 3) Μία σκηνὴ ἀπὸ τὸ δρᾶμα «Χορὸς τοῦ Ζαλόγγου, ποὺ ἐ
δάχθη ἀπὸ τὸν 'Ανεξάρτητον Λόχον Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θε
σαλονίκης. 4) Φαλαγγῖται Γραβιᾶς. 5) Φαλαγγῖται τῆς 'Υποδιοικ
σεως Κομοτινῆς. Εἰς τὸ μέσον ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Θράκης καὶ
Κ. Ε. Ν. κ. 'Αλ. Κανελλόπουλος. 6) Φαλαγγίτισσαι 352ας Φάλαγ
γος, κοπανίζουσαι σίκαλιν. 7) Φαλαγγίτισσαι Κομοτινῆς κατὰ
μίαν ἐκδρομήν των εἰς 'Αλεξανδρούπολιν. 8) 'Η ἔπαρσις
τῆς σημαίας εἰς τὸ Στρατόπεδον Δάφνης Εὐβοίας.

νώ-
ον-
δι-
σ-
ή-
ό

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

»Θὰ μποροῦσε ὁ Ναπολέοντας, ἀντὶ νὰ κάνῃ τὶς ἐκστρατεῖες αὐτὲς καὶ νὰ κυριεύῃ ἐδάφη ποὺ ἤτανε ἀδύνατο νὰ τὰ κρατήσῃ παντοτεινά, νὰ ἔκανε μιὰ ἐκστρατεία καὶ ποὺ μ' αὐτὴ νὰ χάριζε τὸ πολυζήλευτο δῶρο τῆς λευτεριᾶς στὴν Ἑλλάδα, στὴ Ρουμανία, στὴ Σερβία καὶ στὴ Βουλγαρία. Νὰ ἐκμηδένιζε μὲ τὶς στρατιές του ὅλο κεῖνο τὸ σάπιο οἰκοδόμημα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ποὺ κάθονταν πάνου στὰ στήθεια τῶν ὑποδούλων λαῶν, σὰν ἕνα βαρὺ κομμάτι τελματωμένης γῆς».

Γι' αὐτὸ καὶ σὲ ὅσες μάχες ἔδωκε ὁ ρωσσικὸς στρατὸς μὲ τοὺς στρατοὺς τοῦ Ναπολέοντα φάνηκε ἀληθινὸς ἥρωας. Μὲ ἀσυγκράτητη ὁρμὴ ἔπεφτε μέσα στὴ μάχη ἀδιαφορῶντας τελείως γιὰ τὴ ζωή του. Δὲν σκεφτότανε τότε τίποτα. Νόμιζε πὼς αὐτὸ ἦταν ἡ ζωή. Νὰ πέφτῃ κανένας γιὰ τὴν ἐλευθερία τῶν λαῶν. Φώναζαν πολλὲς φορὲς οἱ ἀνώτεροί του ποὺ ἐξέθετε σὲ κίνδυνο ἄμεσο τὴ ζωή του καθὼς καὶ τὴ ζωὴ τῶν στρατιωτῶν του. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἄκουγε. Βρισκότανε δίπλα ἀπὸ τὸν ἁπλὸ στρατιώτη ποὺ δὲν πολέμαγε οὔτε γιὰ γαλόνια, οὔτε γιὰ δόξα, παρὰ γιὰ τὴν ἐκπλήρωσι τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος. Τοῦδινε θάρρος καὶ τοῦλεγε λόγια ποὺ τοῦ φούντωναν τὴν ψυχή. Ὅταν ἔβλεπε στρατιώτη καὶ τραυματίζονταν πήγαινε κοντά του καὶ τοῦ παραστεκότανε σὰν πατέρας καὶ φίλος.

Στὴ μάχη τοῦ Μπῶτσεν, ποὺ γίνηκε στὶς 20 καὶ 26 τοῦ Μάη τοῦ 1813, ἦρθε καὶ γιὰ τὸν ἡρωϊκὸ συνταγματάρχη ἡ ὥρα τοῦ μαρτυρίου. Οἱ στρατιῶτες τοῦ Ναπολέοντος, ποὔφταναν τὶς 130.000, ἤθελαν νὰ νικήσουν. Τὰ πυροβόλα τους σκόρπιζαν τὸ θάνατο. Μὰ καὶ τὰ ρωσσικά, ποὔφταναν τὶς 180 χιλ., δὲν ὑστεροῦσαν. Ὁ Ὑψηλάντης μὲ τοὺς στρατιῶτές του ἦταν στὴν πρώτη γραμμή. Θὰ νίκαγαν ἢ θὰ χάνονταν ὅλοι. Πάνου σ' αὐτὴ τὴν πολεμικὴν ἀντάρα, βλῆμα πυροβόλου θέρισε σύρριζα τὸ δεξὶ χέρι τοῦ Ὑψηλάντη. Τὄκοψε ἀπὸ τὸν κορμὸ τοῦ σώματος καὶ τὸ πέταξε κάμποσα βήματα μακριά. Ὁ Ὑψηλάντης δὲν τὸ κατάλαβε ἀμέσως· ἐξακολούθαγε νὰ δίνῃ διαταγές. Τὰ αἵματα ἔτρεχαν, σχηματίζοντας κόκκινα αὐλάκια στὸ κορμί του. Βαφτήκανε τὰ μοῦτρά του, τὰ σκουτιά του, οἱ μπότες του. Μονάχα σὰν ἔτρεξαν νὰ τὸν πάρουν κατάλαβε πὼς ἔλειπε τὸ χέρι του. Δὲν θέλησε νὰ φύγῃ. Ἤθελε νὰ μείνῃ ἐκεῖ. Νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα καὶ νὰ δῇ μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια τ' ἀποτελέσματα. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ ἔκανε τὶς σκέψεις αὐτές, τὸν βρῆκε ἀπὸ τὴ μεγάλη αἱμορραγία ἡ πρώτη λιποθυμία. Οἱ νοσοκόμοι ἐκμεταλλευτήκανε τούτη τὴν εὐκαιρία καὶ τὸν μετέφεραν ἀμέσως στὸ χειρουργεῖο. Λίγο ἀκόμα καὶ ὁ Ὑψηλάντης θὰ ξεψύχαγε ἀπ' τὴν αἱμορραγία πάνου στὴ φωτιὰ τοῦ πολέμου.

Ἡ μοῖρα ὅμως τοὔχε ταγμένο ἄλλο θάνατο, μαρτυρικώτερο, ἀλλὰ καὶ πιὸ ἡρωϊκὸ καὶ πιὸ δοξασμένο. Δὲν ἔπρεπε νὰ ξεψυχίσῃ σὲ ξένα στρατόπεδα, καὶ σὲ ξένους πολέμους. Τὸ πνεῦμα του, ἡ ἰδιοφυΐα του, καὶ τ' ὄνομά του ἤτανε πράγματα ποὺ θὰ χρειάζονταν ἀργότερα γιὰ τὴν ἀνάστασι ἑνὸς ἄλλου λαοῦ. Κάτου ἐκεῖ, πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸ πολεμικὸ πεδίο τοῦ Μπῶτσεν, στὰ ἑλληνικὰ βουνά, στὰ ἑλληνικὰ ἀκρογιάλια, κυμάτιζε ἕνα κόκκινο πανί, μ' ἕνα μισοφέγγαρο ἀπάνω, ποὺ ἤτανε τὸ ἐθνικὸ σύμβολο τοῦ ξένου κυριάρχου. Τὸ πανὶ αὐτό, πρέπει τώρα ν' ἀλλάξῃ χρῶμα, καὶ νὰ γίνῃ ἄσπρο καὶ γαλάζιο. Καὶ τὸ λειψὸ ἐκεῖνο φεγγάρι, νὰ γίνῃ ἥλιος, ὁ φλογοβόλος ἥλιος τῆς ἐλευθερίας, ποὺ τὸ λαμπερὸ φῶς του νὰ φωτίσῃ ξανὰ καὶ τὶς πιὸ σκοτεινὲς ἀκροῦλες τῆς ἑλληνικῆς γῆς.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ

Στὸ χειρουργεῖο ἔκατσε καιρό. Τὸ τραῦμά του στὶς ἀρχὲς δὲν πήγαινε καλά. Παρουσιάσθησαν οἱ πρῶτες ἐπιπλοκές.

Οἱ γιατροὶ φοβηθήκανε τότε τὴν γάγγραινα. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ περιμένανε ὅλοι τούτη τὴ φοβερὴ ἀρρώστεια, ἡ κατάστασί του βελτιώθηκε. Ὅλα τώρα ὑποχωροῦσαν καὶ ἡ ἐπούλωσι τοῦ τραύματος ἤτανε σίγουρη.

Στὸ καλλιτέρεμά του οἱ γιατροὶ τοῦ δείξανε καὶ τὴν ἡμερησία διαταγὴ τοῦ στρατηγείου ποὺ μίλαγε μὲ θαυμασμὸ γιὰ τὴ γενναιότητά του καὶ τὸν τραυματισμό του. Δάκρυσε κι' ὁ ἴδιος σὰν διάβασε τὰ λόγια τῆς ἡμερησίας διαταγῆς καὶ μαζί του δακρύσανε καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες ποὺ ζοῦσαν στὰ Ρωσσικὰ χώματα. Ἕνας Ἕλληνας καὶ νὰ ἀνακηρύσσεται ἥρωας τῆς Μεγάλης Ρωσσίας. Ἀκόμα πιὸ πολὺ χάρηκε ὁ πατέρας του. Γιατὶ ἔβλεπε στὸ μεγαλύτερο παιδί του, τὸν αὐριανὸ κήρυκα καὶ τὸν αὐριανὸ πρωταγωνιστὴ τοῦ ἑλληνικοῦ ξεσκλαβώματος.

Ἔτσι, ὅταν πιὰ γίνηκε καλὰ καὶ μὲ πολύμηνη ἀναρρωτικὴ ἄδεια ἔφτασε στὴν Πετρούπολι τοῦ γίνηκε μιὰ ὑποδοχὴ ἀντάξια τοῦ ἡρωϊσμοῦ του καὶ τῆς δόξας του. Ρῶσσοι καὶ Ἕλληνες εἴχανε βγῆ στὴν ἄκρη τῆς πόλης καὶ τὸν καρτέραγαν. Κι' ἀκόμα τότε καρφώθηκε καὶ στὸ στῆθος του τὸ πιὸ μεγάλο Ρωσσικὸ παράσημο. Ὁ Ὑψηλάντης τὸ δέχτηκε μὲ βουρκωμένα μάτια. Ἔτρεμε ἀπὸ συγκίνησι τὴν ὥρα ποὺ ὁ ἴδιος ὁ Τσάρος τοῦ τὸ κάρφωσε στὸ στῆθος του.

— Ἀλέξανδρε Ὑψηλάντη, εἶπε ὁ Τσάρος. Ἐξυπηρετήσατε πάντα πιστὰ τὴ Ρωσσία. Καὶ νὰ τώρα ἡ ἀνταμοιβὴ τῶν κόπων σας.

Ἕνα ἄλλο πάλι βράδι, σὲ μιὰ συγκέντρωσι τοῦ παλατιοῦ, ὁ Αὐτοκράτορας τοῦ εἶπε σὲ τόνο φιλικό:

— Καιρὸς εἶναι, νομίζω γενναῖε μου, τώρα ποὺ στοὺς πολέμους ἔχασες τὸ χέρι σου νὰ ἀναζητήσῃς τὴν ἡσυχία καὶ τὴ γαλήνη. Ὁ Ὑψηλάντης κοκκίνισε ἀπὸ ἀνεκδήλωτο θυμό, γιατὶ νόμισε πὼς ὁ Αὐτοκράτορας τοῦ μίλαγε καθαρὰ τώρα γιὰ τὴν ἀποστρατεία του. Αὐτὸς τόσο νέος καὶ νὰ μπῇ στὸ περιθώριο τῆς ζωῆς; Στὸ ζήτημα αὐτὸ ὁ Ὑψηλάντης εἶχε ἐντελῶς γνῶμες διαφορετικές. Πίστευε πὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἡσυχάζῃ παρὰ μονάχα τότε ποὺ ὁ παγερὸς θάνατος θὰ τοῦ κλείσῃ τὰ μάτια. Ὅσο ἡ καρδιά του χτυπάει στὰ στήθεια του, ὅσο τὰ μάτια του βλέπουν καὶ τὸ πνεῦμα του εἶναι ἱκανὸ γιὰ δημιουργία, τόσο κι' αὐτὸς πρέπει νὰ φροντίζῃ γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὸ ὡραῖο.

Ὁ Τσάρος κατάλαβε τὴν ταραχή του, καὶ τὸν χτύπησε φιλικὰ στὸν ὦμο.

— Παρανοήσατε φαίνεται τὰ λόγια μου. Μ' αὐτὸ ποὺ σᾶς εἶπα πρωτύτερα δὲν ἐννοοῦσα τὴν ἀποστράτευσί σας.

— Τότε; Εἶπε μὲ περισσότερο θάρρος ὁ Ὑψηλάντης.

— Ἤθελα νὰ πῶ, πὼς τώρα εἶναι καιρὸς νὰ παντρευτῆτε καὶ νὰ δοκιμάσετε ἔτσι τὴ χαρὰ τῆς οἰκογενειακῆς γαλήνης.

— Ἀπὸ καιρὸ Μεγαλειότατε εἶμαι παντρεμένος.

— Πῶς; Χωρὶς ἐγὼ νὰ τὸ ξέρω;

— Μάλιστα.

— Καὶ ποιὰ εἶναι κείνη ποὺ σᾶς κέρδισε ἔτσι κρυφὰ καὶ γρήγορα;

— Ἡ πατρίδα μου Μεγαλειότατε. Ἡ πατρίδα μου. Καὶ χρωμάτισε τὰ λόγια του.

Ὁ Τσάρος τάχασε. Ἀνέλπιστος ἤτανε τοῦτος ὁ λόγος. Ὕστερα ὅμως ἀπὸ λίγα δευτερόλεπτα, ποὺ ὁ ἦχος καὶ τὸ νόημα τῆς φράσεως αὐτῆς εἴχανε πάει στὴν καρδιά του, τὸν βρῆκε πολὺ φυσικό. Ὁ Ὑψηλάντης ὡδήγησε τότε τὸ βλέμμα του ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ τὸ κάρφωσε ἐπάνω σ' ἕνα κομμάτι γκρίζου οὐρανοῦ. Ὁ Τσάρος σεβάστηκε τὴν ἱερὴ στιγμὴ τοῦ ἀξιωματικοῦ του. Κι' ὅταν ἔπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Ὑψηλάντης εἶχε συνέλθει κι' εἶχε πάρει ξανὰ τὸ ὕφος τοῦ Ρώσσου ἀξιωματικοῦ, δέχτηκε τὰ συγχαρητήρια τοῦ Τσάρου γιὰ τὰ λόγια του καὶ τὶς φιλοδοξίες του.

— Πιστεύω, εἶπε τὸ ἴδιο βράδι ὁ Τσάρος σὲ κύκλο τιτλούχων τῆς αὐλῆς του, πὼς ἡ Ἑλλάδα θὰ λευτερωθῇ. Ὅταν μιὰ χώρα διαθέτῃ τέτοιους ἄνδρες, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ κερδίσῃ αὐτὸ ποὺ ποθεῖ.

Οἱ αὐλικοὶ ἀκούσανε μὲ κατάπληξι τὰ λόγια του. Σπάνια ὁ Αὐτοκράτορας, ὁ τόσο συντηρητικός, ἐκφραζότανε μὲ τόση βεβαιότητα γι' ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα ὅταν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τύχαινε νἆναι ξένοι.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΑΤΖΗΣ

Η ΒΡΟΧΗ

Ὅπως ἐγράφαμε καὶ πρὸ καιροῦ, ἡ βροχὴ εἶναι ἠλεκτρικὸν φαινόμενον τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἡ Γῆ, ὡς γνωστόν, φέρει ἠλεκτρισμὸν ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας της, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαίρας της. Ὅταν πλησιάσουν πρὸς ἄλληλα δύο ἠλεκτρισμένα νέφη, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ὑπὸ διάφορον δυναμικόν, παράγεται ἠλεκτρικὸς σπινθήρ, τοῦ ὁποίου τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν νεφῶν. Τὸ φῶς τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος καλεῖται ἀστραπή, ὁ δὲ κρότος βροντή. Τὸ σύνολον τοῦ φαινομένου τὸ ὀνομάζομεν καταιγίδα.

Τὸ φαινόμενον τῆς καταιγίδος προέρχεται ἀπὸ τὴν παρουσίαν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὡρισμένου εἴδους νεφῶν, τὰ ὁποῖα καλοῦνται σωρειτομελανίαι. Τὸ νέφος τοῦτο ἀκολουθεῖται ὑπὸ ἀποτόμου καὶ ραγδαίας βροχῆς, μικρᾶς μὲν διαρκείας, ἀλλὰ λίαν ἐντόνου, ἡ ὁποία συνοδεύεται συνήθως καὶ ἀπὸ χάλαζαν. Οἱ σωρειτομελανίαι εἶναι νέφη πυκνά, χρώματος πολὺ σκοτεινοῦ, ἀκολουθοῦνται δὲ καὶ ἀπὸ κάτι ἄλλα νέφη φαιά.

Οἱ μετεωρολόγοι διακρίνουν τὰς καταιγίδας εἰς δύο εἴδη: Εἰς τὰς κυκλωνικὰς καὶ τὰς θερμικάς. Αἱ πρῶται ἔχουν τὴν καταγωγήν των εἰς τὰς κυκλωνικὰς καταστάσεις τῆς ἀτμοσφαίρας, διὰ τὰς ὁποίας δὲν θὰ εἴπωμε τίποτε εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον.

Αἱ θερμικαὶ καταιγίδες ἐξ ἄλλου ὀφείλονται εἰς τὴν ὑπερβολικὴν θέρμανσιν τῶν κατωτέρων στρωμάτων τῆς γηΐνης ἀτμοσφαίρας, κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ θέρους. Αἱ καταιγίδες θερμότητος παρατηροῦνται συχνότερον εἰς τὰ μέσα γεωγραφικὰ πλάτη, ὅπως εἶναι καὶ τὸ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἰδίως κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον, Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον. Αὗται σπανίως ἐμφανίζονται τὰς πρωϊνὰς ὥρας. Τὸ συνηθέστερον εἶναι νὰ γίνωνται μετὰ τὴν 11ην πρωϊνὴν ὥραν, καὶ τοῦτο δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κατὰ τὰς ὥρας αὐτὰς τὸ ἔδαφος καὶ τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας ὑπερθερμαίνονται καὶ δι' αὐτὸ περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει νὰ θολοῦται περὶ τὸ Ζενίθ, ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ ἀκούονται, μεγάλαι ὑδροσταγόνες ἀρχίζουν νὰ πίπτουν καθ' ὃν χρόνον σφοδρὸς ἄνεμος συνεχῶς μεταβαλλομένης διευθύνσεως πνέει, καὶ εὐθὺς ἀμέσως ἄρχεται ἡ πτῶσις ἰσχυρᾶς βροχῆς. Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, ἡ ὁποία δὲν εἶναι μεγαλυτέρα τῆς 1—2 ὡρῶν, ὁ ἄνεμος καταπίπτει ὀλίγον, συνήθως δὲ καταστρεπτικὴ χάλαζα συμπληροῖ τὸ ὅλον φαινόμενον.

Αἱ τοιούτου εἴδους καταιγίδες εἶναι πολὺ περιωρισμένης ἐκτάσεως. Ἔχουν δηλαδὴ ἐντελῶς τοπικὸν χαρακτῆρα. Ἐπὶ παραδείγματι, ἐνῷ εἰς τὴν Κηφισιὰν ἢ τὸ Ἀμαρούσιον ἢ τὸ Φάληρον πίπτει ραγδαία βροχὴ μετὰ χαλάζης, οἱ Ἀθηναῖοι ποὺ μεταβαίνουν μετ' ὀλίγον εἰς τὰ προάστια ἐκπλήσσονται διότι οἱ δρόμοι ἔχουν μεταβληθῆ εἰς μικροὺς χειμάρρους. Ἄλλοτε ἡ καταιγὶς λαμβάνει χώραν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ περιλαμβάνει ὡρισμένας μόνον συνοικίας, ἐνῷ αἱ ἄλλαι δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν καταιγίδα.

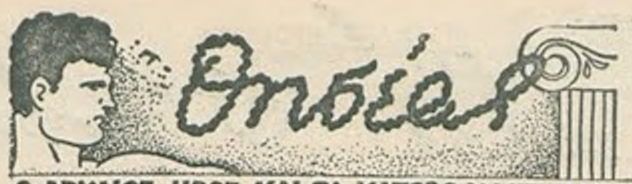
Αἱ θερμικαὶ καταιγίδες εἶναι πολὺ καταστρεπτικαὶ ὁσάκις λαμβάνουν χώραν εἰς περιφερείας γεωργικάς, εἰς τὰς ὁποίας ἡ βλάστησις δὲν ἔχει προχωρήσει πολύ, διότι τότε ἡ σφοδρὰ βροχὴ καὶ ἡ χάλαζα ἠμποροῦν νὰ καταστρέψουν τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς τῶν δένδρων καὶ τῶν φυτῶν. Ἔχουν ὅμως καὶ τὴν εὐνοϊκήν τους πλευράν.

Κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας οἱ καύσωνες εὐνοοῦν τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν διαφόρων μικροοργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ κανόνα βλάπτουν τοὺς ἀνθρώπους. Αἱ βροχαὶ αὗται καθαρίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν ἀπὸ τὰ διάφορα μικρόβια ποὺ κατὰ χιλιάδας γυρίζουν, οἱ δρόμοι πλύνονται, ἡ ξηρανθεῖσα ἐκ τῆς μακρᾶς ἀνομβρίας Γῆ παραλαμβάνει ἀρκετὸν ὕδωρ, αἱ πηγαὶ ἐνισχύονται καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑποβοηθοῦνται αἱ πρώϊμοι γεωργικαὶ ἐργασίαι, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ τὰς σημερινὰς περιστάσεις εἶναι ἰδιαιτέρας σπουδαιότητος.

Αἱ βροχαὶ τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Σεπτεμβρίου πιθανὸν νὰ βλάπτουν τὸν σταφιδόκαρπον εἰς τὰ μέρη ποὺ εἶναι ἀκόμη ἐκτεθειμένος εἰς τὸ ὕπαιθρον, ὠφελοῦν ὅμως πάρα πολὺ εἰς τὴν καλὴν ἀνάπτυξιν καὶ εἰς τὴν πλουσίαν ἀπόδοσιν τοῦ γλεύκους ἀπὸ τὰς ἀμπέλους καὶ τοῦ ἐλαιολάδου ἀπὸ τὰ ἐλαιόδενδρα.

ΣΕΙΡΙΟΣ

11ον

Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΗΡΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ

Ἡ μάχη ἔγινε κατὰ τὸ φθινόπωρο, στὸ μῆνα Βοηδρομιῶνα καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, γι' ἀνάμνησι τῆς ἐποχῆς της, ἔκαναν ὡς τὰ τελευταῖα χρόνια θυσίες μὲ τ' ὄνομα Βοηδρόμια. Γιὰ τὴ μάχη αὐτή, ὁ Κλείδημος — ποὺ καθὼς γράφει γιὰ δαύτην μοιάζει νὰ τὰ ξέρη ὅλα — μᾶς λέει ὅτι τ' ἀριστερὸ ἄκρο τῆς παράταξης τῶν Ἀμαζόνων ἔφτανε ὡς τὸ σημερινὸ Ἀμαζόνειον (ἡ σύγχρονη ὁδὸς Ἀπολλόδωρου), ἐνῶ τὸ δεξιό της ἄκρο ἀνέβαινε ὡς τὴν Πνύκα κοντὰ σὲ μιὰ τοποθεσία ποὺ τὴν ἔλεγαν Χρύσα. Ὁ ἴδιος ἱστοράει πὼς οἱ Ἀθηναῖοι χτυπώντας τὶς Ἀμαζόνες ἔκαναν ἔφοδο κινώντας ἀπὸ τὸ Μουσεῖο, καὶ πὼς οἱ τάφοι ἐκείνων ποὺ ἔπεσαν βρίσκονται στὴν πλατεία τοῦ ἡρώου τοῦ Χαλκώδοντα ποὺ ὁδηγάει πρὸς τὶς ὀνομαζόμενες Πειραϊκὲς Πύλες. Σ' αὐτὴ τὴ σύγκρουσι οἱ γυναῖκες ἔκαναν πέρα τοὺς Ἀθηναίους καί, παίρνοντάς τους κυνῆγι, τοὺς πῆγαν μὲ τὶς σφεντόνες, τὰ τόξα, τ' ἀκόντια καὶ τὰ διπλᾶ τους πελέκια, ὡς κάτω ἀπὸ τὸν Ἄρειο Πάγο, στὶς Εὐμενίδες. Ὕστερα, ὅμως, οἱ Ἀθηναῖοι ξανασυντάχτηκαν καὶ τὶς χτύπησαν ἀπὸ τρεῖς μεριὲς μαζί: ἀπὸ τὸ Παλλάδιο, στ' ἀνατολικὰ τῆς πόλης, ἀπὸ τὸν Ἀρδητό, κατὰ τὸ τωρινὸ στάδιο, καὶ ἀπὸ τὸ Λύκειο, ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνα, κατὰ τὸν Ἰλισσόν. Μ' αὐτὲς τὶς τρεῖς σύγχρονες ἐπιθέσεις οἱ Ἀθηναῖοι ἐκατάφεραν ν' ἀποκρούσουν τὶς Ἀμαζόνες καὶ σκοτώνοντας κάμποσες ἀπὸ δαῦτες, νὰ τὶς ξαναγυρίσουν πίσω στὸ στρατόπεδό τους.

Τέσσερις μῆνες ἀργότερα, καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὲς μάχες, ἔκλεισαν εἰρήνη μὲ τὴ μεσολάβησι τῆς Ἱππολύτης, γιατὶ Ἱππολύτη ἐπιμένει νὰ ὀνομάζη ὁ Κλείδημος καὶ ὄχι Ἀντιόπη τὴν Ἀμαζόνα ἐκείνη ποὺ ἐπαντρεύτηκε τὸν Θησέα. Μερικοὶ ὡστόσο, λένε πὼς ἡ Ἀμαζόνα αὐτὴ σκοτώθηκε πλάϊ στὸ Θησέα, ἀπὸ τὸ ἀκόντιο τῆς Ἀμαζόνας Μολπαδίας καθὼς συντροφιὰ μὲ κεῖνον ἐπολεμοῦσεν τὶς συμπατριώτισσές της. Γιὰ τιμὴ τῆς Ἱππολύτης ἢ τῆς Ἀντιόπης — τέλος πάντων — λένε πὼς ἔστησαν καὶ τὴ στήλη ποὺ βρίσκεται κοντὰ στὸ ἱερὸ τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Παράξενο δὲν εἶναι βέβαια ποὺ γιὰ μιὰ τόσο παλιὰ ἱστορία γράφτηκαν καὶ εἰπώθηκαν τόσα ἀντιφατικὰ πράματα. Ἀφοῦ λένε ἀκόμα πὼς μερικὲς πληγωμένες Ἀμαζόνες ποὺ ἔπεσαν στὰ χέρια τῶν Ἀθηναίων, ἡ Ἀντιόπη τὶς ἐδραπέτευσε κρυφὰ καὶ τὶς ἔστειλε στὴ Χαλκίδα καὶ πὼς τὶς ἐπεριποιήθηκαν τόσο ποὺ κάμποσες ἀπὸ δαῦτες ἔζησαν γιὰ πάντα τους ἐκεῖ καὶ τὶς ἔθαψαν στὸν τόπο ποὺ λέγεται Ἀμαζόνειον. Γιὰ τὸ ὅτι ὅμως ὁ πόλεμος τῶν Ἀμαζόνων ἐτελείωσε μὲ σπονδές, ὑπάρχει διπλῆ ἀπόδειξι: Πρῶτα ὁ τόπος στὸ Θησεῖο ποὺ λέγεται Ὁρκωμόσιο κι' ὕστερα ἡ θυσία ποὺ ἀπὸ τότες γίνεται γιὰ τὶς Ἀμαζόνες στὰ Θησεῖα κατὰ τὴ γιορτὴ τοῦ Θησέα. Καὶ οἱ Μεγαρῖτες ἀκόμα δείχνουν τάφους Ἀμαζόνων στὴν πολιτεία τους κατὰ τὸ δρόμο ποὺ πάει ἀπὸ τὴν ἀγορὰ πρὸς τὸ ὀνομαζόμενο Ρεῦμα μὲ τὸ μνημεῖο ποὺ ἔχει σχῆμα ρόμβης. Πολλὲς ἀκόμα λέγεται πὼς ἀπέθαναν γύρω ἀπὸ τὴ Χαιρώνεια καὶ τὶς ἔθαψαν κατὰ τὸ ρέμα ποὺ τὄλεγαν, στὰ παλιὰ χρόνια, Θερμώδι καὶ τώρα τὸ λένε ποτάμι τοῦ Αἴμωνα. Ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὴ Θεσσαλία φαίνεται πὼς δὲν ἐπέρασαν ἀνενόχλητες οἱ Ἀμαζόνες, γιατί, καὶ τώρ' ἀκόμα, δείχνουν ἐκεῖ τάφους των, γύρω ἀπὸ τὴ Σκοτουσσαία καὶ τὰς Κυνὸς Κεφαλάς.

Ὅλα ὅσα εἴπαμε παραπάνω, εἶναι τὰ πιὸ ἀξιομνημόνευτα γιὰ τὶς Ἀμαζόνες. Γιατί, ὅλ' αὐτὰ ποὺ ἔγραψε ὁ ποιητὴς τῆς Θησηίδας γιὰ ἐπανάστασι τῶν Ἀμαζόνων, λέγοντας ὅτι κατὰ τοὺς γάμους τοῦ Θησέα μὲ τὴ Φαίδρα, ἡ Ἀντιόπη ξεσήκωσε ἐνάντιά του τὶς Ἀμαζόνες καὶ πὼς ὁ Ἡρακλῆς μπῆκε στὴ μέση καὶ τὶς ἐσκότωσε ὅλες, μοιάζουνε πολὺ μὲ παραμύθια καὶ μὲ πλάσματα τῆς φαντασίας. Τὴ Φαίδρα τὴν παντρεύτηκε ὁ Θησέας, ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς Ἀντιόπης κι' ἀφοῦ ἀπόχτησε ἀπὸ αὐτὴν τὸν Ἱππόλυτο ἢ τὸν Δημοφῶντα, ὅπως μᾶς λέει ὁ Πίνδαρος. Ὅσο γιὰ τὶς συμφορὲς ποὺ βρῆκαν ἀργότερα τὴ Φαίδρα καὶ τὸ γιὸ τοῦ Θησέα Ἱππόλυτο, πρέπει νὰ τὶς δεχτοῦμε σὰν ἀληθινὲς γιατί, καθὼς τὶς ἱστοροῦν οἱ ἱστορικοὶ καὶ καθὼς τὶς ἐδραματοποίησαν οἱ τραγικοὶ ποιητές, δὲν ἔρχουνται σὲ σύγκρουσι μεταξύ τους.

* * *

Ὑπάρχουν, ὡστόσο, γύρω ἀπὸ τοὺς γάμους τοῦ Θησέα καὶ ἄλλοι μῦθοι ποὺ οἱ τραγικοὶ ποιητὲς δὲν τοὺς ἐδραματοποίησαν καὶ δὲν τοὺς ἐπαρουσίασαν ἀπὸ τὴ σκηνή, γιατὶ οὔτε ἡ ἀρχή τους οὔτε τὸ τέλος τους εἶναι καλό. Λέγεται — ἂς ποῦμε — πὼς ὁ Θησέας ἔκλεψε μιὰ κάποιαν Ἀναξὼ ἀπὸ τὴν Τροιζῆνα καὶ πὼς ἀφοῦ ἐσκότωσε τὸν Σίννη καὶ τὸν Κερκύονα ἅρπαξε τὶς θυγατέρες τους. Τοῦ καταλογίζουν ἀκόμα πὼς ἐπαντρεύτηκε τὴν Περίβοια, μητέρα τοῦ Αἴαντα, τὴν Φερέβοια καὶ τὴν Ἰόπη, θυγατέρα τοῦ Ἰφικλέα, ποὺ ἤτανε ἀδερφὸς τοῦ Ἡρακλῆ. Κι' ἀκόμα τὸν κατηγοροῦν πὼς γιὰ χατίρι τῆς Αἴγλης, κόρης τοῦ Πανοπέα (τὸ εἴπαμε καὶ πιὸ πρὶν αὐτό), ἀπαράτησε μὲ πολὺ ἄσκημο τρόπο τὴν Ἀριάδνη. Παραπάνω ἀπ' ὅλα ὅμως τὸν κατηγοροῦν γιὰ τὴν ἁρπαγὴ τῆς θρυλικῆς Ἑλένης ὅταν ἤτανε ἀκόμα πολὺ μικρή, πρᾶμα ποὺ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ μπῆ σὲ πόλεμο ἡ Ἀττικὴ καὶ νάχη ὁ ἴδιος κακὲς περιπέτειες καὶ ἄσκημο τέλος, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω.

Η ΣΤΗΛΗ τοῦ Γιατροῦ

Γιατὶ εἴμεθα νευρικοὶ

Ἴσως φανῆ παράξενο εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου, ποὺ ἐνῷ μὲ ξεύρουν παιδίατρο, ἐμφανίζομαι μὲ τὸ ἄρθρο μου αὐτὸ νευρολόγος. Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήττη καὶ πολύ, διότι σὰ γιατρὸς ἔχω κάθε δικαίωμα ν' ἀλλάξω πρὸς στιγμὴν εἰδικότητα, ἀρκεῖ νὰ μὴ βγάλω κανένα ψυχοπαθῆ χωρὶς νὰ εἶναι. Ἄλλωστε, ὅλος ὁ κόσμος κάνει τὸ γιατρὸ χωρὶς νὰ εἶναι, μάλιστα, ἰατρικὲς συμβουλὲς δίδουν ὅλοι πρὸς ὅλους ἀκόμη καὶ σὲ γιατρούς. Προχθὲς ἀκόμη ἕνας ράφτης μὲ συνεβούλευε γιὰ τὸ στομάχι μου νὰ τρώγω παξιμάδια... ἄβρεχα καὶ ὅταν τοῦ εἶπα καὶ ἐγὼ κατόπιν, σὲ σχετικὴ συζήτησι, γιατὶ βάζετε τόσες βάτες, ἐνῷ εἶναι φαντάζομαι εὔκολο νὰ σταθῆ τὸ ροῦχο καὶ χωρὶς βάτες, αὐτὸς μοῦ ἀπήντησε μὲ ἐλαφρὸ μειδίαμα ὑπεροχῆς: «Ἄ! γιατρέ μου μὴ νομίζεις πὼς εἶναι τόσο εὔκολη ἡ ραφτικὴ ὅσο ἡ γιατρική», πεισθεὶς δὲ καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἀκαταμάχητο λογική του, ἐσιώπησα. Ἔπειτα τὸ θέμα μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἀσχοληθῶμεν σήμερα εἶναι γενικὸν καὶ ἐπομένως δύναται κάθε γιατρός, ἀκόμη καὶ μάμμος, νὰ ἀσχοληθῆ, ἀρκεῖ νὰ εἶναι καλὸς παρατηρητής.

Τί θὰ πῆ λοιπὸν νευρικὸς καὶ τί νευριασμένος; Ὁ πρῶτος εἶναι μιὰ παθολογικὴ κατάστασις τοῦ νεωτέρου Ἕλληνος, ἡ ὁποία ἔχει διάφορα αἴτια γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ ποῦμε παρακάτω. Νευριασμένος δὲ ἡ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ὁ νευρικὸς ἢ ἡ νευρικὴ ὅταν τοὺς πιάνη ὁ παροξυσμὸς ἀπὸ διάφορες ἀφορμές. Καὶ ἔτσι ἀκοῦτε π. χ. τὴν κυρία νὰ συζητῆ μὲ ἕνα κύριον καὶ νὰ τοῦ λέγη: «Ὁ Γιῶργος εἶναι καλός, μάλαμα, ἀλλὰ ἔχει ἕνα κακό... ἐλάττωμα, εἶναι νευρικός» ἢ ἡ μαμὰ νὰ λέγη στὸ παιδί της: «Τάκη μὴ φωνάζεις γιατὶ ὁ μπαμπᾶς σου εἶναι νευριασμένος» καὶ τανάπαλιν ὁ μπαμπᾶς πρὸς τὸ Γεράσιμο γιὰ τὴ νευριασμένη μαμά. Ἐδῶ θ' ἀσχοληθοῦμε μὲ τὸν νευρικὸν καὶ τὴν νευρικὴν ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως καὶ μόνον, ἂν τώρα ὑπάρχουν εἰς τὸ σοβαρόν μας θέμα καὶ ἀστεῖαι πλευραί, σ' αὐτὸ δὲν φταῖμε ἡμεῖς, ἀλλὰ ἡ ἀρρώστεια γιὰ τὴν ὁποίαν θὰ μιλήσουμε ἢ μᾶλλον γιὰ νὰ εἴμαστε περισσότερο εἰλικρινεῖς, οἱ ἄρρωστοι.

Ἡ τρομερά(!) αὐτὴ νόσος προσβάλλει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς γεννήσεως καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦ γήρατος ἀκόμη, ἂν καὶ φαίνεται ἠπιωτέρα στὴ γεροντικὴ ἡλικία, ὄχι διότι λείπει ἡ διάθεσις, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ δύναμις. Πολλὲς φορὲς ἔτυχε νὰ ἰδῶ γραίας κατακοίτους καὶ μὴ δυναμένας νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τὴ γεροντικὴ ἐξάντλησι, νὰ πετοῦν στὰς νύμφας των πᾶν τὸ προστυχὸν ἀντικείμενον ἢ γέροντας νὰ τρίζουν τὰ δόντια των καὶ νὰ εὔχωνται «νὰ γίνω 15 χρόνια νεώτερος γιὰ νὰ σοῦ δείξω ἐγώ».

Προσβάλλει καὶ τὰ δύο γένη ἀλλὰ φαίνονται προσβεβλημένοι περισσότερο οἱ ἄνδρες καὶ λόγῳ τῶν μεγαλυτέρων φροντίδων των καὶ λόγῳ τῶν μεγαλυτέρων καταχρήσεων τροφῶν καὶ ποτῶν γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ ποῦμε παρακάτω. Τοῦτο βέβαια πρὸς χαρὰν τοῦ ἀσθενοῦς φύλου, τὸ ὁποῖον ἀλλοίμονόν μας ἐὰν ἦτο ἰσχυρὸν εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. Τὸ κλῖμα δὲν φαίνεται νὰ παίζη καὶ σπουδαῖο ρόλο, διότι ὅποιος ἐπῆγε στὴν Εὐρώπη καὶ ἐγνώρισε τοὺς Εὐρωπαίους θὰ εἶπε ἀσφαλῶς ὅτι ἐδῶ ὑπάρχουν χειρότεροι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Ἔπειτα ἡμεῖς δὲν ἐξετάζομε οὔτε βγάζομε στατιστικὴ τῶν νευρικῶν τῶν διαφόρων λαῶν. Τὸ θέμα μας περιορίζεται αὐστηρῶς, γιατὶ ὑπάρχουν στὴν Ἑλλάδα νευρικοί, ὅπως θὰ ἐξετάζαμε γιατὶ εἶναι νευρικοὶ στὴν Ἀγγλία ἢ στὴ Σουηδία κλπ. Οἱ κακουχίες τῶν πολέμων, οἱ βιωτικὲς ἀνάγκες, ἡ δυσπραγία καὶ τόσα ἄλλα παραμύθια τῶν λογογράφων ἢ φλυαρούντων δὲν παίζουν πρωτεύοντα ρόλον ἢ ἂν θέλετε νὰ συμφωνήσωμεν, προδιαθέτουν ἁπλῶς τὸ νευρικὸν ἔδαφος. Καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἂς φέρωμεν στὴν μνήμη μας τοὺς νευρικοὺς φίλους μας, συγγενεῖς ἢ ἂν θέλετε καὶ τὸν ἑαυτόν μας. Ποῖοι εἶναι λοιπὸν περισσότερο νευρικοί; οἱ πτωχοί, οἱ δυστυχεῖς, οἱ ἐργατικοί, οἱ πτωχοὶ χωρικοὶ ἢ οἱ πλούσιοι, οἱ εὐκατάστατοι ἢ ἔστω ἁπλῶς καλοζωΐζοντες, οἱ ζῶντες στὴ χλιδὴ ἢ μὲ τὰς ἀνέσεις τῶν; Βεβαίως οἱ δεύτεροι. Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ; Γιὰ μένα, καὶ ἐλπίζω νὰ κατορθώσω μὲ τὰ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματά μου νὰ συμφωνήσωμεν ὅλοι μαζί, ἡ αἰτία βρίσκεται στὸν ἀρθριτισμὸ μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰς τὸ ἑπόμενον ἄρθρον μας.

Γ. ΜΠΑΜΠΟΥΡΗΣ
Παιδίατρος

«Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Προνοίας ἔχει σήμερον εἰς ἐφαρμογὴν πρόγραμμα κατασκευῆς ἔργων ὑγείας καὶ προνοίας ἑνὸς δισεκατομμυρίου διακοσίων ἑκατομμυρίων δραχμῶν, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται νὰ περατωθῇ μετὰ πέντε ἔτη». Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Οἱ σελίδες

✳ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ✳

Νέο κορίτσι,
Ἀγαπητή μου Φαλαγγίτισσα,

Πάλι γιὰ τὶς μεγάλες πράξεις τοῦ Ἀρχηγοῦ μας θὰ μιλήσουμε, γιατὶ εἶναι πάντα γεμᾶτες ἀγάπη γιὰ μᾶς καὶ τὰ παιδιά μας. Ἀξίζει τὸν κόπο νὰ μιλοῦμε συχνὰ γι' αὐτές. Μέσα στὸ πιὸ ὡραῖο Ἀττικὸ τοπίο, σὲ μιὰ πλαγιὰ τῆς Πεντέλης, ἐκεῖ ποὺ τ' ἀγέρι εἶναι βάλσαμο καὶ ὁ ἥλιος γιατρικό, ὁ Ἀρχηγός μας συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ἄξιο συνεργάτη του, τὸν ὑπουργὸ τῆς Ἐθνικῆς Προνοίας κ. Ἠλία Κριμπᾶ, καταθέτει τὸ θεμέλιο λίθο ἀκόμα ἑνὸς ἱδρύματος γιὰ τὰ παιδιά. Ἡ κατάθεσι αὐτὴ δὲν εἶναι ἁπλῶς μόνο ἡ ἀρχὴ γιὰ τὴν ἀνύψωσι ἑνὸς κτιρίου. Εἶναι μιὰ πρᾶξι ποὺ φανερώνει πολλὰ καὶ προοιωνίζεται ἀκόμα περισσότερα. Ἕνα παιδικὸ σανατόριο γιὰ κλειστὴ φυματίωσι, δηλαδὴ γιὰ παιδάκια ποὺ δὲν τοὺς ἐξεδηλώθη ἡ ἀρρώστια, μὰ ποὺ ἀργὰ ἢ γλήγορα θὰ πέσουν στὰ νύχια της.

Ὅλοι μας καὶ ὅλες μας πρὸ πάντων ἡμεῖς οἱ γυναῖκες σὰ μητέρες, νοιώθουμε πόσο τραγικὸ εἶναι νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ παιδί του ἄρρωστο καὶ νὰ μὴν ἔχῃ τὰ μέσα νὰ τὸ περιποιηθῇ, νὰ τὸ γιατρέψῃ.

Τὸν πόνο αὐτὸ τῆς μάνας, τοῦ γονιοῦ, τὸν νοιώθει τὸ σημερινὸ Κράτος, τὸ Κράτος τῆς Στοργῆς καὶ τῆς Ἀγάπης. Χωρὶς ἐνδοιασμὸ μποροῦμε νὰ τὸ ὀνομάσωμε ἔτσι, γιατὶ τώρα καὶ τέσσερα χρόνια δὲν κάνει ἄλλο παρὰ νὰ μᾶς δείχνῃ τὴ στοργὴ καὶ τὴν ἀγάπη του. Πότε ἄλλοτε στὴν ἑλληνική μας πατρίδα ἔδειξαν οἱ ἰθύνοντες τόσο ἐνδιαφέρον γιὰ μᾶς, γιὰ τὰ παιδιά μας; Τὰ πλουσιόπαιδα τὰ φρόντιζαν οἱ γονιοί των. Τὰ παιδιὰ ὅμως τῶν πτωχῶν ἤτανε ἐκτεθειμένα σὲ κάθε κίνδυνο ψυχικὸ καὶ σωματικό. Ὑπῆρχαν βέβαια καὶ τότε μερικοὶ σχολίατροι, καὶ μερικὰ ἱδρύματα, μὰ ἦσαν ἀναλογικὰ τόσο ἐλάχιστα καί, ἂς τὸ ὁμολογήσουμε, πολλὲς φορὲς μόνο γιὰ τὸν τύπο. Γιατὶ τί καλὸ γινότανε σ' ἕνα παιδὶ ὅταν ὁ σχολίατρος τοῦ ἀνακάλυπτε μιὰ ἀρρώστια, ποὺ δὲν ἤτανε πραγματικὰ ἀρρώστια ἀλλὰ ὑποσιτισμὸς καὶ τοῦ συνιστοῦσε νὰ τρώγῃ καλά, νὰ τρώγῃ ἀρκετά; Ἀπὸ ποῦ; Ποιὸς νὰ τὸ φροντίσῃ; Αὐτὸ τὸν κοίταζε μὲ ἔκπληκτα μάτια καὶ δὲν ἀπαντοῦσε. Ἔκανε ὅμως τὶς σκέψεις του. Ἤξερε μὲ τὸ παιδικό του ἀλάνθαστο ἔνστικτο πὼς ὅλα αὐτὰ ἤτανε τύποι. Τὸ μεσημέρι γύριζε στὸ σπίτι του μαζὶ μὲ τἄλλα 4-5 ἀδέρφια του καὶ δὲν εὕρισκε παρὰ ἕνα γλίσχρο καὶ ὄχι θρεπτικὸ φαγητό. Ἔμενε χλωμὸ κι' ἐξακολουθοῦσε νὰ λειώνῃ, νὰ παθαίνῃ ραχίτη, ἴκτερο καὶ ὄχι σπάνια σὰν μεγάλωνε φθίσι. Γι' αὐτὸ ἡ ἀρρώστια αὐτὴ σήμερα μαστίζει τὴ χώρα μας. Γιατὶ δὲ δόθηκε ποτὲ ἡ κατάλληλη φροντίδα ποὺ χρειάζεται τὸ παιδί.

Ὁ σημερινὸς ὅμως Ἀρχηγός μας καὶ τὸ σημερινὸ Κράτος μὲ τὴν ὑγιῆ του σκέψι καὶ τὴν ταχεῖα ἐφαρμογή της σὲ πρᾶξι δὲν ἔχασε καιρό. Ζητεῖ νὰ χτυπήσῃ τὸ κακὸ στὴ ρίζα του. Γιατὶ εἶναι τρομερὸ μιὰ Κοινωνία νὰ στερῆται τόσης ἐργασίας πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκτελεσθῇ ἀπὸ ἀρρώστους φυσικὰ ἀνθρώπους. Ἔπειτα εἶναι ἀκόμα πιὸ καταστρεπτικὸ γιατὶ ἀναγκάζεται ἀργότερα ἡ Κοινωνία ἐκείνη νὰ τρέφῃ ἀνικάνους καὶ ἀρρώστους, ἱδρύοντας καὶ συντηρώντας ἱδρύματα γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό. Τὸ σημερινὸ λοιπὸν Κράτος προλαμβάνει ὅλα αὐτὰ προσπαθώντας νὰ πλήξῃ τὸ κακὸ στὴ ρίζα του, νὰ ἐπέμβῃ σὰν γιατρὸς καὶ σὰν πατέρας στὴ ζωὴ καὶ στὴν ὑγεία τοῦ παιδιοῦ γιὰ νὰ δώσῃ ἀργότερα στὴν Κοινωνία ἀνθρώπους ἀπαλλαγμένους ἀπὸ ἀρρώστιες καὶ καχεξίες, ἑπομένως ἀνθρώπους ἱκανοὺς νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸν ἑαυτό τους καὶ τὸ σύνολο.

Πρὶν μιλούσαμε γιὰ κοινωνικὴ πρόνοια μὰ δὲν βλέπουμε πουθενὰ τὴ δρᾶσι καὶ τὴν ἐνέργειά της. Ἤτανε ὄνομα καὶ τύπος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Τώρα ὅπου καὶ νὰ στρέψῃ κανεὶς τὰ μάτια του βλέπει τὸ ἔργο της ἀδρὸ καὶ μεγαλόπρεπο ν' ἁπλώνῃ τὰ κλωνιά του καὶ νὰ ἰσκιάζῃ φιλόστοργο τὸν ἑλληνικὸ λαό, πρὸ πάντων τὴν ἑλληνικὴ νεότητα. Γιὰ νὰ θελήσουμε ν' ἀπαριθμήσουμε μονάχα ἐδῶ τὰ ἔργα τῆς Ἐθνικῆς Προνοίας δὲν μᾶς ἀρκοῦν ὁλόκληρες σελίδες. Ἕνα μοναχὰ πρέπει νὰ ξέρουμε, κι' αὐτὸ ἂς μᾶς δώσῃ μιὰ εἰκόνα τῆς εὐρύτητος καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Τί ποσὰ δίνει ἡ σημερινὴ Κυβέρνησι γιὰ τοὺς σκοποὺς ποὺ ἔχει ὑπ' ὄψι της, γιὰ τὰ σχέδια ποὺ ἔχει χαράξει κάτω ἀπὸ τὸν Προστάτη της, τὸν Ἀρχηγό μας; 1.200.000.000 δραχμὲς ὑπολογίζεται τὸ ποσὸ ποὺ θὰ διατεθῇ μέσα στὰ ἑπόμενα πέντε χρόνια. Εἶναι ἕνα ποσὸ κολοσσιαῖο, ἕνα ποσὸ ποὺ μᾶς συγκινεῖ, γιατὶ μᾶς δίνει νὰ νοιώσουμε σὲ ἔργα τὴν ἀγάπη καὶ τὴ στοργὴ Ἐκείνου γιὰ τὸ λαό μας. Τώρα καταλαβαίνουμε ὅτι Ἐθνικὴ Πρόνοια δὲν εἶναι λόγια κενὰ σημασίας, παρὰ ἔννοια ποὺ ἀνταποκρίνεται σ' ἕνα μεγάλο σκοπό. Καὶ ἡ μετονομασία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως σὲ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Προνοίας ἔχει κι' αὐτὸ μιὰ βαθειὰ συμβολικὴ σημασία. Πρόνοια Ἐθνικὴ εἶναι ὁ Ἄργος ποὺ βλέποντας τὸ κάθε τι θὰ ἐξυγιάνῃ τὴν ἑλληνικὴ φυλὴ προφυλάσσοντάς την ἀπὸ τὴν καταστροφὴ καὶ τὴ φθορὰ μὲ τὴν ἔγκαιρό της ἐπέμβασι καὶ βοήθεια.

Σήμερα μάλιστα ποὺ ἄλλα Κράτη παραμελοῦν κάπως τὸν τομέα αὐτὸν ἀφιερωμένα στὶς πολεμικές των προπαρασκευές, τὸ Ἑλληνικὸν θέτει ἀμέσως παράλληλα πρὸς αὐτὲς τὴν ὑλική του προσπάθεια γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Πρόνοια. Εἶδε ποτέ του ὡς τὰ τώρα τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος τέτοιον Ἀρχηγὸ καὶ γνώρισε τόση στοργὴ καὶ τόση φροντίδα γιὰ μεγάλους καὶ μικρούς;

Σ. Καρ.

ΜΙΚΡΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Κι' ἐδῶ ἡ γιαγιὰ ἔχει ἄδικο.

Κάποτε νομίζουμε ὅτι θὰ κερδίσουμε τὴν ἀγάπη τῶν παιδιῶν, ὅταν ὑποχωρήσουμε σὲ μιά τους θέλησι, ἐξυπηρετῶντας μυστικὰ μιὰ κακή τους συνήθεια, μιὰ καταστρεπτική τους κλίσι. Νομίζουμε τὸ πρᾶγμα πολὺ ἁπλὸ καὶ δὲν μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε ὅτι τὰ βλάπτομε κάποτε σωματικὰ καὶ ψυχικά, δημιουργῶντας μὲ τὴν ὑποχώρησί μας ἀργότερα ἀνθρώπους καχεκτικοὺς στὸ σῶμα καὶ ἀδύνατους ψυχικὰ ν' ἀντισταθοῦν στὶς ἐπιθυμίες των.

Εἶναι πιὸ καλὰ νὰ τοὺς χαλάσουμε τώρα ποὺ εἶναι μικρὰ τὸ χατῆρι, παρὰ αὔριο νὰ τὰ βλέπωμε ὡς νέους ἢ ὡρίμους ἀνθρώπους νὰ παρασύρωνται ἀπὸ τὸν κάθε ἄνεμο. Ὅταν ἀπὸ μικρὰ δὲν δημιουργήσουν ἀντίστασι σ'ὅ,τι θέλουν, δὲν στερειώσουν δηλαδὴ ἕνα κάποιον χαρακτῆρα, δὲν θὰ μπορέσουν ἢ δύσκολα θὰ μπορέσουν νὰ τὸ ἐπιτύχουν ἀργότερα. Γι' αὐτὸ χρειάζεται μεγάλη προσοχὴ στὸ ζήτημα αὐτό.

Εἶναι ἐννιὰ ἡ ὥρα τὸ βράδυ. Ὁ Γιαννάκης πετιέται καὶ ἀτακτεῖ στὸ κρεββάτι του, φωνάζει, ἀνησυχεῖ ὁλόκληρο τὸ σπίτι. Ξέρει τί θέλει, ἀκόμη πρὶν κοιμηθῆ. Ἔρχεται ἡ γιαγιά, τὸν πλησιάζει καὶ τοῦ βάζει μυ-

στικὰ μέσα στὸ στόμα ἕνα ζαχαρωτὸ γιὰ νὰ τὸν ἡσυχάσῃ. Σκύβει στ' αὐτί του καὶ τοῦ λέγει σιγά! «Πρὸ πάντων νὰ μὴν πῆς στὴ μαμὰ ὅτι σοῦ ἔδωσα ζαχαρωτὸ πρὶν κοιμηθῆς, γιατὶ ξέρεις πὼς τὸ ἀπαγορεύει αὐστηρά!»

Φυσικὰ ἡ μαμὰ ἔχει δίκιο νὰ τὸ ἀπαγορεύῃ, εἶναι πολὺ καταστρεπτικὸ νὰ δίνουμε στὸ παιδὶ ὅταν πάῃ νὰ κοιμηθῆ ζαχαρωτά. Ἡ ζάχαρι καταστρέφει τὰ δόντια, πρὸ παντὸς ὅταν τὸ στόμα μένῃ ὅλη τὴ νύχτα ποὺ κοιμᾶται τὸ παιδὶ κλεισμένο.

Ἡ γιαγιὰ καταστρέφει αὐτὸν τὸν ὡραῖο κανόνα κι' ἀκόμα συμβουλεύει τὸν μικρὸ Γιαννάκη νὰ κρύβεται ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ νὰ ὑποκρίνεται. Ἡ μικρὴ αὐτὴ ὑποχώρησι στὰ γοῦστα τοῦ μικροῦ ἀπὸ μέρους τῆς γιαγιᾶς μπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλα ρήγματα ἀργότερα στὸν χαρακτῆρα του.

Γι' αὐτὸ οἱ γιαγιάδες πρέπει πολὺ νὰ προσέχουν ὅταν εἶναι κοντὰ στὰ ἐγγόνια τους καὶ νὰ μὴ θέλουν νὰ φανοῦν ἀρεστὲς καὶ ἀγαπητὲς στὰ μικρὰ καταστρέφοντας ὅ,τι προσπαθεῖ νὰ φκιάσῃ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα.

Σ. Κ.

Ἐγχώρια γλυκαντικὰ

ΠΩΣ Θ'ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΗΣΟΥΜΕ ΤΗ ΖΑΧΑΡΙ

Ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν αὐτάρκειαν ποὺ ὁ Ἀρχηγός μας ἐκήρυξε ἀπὸ καιρὸ βρίσκει πραγματικὴν ἀπήχησιν στὸν ἑλληνικὸ λαὸ ποὺ μὲ ἀληθινὰ ἐθνικὴν συνείδησιν ἐφαρμόζει κατὰ γράμμα τὰς διδομένας ὁδηγίας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἐξορμήσεως.

Ὁ καλὸς Θεός, ἂν δὲν μᾶς ἔδωσεν στὴν Ἑλλάδα ζαχαροκάλαμον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὡς γνωστὸν βγαίνει ἡ ζάχαρι, ἐφρόντισε ὅμως νὰ μᾶς δώσῃ τὸ εὔκρατον κλῖμα ποὺ ὑποθάλπει τὴν ἀνάπτυξι τῆς μέλισσας ποὺ μᾶς δίνει τὸ «δῶρον τῶν θεῶν», τὸ μέλι, καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς ἀμπέλου ποὺ μᾶς χαρίζει τὰ ὡραιότερα σταφύλια τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μποροῦμε νὰ κάνουμε χίλια δυὸ παρασκευάσματα ποὺ μποροῦν ἄριστα νὰ ἀντικαταστήσουν τὴ ζάχαρι ὡς γλυκαντικὰ πρώτης ποιότητος καὶ ὠφελιμώτατα.

Ἔχουμε λοιπὸν ἂν χάσουμε τὴ ζάχαρι τρία κυρίως εἴδη γιὰ νὰ τὴν ἀντικαταστήσουμε: τὸ μέλι, τὸ πετιμέζι καὶ τὸ σταφυλόμελι ποὺ ἄρχισε τελευταίως νὰ παρουσιάζεται στὸ ἐμπόριον καὶ θὰ ποῦμε παρακάτω τί εἶναι. Ἂν κανεὶς σ' αὐτὰ τὰ τρία ἑλληνικώτατα προϊόντα προσθέσῃ καὶ τὴν σακχαρίνη τοῦ ἐμπορίου ὡς γλυκαντικὸν δὲν θἄχῃ δίκηο, διότι ἡ σακχαρίνη εἶναι πρῶτον μὲν δηλητήριον καὶ δεύτερον δὲν ἔχει καμμίαν θρεπτικὴν ἀξίαν. Ἐξ ἄλλου δὲ ἡ κατανάλωσίς της ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς διὰ νόμου.

Κόττες καὶ πουλιὰ

Τώρα ποὺ πρέπει ὅλες μας αὐστηρὰ καὶ σοβαρὰ νὰ σκεφθοῦμε γιὰ τὴν συντήρησι τῆς οἰκογενείας μας, τώρα ποὺ καὶ οἱ νοικοκυρὲς πρέπει νὰ ἐργασθοῦν ἴσως περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ στὸ σπίτι τους, εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴν ἀφήσουμε ὄχι μόνο μιὰ σπιθαμὴ γῆς ἀνεκμετάλλευτη ἀλλὰ καὶ καμμιὰ δυνατότητα γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε ἔστω κι' ἕνα αὐγὸ

παραπάνω στὴν τροφὴ τῶν παιδιῶν μας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχουμε μεγάλους κήπους καὶ ἐκτάσεις γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ διατηροῦμε μερικὲς κόττες. Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ μικροῦ μας κήπου, τῆς αὐλῆς μας, μποροῦμε νὰ χωρίσουμε ἕνα κομματάκι γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό. Φτάνει νὰ φτιάσουμε ἕνα μικρὸ κοττέτσι ὅπως πρέπει καὶ νὰ τὸ διατηροῦμε καθαρό. Λίγο σῦρμα γιὰ νὰ χωρίσουμε καὶ ἕνα σπιτάκι — μιὰ μεγάλη κάσα ἀρκεῖ — γιὰ νὰ κουρνιάζουν καὶ νἄχουν τὴ φωλιά τους. Ὅσον ἀφορᾶ τὴν τροφήν, δὲν εἶναι καὶ πολὺ ἀπαιτητικές. Τρῶνε σχεδὸν ὅλα τῆς κουζίνας τὰ ἀπορρίμματα. Μόνο λίγο σκύβαλο θὰ τοὺς ρίχνουμε κάθε ἑβδομάδα. Γι' αὐτή μας τὴ φροντίδα θὰ μᾶς ἀνταμείψουν καὶ κεῖνες μ' ἕνα φρέσκο αὐγὸ κάθε μέρα ἢ μέρα παρὰ μέρα. Ἂν ἔχουμε δὲ ὑπομονὴ μποροῦμε καὶ νὰ πολλαπλασιάσουμε τὴν ὀρνιθοφαμίλια βάζοντας μιὰ ἀπὸ τὶς κόττες μας νὰ κλωσσίσῃ. Τότε κοντὰ στὴν ὠφέλεια θἄχουμε καὶ τὴν εὐχαρίστησι νὰ βλέπουμε τὰ νόστιμα σὰν παιγνιδάκια πουλάκια ν' ἀναπτύσσωνται καὶ νὰ χαίρωνται σὰν νέες μικρὲς ζωοῦλες ποὺ βλάστησαν κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίβλεψί μας καὶ τὴ φροντίδα μας. Δοκιμάστε, ἀγαπημένες μου νοικοκυροῦλες τῆς πόλεως. Θὰ δῆτε ὅτι δὲν εἶναι δύσκολο καὶ ὅτι ὅπως οἱ ἀδελφές σας τῆς ὑπαίθρου μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ τὸ ἐπιτύχετε.

Φθινόπωρο

Μᾶς πλάκωσε ξαφνικὰ τὸ φθινόπωρο γιὰ νὰ μὴν ποῦμε ὁ χειμῶνας, ἀφοῦ ἡμερολογιακῶς δὲν μᾶς ἦρθε ἀκόμα. Φυσικὰ αἰσθανθήκαμε τὴν κρύα καὶ παγερή του προειδοποίησι, ποὺ χάρισε στὸν καθένα μας ἕνα ὀχληρὸ συνάχι ὡς δῶρο. Μὰ ἴσως αὐτὸ νὰ ἤτανε μόνο ἕνα μήνυμα τοῦ κὺρ Χειμῶνα, γιὰ ν' ἀρχίσουμε τὶς προετοιμασίες μας γιὰ τὴν ὑποδοχή του.

Ἐμεῖς σὰν στοχαστικὲς καὶ φρόνιμες γυναῖκες δὲν θ' ἀφήσουμε νὰ μᾶς εὕρῃ χωρὶς ὅπλα. Καὶ ἐπειδὴ οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι καὶ σκληροὶ θὰ προσπαθήσουμε μὲ λίγα μέσα καὶ πολλὴ θέλησι νὰ ἁρματωθοῦμε γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἕνα χαριτωμένο κουστοῦμι ποὺ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸ χοντρὸ ὕφασμα, ἐγχώριο σαμαροσκοῦτι ἢ καὶ ἀπὸ κανένα παλιό μας κομπλέ. Μὲ μιὰ ζώνη πέτσινη καὶ ἴδια στὸ χρῶμα γάντια ἀποτελεῖ ἕνα σύνολο κομψὸ καὶ καλαισθητικό. Εἶναι ἁπλό, ὅμως ἀκριβῶς αὐτή του ἡ ἁπλότητα τοῦ δίνει μεγάλη χάρι. Σήμερα τὰ πολύπλοκα καὶ πολυστόλιστα φορέματα δὲν εἶναι πιὰ τοῦ γούστου μας. Δὲν ἔχουμε καιρὸ γιὰ κουρελάκια. Ἡ σκέψι μας ἀπασχολεῖται μὲ σοβαρώτερα ζητήματα κι' αὐτὸ φαίνεται καὶ στὴν περιβολή μας.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΤΟ ΛΑΔΙ

Γράφοντας σὲ προηγούμενο σημείωμα γιὰ τὸ κρασὶ τονίσαμε ὅτι ὁ πρῶτος λόγος ποὺ συντελεῖ στὸ καλὸ ἢ κακὸ κρασὶ εἶναι ἡ καθαριότης ποὺ θὰ ἔχῃ ὁ παραγωγὸς τόσο στὴν παρασκευὴ τοῦ κρασιοῦ, ὅσον καὶ στὴν ἀποθήκευσί του.

Τὸ ἴδιο θὰ ἐπαναλάβουμε σήμερα καὶ μὲ τὸν ἴδιο τόνο καὶ γιὰ τὸ λάδι.

Μὲ δύο λόγια: Γιὰ νὰ ἔχουμε καλὸ λάδι πρέπει νὰ ἔχουμε καθαριότητα. Ὅλα νὰ εἶναι καθαρά.

Καὶ πρῶτ' ἀπὸ ὅλα θὰ ἔχουμε καθαρὸ τὸν λιόκαρπο. Ἀλλὰ καὶ τὸ λιοτρίβι θὰ προσέξουμε νὰ εἶναι πεντακάθαρο. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ δουλειὰ θὰ καθαρίσουμε ὅλα τὰ σκεύη καὶ τὰ δοχεῖα μὲ ζεστὸ νερό, μέσα στὸ ὁποῖο θὰ ἔχουμε διαλύσει καὶ λίγη ποτάσσα. Καὶ τὸ πλύσιμο αὐτὸ στὴν ἐποχὴ τῆς δουλειᾶς θὰ ἐπαναλαμβάνεται κάθε ἑβδομάδα.

Ἀκόμη πρέπει νὰ ξέρουμε ὅτι τὸ λάδι ὅπως καὶ τὸ κρασὶ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ τραβᾷ τὴν μυρωδιὰ τῶν πραγμάτων ποὺ ἔχουμε σ' αὐτὸ δίπλα. Γι' αὐτὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀποθήκη τὰ σκόρδα, τὰ κρεμμύδια, τὸ πετρέλαιο κλπ. Μόνο λάδι στὴν ἀποθήκη, ἂν εἶναι δυνατόν. Καὶ αὐτὴ ἡ κοπριὰ τῶν ἀλόγων, ὅταν χρησιμοποιοῦνται ἄλογα γιὰ τὸ γύρισμα τοῦ μύλου, πρέπει νὰ ἀπομακρύνεται ἀμέσως.

Καὶ αὐτὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν καθαριότητα, ἡ ὁποία ἐπαναλαμβάνομε ὅτι εἶναι ὁ κυριώτερος συντελεστὴς τῆς ἐπιτυχίας.

Ὁ λιόκαρπος πρέπει νὰ μαζευτῇ ὅταν θὰ εἶναι σὲ κατάλληλο βαθμὸ ὡριμασμένος, χωρὶς νὰ εἶναι ζαρωμένος ἀπὸ τὸ παραγίνωμα. Ἔτσι θὰ ἔχῃ καὶ περισσότερο καὶ καλλίτερο λάδι.

Βέβαια ὁ καλλίτερος τρόπος τοῦ μαζέματος εἶναι τὸ μάζεμα μὲ τὸ χέρι, γιατὶ τότε τὸ λάδι εἶναι καλλίτερο. Ὁ καρπὸς ποὺ μαζεύεται μὲ ράβδισμα δίνει κατώτερο λάδι, ἐπειδὴ πληγώνεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τὸ χτύπημα καὶ τὸ πέσιμο καὶ σαπίζει γρήγορα. Ἀκόμη μὲ τὸ ράβδισμα σπάζουν καὶ τὰ βλαστάρια τῆς ἐληᾶς ποὺ θὰ δώσουν καρπὸ τὸ ἐρχόμενο ἔτος ἢ τουλάχιστον πληγώνονται καὶ ἀδυνατίζουν. Γι' αὐτὸ ὁ καλλίτερος τρόπος εἶναι τὸ μάζεμα μὲ τὸ χέρι, ποὺ δυστυχῶς στοιχίζει πολύ, ἀπὸ τὰ ἐργατικά, ἐξ ἄλλου δὲ καὶ τὰ δένδρα εἶναι πολὺ ψηλά.

Ὅταν μαζευτῇ ὁ καρπός, ὁ παραγωγὸς θὰ φροντίσῃ ὅσο τὸ δυνατὸ τὸ ταχύτερο νὰ τὸν ἀλέσῃ. Ὁ καρπὸς ποὺ ἀλέθεται φρέσκος καὶ καθαρὸς δίνει λάδι καλῆς ποιότητος καὶ μικρῆς ὀξύτητος. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ὅσο πιὸ μικρὴ ὀξύτητα ἔχει τὸ λάδι τόσο καὶ μεγαλείτερη τιμὴ ἔχει.

Ἂν, γιὰ ἔλλειψι λιοτριβιοῦ, τὸ ἄμεσο ἄλεσμα εἶναι ἀδύνατο, ἂς φροντίσῃ ὁ παραγωγὸς νὰ μαζέψῃ τὸν καρπὸ ἀπὸ τὴ γῆ καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφίνῃ νὰ σαπίσῃ ἐκεῖ. Συγχρόνως ἂς ἁλατίζῃ τὸν καρπὸ γιὰ νὰ μειώνῃ τὸ ἐνδεχόμενο τοῦ σαπίσματος.

Στὴν ἀποθήκευσι τοῦ καρποῦ πρέπει ὁ παραγωγὸς νὰ πάρῃ ὡρισμένα μέτρα. Εἶναι πλάνη αὐτὸ ποὺ λένε μερικοί, ὅτι ὁ καρπὸς ποὺ ψήνεται (σαπίζει) δίνει περισσότερο λάδι, ἀπεναντίας δίνει ἴσως τὸ ἴδιο λάδι μὰ σὲ πολὺ χειρότερη ποιότητα.

Γι' αὐτὸ θὰ πρέπῃ νὰ φροντίζουμε κατὰ τὸ δυνατὸ νὰ μὴν κάνουμε τὸν καρπὸ σωρὸ ἢ βαριὰ στρώματα. Τριάντα πόντοι στρώματα εἶναι ἀρκετό, ὅταν μάλιστα ἡ ἀποθήκη εἶναι στεγνὴ καὶ ἀερίζεται καλά. Ὁ καλλίτερος βέβαια τρόπος εἶναι νὰ κάμουμε κρεββατιές, ὅπως γιὰ τὰ κουκούλια, μὰ εἶναι ἀλήθεια ποὺ αὐτὸ στοιχίζει κάπως.

Πῶς διατηρεῖται τὸ λάδι.

Μὰ ἂς προχωρήσουμε τώρα καὶ στὸ λάδι, γιὰ τὸ ὁποῖο ἀκόμη μιὰ φορὰ θὰ ἐπαναλάβουμε τὴν ἀνάγκη τῆς καθαριότητος. Εἶναι τόσο λεπτὸ καὶ ντελικάτο πρᾶγμα τὸ λάδι ποὺ μὲ τὸ παραμικρὸ παθαίνει. Ἂν βρίσκεται σὲ ὑγρὴ ἢ ζεστὴ ἀποθήκη ἢ ἂν εἶναι τὸ δοχεῖο ξέσκεπο, τὸ λάδι δίχως ἄλλο θὰ τσαγγιάσῃ. Γι' αὐτὸ κατάλληλη ἀποθήκη εἶναι ἡ στεγνὴ καὶ δροσερή.

Μὰ δὲν φτάνει μόνο ἡ προσπάθειά μας στὴν ἀποθήκη. Τὸ λάδι ἀπὸ τὸ χειμῶνα ποὺ θὰ μπῇ στὴν ἀποθήκη ὡς τὴν ἄνοιξι πρέπει νὰ μεταγγιστῇ 2 - 3 φορὲς σὲ ἄλλα δοχεῖα καθαρὰ γιὰ νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὴ μούργα. Ἂν ἔχουμε διϋλιστήρια δὲν μεταγγίζουμε τὸ λάδι, γιατὶ ἅμα διυλισθῇ δὲν ἔχει πιὰ μούργα.

Δοχεῖα κατάλληλα εἶναι τὰ πιθάρια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἀπὸ μέσα καλὰ ἀλειφωμένα, γιατὶ ὅταν τὸ πιθάρι ἱδρώνῃ τὸ λάδι ποὺ ἔχει μέσα τσαγγιάζει. Ὅταν ὅμως δὲν πρόκειται νὰ κρατήσουμε τὸ λάδι γιὰ πολὺν καιρὸ γιὰ νὰ τὸ πουλήσουμε ἀμέσως τότε ἀντὶ γιὰ πιθάρι μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ τενεκέδες. Ἀλλὰ εἴτε πιθάρια χρησιμοποιήσουμε εἴτε τενεκέδες πρέπει προηγουμένως νὰ τὰ πλύνουμε καλὰ μὲ νερὸ κρύο, στὸ ὁποῖο νὰ ἔχουμε διαλύσει ποτάσσα ἢ σόδα, γιατὶ ἀλλιῶς θὰ μυρίζουν λαδίλα. Τὰ βαρέλια ποὺ εἶχαν λάδι καὶ πρόκειται νὰ τὰ ξαναμεταχειριστοῦμε τὰ καθαρίζουμε μὲ νερὸ ποὺ ἔχει μέσα καυστικὴ σόδα.

Γιὰ νὰ μὴ τσαγγιάζῃ ἀκόμη τὸ λάδι μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε, ὅπως κάμνουν πολλοί, ζάχαρι. Ρίχνουμε δηλαδὴ σὲ κάθε μιὰ ὀκᾶ λάδι ἕνα δράμι ζάχαρι τὴν ὁποία λειώνουμε προηγουμένως σὲ λίγο λάδι.

Πῶς γίνεται τὸ ἀγουρέλαιο.

Γιὰ νὰ γίνῃ τὸ ἀγουρέλαιο, ὅπως τὸ λέγει καὶ ἡ λέξις, πρέπει νὰ μαζευτῇ ὁ καρπὸς ἄγουρος. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ στὸ ἀγουρέλαιο μποροῦμε νὰ μαζέψουμε μὲ ραβδισμούς, ἀλλὰ μόνον μὲ τὸ χέρι. Τὴν ἴδια μέρα ποὺ θὰ μαζέψουμε τὸν λιόκαρπο θὰ τὸν πλύνουμε δύο καὶ τρία χέρια,ὥστε τὸ νερὸ νὰ βγαίνῃ πολὺ καθαρό.

Τὴν ἴδια ἀκόμη μέρα θὰ φροντίσουμε νὰ τὸν ἀλέσωμε σὲ πέτρα ἢ σιδερόμυλο, ἀφοῦ προηγουμένως καλοπλύνουμε τὴν πέτρα, τὴν λαμαρίνα τῶν «μποξάδων», τὴ γοῦρνα καὶ κάθε ἄλλο σκεῦος ποὺ θὰ χρησιμοποιήσουμε.

Θὰ προσέξουμε πολὺ στὸ ἄλεσμα, γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ἀλέθουμε τὸν λιόκαρπο μὲ βεβιασμένας στροφὰς γιὰ νὰ μὴν πειραχτῇ ἡ ζύμη, ἡ ὁποία θὰ μπῇ τὴν ἴδια μέρα στὸ πιεστήριο καὶ θὰ σφιχτῇ μόνον μιὰ φορά.

Τὸ λάδι ποὺ θὰ βγῇ θὰ τὸ βάλωμε μέσα σὲ ἕνα δοχεῖο μὲ ζεστὸ νερὸ καὶ θὰ ἀρχίσουμε ἀμέσως τὸ πλύσιμο μὲ ἕνα ξύλο μὲ τὸ ὁποῖον θὰ τὸ ἀνακατεύωμε πολλὴν ὥρα... καὶ καλὰ κουνῶντας τὸ ξύλο πότε ἀριστερά, πότε δεξιά.

Ὕστερα ἀπὸ τὸ πλύσιμο θὰ φιλτράρουμε τὸ λάδι. Ἂν μὲν ἔχουμε φίλτρο ἔχει καλῶς, ἀλλιῶς θὰ τὸ φιλτράρουμε περνῶντας αὐτὸ ἀπὸ ἕνα τρυπητὸ ἢ χωνὶ εἰς τὸ ὁποῖο ἔχουμε βάλει βαμβάκι. Τὸ ἀγουρέλαιο θὰ τὸ φυλάξουμε μέσα σὲ ἐξαιρετικὰ καθαρὰ δοχεῖα, τὰ ὁποῖα ἢ δὲν θὰ ἔχουν ξαναχρησιμοποιηθῆ γιὰ λάδι ἢ θὰ ἔχουν πλυθῆ καλὰ μὲ σόδα.

Μόνον ἀγρόται ἔχοντες θάρρος εἰς τὴν ψυχήν των, ἔχοντες πίστιν καὶ ἐνθουσιασμόν, οἱ ὁποῖοι νὰ ἀγαποῦν τὴν γῆν σὰν παιδί των καὶ οἱ ὁποῖοι νὰ αἰσθάνωνται ὅτι τοὺς ἀγαπᾷ καὶ ἡ γῆ των αὐτὴ καὶ ὅτι τοὺς ἀποδίδει, μόνον αὐτοὶ εἶναι ἱκανοὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὸ γεωργικόν μας ἰδεῶδες.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Ο ΠΕΝΤΕΚΟΤΤΑΡΑΣ ΚΙ' Η ΑΛΕΠΟΥ

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ἦταν ἕνας κι' εἶχε πέντε κόττες, ποὺ τὸν 'λέγαν Πεντεκοτταρᾶ, καὶ πηγαίνει ἡ ἀλεποῦ καὶ τοῦ λέει.

—Ἕ! σὺ Πεντεκοτταρᾶ, θὰ σὲ κάνω βασιλιᾶ.

—Ἄη νὰ χαθῆς, παλιαλεποῦ, τῆς λέει.

Πάλι τοῦ ξαναεῖπε ἐκείνη.

—Ἕ! σὺ Πεντεκοτταρᾶ, θὰ σὲ κάνω βασιλιᾶ.

—Ἄη νὰ χαθῆς, παλιαλεποῦ, τῆς ξαναλέει ἐκεῖνος.

Τί κάνει λοιπὸν αὐτή; Πηγαίνει στὸ βασιλιᾶ, καὶ τοῦ ζητάει τὸ κουτὶ ποὺ μετράγανε τὰ χρήματα, γιὰ νὰ μετρήση ὁ Πεντεκοτταρᾶς τὰ λεφτά του. Τῆς τὸ ἔδωσε ὁ βασιλιᾶς τὸ κουτί, καὶ τὸ πῆρε κι' ἔφυγε. Ὕστερα ἀπὸ λίγην ὥρα τοῦ τὸ πῆγε πίσω, ἀλλὰ εἶχαν κολλήσει τρία φλωριὰ στὸν πάτο τοῦ κουτιοῦ. Τὰ βλέπει ὁ βασιλιᾶς, καὶ λέει αὐτὸς θὰ ἔχη θησαυρό.

Ξαναπάει ἡ ἀλεποῦ στὸν Πεντεκοτταρᾶ καὶ τοῦ φωνάζει.

—Ἕ! σὺ Πεντεκοτταρᾶ, θὰ σὲ κάνω βασιλιᾶ.

—Ἄη νὰ χαθῆς, παλιαλεποῦ, θὰ μὲ κάνης ρεζίλι, τῆς λέει ἐκεῖνος.

Πίσω πάλι ἐκείνη.

—Ἕ! σὺ Πεντεκοτταρᾶ, θὰ σὲ κάνω βασιλιᾶ.

—Νὰ χαθῆς παλιαλεποῦ, τῆς ξαναλέει πάλι.

Σηκώθηκε τότες καὶ πάει πίσω στὸ βασιλιᾶ, καὶ τοῦ ζητάει πάλι τὸ κουτί.

— Βασιλιᾶ μου, τοῦ λέει, δὲ μοῦ δίνεις πίσω τὸ κουτί, γιὰ νὰ μετρήση ὁ Πεντεκοτταρᾶς τὰ χρήματά του, γιατὶ προχθὲς δὲν τὰ μέτρησε καλά;

Τῆς τὄδωσε πάλι τὸ κουτὶ ὁ βασιλιᾶς καὶ πῆγε καὶ κόλλησε πέντε φλωριὰ καὶ τοῦ τὸ πῆγε πάλι πίσω. Βλέπει ὁ βασιλιᾶς τὰ πέντε φλωριὰ καὶ τῆς λέει:

Τόσο θησαυρὸ ἔχει ὁ Πεντεκοτταρᾶς;

— Δὲν ξέρεις, βασιλιᾶ μου, τοῦ λέει ἡ ἀλεποῦ, τί θησαυρὸ ποὺ ἔχει!

— Τότες, τῆς λέει ὁ βασιλιᾶς, νὰ τὸν κάνω γαμπρὸ στὴν κόρη μου!

Σηκώνεται ἡ ἀλεποῦ καὶ πάει στὸν Πεντεκοτταρᾶ καὶ τοῦ φωνάζει.

—Ἕ! σὺ Πεντεκοτταρᾶ, θὰ σὲ κάνω βασιλιᾶ.

Κι' αὐτὸς πάλι τῆς λέει.

— Νὰ χαθῆς παλιαλεποῦ, ἐγὼ δὲν ἔχω σπίτι νὰ καθίσω καὶ ροῦχα νὰ φορέσω· ποῦ θὰ μὲ πᾶς;

Σηκώνεται λοιπὸν καὶ πάει στὸ βασιλιᾶ καὶ τοῦ ζητάει δυὸ χιλιάδες δραχμὲς δανεικές. Καὶ τῆς δίνει ὁ βασιλιᾶς δυὸ χιλιάδες δραχμές. Τὶς παίρνει αὐτὴ καὶ πάει καὶ τοῦ ψωνίζει ροῦχα τοῦ Πεντεκοτταρᾶ, τὸν στολίζει καὶ τοῦ λέει:

— Πᾶμε στὸ βασιλιᾶ, θὰ σὲ κάνω γαμπρό.

Τῆς λέει αὐτός.

— Ποῦ θὰ μὲ πᾶς, ἂν ζητήση ὁ βασιλιᾶς νάρθῃ στὸ σπίτι μου, ποῦ θὰ τόνε μπάσω; Ἐγὼ δὲν ἔχω σπίτι.

— Πᾶμε, τοῦ λέει ἐκείνη, καὶ μὴ σὲ μέλει.

Πᾶνε λοιπὸν στὸ παλάτι, καὶ τὸν στεφανώνει μὲ τὴ βασιλοπούλα. Ἀφοῦ καθίσανε πέντε ἕξη μέρες, ζήτησε ἡ ἀλεποῦ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι τοῦ Πεντεκοτταρᾶ. Σηκωθήκανε λοιπὸν νὰ πᾶνε. Ἡ ἀλεποῦ πήγαινε μπροστά. Ἀπαντάει δυὸ τρεῖς ἀνθρώπους ποὺ φυλάγανε δυὸ χιλιάδες κοττόπουλα. Τοὺς χαιρετάει καὶ τοὺς λέει.

— Τὸ βλέπετε αὐτὸ τ' ἀσκέρι ποὺ ἔρχεται; Καὶ τοὺς δείχνει τὴ συνοδεία ποὺ συνώδευε τὸν Πεντεκοτταρᾶ μὲ τὴ βασιλοπούλα.

— Τὸ βλέπουμε, εἶπαν ἐκεῖνοι.

—Ἔρχεται, τοὺς λέει, νὰ σᾶς σκοτώση καὶ νὰ σᾶς πάρη τὰ κοττόπουλα· ἀλλὰ θὰ σᾶς ρωτήση πρῶτα· κι' ἀφοῦ σᾶς ρωτήση τίνος εἶναι, νὰ πῆτε τοῦ Πεντεκοτταρᾶ· καὶ νὰ διαλέξετε τὰ καλλίτερα νὰ τοῦ δώσετε· τότες δὲ θὰ σᾶς πειράξη.

Ἔφτασε λοιπὸν τ' ἀσκέρι, τοὺς χαιρέτησε καὶ τοὺς ρώτησε τίνος εἶναι τὰ κοττόπουλα;

— Τοῦ Πεντεκοτταρᾶ, ἀπάντησαν ἐκεῖνοι, καὶ διάλεξαν καὶ δώσανε τὰ καλλίτερα.

Ἡ κυρὰ Μαριὰ ἔφυγε καὶ πήγαινε πάντα μπροστά. Ἀπαντάει πιὸ κάτω μερικοὺς ἄλλους ποὺ φυλάγανε δυὸ χιλιάδες βόδια καὶ τοὺς λέει.

— Βλέπετε αὐτὸ τ' ἀσκέρι ποὺ ἔρχεται;

— Τὸ βλέπουμε, εἶπαν ἐκεῖνοι.

— Γιὰ σᾶς, τοὺς λέει, ἔρχεται νὰ σᾶς σκοτώση· ἀλλὰ θὰ σᾶς ρωτήση πρῶτα· θὰ σᾶς πῆ τίνος εἶν' τὰ βόδια· κι' ἐσεῖς νὰ πῆτε τοῦ Πεντεκοτταρᾶ· καὶ νὰ διαλέξετε τὸ καλλίτερο νὰ τοῦ δώσετε.

— Βλέπετε ἐκεῖνο τ' ἀσκέρι ποὺ ἔρχεται;

Ἔφτασε λοιπὸν τ' ἀσκέρι καὶ τοὺς ρωτάει· τίνος εἶν' τὰ βόδια;

— Τοῦ Πεντεκοτταρᾶ, λένε αὐτοί, καὶ διάλεξαν τὸ καλλίτερο καὶ τὸ δώσανε.

Κι' ἡ ἀλεποῦ τράβαγε τὸ δρόμο της. Ἐκεῖ ἀπάντησε πάλι κάτι ἄλλους ποὺ φυλάγανε κάνα δυὸ χιλιάδες πρόβατα. Τοὺς χαιρετάει καὶ τοὺς λέει.

—Ὥρα καλή.

— Καλῶς τὴν ἀλεποῦ, εἶπαν ἐκεῖνοι.

Τοὺς λέει τὰ ἴδια καὶ σ' αὐτούς.

Ἔφτασε λοιπὸν τ' ἀσκέρι, τοὺς χαιρέτησε καὶ τοὺς εἶπε.

Τίνος εἶν' τὰ πρόβατα;

— Τοῦ Πεντεκοτταρᾶ, εἶπαν ἐκεῖνοι, καὶ διάλεξαν τὸ καλλίτερο ἀρνὶ καὶ δώσανε.

Τώρα προχώρησε ἡ κυρὰ Μαριὰ κι' ἔφτασε σ' ἕνα περιβόλι. Σ' αὐτὸ τὸ περιβόλι βρίσκονταν ἕνα παλάτι. Καὶ σ' αὐτὸ τὸ παλάτι ζοῦσαν σαράντα δράκοι.

Βρίσκει τὴ μητέρα τῶν δράκων καὶ τῆς λέει.

Βλέπεις ἐκεῖνο τ' ἀσκέρι ποὺ ἔρχεται; Καὶ τῆς δείχνει τὴ συνοδεία τοῦ βασιλιᾶ ποὺ συνώδευε τὸν Πεντεκοτταρᾶ μὲ τὴ βασιλοπούλα.

— Τὸ βλέπω, τῆς λέει ἡ δράκαινα.

—Ἔρχεται νὰ σκοτώση τὰ παιδιά σου, τῆς λέει, καὶ θὰ σκοτώση καὶ σένα καὶ θὰ σᾶς πάρη τὸ παλάτι· μόν' νὰ πᾶς νὰ βρῆς τὰ παιδιά σου καὶ νὰ τοὺς πῆς νὰ μὴν ἔρθουν πιὰ ἐδῶ.

Ἔτσι σηκώθηκε κι' ἔφυγε. Πῆγε ἡ δράκαινα, βρῆκε τὰ παιδιά της, καὶ τοὺς εἶπε τὸ περιστατικό· κι' οὔτε γυρίσανε πιὰ πίσω.

Ἔφτασε ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες κι' ὁ βασιλιᾶς ἐκεῖ. Σεργιανίζει τὸ περιβόλι, τὸ παλάτι, ὅλα, καὶ λέει.

— Μπά! ὁ γαμπρός μου ἔχει περισσότερα ἀπὸ μένα.

Ἔπειτα ἀνεβαίνει ἀπάνω στὶς κάμαρες· βρίσκει χρήματα ἀπ' ἐδῶ, χρήματα ἀπ' ἐκεῖ.

— Μπά! λέει πάλι ὁ βασιλιᾶς, νἄχῃ ὁ γαμπρός μου περισσότερα χρήματα ἀπὸ μένα!

Ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες ἔφυγε ὁ βασιλιᾶς μὲ τ' ἀσκέρι, κι' ἔμεινε ὁ Πεντεκοτταρᾶς μὲ τὴ γυναῖκα του, τὴ βασιλοπούλα.

Μιὰ μέρα τοῦ λέει ἡ ἀλεποῦ τοῦ Πεντεκοτταρᾶ.

—Ἂν ψοφήσω, τί θὰ μοῦ κάνης.

— Θὰ φτειάξω μαλαματένιο μνῆμα νὰ σὲ βάλω, τῆς εἶπε ὁ Πεντεκοτταρᾶς.

Πέρασε καιρός, ψόφησε ἡ ἀλεποῦ, καὶ εἶπε ὁ βασιλιᾶς.

— Πάρτε την, πετᾶτε την ἀπ' τὸ παράθυρο νὰ πάη κάτω, νὰ πάη νὰ χαθῆ! Καὶ τὴν πετάξανε καὶ πάει.

ὁ κῆπος τῶν

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙ ΜΟΥ

Μοῦ γράφει ἕνας σκαπανέας ἀπὸ κάποιο χωριὸ τῆς Θεσσαλίας: «Μόλις ἔπιασε τὸ κρύο ἐδῶ στὸ χωριό μου ἡ μητέρα μου ἔβγαλε τὶς μάλλινες φανέλλες ἀπὸ τὸ σεντούκι καὶ μοῦ ἔδωσε μιὰ γιὰ νὰ τὴ φορέσω. Ἐγὼ τὴν φόρεσα καὶ πηγαίνω στὸ σχολεῖο ζεστὸς - ζεστός! Εἶμαι πολὺ στενοχωρημένος ὅμως γιατὶ δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ συμμαθηταί μου ζεστὲς φανέλλες. Δυὸ - τρεῖς μάλιστα εἶναι τόσο φτωχοὶ ποὺ δὲν ἔχουν οὔτε παπούτσια. Τί νὰ κάνω;»

Καὶ τοῦ ἀπαντῶ: Ἐγὼ ἂν ἤμουνα στὴ θέσι σου δὲν θὰ ρωτοῦσα καθόλου. Θὰ παρακαλοῦσα τὴ μητέρα μου νὰ ψάξῃ στὰ σεντούκια μας καὶ νὰ μοῦ δώσῃ ὅ,τι ροῦχα δὲν μᾶς εἶναι ἀπολύτως χρήσιμα. Καὶ θὰ τὰ μοίραζα στοὺς συμμαθητάς μου. Ὁ Χριστὸς μας εἶπε: «Ὁ ἔχων δύο ἱμάτια νὰ δίνῃ τὸ ἕνα». Τὸ ἴδιο νὰ κάμῃς κι' ἐσύ.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Ὁ μικρὸς Σκαπανέας Θεόδωρος Νικολάου

ΜΙΚΡΑ - ΜΙΚΡΑ

—Τὸ δώδεκα εἶναι προνομιοῦχος ἀριθμός. Δώδεκα εἶναι: οἱ μῆνες, οἱ ἆθλοι τοῦ Ἡρακλέους, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ, οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Καίσαρες, οἱ ὧρες τῆς ἡμέρας κλπ.

* * *

—Οἱ πετρελαιοπηγὲς ἔχουν μεγάλο βάθος. Ἡ πιὸ βαθειὰ ἀπ' ὅλες βρίσκεται στὴν Καλιφορνία καὶ φθάνει τὰ 3840 μέτρα. Ἡ πρώτη πετρελαιοπηγὴ ἀνασκάφθηκε στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες στὰ 1859. Εἶχε βάθος 23 μέτρων.

* * *

—Στὴν πόλι τοῦ Πὲϊ - Πὶγκ ὑπάρχει μία πύλη πολὺ περίεργη. Ἀπ' αὐτὴν μποροῦν νὰ μποῦν μόνο τὰ «κακοποιὰ πνεύματα», ὄχι ὅμως καὶ τὰ «ἀγαθά». Ὅταν ὅμως μποῦν μιὰ φορὰ ἀπὸ κεῖ δὲν μποροῦν νὰ ξαναβγοῦν. Ἔτσι ἡ πύλη αὐτὴ εἶναι σὰν παγίδα γιὰ τὰ «κακοποιὰ πνεύματα», βέβαια, πάντα σύμφωνα μὲ τὶς ἀντιλήψεις τῶν Κινέζων.

* * *

—Τὸ μεγαλύτερο τηλεσκόπιο τοῦ κόσμου θὰ εἶναι τὸ τηλεσκόπιο τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ ὄρους Παλομὰρ στὴν Καλιφορνία, σὲ ὕψος 1700 μέτρων. Τὸ κρύσταλλο τοῦ τηλεσκοπίου αὐτοῦ θὰ ἔχῃ διάμετρο πέντε μέτρα. Τὸ ὄργανο μαζὶ μὲ τὸν μηχανισμό του θὰ ζυγίζῃ 500 τόννους. Τὸ τηλεσκόπιο αὐτὸ θὰ ἐπιτρέπῃ νὰ διακρίνωνται πάνω στὸ φεγγάρι ἀντικείμενα ὀγκώδη σὰν ἕνα μεγάλο αὐτοκίνητο.

Διασκευὴ ἀπὸ τ' ἀγγλικὰ

11. (Συνέχεια)

Δὲν ἤξερε τί ν' ἀπαντήσῃ σ' ὅλες αὐτὲς τὶς ἐρωτήσεις, κι' ὅμως σὲ μιὰν ὥρα θὰ ἔβλεπε τὸν πρῶτο του ἐλέφαντα!

Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἡ Χιονάτη θἄναι μαζί μου, συλλογίστηκε, κι' ἔτσι θἄναι πολὺ πιὸ εὐχάριστα. Μὰ γιὰ σκέψου ἂν οἱ ἐλέφαντες εἶναι πολὺ ἄγριοι καὶ μὲ τὰ γουρουνάκια καὶ μὲ τὶς ἀρκοῦδες!

Δὲ θἄταν ἄραγε καλλίτερα νὰ προφασίζουνταν πὼς εἶχε πονοκέφαλο καὶ πὼς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ πάῃ στὰ Ἔξη Πεῦκα στὶς ἕξη τὸ πρωΐ;

Μὰ σκέψου πάλι ἂν εἶναι μιὰ ἔξοχη ζεστὴ μέρα, καὶ δὲν ἔπεσε κανένας ἐλέφας στὴν παγίδα, κι' αὐτὸς θἄμενε ἔτσι στὸ κρεββάτι ὅλο τὸ πρωΐ, χάνοντας τόσο ἄδικα τὸν καιρό του. Τί νὰ κάνῃ;

Καὶ τοῦ ἦρθε μιὰ φαεινὴ ἰδέα: Θὰ πήγαινε πολὺ σιγὰ στὰ Ἔξη Πεῦκα, νὰ ρίξῃ μιὰ ματιά, μὲ μεγάλη προσοχή, μέσα στὸν πολὺ βαθὺ λάκκο, νὰ δῇ ἂν ὑπῆρχε κανένας ἐλέφας μέσα. Κι' ἂν ὑπῆρχε, τότε θὰ γύριζε πάλι σπίτι του καὶ θἄπεφτε στὸ κρεββάτι. Μὰ ἂν δὲν ὑπῆρχε ἐλέφας μέσα στὸ βαθὺ λάκκο, δὲν θὰ γύριζε πάλι στὸ σπίτι του καὶ δὲ θἄμενε ὅλη τὴν ἡμέρα στὸ κρεββάτι μὲ δυνατὸ πονοκέφαλο.

Αὐτὸ κι' ἔκαμε.

Στὴν ἀρχὴ συλλογίζουνταν πὼς δὲν θὰ ὑπῆρχε ἐλέφας στὸ λάκκο, κι' ὕστερα συλλογίζουνταν πὼς θὰ ὑπῆρχε, κι' ὅσο πλησίαζε, τόσο πιὸ σίγουρος ἦταν πὼς θὰ ὑπῆρχε, γιατὶ ἄκουγε τώρα νὰ «ἐλεφαντιάζῃ» μέσα στὸ λάκκο.

—Παπποῦ μου, παπποῦ μου, παπποῦ μου! εἶπε ὁ Γουρουνάκης κι' ἤθελε νὰ τὸ βάλῃ στὰ πόδια. Μὰ μιὰ κι' ἔφτασε τόσο κοντά του φάνηκε πὼς ἔπρεπε νὰ δῇ πὼς ἦταν ἐπιτέλους ἕνας ἐλέφας. Ἔτσι σούρθηκε στὴν ἄκρα τοῦ λάκκου καὶ κοίταξε.

Κι' ὅλη αὐτὴ τὴν ὥρα ἡ Ποὺφ προσπαθοῦσε νὰ βγάλῃ τὸ πιθαράκι ἀπὸ τὸ κεφάλι της. Μὰ ὅσο περισσότερο προσπαθοῦσε τόσο περισσότερο κολλοῦσε.

—Νὰ πάρῃ ἡ ὀργή! φώναζε μέσα ἀπὸ τὸ πιθαράκι. Βοήθεια! Ὤχ! Ἄρχισε νὰ τὸ χτυπάῃ σὲ ὅ,τι εὕρισκε, μὰ ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ δῇ σὲ τί τὸ χτυποῦσε, τὸ πιθαράκι δὲν ἔσπαζε. Προσπάθησε τότε νὰ σκαρφαλώσῃ ἔξω ἀπὸ τὸ λάκκο, μὰ ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ δῇ τίποτ' ἄλλο παρὰ τὸ πιθαράκι, κι' οὔτε κἂν πολὺ πιθαράκι, δὲν κατώρθωσε νὰ βρῇ τὸ σωστὸ δρόμο.

Τότε, ἀπελπισμένη, σήκωσε τὸ κεφάλι μαζὶ μὲ τὸ πιθαράκι, κι' ἔβγαλε μιὰ μεγάλη φωνή, μιὰ φωνὴ ἀπὸ ἀπελπισία καὶ παράπονο. Κι' ἴσια - ἴσια τὴν στιγμὴ ἐκείνη ὁ Γουρουνάκης ἔσκυβε ἀπάνω ἀπὸ τὸ λάκκο.

—Βοήθεια! φώναξε ὁ Γουρουνάκης. Ἕνας ἐλέφας! Ἕνας ἀπαίσιος ἐλέφας!

Τὄβαλε στὰ πόδια καὶ φώναζε βοήθεια! βοήθεια, ἕνας αἰπάσιος ἀλούφας, βουήφια, βουήφια, ἕνα φουλάφιος, φουλούφας!... Καὶ δὲν ἔπαψε νὰ φωνάζῃ ὡς ποὺ ἔφτασε στὸ σπίτι τοῦ Πετρῆ.

—Τί τρέχει; ρώτησε ὁ Πετρῆς, ποὺ μόλις εἶχε ξυπνήσει.

—Ἐλ!... εἶπε ὁ Γουρουνάκης μὲ κομμένη ἀναπνοή. Ἕνας ἐλ... ἕνας ἐλελ... ἐλέφας!

—Ποῦ;

—Νά, ἐκεῖ! εἶπε ὁ Γουρουνάκης κι' ἔδειξε μὲ τὸ χέρι.

(Ἀκολουθεῖ)

Σκαπανέων μας

ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Πρωΐ - πρωΐ τὴ Δευτέρα ἡ μητέρα μου μὲ ξύπνησε βιαστικά. «Σήκω, παιδί μου, μοῦ εἶπε. Ἐκηρύχθηκε ὁ πόλεμος!». Καὶ οἱ φωνὲς τῶν σειρήνων ἐπεβεβαίωναν τὰ λόγια τῆς μητέρας.

Σηκώθηκα βιαστικά, γεμᾶτος συγκίνησι κι' ἐνθουσιασμό. Ἐκεῖ μπροστά μου ἦταν τὰ ροῦχά μου, τὰ καθημερινὰ ροῦχα τοῦ σχολείου.

—Ὄχι αὐτά, μαμά. Τὴ στολή μου!

Ἡ μητέρα μὲ κύτταξε στὰ μάτια καὶ ἐκατάλαβε τὴ σκέψι μου. Μὲ ἀγκάλιασε, μὲ φίλησε, καὶ τὰ μάτια της βούρκωσαν.

Σὲ λίγο, ντυμένος μὲ τὴ στολή μου, παρουσιάστηκα στὸν Ὑποτομέα μου. Ἦταν κιόλας ἐκεῖ πολλοὶ ἄλλοι, Σκαπανεῖς καὶ Σκαπάνισσες, Φαλαγγῖτες καὶ Φαλαγγίτισσες, ποὺ τὸ ἴδιο κι' ἐκεῖνοι, χωρὶς νὰ τοὺς διατάξῃ κανείς, χωρὶς νὰ τοὺς πῇ κανεὶς τίποτε, εἶχαν σκεφθῆ μόνοι τους νὰ φορέσουν τὴ στολή τους καὶ νάρθοῦνε στοὺς Ὑποτομεῖς τους, γιὰ νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους.

Μερικοὺς μικροὺς Σκαπανεῖς τοὺς γύρισαν πίσω, γιατὶ ἡ ἡλικία τους δὲν ἐπέτρεπε ν' ἀναλάβουν ὑπηρεσία ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια τους. Ἔτρεμε ἡ καρδιά μου μὴ μοῦ ποῦν κι' ἐμένα τὸ ἴδιο. Εὐτυχῶς μὲ δέχτηκαν. Καὶ μοῦ ἀνέθεσαν νὰ εἰδοποιήσω ὅλα τὰ σπίτια τῆς συνοικίας μου γιὰ τὸ σβύσιμο τῶν φώτων καὶ τὸ σκέπασμα τῶν παραθυριῶν.

Μὲ ἀφάνταστη χαρά, μὲ ἀληθινὴ εὐτυχία ἔκαμα τὸ καθῆκόν μου. Ὁ συναγερμός, ποὺ μὲ βρῆκε στὸ δρόμο, δὲν μὲ ἐμπόδισε καθόλου νὰ συνεχίσω τὴν ἐκπλήρωσι τῆς ἀποστολῆς μου. Ὁ πιθανὸς κίνδυνος ἔδινε στὴ μικρὴ αὐτὴ ἀποστολή μου μεγαλύτερη σημασία καὶ ἀξία! Τί ὡραῖο, τί μεγάλο πρᾶγμα νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ ὑπηρετῇ τὴν Πατρίδα του, νὰ κινδυνεύῃ γιὰ τὴν Πατρίδα του, νὰ πεθαίνῃ ἀκόμα γιὰ τὴν Πατρίδα του!

Τὴν ἴδια στιγμὴ τοῦ συναγερμοῦ ὁ ἴδιος ὁ Βασιλιᾶς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀρχηγὸς βρίσκονταν ἀνάμεσα στὸ Λαὸ καὶ περνοῦσαν ἀποθεούμενοι τοὺς δρόμους τῆς πόλεως. Τί ἦταν ὁ δικός μας κίνδυνος μπροστὰ στὸ δικό τους; Καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ οἱ γενναῖοι στρατιῶται μας ἐπρότασσαν τὰ ἡρωϊκά τους στήθη μπροστὰ στοὺς ὕπουλους καὶ ἄνανδρους ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος. Τί ἦταν ὁ δικός μας κόπος, ἡ δική μας προσφορὰ μπροστὰ στὴ δική τους μεγάλη θυσία;

Τώρα θὰ πάω στὸν Ὑποτομέα μου καὶ θὰ ζητήσω νὰ μοῦ ἀναθέσουν καὶ ἄλλην ὑπηρεσία. Καὶ θὰ ἐξακολουθήσω κι' ἐγώ, μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους συναγωνιστὲς καὶ συναγωνίστριες, νὰ προσφέρουμε στὴν Πατρίδα τῆς ὑπηρεσίες μας, γιὰ νὰ βοηθήσουμε κι' ἐμεῖς μὲ τὶς μικρές μας δυνάμεις τοὺς γενναίους κι' ἡρωϊκοὺς ὑπερασπιστές της καὶ νὰ συντελέσουμε στὴ νέα της νίκη. Ζήτω ἡ Πατρίδα μας! Ζήτω ἡ Ἑλλάδα μας!

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Ο ΗΡΩΑΣ

Ποιὸς εἶν' ποὺ χύνεται σὰν τὸ λιοντάρι
μέσα στὸ θάνατο, μέσ' στὴ φωτιά;
Κύττα, δὲ σκιάζεται· ποθεῖ νὰ πάρῃ
στεφάνι ἀμάραντο κι' ἐμπρὸς ὁρμᾷ.

* * *

Γοργὰ στὸ χέρι του ψηλὰ ἀνεμίζει
λεπίδι ἀχόρταγο σ' ἐχθρῶν ζωές,
στὸ αἷμα ἐβάφηκε, χτυπᾷ, ξεσκίζει,
παίρνει στὸ διάβα του χίλιες πνοές.

* * *

Ἐμπρός, συντρόφια μου, θάρρος! τοὺς κράζει,
ριχτῆτε ἀπάνω του, πνοὴ χαμοῦ,
ἐμπρὸς καὶ δείλιασαν! Νίκη! φωνάζει,
Νίκη! καὶ χύμηξε μ' ὁρμὴ ἀετοῦ.

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Μιὰ ἐκφραστικὴ φωτογραφία τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς Ε. Ο. Ν. κατόπιν τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου.

Γιὰ νὰ μαθαίνετε

Δευτεροστιχὶς

Τὰ δεύτερα γράμματα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν ἀρχαῖον νομοθέτην.

1) Ποταμὸς τῆς Πελοποννήσου, 2) Ἀρχαία πόλις τῆς Σικελίας, 3) Νῆσος τοῦ Αἰγαίου, 4) Πόλις τῆς Θεσσαλίας, 5) Μία τῶν Ἠπείρων, 6) Ἀρχαία θεά, 7) Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, 8) Πρωτεύουσα γειτονικοῦ τῆς Ἑλλάδος κράτους, 9) Προφήτης.

Α. Γ. ΣΑΝΝΑΣ

Ἐλλιποσύμφωνον

ε — ιωι — ου — οωου — ου — αει — ο — αο — ου.

Μεταξὺ τῶν φωνηέντων νὰ τοποθετηθοῦν τὰ κατάλληλα σύμφωνα, ὥστε νὰ σχηματισθῆ φράσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Π. ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΟΣ
Σ. ΚΟΛΟΒΟΣ

Γεωγραφικὴ Μεσοστιχὶς

Τὰ μεσαῖα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν πρωτεύουσαν Εὐρωπαϊκοῦ κράτους.

1) Περίφημος ὀροσειρὰ τῆς Ἀσίας, 2) Πόλις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, 3) Πόλις τῆς Αἰγύπτου, 4) Ποταμὸς τῶν Ἰνδιῶν, 5) Χώρα τῆς Ἀμερικῆς, 6) Ποταμὸς τῆς Εὐρώπης, 7) Κράτος τῆς Β. Ἀφρικῆς, 8) Κράτος τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Ι. Κ. ΣΠΕΝΤΖΟΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 3ου ΦΥΛΛΟΥ

Τὸ σταυρόλεξον: Ὁριζοντίως: 1 Ἰκαρία — ὤθησις, 2 Ἄτι — Ναδὶρ — Ναί, 4 Ἡσαΐας — Σκηναί, 4 Μέγαρα — Ἐπαιτῶ, 5 Τάς — Ἄντεν — Ξέω, 6 Ἄνεμοι — Σκύλλα. Καθέτως: 1 Σκότος — ἐπαινῶ, 2 Ἥρα — λίβας — ᾆμα, 3 Δαναὸς — ἄγνοια, 4 Γωνίας — Ἔδεσσα, 5 Ἀὴρ — γῆρας — σῦς, 6 Σιγάρα — τρέλλα.

Δικτυωτόν: Ὁριζοντίως: 1 Μεταξᾶς, 2 Ποιητής, 3 Ἄριστος. Καθέτως: 1 Μυωπία 2 Ἀρχηγός, 3 Στάσεις. Διαγωνίως: Μαθητής, ἀσκητής.

Τρίγωνον: γερός, ἔρις, ρίς, Ἴς, ς.

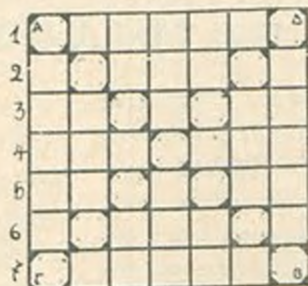
Κρυπτογραφικόν: Ζάκυνθος, σκούνα, Κῦθνος, ἀνάσσα, ἄνθος, σάκκος, νᾶνος, Θάσος, σανός.

Μαγ. εἰκὼν ἄνευ εἰκόνος: Σουγιᾶ (στὰ ΣΟΥ ΓΙΑννάκη).

Διπλῆ Ἀκροστιχίς: Ἀργεντινή, Μιλτιάδης (ΑΜπωτις, ΡΙνόκερως, ΓΛάρος, ΕΤος, ΝΙκαια, ΤΑμεσις, ΙΔιος, ΝΗμα, ΗΣαΐας).

Αἰνίγματα: Ἀλάτι — παλάτι, ἡ φωτιὰ — ὁ καπνός.

Δικτυωτὸν

Ὁριζοντίως:

1) Δὲν πεθαίνουν.
2) Ἡ κληρονομία ποὺ μᾶς ἄφησαν οἱ πρωτόπλαστοι.
3) Ὀνομασία μάχης εἰς τὴν ὁποίαν ἐδοξάσθη ὁ Ἀθανάσιος Διάκος.
4) Καλοκαιρινὸς μῆνας.
5) Διακοσμῶ (δημ.) κάνω κάτι τὶ ὡραῖον.
6) Κράτος τῆς Βαλκανικῆς.
7) Πολὺ νέος ἄνθρωπος.

Διαγωνίως:

Α — Β: Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος.
Γ — Δ: Τὴν κρατᾶτε στὰ χέρια σας.

Σ. Ι. ΜΑΡΟΥΛΗΣ

Ἐρωτήσεις

1. Ποιὰ Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα ἀρχίζει καὶ τελειώνει μὲ τὸ ἴδιο γράμμα;
2. Ποιὰ Ἑλληνικὴ πόλις λύνει τὴν ρῖνα της;
3. Ποιὰ πόλις τοῦ Βορρᾶ εὑρίσκεται στὸν οὐρανό;
4. Σ' ἕνα λεπτὸ νὰ βρῆτε τρεῖς πρωτευούσας Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ Ρ.
5. Μὲ ποιὰ Εὐρωπαϊκὴ πόλι χαρακώνουμε;
6. Ποιὰ Εὐρωπαϊκὴ πόλις λέει ὅτι εἶναι γνήσιο λινάρι;
7. Ποιὰ κράτη εὑρίσκονται καὶ στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀσία;

Π. Ν. ΛΙΝΑΡΔΟΣ

Παρατηρητικότης

Εἶσθε παρατηρητικός;

Ἂν θέλετε νὰ τὸ ἐξακριβώσετε ἀπαντῆστε γρήγορα στὶς ἑξῆς ἐρωτήσεις (χωρὶς νὰ σκεφθῆτε ἢ νὰ μετρήσετε προηγουμένως).

— Πόσες λάμπες ἠλεκτρικὲς ἔχει τὸ σπίτι σας;
— Πόσα ζεύγη κάλτσες ἔχετε;

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΜΕ ΤΑ ΔΑΚΤΥΛΑ

Μὲ λίγη προσοχὴ καὶ ἐπιδεξιότητα, δὲν εἶναι δύσκολο νὰ μάθετε μερικὰ ἀπὸ τὰ περίεργα παιγνίδια ποὺ γίνονται μὲ τὶς σκιὲς τῶν δακτύλων. Πρῶτα-πρῶτα πρέπει βέβαια νὰ τοποθετῆτε καταλλήλως τὸ φῶς — τὰ παιγνίδια γίνονται νύκτα — ὥστε οἱ σκιὲς νὰ πέφτουν μακρύτερα ἀπ' τὰ χέρια, καὶ νὰ μὴ καλύπτωνται ἀπ' αὐτά. Ἕνα κομμάτι χαρτὶ ἢ κάποιο ἄλλο ἀντικείμενο θὰ σᾶς ἐπιτρέψη νὰ παρουσιάσετε μεγάλη ποικιλία εἰκόνων.

Ἡ πρώτη εἰκόνα παρουσιάζει τὴ σκιὰ τοῦ κόρακα. Μὲ τὸ δεξί σας χέρι καὶ μὲ ἕν δάκτυλο τοῦ ἀριστεροῦ — ἡ οὐρὰ — θὰ παρουσιάσετε ἕνα μαῦρο γάτο. Ἡ τελευταία σιλουέττα εἶναι ἀπ' τὶς ὡραιότερες: μιὰ κατσίκα μὲ τὸ γενάκι της.

Σ' αὐτὲς τὶς τρεῖς εἰκόνες θὰ χρησιμοποιήσετε κομμάτια ἀπὸ χαρτόνι καταλλήλως κομμένα. Καὶ θὰ παρουσιάσετε: Δυὸ ἀνθρώπους ποὺ τσακώνονται. Τὸν γέρο διπλωμάτη μὲ τὸ ἐπίσημο του καπέλλο. Καὶ μιὰ γρηὰ κουτσομπόλα.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ

ΖΗΤΟΥΣΕ ΚΑΙ ΡΕΣΤΑ...

— Ἐσεῖς σώσατε τὸν ἄνδρα μου;
— Μάλιστα, κυρία!
— Καὶ ποῦ εἶναι τὸ καπέλλο του;

Δὲν τοῦ ἀπήντησε...

Μεταξὺ δύο ἀδελφῶν:

Ὁ μεγαλύτερος: — Ἆ Κωστάκη! Εἶσαι ὁ μεγαλύτερος γάϊδαρος τοῦ κόσμου!

Ὁ μικρότερος: — Ἤθελα τώρα, Νίκο, νὰ σοῦ ἀπαντήσω, ἀλλὰ σκέπτομαι ὅτι εἶσαι μεγαλύτερός μου.

Ἀντελήφθη

Ὁ πατέρας: Ὑπάρχουν, κόρη μου, πολλὰ πράγματα στὸν κόσμο, στὰ ὁποῖα πρέπει νὰ κλείνουμε τὰ μάτια μας.

Ἡ κόρη: Μάλιστα, μπαμπᾶ, κι' ἕνα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἡ σαπουνάδα.

Περίεργοι ἄνθρωποι!

Σκέψεις τοῦ Κουτούτσικου:

— Ἤθελα νὰ ἤξερα τί καταλαβαίνουν ἐκεῖνοι, ποὺ κάνουν τὸ γῦρο τοῦ κόσμου, ἀφοῦ στὸ τέλος φτάνουν πάλι στὸ ἴδιο μέρος ποὺ ξεκίνησαν.

Δὲν ὑπῆρχε σωτηρία!

Ἕνας φιλάργυρος ἔλεγε στὸν φίλο του:

— Δὲν ξέρω πιά, ἀδελφέ, τί νὰ κάνω. Ὅταν περπατῶ λειώνω τὰ παπούτσια μου κι' ὅταν κάθωμαι τὸ πανταλόνι μου!

Π. ΚΑΡΑΝΤΖΙΔΗΣ

Διασκεδάζοντας

ΕΥΘΥΜΙΑ

Ἀγαπημένα ἀδέλφια

Ὁ μπαμπᾶς μαλώνει τὴν μικρὴ Ἑλενίτσα, ἡ ὁποία κλαίει. Ἀλλὰ ἐνῶ κλαίει αὐτὴ ὁ ἀδελφός της, ὁ μικρὸς Λεωνίδας, ἀρχίζει κι' αὐτὸς τὰ κλάματα.

—Ἔ! γιατὶ κλαῖς τώρα σύ; τὸν ρωτᾶ ὁ μπαμπᾶς.

—Γιὰ νὰ ξεκουρασθῆ ἡ Ἑλενίτσα, ἀπαντᾶ ὁ μικρός.

Τὸ ὑγρὸν πῦρ

Ὁ μικρὸς Τοτὸς ἄκουσε ὅτι τὸ «ὑγρὸν πῦρ» τῶν Βυζαντινῶν ἔκαιε μέσα στὴν θάλασσα.

—Τί καλά! φώναξε τότε, θὰ πιάνανε καὶ τὰ ψάρια ψημένα!

Ὄνειρα

Ὁ Τάκης στὴν Λιλίκα:

—Τί ἀ γ ε ν ὴ ς αὐτὴ ἡ Φρόσω!

—Μπᾶ! γιατί;

—Φαντάσου: Ἐνῶ ἐγώ, ἅμα τὴν εἶδα στὸν περίπατο, τῆς ἔβγαλα τὸ καπέλλο μου ὡς κάτω, ἐκείνη οὔτε κούνησε τὸ δικό της.

Τὸ ἀγνοῶ!

Ὁ μικρὸς Νῖκος στὴν ἀδελφή του:

—Τί γλύκισμα ἔκανε σήμερα ἡ μαμά;

—Ἀγνοῶ!

—Πῶς τὸ εἶπες; Εἶναι καλό;

Ἀπορία...

Ἡ μητέρα, θυμωμένη, στὸν Γιῶργο ποὺ δὲν θέλει νὰ πάη νὰ ψωνίση:

—Ἔ λ α λοιπόν, π ή γ α ι ν ε!

—Τί νὰ κάνω, λέει ὁ Γιῶργος, νὰ ἔ λ θ ω ἢ νὰ π ά γ ω;

Τὴν ἐπληροφόρησε!

Ἡ δ α σ κ ά λ α: Πές μου τὶς τέσσαρες ὧρες τοῦ ἔτους.

Ἡ μ α θ ή τ ρ ι α: Ἄνοιξις, θέρος, φθινόπωρον, χειμών.

Ἡ δ α σ κ ά λ α: Πολὺ καλά. Καὶ τώρα ποίαν ὥραν ἔχομεν;

Ἡ μ α θ ή τ ρ ι α: Ἕνδεκα παρὰ εἴκοσι!

ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ ΜΑΣ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ι	Σ	Ο	Κ	Ρ	Α	Τ	Η	Σ
2	Α	Α	Σ	Ι	Α	Κ	Ο	Μ	■
3	Υ	■	Α	Ν	■	Θ	■	Ι	Α
4	Γ	■		Α		Ο		Α	■
5	Ε	Π	Ι	■	Α	Σ	Ε	■	
6	Ν	Ο	Σ	Ο	Σ	■	Μ	Η	Ν
7	Ε	Ν	■		■	Α	Σ	■	
8	Ι	Ο	Ν	Ι	Ο	Ν	■	Μ	Ι
9	Α	Σ	■		Σ	Ο		Ι	

Ὁ ρ ι ζ ο ν τ ί ω ς: 1) Ἀρχαῖος Ἕλλην συγγραφεύς. 2) Πτηνὸν μὲ ὡραίαν ἐμφάνισιν (αἰτιατική). 3) Ὑποθετικὸν — Ἄνθη. 4) Λαχανικὸν (πληθυντικός). 5) Σημεῖον μιᾶς ἀπὸ τὰς τέσσαρας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς — Ἄφησε (δημ.). 6) Ἀρρώστεια — Χρονικὴ ὑποδιαίρεσις. 7) Ἀ ρ ι θ μ η τ ι κ ὸ ν καὶ πρόθεσις — Προτρεπτικόν. 8) Ἑλληνικὸν πέλαγος — Σύμφωνον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ὅ π ω ς προφέρεται. 9) Ἡ δευτέρα λέξις τοῦ 7 ὁριζοντίως — Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ σωθῆ, ὁ μὴ παρέχων ἐλπίδα σωτηρίας (ὁ σπαταλῶν τὴν περιουσίαν του, ὁ ἀκόλαστος).

Κ α θ έ τ ω ς: 1) Ἐθυσιάσθη εἰς τὴν Αὐλίδα χάριν τῆς πατρίδος. 2) Δικά σου — Ὀδυνηρὸν συναίσθημα. 3) Ὅσες φορές. 4) Κράτος τῆς Ἀσίας — Σύνορα, τὰ σημεῖα ποὺ περιορίζουν ἕνα μέρος. 5) Αἰγυπτιακὴ θεότης τοῦ Ἡλίου — Ἀθησσυνὸς φύλαρχος — Ὅστις. 6) Λουλούδι (καθαρεύουσα) — Ἐπάνω. 7) Ἄρθρον — Πρώην. 8) Μὲ αὐτὰ ὁδηγοῦν τοὺς ἵππους — Σύμφωνον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. 9) Νῆσος τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὀνομαστὴ καὶ αὐτὴ διὰ τὸν Ναὸν τῆς Θεοτόκου.

Ι. ΜΑΡΚΟΜΑΝΩΛΑΚΙΣ

Ναὶ ἢ ὄχι; Ἀπαντῆστε γρήγορα!

1. Ὁ Γάγγης ποταμὸς λατρεύεται ὡς Θεὸς ἀπὸ τοὺς Ἰνδούς. Ναὶ ἢ ὄχι;
2. Τὸν Μαραθώνιον δρόμον εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοῦ 1936 ἐκέρδισεν Ἄγγλος δρομεύς. Ναὶ ἢ ὄχι;
3. Ὁ Δούναβις πηγάζει ἀπὸ τὴν Γερμανίαν. Ναὶ ἢ ὄχι;
4. Ὁ Εἰρηνικὸς Ὠκεανὸς ὠνομάσθηκε ἔτσι ἀπὸ τὸν Χριστόφορο Κολόμβο. Ναὶ ἢ ὄχι;
5. Τὸ ἀλεξικέραυνον ἐφευρέθη ἀπὸ τὸν ἀμερικανὸν Βενιαμὶν Φραγκλῖνον. Ναὶ ἢ ὄχι;

Συλλαβόγριφος

Σὰν γράμμα τ' ἀλφαβήτου
μ' ἀναφορικὸ ἑνώσης
μιὰ νῆσο τῆς Ἑλλάδος
στὴ στιγμὴ θὰ φανερώσης.

Ε. Ν. ΜΟΣΧΟΣ

Λεξίγριφος

Σὲ κράτος τῆς Ἀσίας
ἀλλάζω ἕνα γράμμα
θὰ γίνη ὅρος μόνο του
τῆς βίβλου ἐν τῷ ἅμα...

Α. Φ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

Κρυπτογραφικὸν

123456789 = Μυθολ. Τέρας.
17542789 = Ἀρχ. Στρατηγός.
456789 = Ζῶον.
95675 = Ἑρπετόν.
175489 = Εἶναι' ἡ Ἑλλάς.
9456789 = Ὄνομα.
9475489 = Πολεμᾶ.
989 = Παράγγελμα.

Γ. ΛΙΑΝΟΣ

Μεταγραμματισμὸς

Πόλις ἀρχαία ξακουστὴ
κι' ἀπὸ τὸν Ὅμηρο γνωστὴ
ἕνα γράμμα της ἂν χάση
ἀριθμὸ μικρὸ θὰ φτιάση.

ΝΙΝΑ ΚΩΤΤΗ

Αἴνιγμα

Ἔχει φύλλα σὰν δενδρὶ
καὶ δενδρὶ δὲν εἶναι
ἔχει ποντικοῦ οὐρὰ
μὰ ποντικὸς δὲν εἶναι.
Τί εἶναι;

ΕΛ. Π. ΡΑΠΤΟΥ

Τρίγωνον

* * * * *
* * * *
* * *
* *
*

1η σειρά: Μία τῶν Δωδεκανήσων, 2α σειρά: Δρόμος, 3η σειρά: Π ο τ α μ ὸ ς τῆς Ρωσίας, 4η σειρά: Ὁ ὁποῖος, 5η σειρά: Σύμφωνον.

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

Α. Γ. ΒΑΤΙΔΗΣ

Τετράγωνον

* * * *
* * * *
* * * *
* * * *

1η σειρά: Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, 2α σειρά: Προσφέρονται εἰς τοὺς ἑορτάζοντας, 3η σειρά: Κατοικίδιον ζῶον, 4η σειρά: Ἐπιστημονικὸν ἐπάγ γ ε λ μ α κυρίως τῶν γυναικῶν.

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

Ν. Α. ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ θυρωρὸς ἔλαβε δραστικὰ μέτρα γιὰ νὰ κόψη μιὰ κακὴ συνήθεια τοῦ κ. Εὐσεβίου.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑΣ

Μολονότι τὰ γεγονότα τὰ προηγηθέντα τῶν ἐχθροπραξιῶν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας εἶναι σχεδὸν γνωστὰ εἰς ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνισμόν, ἐν τούτοις καὶ διὰ τὴν ἐνημερότητα τοῦ περιοδικοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐφημερίδες δὲν φθάνουν εἰς ἀπομεμακρυσμένα ἐκ τοῦ κέντρου χωρία, ὅπου ὅμως ἡ «Νεολαία», ἔχει πλῆθος ἀναγνωστῶν, δημοσιεύομεν εἰς ὀλίγας γραμμὰς τὸ ἱστορικὸν τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου ἐναντίον τῆς πατρίδος μας ἀπὸ μέρους τῆς Ἰταλίας.

Κατὰ τὰς παρασχεθείσας ἐπισήμους πληροφορίας τὴν 3ην μεταμεσονύκτιον τῆς προχθεσινῆς νυκτὸς (Κυριακῆς πρὸς Δευτέραν), ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας κ. Γκράτσι ἀνελθὼν εἰς Κηφισίαν, ἐπεσκέφθη τὸν πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Ι. Μεταξᾶν πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπέδωκεν ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως τῆς Ρώμης διακοίνωσιν, συντεταγμένην εἰς ὕφος τελεσιγραφικόν, ἀναπτύξας αὐτὴν καὶ προφορικῶς.

Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΑΞΙΩΣΙΣ

Διὰ τῆς διακοινώσεως ταύτης ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις προβάλλουσα ὅλως ἀβάσιμον ἰσχυρισμόν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ἤδη θέσει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀγγλίας βάσεις πολεμικάς, ἐζήτει τὴν παραχώρησιν ὅλων τῶν ἐπικαίρων σημείων καὶ βάσεων τῆς Ἑλλάδος, ἵνα χρησιμοποιήσῃ αὐτὰς εἰς τὸν πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Ἰταλία διεξάγει ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ κ. Μεταξᾶς ἀπαντῶν ἐτόνισεν ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀσύστατοι οἱ ἰταλικοὶ ἰσχυρισμοὶ περὶ ἐκχωρήσεως ἀπὸ μέρους τῆς Ἑλλάδος βάσεων πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ὑπεγράμμισε τὴν εἰλικρινῆ στάσιν τῆς πλήρους οὐδετερότητος, ἣν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου ἐξακολουθεῖ κρατοῦσα ἡ Ἑλλάς. Ἐδήλωσε δὲ ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Πρωθυπουργός, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ δεχθῇ τὰς διὰ τῆς διακοινώσεως διατυπουμένας ἀξιώσεις τῆς Ἰταλίας.

Εἰς ἀπάντησιν ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας ἐγνώρισεν εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένος μετὰ λύπης νὰ δηλώσῃ, κατόπιν τῆς μὴ ἀποδοχῆς τῆς διακοινώσεώς του, ὅτι ἀπὸ τῆς 6ης πρωϊνῆς θὰ γίνῃ ἔναρξις τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἐκ μέρους τῆς χώρας του ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Η ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΓΓΛΟΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰταλοῦ διπλωμάτου, ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀνεκοίνωσε τὰ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἰταλικῆς διακοινώσεως καὶ τὰ διαμειφθέντα μετὰ τοῦ κ. Γκράτσι, καθὼς καὶ τὴν ἀπὸ μέρους τῆς Ἑλλάδος ὑπερήφανον ἀπόρριψιν τῶν ἰταλικῶν ἀξιώσεων.

Ἐπηκολούθησε βραχεῖα συνομιλία, μεθ' ἣν ὁ Ἄγγλος πρεσβευτής, κατελθὼν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπηύθυνεν ἀνοικτὸν τηλεγράφημα πρὸς τὸ Φόρεϊν Ὄφφις, ἐκθέτων τὴν δημιουργηθεῖσαν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν. Ὁ κ. Πάλλαιρετ προσέθετεν εἰς τὸ τηλεγράφημά του ὅτι ὁ Ἕλλην Πρωθυπουργὸς τοῦ ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸν ἄνισον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον διεξάγει ἐναντίον τῆς Ἰταλίας, ἐπικαλεῖται τὴν ἐνίσχυσιν παντὸς δυναμένου νὰ τὴν βοηθήσῃ.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ Ἄγγλος πρεσβευτής, κατὰ τὴν συνομιλίαν του μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, διεβεβαίωσεν αὐτὸν ὅτι ἡ παρασχεθεῖσα πρὸ ἔτους πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐγγύησις τῆς Ἀγγλίας περὶ προστασίας καὶ ἀκεραιότητος καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας μας τελεῖ ἐν ἰσχύϊ καὶ δύναται ἡ Ἑλλὰς νὰ ὑπολογίζῃ ἐπ' αὐτῆς.

Ο ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Ληξάσης τῆς μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας συνομιλίας του, ὁ κ. Μεταξᾶς κατῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ μεταβὰς εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τὰ διατρέξαντα. Μεθ' ὃ κατηυθύνθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅπου ἐδέχθη τὸν πρεσβευτὴν τῆς Τουρκίας πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ἕλλην Πρωθυπουργὸς ἐξέθηκε τὰ γεγονότα. νότα.

Κατὰ τὴν συνομιλίαν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ μετὰ τοῦ Τούρκου πρεσβευτοῦ, ὁ τελευταῖος ἐδήλωσεν ὅτι «ἡ τύχη τῆς χώρας του καὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι κοινή».

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Τὴν 5ην πρωϊνὴν συνῆλθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Ἕλλην Πρωθυπουργὸς ἀνεκοίνωσε τὰ τῆς κηρύξεως ἐκ μέρους τῆς Ἰταλίας πολέμου ἐναντίον τῆς χώρας μας, δώσας συνάμα τὰς δεούσας ὁδηγίας εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ὑπουργῶν, διὰ τὴν λῆψιν τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων.

Τὸ Συμβούλιον ἐνέκρινεν ἐπίσης τὰ διατάγματα περὶ κηρύξεως γενικῆς ἐπιστρατεύσεως, πολιτικῆς ἐπιστρατεύσεως καὶ στρατιωτικοῦ νόμου, τὰ ὁποῖα, ἀποσταλέντα εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως» ἐδημοσιεύθησαν ἀμέσως καὶ ἐτοιχοκολλήθησαν εἰς τὰ κεντρικώτερα σημεῖα τῆς πρωτευούσης.

Ὁ κ. Μεταξᾶς ἐδέχθη μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τοὺς διοικητὰς τῶν Τραπεζῶν Ἑλλάδος καὶ Ἐθνικῆς καὶ τοὺς προϊσταμένους τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν, πρὸς οὓς ἔδωκε τὰς δεούσας διαταγάς.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν μελῶν τῆς Ε. Ο. Ν. ἐπὶ τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου

Ἡ κίνησις καὶ αἱ προκηρύξεις

Ἡ 28 Ὀκτωβρίου 1940 δὲν εἶναι χρονολογία ἀπὸ κεῖνες ποὺ χαράζονται στὴ μνήμη τῶν ἀτόμων γιὰ νὰ σβήσουν μιὰ μέρα μαζὶ μ' αὐτά.

Διαδήλωσις ἀδελφῶν μας Δωδεκανησίων μετὰ τὸ ἄγγελμα τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου.

Ἡ 25 Μαρτίου 1821, ἡ 25 Σεπτεμβρίου 1912 καὶ ἡ ἱστορικὴ ἡμέρα τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου ἐναντίον τῶν δολοφόνων τῆς Τήνου καὶ τῶν τυράννων τῆς Δωδεκανήσου εἶναι ἡ φωτεινὴ χρονολογικὴ Τριὰς τῆς νέας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, ποὺ θὰ μείνῃ ἀθάνατος εἰς τοὺς αἰῶνας.

Στὶς 25 Μαρτίου 1821 μᾶς χαμογελάει ἡ Λευτεριά, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1912 ἀγκάλιασε καὶ τ' ἄλλα ἀδέρφια μας τῆς Ἠπείρου, τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῶν νησιῶν τοῦ Ἀρχιπελάγους, τῆς Κρήτης καὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1940 μᾶς κάλεσε μὲ τὸ στόμα τοῦ Βασιλιᾶ μας καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ μας νὰ προστατεύσουμε τὴ ζωὴ

Ὁ λαὸς σύσσωμος ἐκδηλώνει τὸν ἐνθουσιασμόν του διὰ τὴν εἴσοδό μας στὸν πόλεμο.

καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Πατρίδος μας ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴ τῶν δολοφόνων.

Καὶ στὴ φωνὴ τοῦ Βασιλιᾶ καὶ τοῦ

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησις

Ἀρχηγοῦ τρέξανε ἀφήνοντας παιδιὰ καὶ γυναῖκες, μανάδες καὶ ἀδελφές, ἀσπρομάλληδες πατέρες ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς Πατρίδας, ἀπὸ κάθε γωνιά της καὶ τὴν πιὸ μακρινὴ μ' ἕναν ἐνθουσιασμὸ ποὺ προκάλεσε τὸ θαυμασμὸ τῶν ξένων καὶ βροντοφώνησε στὰ πέρατα τοῦ κόσμου ὅτι εἴμαστε ἀντάξιοι ἀπόγονοι τῶν ναυμάχων τῆς Σαλαμῖνος, τῶν Ἀθανάτων τοῦ Μαραθῶνος, ἄξιοι τῆς κληρονομιᾶς τῶν Ἐθνομαρτύρων τοῦ 21 καὶ τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τῶν Ἡρώων τοῦ 1912.

* * *

Ὁ πρωϊνὸς συναγερμὸς τῆς περασμένης Δευτέρας μᾶς τίναξε ἀπὸ τὰ σπίτια μας στοὺς δρόμους πλημμυρισμένους ἀπὸ αἰσθήματα ἐνθουσιασμοῦ γιὰ τὶς καινούργιες θυσίες ποὺ μᾶς ἐζήτησε ἡ Πατρίδα. Μικροὶ καὶ μεγάλοι, γυναῖκες καὶ ἄντρες μὲ τὸ αἴσθημα τῆς Νίκης γερὰ ριζωμένο στὰ στήθεια ποὺ τὰ φούσκωνε ὁ ἐνθουσιασμός, πετάχτηκαν στοὺς δρόμους ἄφοβα, παλληκαρίσια καὶ στ' αὐτιά τους τὸ οὔρλιασμα τῶν σειρήνων ἔφτανε σὰν ἡρωϊκὸ σάλπισμα, σὰν ἐπιτακτικὸ προσκλητήριο πρὸς τὸ καθῆκον καὶ ὅλοι τρέξανε στὶς θέσεις τους. Οἱ ἄνδρες στοὺς στρατῶνες. Οἱ φαλαγγῖτες καὶ οἱ φαλαγγίτισσες, οἱ σκαπανεῖς καὶ οἱ σκαπάνισσες, φορέσανε τὴν τιμημένη τους στολὴ κι' ἀπρόσκλητοι τρέξανε στοὺς ὑποτομεῖς των καὶ στοὺς σχηματισμούς των. Ποιὸς τοὺς φώναξε; Καμμιὰ ἀνθρώπινη φωνή! Μονάχα ἡ φωνὴ τοῦ καθήκοντος.

* * *

Οὔτε στὸ 12 δὲν εἴδαμε τέτοιο ἐνθουσιασμό. Οἱ στρατεύσιμοι γέμισαν τοὺς δρόμους ἀπὸ τὶς ὀκτὼ τὸ πρωΐ, τρέχοντας νὰ παρουσιασθοῦν ὅπου τὰ φύλλα πορείας των τοὺς ὥριζαν. Τὸ φρουραρχεῖον, οἱ σταθμοὶ Λαρίσης καὶ Πελοποννήσου, τὰ συντάγματα τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν, ὁ Ναύσταθμος καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν, εἶχαν πλημμυρίσει μέσα σὲ δυὸ ὧρες.

* * *

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Λαοφίλητος Ἀρχηγὸς ποὺ βγῆκαν ἕναν περίπατο στὴν πόλι ἔγιναν ἀντικείμενα λατρείας καὶ ἀπεριγράπτων ἐκδηλώσεων. Εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας ὁμάδες πολιτῶν περιεκύκλωσαν τὸ αὐτοκίνητον τῶν Δύο Ἀρχηγῶν τοῦ Ἔθνους καὶ ζητοῦσαν νὰ τὸ σηκώσουν στὰ χέρια!

Στὰ μάτια τοῦ Ἄνακτος καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ κύλισαν δυὸ δάκρυα χαρᾶς καὶ συγκινήσεως. Ἡγοῦνται Λαοῦ γιὰ τὸν ὁποῖον δικαιοῦνται νὰ εἶναι ὑπερήφανοι καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ ἔχουν πλήρη πεποίθησιν καὶ ἐμπιστοσύνην.

— Νὰ μᾶς ζήσῃς βασιληᾶ! Μᾶς ξανάχεις στὸ πλευρό σου, ὅπως μᾶς εἶχες τὸ 12 μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα Σου.

— Ζήτω ὁ Μεταξᾶς! Ζήτω ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν μας! Τὸ αὐτοκίνητον προχωρεῖ μὲ δυσκολίαν μεταξὺ τοῦ πλήθους ποὺ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ὀγκοῦται καὶ κατακλύζει τὴν πλατεῖαν.

* * *

Συγκινητικὴ ἦταν ἡ παρέλασις τῶν Δωδεκανησίων τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἀντιαεροπορικὰ πυροβολεῖα κτυποῦσαν τὸν ἐχθρό.

Ἀψηφοῦντες τὸν κίνδυνον καὶ μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν κυανόλευκον ἐφώναζαν:

— Τὴν πατρίδα μας.
— Τὰ νησάκια μας!
— Τὴν λευτεριά μας.

Καὶ ὁ κόσμος ἀψηφῶν καὶ αὐτὸς τὸν κίνδυνον στεκότανε στὰ πεζοδρόμια καὶ τοὺς χειροκροτοῦσε μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια.

Εὐλογημένη ἡ ἡμέρα τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1940. Ξεσήκωσε σύσσωμο τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ τὸν ὁδηγεῖ πρὸς νέα πεπρωμένα, πρὸς νέους ὁρίζοντας.

Τὸ «Πιστεύω» καὶ τὰ συνθήματα τῆς Ε. Ο. Ν.

Τὴν πρωΐαν τῆς κηρύξεως τοῦ Ἑλληνο-Ἰταλικοῦ πολέμου τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι, Σκαπανεῖς καὶ Σκαπάνισσαι, προσέτρεξαν αὐθορμήτως εἰς τὰ κέντρα καὶ τοὺς σχηματισμούς των καὶ ἐκεῖθεν ἔσπευσαν πρὸς τὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν τῆς Ε. Ο. Ν. τῆς ὁποίας τὸ μέγαρον ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε σημαιοστολισθῆ καὶ διακοσμηθῆ πανηγυρικῶς.

Ἡ διέλευσις τῶν μελῶν τῆς ὀργανώσεως διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πρωτευούσης καθ' ὁμάδας, ὁ ἐνθουσιασμός των καὶ αἱ παντοειδεῖς ἐθνικαὶ ἐκδηλώσεις των, ἐπροκάλεσαν ρίγη ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὰς μάζας τῶν πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐχειροκρότουν ἐνθουσιωδῶς τοὺς μέλλοντας ὑπερασπιστὰς τῆς Πατρίδος.

Ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις τῆς Ε. Ο. Ν. διένειμε διὰ τῶν μελῶν της χιλιάδας ἐνθουσιώδους περιεχομένου προκηρύξεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ «Πιστεύω» τῆς ὀργανώσεως ἔχον ὡς ἑξῆς:

«Πιστεύουμε σ' ἕνα Θεὸ Σωτῆρα καὶ σὲ μιὰ Ἑλλάδα μεγάλη, τρισένδοξη, ἰσχυρὴ καὶ ἀκατάβλητη.

Πιστεύουμε σ' ἕνα Βασιλέα, σύμβολο ὑπέρτατο τοῦ Ἔθνους καὶ τῶν ἰδανικῶν μας.

Πιστεύουμε σ' ἕνα θεόπνευστο καὶ θεόπεμπτο Ἀρχηγὸ σωτῆρα καὶ ὁδηγητὴ τοῦ Ἔθνους, δημιουργὸ τῆς τωρινῆς καὶ μελλοντικῆς του ἱστορίας, πατέρα τῆς ἑλληνικῆς νεότητος, καὶ ἀγωνιστὴ μοναδικό, τὸν Ἰωάννη Μεταξᾶ.

Πιστεύουμε σὲ μιὰ λυτρωτικὴ ἰδεολογία, τὴν ἰδεολογία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως τὴν ἐκφράζει ἡ 4η Αὐγούστου.

Πιστεύουμε σὲ μιὰ ἱστορία τριῶν χιλιάδων πεντακοσίων χρόνων, στὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορία, τὴ λαμπρότερη ἱστορία τοῦ κόσμου, ποὔχει ὀνόματα ὑπέροχα, ὑποδειγματικὰ σὲ θυσίες γιὰ τὴν τιμή της τὴν ἐθνική, ὀνόματα σὰν τὸν Μαραθῶνα, τὴ Σαλαμῖνα, τὶς Θερμοπῦλες, τὶς Πλαταιές, τὸν Γρανικό, τὴν Πρέσπα, τὰς Ἡρακλείους Πύλας, τὴ Νάουσα, τὸ Μεσολόγγι, τὸ Ἀρκάδι, τὸ Μπιζάνι, τὴν Κρέσνα καὶ σὲ μιὰ ἀδάμαστη καὶ ἀκατάβλητη Φυλή.

Πιστεύουμε σὲ μιὰ παράδοσι ποὺ μᾶς ἐπιβάλλει νὰ τὴν συνεχίσουμε, σὲ μιὰ παράδοσι ποὺ δημιουργήθηκε καὶ ξεπήδησε μέσα ἀπὸ ἀγῶνες ὑποδειγματικῆς ζωῆς, ὅπως μαρτυροῦν οἱ Μαραθῶνες καὶ οἱ Σαλαμῖνες, τὸ Σοῦλι καὶ ἡ Κιάφα, ἡ Ἀετορράχη καὶ τὸ Ζάλογγο.

Πιστεύουμε σ' ἕνα σύμβολο, τὸν Διπλοῦν Πέλεκυ καὶ σὲ μιὰ δυναμικὴ ἑνότητα, ποὺ σφυρηλατεῖ τὸ μέλλον τῆς Φυλῆς κάτω ἀπ' τὴν πνοὴ καὶ καθοδήγησι τοῦ Ἰωάννη Μεταξᾶ, τὴν Ε. Ο. Ν.

Πιστεύουμε ὅτι ἡ Ἑλλάς, ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ὅπως ξέρει νὰ ζῇ καὶ νὰ ἐργάζεται, ξέρει καὶ νὰ ἀγωνίζεται καὶ νὰ θυσιάζεται, ξέρει νὰ πειθαρχῇ καὶ νὰ λυγίζῃ, καὶ πρὸ πάντων νὰ μὴ λησμονῇ, ξέρει νὰ ἀγαπᾷ, ὅπως ξέρει καὶ νὰ μισῇ.

Πιστεύουμε σὲ μιὰ γαλανόλευκη Σημαία, ποὺ ἀξίζει νὰ σηκωθῇ ὑψηλά, πανύψηλα καὶ σὲ μιὰ ἅγια γῆ φωτοδότρια καὶ ζωοδότρια καὶ ἀκολουθοῦμε ἕναν Ἀρχηγό, τὸν Ἰωάννη Μεταξᾶ».

Ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω δημοσιευθέντος «Πιστεύω» τῆς Ε. Ο. Ν. ἐκυκλοφόρησαν καὶ αἱ κάτωθι προκηρύξεις.

Δὲν μᾶς τρομάζει ὁ ἀγών. Εἴμαστε βέβαιοι γιὰ τὴ νίκη. Ε. Ο. Ν.

Μιὰ εὐχὴ δίνουν οἱ μανάδες, οἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἀδελφὲς στοὺς στρατιῶτες μας, τοὺς ναῦτες καὶ τοὺς ἀεροπόρους: «Ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς»: «Νικηταὶ καὶ τιμημένοι νὰ γυρίσετε». Ε. Ο. Ν.

Δὲν μᾶς τρομάζει τίποτε. Τὸ αἷμα μας τὸ ἡρωϊκὸ θὰ κοκκινίσῃ γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὴ δοξασμένη μας ἑλληνικὴ γῆ. Ε. Ο. Ν.

Μὲ μιὰ ψυχή, μὲ μιὰ θέλησι, μιὰ πίστι, ἐμπρὸς γιὰ τὸν ἀγῶνα καὶ τὴ νίκη. Ε. Ο. Ν.

Ἑνωμένος καὶ πειθαρχημένος ὁ Ἑλληνισμός, ἰσχυρῶς ὡς ποτὲ ἄλλοτε, μὲ ὁδηγοὺς τὸ Βασιλιᾶ του καὶ τὸν Μεταξᾶ του, θὰ βαδίσῃ θριαμβευτικὰ γιὰ τὴ νίκη. Ε. Ο. Ν.

Δὲν μᾶς τρομάζει ἡ δύναμι τοῦ ἀγρίου καταχτητῆ. Ὁ Θεὸς βοηθεῖ τοὺς θαρραλέους. Ε. Ο. Ν.

Δὲν μᾶς τρομάζουν οἱ μηχανές. Ὄχι, γιατὶ ἔχουμε κι' ἐμεῖς τὰ μέσα νὰ τὶς ἀντιμετωπίσουμε. Κυρίως, γιατὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα πάντα νικοῦν. Ἡ συμπάθεια τοῦ πολιτισμένου κόσμου εἶναι μαζί μας. Οἱ ἐπιδρομεῖς καὶ οἱ βάρβαροι εἶναι στιγματισμένοι. Ε. Ο. Ν.

Ἡ στιγμὴ ἔφθασε! Τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος θὰ ἀμυνθῇ καὶ διὰ τὴν γῆν καὶ διὰ τὴν θάλασσάν του καὶ διὰ τὸν οὐρανόν του! Ε. Ο. Ν.

Οἱ γυναῖκες καὶ τὰ κορίτσια τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀναδειχθοῦν ἄξιες ἀπόγονοι τῶν Σπαρτιατισσῶν καὶ Σουλιωτισσῶν. Ε. Ο. Ν.

Δὲν νικοῦν μὲ τὶς μηχανές! Μὲ τὴν ψυχὴ κερδίζεται ἡ νίκη. Ε. Ο. Ν.

Ἄλλοι πολεμοῦν γιὰ νὰ σβύσουν τὴν ἐλευθερία, ἐμεῖς πολεμοῦμε γιὰ τὴν ἐλευθερία. Ε. Ο. Ν.

Θὰ πολεμήσουμε γιὰ τὴν ἐλευθερία ποὺ κερδίσαμε μὲ τὸ αἷμα μας. Ἐμεῖς δὲν ἐλευθερωθήκαμε μὲ νῖκες ξένων ὅπλων. Ε. Ο. Ν.

Ὁ Κ. Ε. Ν. ὁμιλῶν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως ἐν μέσῳ πανζουρλισμοῦ τῶν Φαλαγγιτῶν.

Μία εἰκὼν τῆς φρενίτιδος τοῦ πλήθους καὶ τῆς Ε.Ο.Ν. ἔμπροσθεν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σχηματισμοί Πρωτευούσης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως καὶ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ι. Μεταξᾶς ἀπέστειλε πρὸς τὸν Συνταγματάρχην κ. Κλεάνθην Μπουλαλᾶν τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

«Ἁρμοδίως μοὶ ἀνεφέρθη παρὰ τῆς Ε.Ο.Ν. ὅτι προσεφέρατε ὑπὲρ ταύτης 150 ἀντίτυπα (300 σώματα) τοῦ βιβλίου σας «Ὁ πόλεμος καὶ αἱ ἰδέαι».

Ἡ προσφορά σας αὕτη, ἥτις εὐχαρίστως ἐγένετο ἀποδεκτὴ παρὰ τῆς Ε.Ο.Ν., θὰ γίνη ἀφορμὴ ὥστε οἱ Φαλαγγῖται μας, εἰς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας καὶ τὴν προσπάθειάν μας, διότι οὗτοι θὰ εἶναι οἱ αὐριανοὶ φρουροὶ τῶν ἰδανικῶν τῆς Ἑλληνικῆς μας Πατρίδος, ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τούτων πολλὰ θὰ ἀποκομίσουν καὶ θὰ ὠφεληθοῦν.

Διὰ τὴν προσφοράν σας ταύτην ἐκφράζω τὰς θερμάς μου εὐχαριστίας καὶ τὰ συγχαρητήριά μου.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως καὶ
Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν.
Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ»

Τὸ Σάββατον παιδιὰ τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας, Σκαπανεῖς καὶ Φαλαγγῖται τοῦ 10ου Ὑποτομέως τῆς Ὑποδιοικήσεως Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων Πρωτευούσης περιῆλθον τὰ καταστήματα καὶ τὰς οἰκίας τῆς περιοχῆς τοῦ 10ου Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Ἀθηνῶν καὶ Παγκρατίου καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τοὺς καταστηματάρχας καὶ τὰς οἰκοκυρὰς ὅσα ἄχρηστα χαρτιὰ ἔχουν. Ἡ κατὰ περιοχὰς περισυλλογὴ ἀχρήστου χάρτου ἔχει ἀρχίσει πρὸ καιροῦ, θὰ συνεχισθῇ δὲ κανονικῶς εἰς ὁλόκληρον τὴν πόλιν. Τὸ ἐξ αὐτῆς ἔσοδον διατίθεται ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. διὰ τὰς νυκτερινὰς τῆς Σχολὰς καὶ διὰ τὸ Στρατόπεδόν της.

— Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀρχηγοῦ διὰ τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν εἶχε βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς ὅλους τοὺς Φαλαγγίτας τῆς Ἀττικοβοιωτίας. Παντοῦ ἐγένοντο συγκεντρώσεις εἰς τὰς ὁποίας οἱ Διοικηταὶ τῶν Σχηματισμῶν ἀνέπτυξαν τὸ μέγεθος τῆς σημασίας τοῦ κηρύγματος καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ κάθε Φαλαγγίτην νὰ ἐργασθῇ διὰ τὸν Ἐθνικὸν αὐτὸν σκοπόν.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΘΗΛΕΩΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἔγιναν συγκεντρώσεις εἰς ὅλους τοὺς Ὑποτομεῖς, τὰ δὲ μαθήματα διεξήχθησαν κανονικῶς. Ἐπειδὴ τὰ σχολεῖα λόγῳ τῆς ἀπογραφῆς ἦσαν κλειστά, οἱ Ὑποτομεῖς εἶχον μεγάλην κίνησιν. Ἐπίσης ἤρχισαν αἱ προετοιμασίαι διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 7ης Νοεμβρίου.

— Πολλὲς Φαλαγγίτισσες ἔλαβαν μέρος εἰς τὴν ἀπογραφὴν καὶ εἶναι πολὺ εὐχαριστημένες διότι μπόρεσαν νὰ βοηθήσουν εἰς τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργον.

— Οἱ 9ος καὶ 13ος Ὑποτομεῖς εἶχαν μίαν ὡραίαν ἔμπνευσιν. Νὰ καλέσουν τοὺς κηδεμόνας τῶν Φαλαγγιτισσῶν καὶ τῶν Σκαπανισσῶν καὶ νὰ κανονίσουν τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας συγκεντρώσεων εἰς τοὺς Ὑποτομεῖς.

— Τὰ παιδιὰ τοῦ 18ου Ὑποτομέως κατὰ τὴν συγκέντρωσιν τῆς Κυριακῆς ἔκαμαν μίαν ὡραίαν πορείαν ἕως τὴν Ζωοδόχον Πηγήν, ὅπου παρηκολούθησαν τὴν λειτουργίαν.

— Τὴν Κυριακὴν ὅλοι οἱ Ὑποτομεῖς παρηκολούθησαν ἐν σώματι τὴν λειτουργίαν εἰς τοὺς ναοὺς τῆς περιοχῆς των μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς Λοχίτας καὶ τοὺς βαθμοφόρους των.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα αἱ Ὑποτομεάρχαι, αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ μέλη τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Ὑποδιοικήσεως ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐργασθεῖσαι μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

— Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ 3ου Ὑποτομέως Φαλαγγίτισσαι ἐβοήθησαν τοὺς ἀναλφαβήτους διὰ τὴν καλὴν συμπλήρωσιν τῶν δελτίων των.

—Ἤρχισαν αἱ τακτικαὶ συγκεντρώσεις εἰς τὸ ἐργοστάσιον «Λαῒς», αἵτινες ἐφέτος θὰ γίνωνται κατὰ Πέμπτην.

— Εἰς ὅλους τοὺς Ὑποτομεῖς γίνονται μεγάλαι προετοιμασίαι διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 7ης Νοεμβρίου, ἐπετείου τῆς ἱδρύσεως τῆς Ὀργανώσεώς μας.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΒΟΡΡΑ

Εἰς τὸν 10ον Ὑποτομέα ἤρχισεν ἔρανος, τὰ χρήματα τοῦ ὁποίου θὰ διατεθοῦν διὰ τὴν «Νέαν Ἑλλην».

— Οἱ Ὑποτομεῖς μένουν ὅλην τὴν ἡμέραν ἀνοικτοὶ καὶ τὰ συμβούλια τῶν βαθμοφόρων Φαλαγγιτισσῶν καὶ Σκαπανισσῶν εἶναι συχνότερα.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

— Παρεδόθησαν τὰ μάλλινα, τὰ ὁποῖα ἔπλεξαν αἱ Φαλαγγίτισσαι εἰς τὸ Στρατόπεδον «Ἰωάννης Μεταξᾶς» διὰ τοὺς φρουροὺς τῶν συνόρων μας.

— Ἀνεγνώσθη ἡ Ἡμερησία Διαταγὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ εἰς τὰς συγκεντρώσεις τῶν Ὑποτομέων, αἱ Φαλαγγίτισσαι δὲ καὶ αἱ Σκαπάνισσαι διέκοπτον τὴν ἀνάγνωσιν μὲ χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγάς.

— Αἱ αἴθουσαι καὶ οἱ τόποι συγκεντρώσεως πλημμυρίζουν ἀπὸ Φαλαγγίτισσας καὶ Σκαπανίσσας, ποὺ προσέρχονται μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμόν.

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ΚΟΡΙΝΘΟΣ.— Ἡ Ὑποδιοικήτρια Ε.Ο.Ν. Θηλέων Κορινθίας περιώδευσεν ὅλους τοὺς Σχηματισμοὺς καὶ ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μεθ' ὅλων τῶν στελεχῶν τῆς Ὀργανώσεως τῆς Περιφερείας.

— Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς θὰ λειτουργήσῃ νυκτερινὴ Σχολὴ ἀποφοίτων τοῦ Δημ. Σχολείου. Εἰς τὴν Σχολὴν ἐνεγράφησαν πολλαὶ Φαλαγγίτισσαι ἐξακολουθοῦν δὲ ἀθρόαι ἐγγραφαί.

Τὴν εὐγενῆ ταύτην προσπάθειαν τῆς Ὑποδιοικήσεως εὐχαρίστως θὰ βοηθήσουν, κληθέντες νὰ διδάξουν, πολλοὶ Δημοδιδάσκαλοι καὶ Καθηγηταὶ βαθμοφόροι τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἡ «Ἡμέρα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων» ἑωρτάσθη σεμνῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τῶν Ὑποδιοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων.

Ἐψάλη τροπάριον εἰς τὸ Ἡρῷον τῶν πεσόντων χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ, καὶ κατετέθησαν δάφνινοι στέφανοι ὑπὸ τῶν δύο Διοικήσεων.

Τὸ ἑσπέρας ἐπηκολούθησε δεξίωσις εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Θηλέων τῶν κ. κ. Ἀξιωματικῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

ΠΥΡΓΟΣ.— Ἡ «Ἡμέρα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων» ἑωρτάσθη μετὰ πάσης ἐπισημότητος ὑπὸ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Θηλέων Ἠλείας. Αἱ Φαλαγγίτισσαι παρευρέθησαν εἰς τὴν γενομένην δοξολογίαν καὶ κατέθεσαν στεφάνους εἰς τὰ μνημεῖα τῶν Πεσόντων.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας αἱ Φαλαγγίτισσαι μετὰ τῶν βαθμοφόρων των παρηκολούθησαν τοὺς ποδοσφαιρικοὺς ἀγῶνας τῆς Ε.Ο.Ν., τοὺς ὀργανωθέντας ὑπὲρ τῆς Βασιλικῆς μας Ἀεροπορίας καὶ τῆς «Νέας Ἑλλης».

— Ἱδρύθη καὶ ἤρχισεν εὐδοκίμως λειτουργοῦσα σχολὴ κατωτέρων στελεχῶν, εἰς τὴν ὁποίαν προθύμως προσεφέρθησαν νὰ διδάσκουν εἰδικοὶ ἐκπαιδευταί. Εἰς τὴν Σχολὴν φοιτοῦν δόκιμοι βαθμοφόροι τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων, αἱ ὁποῖαι εἶχον φοιτήσει εἰς τὸ Θερινὸν Στρατόπεδον τῆς Διοικήσεως.

ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ.— Ἡ «Ἡμέρα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων» ἑωρτάσθη ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων Κεφαλληνίας. Μετὰ τὴν δοξολογίαν ἐγένοντο καταθέσεις στεφάνων, ἐπισκέψεις εἰς στρατῶνας καὶ παρελάσεις.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐτελέσθησαν κολυμβητικοὶ ἀγῶνες τῆς Ε.Ο.Ν. μεταξὺ τῶν Σχηματισμῶν Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων ἔχουν ὡς ἑξῆς: 100 μ. ἐλευθέρα, Βαγγελάτος Παναγῆς, Κραναίας. 100 μ. προσθία, Νηφοράτος Λεωνίδας, Κραναίας. 200 μ. ἐλευθέρα, Μπονίκος Διονύσιος, Σάμης. 400 μ. ἐλευθέρα, Κουταβᾶς Παναγῆς, Πάλλης. 50 μ. προσθία, Καππάτου Μαρία, Κραναίας. 50 μ. ἐλευθέρα, Λούζη Ρουμπίνα, Πάλλης.

Κατάθεσις στεφάνου ὑπὸ τῶν Φαλαγγιτισσῶν Μυτιλήνης.

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.— Ὑπὸ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Θηλέων Λέσβου ἑωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς ἡ «Ἡμέρα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων».

Ἀπὸ τῆς 9ης π. μ. τῆς 6ης Ὀκτωβρίου οἱ Σχηματισμοὶ Ε.Ο.Ν. Θηλέων Μυτιλήνης εἶχον παραταχθῆ πρὸ τοῦ ἀγάλματος τῆς «Ἐλευθερίας».

Τὴν 10.30 π. μ. κατετέθη στέφανος ἐκ μέρους τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ ἐπηκολούθησε σιγὴ ἑνὸς λεπτοῦ. Ἔπειτα ἡ μουσικὴ ἐπαιάνισε τὸν Ὕμνον τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον.

Τὴν 11.30 π. μ. αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ αἱ Σκαπάνισσαι μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Διοικήτριάν των ἐπεσκέφθησαν τοὺς στρατῶνας, ὅπου ἔγιναν ἐνθουσιωδῶς δεκταὶ ἀπὸ τοὺς στρατιώτας, ὑπαξιωματικοὺς καὶ ἀξιωματικούς.

— Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς Λέσβου ἐπεθεώρησε πρὸ ἡμερῶν τοὺς Σχηματισμοὺς Μανδαμάδου, Σκαμιᾶς, Κλειοῦς καὶ Κάπης.

— Οἱ Σκαπανεῖς Νίκος καὶ Τάκης Ἀμανίτης προσέφεραν εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. ἕνα πίγκ-πόγκ καὶ 50 τόμους παιδικῶν βιβλίων. Ἐπίσης ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ε.Ο.Ν. Μυτιλήνης ἐπλουτίσθη μὲ 40 νέα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐδώρησαν διάφοροι πολῖται.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.— Ἡ πρώτη Ἐπιτελὴς τῆς Περιφ. Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Θηλέων Ἰωαννίνων ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε πρὸ ἡμερῶν τοὺς Σχηματισμοὺς Θηλέων Βησσάνης, Δελ-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

βινακίου, Πωγωνιανῆς, Δολιανῶν καὶ Λαχανοκάστρου.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὡμίλησε πρὸς τὰς Φαλαγγιτίσσας, συστήσασα ἐργασίαν καὶ πίστιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς 4ης Αὐγούστου. Ἀπὸ παντοῦ ἔμεινεν ἀπολύτως ἱκανοποιημένη ἐκ τῆς συντελουμένης ἐργασίας.

ΠΡΕΒΕΖΑ.— Τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν ἀφίχθησαν ἐνταῦθα αἱ Φαλαγγίτισσαι τῆς 128ης Φάλαγγος Φιλιππιάδος. Τὰς Φαλαγγιτίσσας ὑπεδέχθησαν θερμότατα αἱ συναγωνίστριαί των Πρεβέζης καὶ τὰς ὡδήγησαν εἰς τὰ ἀξιοθέατα μέρη τῆς πόλεως.

Αἱ Φαλαγγίτισσαι Φιλιππιάδος ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν των κατενθουσιασμέναι ἀπὸ τὴν ὡραίαν ἐκδρομήν των.

ΑΡΤΑ.— Ὑπερδιακόσιοι Φαλαγγῖται διετέθησαν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀπογραφῆς στὴν πόλι καὶ τὴν ὕπαιθρο καὶ εἰργάσθησαν μὲ ἀφοσίωσιν καὶ ζῆλον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν της.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰς ὅλους τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Σκαπανεῖς ἀνεπτύχθη ἡ παραβολὴ τοῦ «Σπορέως» ἀπὸ τοὺς βαθμοφόρους καὶ ἐζητήθη ὅπως ὅλοι οἱ νέοι γίνουν κήρυκες τῆς ἐντατικῆς καλλιεργείας τῆς γῆς.

ΛΑΡΙΣΑ.— Συνεχίζεται ἡ συγκομιδὴ τοῦ βάμβακος τοῦ σπαρέντος ὑπὸ Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων. Ὑπολογίζεται ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς ἔχουν συγκεντρωθῆ περὶ τὰς χιλίας ὀκάδας βάμβακος.

—Τὴν Κυριακὴν 6ην Ὀκτωβρίου ἡ ἐνταῦθα Διοίκησις ἑώρτασε μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἐπιβλητικώτατα τὴν «Ἡμέραν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων».

Τὴν 9ην πρωϊνὴν οἱ Σχηματισμοὶ τῆς Ε Ο. Ν. μετέβησαν συντεταγμένοι εἰς τὸν χῶρον «Ἀλκαζάρ», ὅπου εὑρίσκεται τὸ Ἡρῷον

Φαλαγγῖται τοῦ 4ου Λόχου Φλαμπούρου τῆς 169ης Φάλαγγος θερίζοντες.

καὶ κατέθεσαν στέφανον. Εἰς τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐτονίσθη ἡ σημασία τῆς ἑορτῆς καὶ ἐξήρθησαν αἱ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσέφεραν καὶ προσφέρουν αἱ ἔνοπλοι ἐθνικαὶ δυνάμεις εἰς τὴν Χώραν μας.

Μετὰ ταῦτα εἰς τὰ Ἡρῷα καὶ εἰς τὸ 4ον Πεζικὸν Σύνταγμα κατετέθησαν στέφανοι.

Μὲ πολὺν ἐνθουσιασμὸν ἑωρτάσθη ἐπίσης ἡ «Ἡμέρα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων» εἰς τὰς Ὑποδιοικήσεις Βόλου, Ἐλασσῶνος, Φαρσάλων, Τυρνάβου καὶ Βελεστίνου.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.— Εἰς τὸ 1ον Τάγμα τῆς Α 137 Φάλαγγος Ε.Ο.Ν. Θεσσαλονίκης ἐγένετο τὸ ἀπόγευμα τῆς 26ης τρέχ. συγκέντρωσις τῶν Φαλαγγιτῶν καθ' ἣν ὡμίλησεν ὁ Διοικητὴς αὐτοῦ περὶ τοῦ Ἀειμνήστου Στρατηλάτου Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Λόγῳ τοῦ ἐπισήμου τῆς ἡμέρας, ὡς Ἐθνικῆς ἑορτῆς, ἡ Χορῳδία τῆς Φάλαγγος ἔψαλεν ἐθνικὰ ᾄσματα, ἀπηγγέλθησαν ὑπὸ Φαλαγγιτῶν ἐθνικὰ ποιήματα καὶ ἐπηκολούθησαν ἐθνικοὶ χοροί.

Εἰς τὴν συγκέντρωσιν παρέστησαν αἱ ἀρχαὶ τῆς περιφερείας, οἱ πρόκριτοι τοῦ Συνοικισμοῦ Καλαμαριᾶς καὶ πάντες οἱ κάτοικοι.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης, ὅπως καὶ καθ' ἁπάσας τὰς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς, πυκνὰ πλήθη κόσμου πάσης τάξεως παρήλασαν πρὸ τοῦ προτύπου στρατοπέδου τῆς Ε.Ο.Ν., ὅπερ ἱδρύθη πρωτοβουλίᾳ τῆς Περιφ. Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Θεσσαλονίκης εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἐκθέσεως καὶ ἀπεθαύμασαν τὸν τρόπον καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς λειτουργίας του.

Ἰδιαιτέρως προσείλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν μυριάδων ἐπισκεπτῶν ἡ ὑποδειγματικὴ τάξις, τὸ παράστημα καὶ ἐν γένει ἡ αὐστηρὰ πειθαρχία τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν τὴν φρουρὰν τοῦ Στρατοπέδου.

— Ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας Θεσσαλονίκης, οἱ Φαλαγγῖται καὶ Σκαπανεῖς τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀρρένων Θεσσαλονίκης καὶ αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων Θεσσαλονίκης ἑώρτασαν ἐπιβλητικώτατα τὴν μεγάλην Ἐθνικὴν ἑορτὴν τῆς Μακεδονικῆς Πρωτευούσης, τῆς 26ης Ὀκτωβρίου.

ΔΡΑΜΑ.— Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς Ε. Ο.Ν. Δράμας μετέβη εἰς Κάτω Νευροκόπιον καὶ ἐπεθεώρησε τοὺς Σχηματισμοὺς τῆς ἐκεῖ Ὑποδιοικήσεως, κατόπιν δὲ ὡμίλησε πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας βαθμοφόρους.

Ἐπίσης ἐπεθεώρησε τὴν 243ην καὶ 281ην Φάλαγγα.

— Τὴν 5ην Ὀκτωβρίου ἀφίκετο ἐξ Ἀθηνῶν ἀντιπροσωπεία κομίζουσα δῶρα διὰ τοὺς ἀκρίτας τῆς παραμεθορίου.

Τὴν 6ην Ὀκτωβρίου καὶ ὥραν 8ην πρωϊνὴν ἡ ὁμὰς τῶν Ἀθηνῶν μετὰ βαθμοφόρων τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Δράμας ἀνεχώρησε διὰ Κάτω Νευροκόπιον.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐγένετο συγκέντρωσις ἁπάντων τῶν τμημάτων τῆς πόλεώς μας εἰς τὸ Νέον Στάδιον. Πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας ὡμίλησεν ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς διοργανώσεως αὐτοῦ μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου 1936. Μετὰ ταῦτα ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις κατέθεσε στεφάνους εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου καὶ εἰς τὸν ἀνδριάντα τοῦ Μακεδονομάχου. Τὴν 10.30 ἐτελέσθη ἐπίσημος δοξολογία παρουσίᾳ τῶν Θρησκευτικῶν, Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν, ὡς καὶ πολλοῦ κόσμου.

Τὴν 11.30 οἱ Φαλαγγῖται ἐπεσκέφθησαν τὰ συντάγματα Πεζικοῦ καὶ Πυροβολικοῦ καὶ κατέθεσαν στέφανον εἰς τὸ Ἡρῷον τοῦ 26ου Συντάγματος.

ΕΔΕΣΣΑ.— Μὲ ἐξαιρετικὴν μεγαλοπρέπειαν ἑωρτάσθη ὑπὸ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Πέλλης ἡ «Ἡμέρα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων». Παντοῦ ἐγένοντο ὁμιλίαι, δοξολογίαι καὶ κατετέθησαν στέφανοι εἰς τὰ μνημεῖα τῶν Πεσόντων. Ἀντιπροσωπεία τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως ἐπεσκέφθη διάφορα ἀκριτικὰ φυλάκια καὶ διένειμε γλυκίσματα καὶ 500 κυτία σιγαρέττων εἰς τοὺς γενναίους φρουροὺς τῶν συνόρων μας. Ἐπίσης οἱ Φαλαγγῖται ἐπεσκέφθησαν διαφόρους στρατιωτικὰς ἐγκαταστάσεις.

— Τμῆμα τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως ἐπεσκέφθη τὴν Ἔκθεσιν Θεσσαλονίκης. Οἱ Φαλαγγῖται οἱ μετασχόντες τῆς ἐκδρομῆς ἔμειναν κατενθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς ἐκθέσεως καὶ ἰδίως ἀπὸ τὸ περίπτερον τῆς Ε. Ο. Ν.

— Πρὸ ἡμερῶν ἐξερράγη εἰς Ἔδεσσαν πυρκαϊά. Εἰς τὸν τόπον τῆς πυρκαϊᾶς προσέτρεξαν ἀμέσως ὑπὲρ τοὺς 60 Φαλαγγῖται, οἱ ὁποῖοι εἰργάσθησαν μὲ αὐτοθυσίαν διὰ τὴν κατάσβεσιν τοῦ πυρός. Ἡ πρᾶξις αὐτὴ τῆς Νεολαίας ἐνεποίησε βαθυτάτην αἴσθησιν εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς Ἐδέσσης.

ΚΑΤΕΡΙΝΗ.— Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 28ης ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως Κατερίνης ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἅπασα ἡ δύναμις τῆς Ε.Ο.Ν. Πιερίας συμμετέσχεν ἐνθουσιωδῶς εἰς τὸν ἑορτασμόν, ἀποτίουσα φόρον εὐγνωμοσύνης εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀπελευθερωτάς.

Οἱ Φαλαγγῖται καὶ αἱ Φαλαγγίτισσαι κατέθεσαν στεφάνους εἰς τὰ μνημεῖα τῶν πεσόντων.

— ΛΑΓΚΑΔΑΣ.— Πρωτοβουλίᾳ τῶν Λόχων τῆς Ε. Ο. Ν. τῶν χωρίων Εὐαγγελισμὸς καὶ Ἀνάστασις, τῆς περιφερείας Λαγκαδᾶ, ἐκτίσθη εἰς τὸ χωρίον Εὐαγγελισμὸς παρεκκλήσιον, τοῦ ὁποίου τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα.

Τῆς τελετῆς ἐχοροστάτησεν ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης Θεσσαλονίκης κ. Κ. Πλατῆς, παρέστησαν δὲ ὁ Περιφ. Ὑποδιοικητὴς Λαγκαδᾶ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του, οἱ πρόεδροι καὶ τὰ συμβούλια τῶν πέριξ κοινοτήτων καὶ πλῆθος κόσμου. Ἡ φιλαρμονικὴ τοῦ Δήμου Λαγκαδᾶ, ἀποτελουμένη ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ Φαλαγγίτας τοῦ Τάγματος Ε.Ο.Ν. Λαγκαδᾶ, ἐπαιάνισε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑορτῆς διάφορα μουσικὰ τεμάχια.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας παρετέθη γεῦμα ἐκ μέρους τῆς ἑορταζούσης Κοινότητος πρὸς τιμὴν τῶν ξένων, μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁποίου ἐχορεύθησαν ἐθνικοὶ χοροί.

ΣΕΡΡΑΙ.— Ἡ καθιερωθεῖσα ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀρχηγοῦ «Ἡμέρα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων» ἑωρτάσθη εἰς τὴν πόλιν μας ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. μετὰ πάσης μεγαλοπρεπείας.

Τὴν παραμονὴν ἐγένοντο ὁμιλίαι εἰς ἅπαντα τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας παρουσίᾳ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου Ε.Ο.Ν. καὶ των λοιπῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως τμήματα τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων καὶ Θηλέων ἔστεψαν τὸ Ἡρῷον τῆς Μεραρχίας.

Μετὰ τὴν στέψιν τοῦ Ἡρῴου ἐγένετο παρέλασις πρὸ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου, εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέσχε καὶ ἡ ἐξ Ἀθηνῶν ἀφιχθεῖσα ἀντιπροσωπεία τῆς Ε.Ο.Ν. Πρωτευούσης διὰ νὰ μοιράσῃ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς διάφορα δῶρα εἰς τοὺς Ἀκρίτας τῶν συνόρων μας.

Τὴν πρωΐαν τῆς 6ης Ὀκτωβρίου ἐτελέσθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν πανηγυρικὴ Δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν τμήματα Ἀρρένων καὶ Θηλέων τῆς Ε. Ο. Ν. μετέβησαν εἰς τὰ τρία Συντάγματα τῆς πόλεώς μας, γενόμενα ἐνθουσιωδῶς δεκτὰ ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ὁπλιτῶν τῶν Συνταγμάτων, τῶν ὁποίων ἔστεψαν τὰ Ἡρῷα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας εἰς τὴν Λέσχην τῆς Φαλαγγιτίσσης ἐγένετο ἑορτὴ τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων.

ΧΑΝΙΑ.— Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐγένετο συγκέντρωσις ὁλοκλήρου τῆς δυνάμεως τῆς Ε.Ο.Ν. Θηλέων εἰς τὸ Γυμναστήριον τῆς πόλεως. Μετὰ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν ἀναφορὰν ἔγιναν διάφοροι γυμναστικαὶ ἀσκήσεις καὶ ἐπηκολούθησαν παιδιαὶ καὶ ψυχαγωγία καθ' ὁμάδας.

Τὴν ἐπομένην συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ Γυμναστήριον ἡ 248 καὶ 249 Φάλαγγες Θηλέων καὶ ἐν σώματι μετέβησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

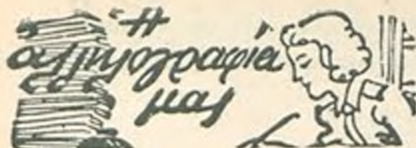
— Ἐξακολουθοῦν τὰ μαθήματα οὐλαμοῦ ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων στελεχῶν τῆς Ὀργανώσεως. Ἐπίσης ἤρχισε λειτουργοῦσα ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ τῆς Περιφ. Διοικήσεως Θηλέων.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.— Ἡ ὁμὰς βόλλεϋ τοῦ Τάγματος Ε.Ο.Ν. Ἀκουμίων συνηντήθη πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν πόλιν μας μὲ τὴν ὁμάδα τῆς Α 255 Φάλαγγος. Κατόπιν ὡραίου ἀγῶνος αἱ ἀντίπαλοι ὁμάδες ἀνεδείχθησαν ἰσόπαλοι.

— Αἱ εἰσφοραὶ ὑπὸ Φαλαγγιτῶν καὶ βαθμοφόρων διὰ τὴν «Νέαν Ἕλλην» συνεχίζονται μὲ τὴν ἰδίαν προθυμίαν.

Ἀπὸ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 6ης Ὀκτωβρίου ὑπὸ τῆς Ε. Ο. Ν. Ρεθύμνης.

Χειρόγραφα καὶ φωτογραφίες δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΝ ΒΟΓΛΗΝ. Δυστυχῶς δὲν ἐγκρίνεται.— ΠΑΝΑΓ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΝ. Οἱ πνευματικὲς ἀσκήσεις σου ἐδόθησαν στὸν ἁρμόδιον συντάκτην. Πολὺ φοβούμεθα ὅτι θὰ σοῦ τὶς ἀπορρίψῃ κι' αὐτὲς ὡς «πολὺ γνωστάς». Καὶ πράγματι ἔτσι εἶναι. Νὰ ἡ πρώτη: «Ἔχω ἕνα βαρελάκι κι' ἔχει δυὸ λογιῶν κρασάκι. Τί εἶναι;» Μὰ ποιὸς δὲν τὸ ξέρει αὐτὸ τὸ αἴνιγμα; Τὸ δεύτερο: «Ἄσπρος κάμπος, μαῦρα βόδια» Γνωστότατο = τὸ βιβλίο. Στεῖλέ μας κάτι δικό σου, πρωτότυπο.— ΠΑΣΧΑΛΗΝ ΚΟΥΒΑΡΙΔΗΝ. Ἀκατάλληλον διὰ τὴν «Νεολαίαν».— ΕΛΛΗΝ ΚΥΡΙΑΚΑΚΗ, Σκαπάνισσαν, Ἡράκλειον Κρήτης. Δημοσιεύομε ἐδῶ τὸ ποιηματάκι σου:

Νάτο τὸ μικρὸ καράβι,
πλέει μέσα στὰ νερὰ
τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης,
ποὔχουν τόση ὀμορφιά.

Νὰ κι' ὁ φάρος ἐκεῖ πέρα
τὸ φωτίζει μὲ χαρὰ
καὶ τοῦ φέγγει καὶ πηγαίνει
στὸ λιμάνι, ποὺ ζητᾷ.

Σὰν θὰ φθάσῃ στὸ λιμάνι
ἀπὸ στόματα πολλά,
θὰ ἀκούσῃ «Καλῶς ἦρθες»
στὰ δικά μας τὰ νερά.

Σοῦ σημειώνομε ἁπλῶς τὰ σφαλματάκια: «Νάτο τὸ» κακόηχο, «τῆς ἑλληνικῆς θαλάσσ(ης)» ἀντιποιητικὸς τύπος, «καὶ τοῦ φέγγει καὶ πηγαίνει», τὸ καὶ δὲν εἶναι αἰτιολογικό, «θὰ-ἀκούσῃ» χασμωδία. Μὴ βιάζεσαι νὰ δημοσιεύῃς τὰ ποιηματάκια ποὺ γράφεις. Διάβαζέ τα στοὺς γονεῖς σου, στ' ἀδέλφια σου — ἂν ἔχῃς — στοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους τοῦ σπιτιοῦ σας. Ἀργότερα, ποὺ θὰ γράψῃς καλύτερα, τὰ δίδεις νὰ δημοσιευθοῦν.— ΕΥΑΓΓΕΛΟΝ ΧΟΝΔΡΟΚΩΣΤΑΝ. Τὸ πεζογράφημα «Ὁ Μπάρμπα-Στάθης» δὲν ἐγκρίνεται, δυστυχῶς. Προσπάθησες νὰ γράψῃς κάτι τραγικὸ καὶ ὅμως ἐπέτυχες τὸ ἀντίθετο. Διάλογος ἀφύσικος, ἀλλὰ καὶ κακογραμμένος: «—Καὶ μήπως εἶμαι ἐγὼ κανένας γιατρὸς ἢ μήπως μοιράζω χρήματα στὸν κόσμο; νὰ φύγῃς γρήγορα κακόμοιρο καὶ κατηραμένο». —Γιατρὸς δὲν εἶσαι, κύριε, ἀλλὰ μπορεῖς λίγα χρήματα νὰ δώσῃς σ' ἐμᾶς τοὺς τρεῖς δυστυχισμένους, τοὺς ὀρφανοὺς νὰ σώσῃς — Λοιπὸν λίγα χρήματα θέλεις καὶ ἐπιμένεις βρωμερὸ κι' ἐγὼ γιὰ χρήματα κλωτσιὲς θὰ σοῦ δανείσω... Πάρε λοιπὸν καὶ πήγαινε στὸ διάβολο!» Αὐτὰ καὶ ἄλλα τέτοια λένε οἱ ἥρωες τοῦ πεζογραφήματός σου. Σοῦ σημειώνομε καὶ τοῦτο: δίνει κανεὶς κλωτσιές, δὲν δανείζει, ἐπειδὴ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ τὶς ξαναπάρῃ πίσω, πρᾶγμα ποὺ — φυσικὰ — κανένας δὲν ἐπιθυμεῖ. Ἀπὸ τὸ ποίημά σου «Ἡ Ὀρφανή».

Σὲ μιὰ γωνιὰ ἀκουμπισμένη,
ἐὰν τὸ βλέμμα σου γυρίσῃς,
μιὰ ὀρφανὴ θὰ ἀπαντήσῃς
μ' ὄψι χλωμὴ καὶ μαραμένη.

Χαρὰ ποτὲ στὸ πρόσωπό της
δὲν ἔχει. Εἶναι σ' αὐτὴν ξένη,
μόν' ἕνα δάκρυ πιὰ τῆς μένει
γιὰ νὰ δροσίζ' τὸ μαγουλό της.

Πρόσεξε τὶς χασμωδίες: γωνιὰ-ἀκουμπισμένη, θὰ-ἀπαντήσῃς. Ὁ 2ος στίχος τῆς 2ας στροφῆς εἶναι ἐλλιπὴς καὶ ὁ 4ος μὲ τὸ «νὰ δροσίζ'» ἀσυγχώρητος. Τὸ «Στὸ χαράκωμα» ἐνῷ εἶναι ἀκέραιο, κάνει τὴν ἐντύπωσι ἀποσπάσματος. Ὁλοκλήρωσέ το καὶ ξαναστεῖλέ το.— Μ. Γ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΝ. Τὸ «Στὸν Πατριάρχην Γερμανὸν» πολὺ μακρύ. Δημοσιεύομε ἐδῶ τὸ «Ἑλλάδα! Ἑλλάδα!»:

— Τί θέλεις ἀγεράκι ἁπαλό,
κι' ὅλο γλυκοὺς σκοποὺς μᾶς ψιθυρίζεις;
Σάν τί τραγούδι δροσερὸ
θὲς νὰ μᾶς πῇς καὶ ἄδικα πασκίζεις;

— Στὴ χώρα ποὺ τραγούδια μουρμουρίζω
καὶ στὸν γλυκό της τὸν γαλάζιο οὐρανό!
Τί φταίω 'γὼ ἂν ἄδικα πασκίζω
σὰν τ' ἄπειρα τὰ κάλλη της δὲν μπαίνουν σὲ σκοπό;

— Β. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Κάτω Ἀλυσσὸν Πατρῶν. Δυστυχῶς ἡ φωτογραφία τοῦ σχηματισμοῦ σας εἶναι πολὺ σκοτεινὴ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῇ.— ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΧΑΒΡΙΔΟΥ. Ὀρεστιάδα. Τὰ ἴδια μὲ τὰ ἀνωτέρω συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ἰδικόν σας σχηματισμόν. Λυπούμεθα διὰ τὴν μὴ δημοσίευσιν μιᾶς τόσον παραστατικῆς φωτογραφίας. — ΝΙΚ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗΝ. Καλό. Θὰ δημοσιευθῇ. — ΦΩΤΗΝ ΘΕΔΩΡΑΤΟΝ. Τὸ ποίημά σου «4 Αὐγούστου 1936» ἔχει ἐλλείψεις. — Θ. ΚΩΣΤΑΒΑΡΑΝ. Ὁ διαγωνισμὸς προκηρύσσεται ἀδιακρίτως. Διὰ τὰ λοιπὰ ἀποταθῆτε στὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν. Πάντως σᾶς ὑπενθυμίζομεν, ὅτι ἔχουν δοθῇ σαφεῖς ὁδηγίαι διὰ τοῦ τύπου. Καὶ δὴ ἐπανειλημμένως.

Πολλαὶ σελίδες τοῦ περιοδικοῦ ἐτυπώθησαν πολὺ πρὶν ἡ ἐκδήλωσῃ ἡ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἰταμὴ καὶ ἄνανδρος ἐπίθεσις τῆς Ἰταλίας. Καθ' ἣν στιγμὴν κλείει καὶ ἡ τελευταία σελίς, οὐδεὶς γνωρίζει ποία θὰ εἶναι ἡ ἐξέλιξις τῶν γεγονότων. Εὐχόμεθα καὶ πιστεύομεν ὅτι ὅταν θὰ κυκλοφορῇ τὸ ἀνὰ χεῖρας τεῦχος τῆς «Νεολαίας» αἱ λόγχαι τῶν Ἑλλήνων θὰ ἔχουν προσθέσει νέας χρυσᾶς σελίδας εἰς τὴν ὑπέροχον πολεμικὴν ἱστορίαν τῆς Πατρίδος.

— ΜΙΧ. ΠΑΝΤΟΥΒΑΚΗΝ. Ἔξυπνο τὸ θέμα τοῦ διηγήματός σου «Τὸ ξύπνημα». Περίμενε νὰ ὡριμάσῃ καλὰ στὸ μυαλό σου καὶ γράψε το ἀπ' ἀρχῆς. Ἄφηνε τὸν χαρακτῆρα τῶν ἡρώων σου νὰ φαίνεται ἀπὸ τὰς πράξεις καὶ τὰ λόγια των. Ἀπόφευγε περιγραφὰς χαρακτήρων ὅπως αὐτή: «Ἴσαμε ποὺ πήγαινε στὸ δημοτικὸ ἦταν παιδί, ποὺ τὄπινες στὸ ποτῆρι. Φρόνιμο, ἐργατικό, τακτικὸ κι' ὅ,τι χάρι θὲς τὴν ἔχει». Λέμε «εἶναι νὰ τὸ πιῇς στὸ ποτῆρι, γιὰ κάτι ποὺ εἶναι ἁπλό, ὡραῖο». Τὸ ἠθικὸ τὸ θαυμάζομε, τὸ ζηλεύομε κλπ. Ὅπως λέμε: —εἶναι τόσο ὄμορφο μωράκι, ποὺ σοὔρχεται νὰ τὸ φᾶς. Ἢ νὰ τὸ πιῇς στὸ ποτῆρι (ὀλιγώτερον ἀνθρωποφαγικαὶ ἐκδηλώσεις). Δὲν λέμε ὅμως ποτὲ «εἶναι τόσο τακτικὸ παιδί, ποὺ σοὔρχεται νὰ τὸ φᾷς». Καὶ ὁ μικρὸς ἥρως τοῦ διηγήματός σου ἦταν φρόνιμος, ἐργατικός, τακτικὸς κλπ. συνεπῶς ὁ κατάλληλος, ὄχι γιὰ φάγωμα ἢ πιώσιμο, ἀλλ' ἄξιος θαυμασμοῦ. Γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ δημοσιογραφικοῦ δελτίου ν' ἀποταθῇς στὸ Ὑφυπουργεῖο Τύπου, ἐπίσης στὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν ὅσον ἀφορᾷ τ' ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ γιὰ τὴ συγγραφὴ θεατρικοῦ ἔργου καὶ διηγήματος. Γιὰ τὸ ποίημά σου τὸ ἀφιερωμένο στὴν Νίκη Περακάκη, σοῦ ἀπαντήσαμε ἤδη. — ΒΑΣ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ. Ὡραιότατο τὸ παραμύθι «Τὸ πάθημα τοῦ ζηλιάρη παπᾶ». Θὰ δημοσιευθῇ ἀφοῦ τὸ ἐπεξεργασθῇ ὁ ἁρμόδιος συντάκτης τῆς σελίδος «ἀπὸ τὰ παραμύθια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ». — ΑΝΔΡΕΑΝ ΚΑΛΟΔΗΜΟΝ. Ἐνδιαφέρουσα ἡ ἔκθεσίς σου «Ἀπὸ τὴν ζωή μου στὸ στρατόπεδον Ἰωάννης Μεταξᾶς». Καλὴ καὶ ἡ ἀναμνηστικὴ φωτογραφία, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ δημοσίευσίς της. Ἐλάβαμε καὶ λαμβάνομε καθημερινῶς πολλάς, ἐκ τῶν ὁποίων δημοσιεύομεν μόνον τὰς ὁμαδικάς. Καὶ ἀπ' αὐτὲς πάλι ἕνα μικρὸν ἀριθμό, ἀνάλογον πρὸς τὸν χῶρον τοῦ περιοδικοῦ. — Σ. Κ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ. Σὲ συγχαίρομε γιὰ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματά σου καὶ τὴν βαθειὰ λύπη ποὺ ἔνοιωσες γιὰ τὸ χαμὸ τῆς «Ἕλλης». Τὸ ποίημά σου «Στὴν ἔνδοξον Ἕλλη» ἔχει δυστυχῶς ἀτέχνους στίχους. Ἰδοὺ ἡ τρίτη στροφή:

Δὲν σ' ἐφοβήθη ἐπροχθὲς κι' ἦτο τρανὸς ὁ πόνος
νὰ σὲ σκοτώσῃ ἕνας δειλὸς κι' ὕπουλος δολοφόνος.
Σὲ κτύπησε καταμεσῆς, στὰ γηραιά σου κύτη,
σὰν τί καράβι ἔνδοξο, σὰν τί νὰ σοῦ ἐζήτει;

Καὶ ἡ τετάρτη:

Ἡ δόξα σου ὅμως ἀξέχαστη θὰ μείνῃ στοὺς αἰῶνες,
γιατὶ ἐφάνηκες τρανὸ στοὺς ἱεροὺς ἀγῶνες.
Καὶ ἐπειδὴ οἱ νίκες σου μᾶς ἄφησαν ἐλπίδες
κι' ἐσὺ θὲ νὰ γραφῇς εἰς τὶς χρυσὲς τῆς ἱστορίας σελίδες.

Μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀρκετὰ καλό, ἂν τὸ ἐπεξεργασθῇς μὲ προσοχὴ καὶ ὑπομονή.—ΙΩΑΝΝΗΝ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΝ. Τὸ ποίημά σου εἶναι τόσο πρόχειρο γραμμένο ὥστε, ἂν θελήσωμε νὰ σημειώσωμε πάνω σ' αὐτὸ μερικὲς παρατηρήσεις, δὲ θὰ ξεύρωμε ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχίσωμε καὶ ποῦ νὰ τελειώσωμε. Στὴν περίπτωσί σου, οὔτε τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. — ΚΩΣΤΑΝ Χ. ΑΘΗΝΑΙΟΝ. Ἡ ἀνταπόκρισίς σου γιὰ τὸν τορπιλλισμὸν τῆς «Ἕλλης» δὲν παρουσιάζει τίποτε τὸ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρον, ποὺ νὰ δικαιολογῇ τὴν δημοσίευσί της. Κρινομένη ὡς σχολικὴ ἔκθεσις εἶναι ἀρίστη. — ΑΝΔΡ. ΚΑΛΙΤΣΗΝ. Καλογραμμένο καὶ σύντομο. Θὰ δημοσιευθῇ εἰκονογραφημένο. ΠΑΝΟΝ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ. Μᾶς γράφεις μεταξὺ τῶν ἄλλων «εἶναι καιρὸς τώρα ποὺ σὲ διαβάζω μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά», ἐν τούτοις μᾶς ἔστειλες τὴ συνεργασία σου γραμμένη στὸ ἴδιο χαρτὶ τῆς ἐπιστολῆς σου καὶ στὶς δυὸ ὄψεις. Σὲ κάθε τεῦχος τονίζουμε: σὲ χωριστὸ χαρτὶ ἡ ἀλληλογραφία ἀπὸ τὴ συνεργασία. — ΕΙΡΗΝΗΝ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, τελειόφοιτον νομικῆς. Συγχαίρομεν. Δημοσιεύομεν ἐδῶ μέρος τῆς ἐπιστολῆς σας· «Ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ τορπιλλισμοῦ τῆς Ἕλλη»:

Καθ' ὃν χρόνον διαπράττεται ἡ ἐγκληματικὴ αὕτη πρᾶξις ἀντιλαμβανόμεθα περισσότερον ἀπὸ ἄλλοτε τὴν ἀνάγκη νὰ παραμένωμε ἀκλόνητοι παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ χαλυβδίνου Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου, τὸν ὁποῖον ἡ Θεία Πρόνοια ἔταξε νὰ διευθύνῃ εἰς τόσον κρισίμους περιστάσεις τὰς τύχας τοῦ Ἔθνους.

Εἰς τὴν σοβαρὰν αὐτὴν καμπήν, ποὺ διερχόμεθα, ἐπιβάλλεται ὅπως προσφέρωμεν ἁπάσας τὰς ὑπηρεσίας μας εἰς τὸν Ἄνδρα, ὅστις μοχθεῖ ἀκατάπαυστα καταβάλλων ὑπερανθρώπους δυνάμεις διὰ τὴν πρόοδον τῆς χώρας.

Εἶναι εὔλογον, ὅτι ὅσον περισσότερον ἐνισχύσωμεν τὸ Ὑψηλὸν ἔργον του, τόσον καλύτερον εἶναι δι' ἡμᾶς, διότι δὲν θὰ δυσκολευθῶμεν νὰ παραδώσωμεν ἰσχυροτέραν τὴν χώραν εἰς τὴν μεταγενεστέραν γενεάν.

Εἶναι κολοσσιαῖον τὸ ἔργον, ποὺ ἐπετέλεσεν ἐντὸς τῆς τετραετίας, ἂν ἀναλογισθῶμεν πόσον ἐξηντλημένην παρέλαβε τὴν χώραν ἐκ τῶν κομ-

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΜΠΟΥΡΛΟΤΙΕΡΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 135)

μπουρλοτιέρη πετοῦσαν ἀστραπές. Τίποτ' ἄλλο. Ἔτσι ἔζησε γιὰ λίγη ὥρα στὴν ἀτμόσφαιρα ἑνὸς ἡμιθέου κι' αὐτὴ μᾶς ζωγραφίζει στὶς ἀναμνήσεις της ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

* * *

Στὴν πρόσοψι τοῦ σπιτιοῦ τοῦ μπουρλοτιέρη ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει ἀκόμη καὶ τώρα ἕνα τεράστιο δωμάτιο μὲ τζάκι στὸν τοῖχο. Δίπλα ἦταν τὸ ὑπνοδωμάτιό του. Στὸ πρῶτο πέρασε τὰ μεταπολεμικὰ χρόνια τῆς ζωῆς του, ποὺ ὡς τὴν ὑστάτη του στιγμὴ στάθηκαν χρήσιμα στὴν Ἑλλάδα. Ὅσοι δὲν ξέρουν, ρίχνουν μιὰ ματιὰ στὸ δωμάτιο ψιθυρίζοντας: «Ἐδῶ κοντὰ στὸ τζάκι πέρνοῦσε τὰ παγωμένα βράδια ὁ γέρος».

Ὅποιος ὅμως ξέρει, θ' ἀναζητήσῃ μιὰ γωνιὰ καὶ κεῖ στὸν τοῖχο θὰ ἰδῇ μερικὰ χαράγματα ποὺ γεμίζουν συγκίνησι τὴν ψυχή. Τὰ χαράγματα αὐτὰ εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ χέρι τοῦ μπουρλοτιέρη καὶ σημαίνουν τὸ καθένα κι' ἕνα χρόνο τῆς ζωῆς του. Ἄλλοι κρατοῦν ἡμερολόγια, ἄλλοι μουρμουρίζουν στενάζοντας: «Πάει κι' αὐτὸς ὁ χρόνος!» Ὁ Κανάρης ἔπαιρνε ἕνα σουγιᾶ καὶ χάραζε μιὰ γραμμὴ στὸν τοῖχο. Ἔχουν τὰ χρόνια καὶ στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔκαναν τὸ καθῆκόν τους καὶ στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ποὺ δὲν ἔκαμαν τίποτα παρὰ στάθηκαν μόνο «ἄχθος ἀρούρης» τὴ σημασία τους. Ἄλλοι τὰ κλαῖν κι' ἄλλοι σκέπτονται πῶς πλησιάζει τὸ μοιραῖο τέλος, ποὺ κλείνει τὸ δικό μας βιβλίο καὶ ἀνοίγει τὸ λογαριασμὸ τῶν ἄλλων.

Τὰ χαράγματα αὐτὰ στὸν τοῖχο καὶ μερικὰ λείψανα ποὺ διατηρεῖ μ' εὐλάβεια ὁ σύζυγος μιᾶς συγγενοῦς τοῦ Κανάρη, εἶναι τὰ μόνα ἐνθύμια τοῦ μπουρλοτιέρη: τὸ κανοκυάλι του, ἕνας ναυτικὸς σουγιᾶς, ἕνας κονδυλοφόρος, ἡ ταμπακιέρα του, τὸ ρολόϊ του, τὰ παράσημά του, μερικὰ γράμματα καὶ φωτογραφίες εἶναι ὅ,τι μένει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ποὺ γεμίζει τὶς σελίδες τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἄψυχοι μάρτυρες τῆς ζωῆς του, ποὺ, ἂν εἶχαν γλῶσσα, πολλὰ θὰ μποροῦσαν νὰ ποῦν.

Λίγο παρακάτω ἀπὸ τὸ σπίτι εἶναι μιὰ ἐκκλησοῦλα, ὅπου συνήθιζε ν' ἀκολουθῇ τὴ λειτουργία ὁ Κανάρης. Τὸ στασίδι του τὸ ἔχουν κλεισμένο μὲ μιὰ ἁλυσίδα. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἔσβησεν ὁ μπουρλοτιέρης, κανεὶς δὲν κάθισε. Ἔτσι ἔπρεπε. Σ' αὐτὸ θὰ πλανιέται πάντα ἡ σκιὰ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἔβαλε κάτι παραπάνω ἀπὸ μιὰ πέτρα στὴν Ἑλληνικὴ ἐλευθερία.

ΧΡ. ΕΜΜ. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗΣ

(Συνέχεια τῆς ἀλληλογραφίας)

ματικῶν ἐρίδων καὶ ἑπομένως ἀνίκανον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πρωταρχικὴν ἀνάγκην, τὴν ἄμυνάν της καὶ πόσον ἰσχυρὰ τὴν κατέστησε.

Κατέχομαι ἀγαπητοί μου φίλοι, ὑπὸ ἀπεράντου εὐδαιμονίας συγχρόνως ὅμως καὶ ὑπὸ εὐλαβείας, διότι θὰ κληθῶμεν νὰ συνεχίσωμεν τὸ ἔργον Του.

Ἕνεκα τούτων δὲν ἀποθαρρυνόμεθα, ἀλλὰ τοὐναντίον εἴπερ ποτὲ ἄλλοτε σταθεροὶ θὰ συνεχίσωμε τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς μας.

ΕΙΡΗΝΗ ΒΛΑΧΟΥ
Τελειόφοιτος Νομικῆς

ΓΙΑΝΝΗΝ ΚΑΣΑΠΑΚΗΝ, Βιάννον Κρήτης. Γιὰ νὰ δημοσιευθῇ πρέπει ν' ἀλλάξῃς τὸν 4ον στίχο τῆς δευτέρας στροφῆς καθὼς καὶ τῆς τρίτης. Πῶς γράφεις τέτοια πράγματα ξέροντας τὸν φιλικὸν δεσμόν μας; — Κ. ΡΟΥΤΣΩΝΗΝ, Θεσσαλονίκην. Τί θέλεις νὰ πῇς μὲ τοὺς στίχους:

κι' οἱ πράξεις Σου οἱ μεγάλες, οἱ τρανὲς
στὶς σειρὲς τῆς Ἱστορίας θὰ ὑμνοῦνε...

Πρόσεξε τὸ δεύτερο στίχο. Εἶναι κακοσυντεταγμένος. Οἱ πνευματικὲς ἀσκήσεις ἐδόθησαν στὸν ἁρμόδιον συντάκτην. Θὰ λάβῃς τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὴν οἰκείαν στήλην.— ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΝ, ἐνταῦθα. Πρῶτα μιὰ διόρθωσι σ' ἕνα ὀρθογραφικὸ λαθάκι, ποὺ τὸ κάνουν πολλοί: Ὄχι «ἐν Ἀθῆναις» μὲ περισπωμένη, ἀλλὰ «Ἐν Ἀθήναις» μὲ ὀξεῖα. Τὸ αι θὰ ἦταν βραχύ, ἂν δὲ εἶχε στὸ τέλος τὸ «ς». Ἄλλοι πάλι κάνουν τὸ συντακτικὸ λάθος: «Ἐν Ἀθῆναι», ἀντὶ «ἐν Ἀθήναις» ποὺ εἶναι τὸ σωστό. Καὶ τώρα στὸ ποίημά σου: Δυστυχῶς δὲν εἶναι γιὰ δημοσίευσι. Ἰδοὺ τὸ δεύτερο τετράστιχο:

Εἶν' μοναχό, πεντάρφανο
καὶ περιφρονημένο
λυώνει, χάνεται, σβύνει
ἀπότιστο καὶ ξεραμένο.

Προσπάθησε νὰ τὸ ἀναγγείλῃς μὲ ρυθμὸ καὶ θὰ ἰδῇς ποῦ θὰ μπλέξῃ ἡ γλῶσσα σου. Καὶ κάτι ἄλλο: Γιατὶ δὲν τὄγραφες ὁ ἴδιος, ἀλλ' ἔβαλες ἄλλον νὰ σοῦ τὸ γράψῃ; Ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ εἶναι γυναικεῖος! Τὸ εἴπαμε: Μᾶς ἐνδιαφέρει ἀκόμη καὶ ὁ γραφικὸς χαρακτῆρας τῶν Σκαπανέων καὶ Σκαπανισσῶν. Ἄλλη φορὰ νὰ μᾶς γράφῃς ἰδιοχείρως, ἀγαπητὲ συναγωνιστὴ Σωτήρη. — ΠΑΝ. Ι. ΣΤΡΑΤΙΚΗΝ. Μᾶς γράφεις: «Γίνεται παρέλασις. Μέσα στοὺς ἄλλους Φαλαγγίτας βαδίζω κι' ἐγὼ ὑπερήφανος καὶ μὲ τεντωμένο τὸ κορμί, ἐπειδὴ συντελῶ εἰς τὴν νέαν ζωὴν τῆς γλυκειᾶς πατρίδος μου. Κι' ἔτσι ὅποιος ἐκτελεῖ κάτι γιὰ τὴν πατρίδα εἶναι ὑπερήφανος καὶ ἀκόμη πιὸ ὑπερήφανος ὅταν ἀνήκῃ στὴν Νεολαία. Σὲ συγχαίρομε. Ὡς πρὸς τὸ ποίημα, περιμένομε ἄλλο καλύτερο. — Σ. ΣΤΑΜΟΝ. Τὸ ποίημά σου «Ὁ πόθος τοῦ Ἕλληνος» ἀρχίζει ὡραῖα ἀλλὰ τελειώνει ἄσχημα. Γράφεις:

Μητέρα μου, στὸν πόλεμο
θὰ πάω νὰ πολεμήσω
καὶ τὴ γλυκειὰ πατρίδα μου
νὰ τὴν ὑπερασπίσω.

Μεσολαβοῦν δύο τετράστιχα καὶ ἀκολουθεῖ τὸ τέταρτο, ποὺ χαντάκωσε ὅλο τὸ ποίημα:

Καλλίτερα, μαννούλα μου,
στῆς θάλασσας τὸν πάτο
παρὰ νὰ ἰδῶ ὑπόδουλο
ἔστω κι' Ἑλλήνων γάτο(!)

Προσπάθησε νὰ ξαναγράψῃς τὸ τετράστιχο αὐτό, χωρὶς ν' ἀναφέρῃς τὸν «τῶν ἑλλήνων γάτον», ποὺ δίδει στὸ πατριωτικὸ ποίημά σου μᾶλλον ὕφος σατυρικό. Τὸ περιμένομε — ΒΑΣ. ΖΑΪΤΙΔΗΝ. Γιὰ νὰ κάμῃς ὁμοιοκαταληξία γράφεις:

Δόξα ἀθάνατη προσμένει
καὶ στολίζει μὲ δαφνῶν(!)
τοὺς πεσόντας ἐν πολέμῳ
τῆς Ἑλλάδος ἡ Ε.Ο.Ν.

Πρῶτα-πρῶτα δὲν στολίζομε τοὺς ἥρωας μὲ δάφνας, ἀλλὰ τοὺς στεφανώνομε. Καὶ στὴν περίπτωσι ὅμως ποὺ στολίζομε κάτι τὸ στολίζομε μὲ δάφνας καὶ ὄχι μὲ δαφνῶν. — Δ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΝ. Γιατὶ δὲν ἀπευθύνεσθε στὸ ἁρμόδιον Γραφεῖον τῆς Δ. Α. Σ.; Θὰ σᾶς δώσουν προθύμως τὶς ζητούμενες πληροφορίες. — Λ. ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΗΝ. Τὸ σημείωμά σου εἶναι γραμμένο σ' ἕνα κουρελόχαρτο! Παντελὴς ἔλλειψις σεβασμοῦ πρὸς τὸ Περιοδικόν. Τὸ ποίημά σου καὶ στὶς δύο ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ, παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας μας συστάσεις νὰ γράφετε μόνον στὴ μιὰν ὄψι. — Δ. ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΝ. Δυστυχῶς τὸ περιοδικὸν δὲν διαθέτει εἰδικὴν ὑπηρεσίαν πληροφοριῶν ἀσχέτων πρὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Ὀργάνωσιν. Ἀποταθῆτε στὴν Διεύθυνσιν τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου. Θὰ σᾶς ἀπαντήσουν σχετικῶς. — ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΝ Γ. ΒΕΚΙΟΥ, Πειραιᾶ. Μᾶς γράφεις: «Τέσσερα χρόνια τώρα διαβάζω μὲ ζῆλο τὴ «Νεολαία». Τακτικὴ ἀναγνώστριά σας δὲν βλέπω τὸν καιρὸ πότε νὰ πάρω στὰ χέρια μου τὸ περιοδικὸ γιὰ νὰ διαβάσω τὶς πολύτιμες σελίδες του». Καὶ παρακάτω ἐρωτᾷς «ἐὰν χρειάζωνται χρήματα» γιὰ δικαίωμα κρίσεως τοῦ ποιήματος, ποὺ μᾶς ἐσωκλείεις! Ἡ ἐρώτησίς σου διαψεύδει τὴν δήλωσί σου. Σοῦ τὸ σημειώνομεν ἁπλῶς γιὰ νὰ ἐπιστήσωμε τὴν προσοχήν σου. Πρέπει πάντοτε νὰ προσέχωμε στὰ ὅσα λέμε καὶ στὰ ὅσα γράφομε. Τὸ ποίημά σου εἶναι γραμμένο καὶ στὶς δύο ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ. Ἐξ ἄλλου ἔχει στίχους σὰν κι' αὐτούς:

καὶ στῆς πατρίδος τὴ φωνή,
ἂς δώσωμε τὰ χέρια
νὰ πολεμήσωμε γεροὶ
στοῦ πόλεμου τ' ἀγέρια (;)

Τί θέλεις νὰ πῇς μὲ τὸν τελευταῖο στίχο; — ΑΘΗΝΑΝ ΓΙΑΛΤΑΝΤΖΙΔΟΥ, Καλλιθέαν. Ἐπιστολὴ καὶ συνεργασία στὸ ἴδιο χαρτὶ καὶ τὸ χειρότερο γραμμένα καὶ στὶς δύο ὄψεις. — ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΛΕΣΤΟΝ. — Θὰ δημοσιευθῇ συντομευμένο κατά τι. — ΣΠ. ΓΟΥΡΜΑΝ. Σὲ συγχαίρομε δι' ὅσα μᾶς γράφεις γιὰ τὸν ἡρωϊκὸ θάνατο τῆς Νίκης Περακάκη καὶ τὸν ἄνανδρο τορπιλλισμὸ τοῦ εὐδρόμου «Ἕλλη». Οἱ πνευματικὲς ἀσκήσεις σου ἐδόθησαν στὸν ἁρμόδιον συντάκτην. Θὰ λάβῃς σχετικὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὴν οἰκείαν στήλην. Μᾶς ζητεῖς νὰ σοῦ στείλωμε «ἕνα βιβλίο μὲ πολέμους» καὶ νὰ μᾶς στείλῃς τὰ λεπτὰ ὅταν τὸ λάβῃς, καθὼς μᾶς γράφεις. Σοῦ συνιστοῦμε νὰ διαβάσῃς τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων, τὴν Ἱστορία τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, τὴν Νεωτέραν Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, βιβλία σχολικά, ποὺ περιέχουν πολλοὺς καὶ διαφόρους πολέμους καὶ εἶναι κατάλληλα γιὰ τὴν ἡλικία σου. Μπορεῖς νὰ τὰ βρῇς πολὺ εὔκολα καὶ στὸ χωριό σου. — ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΣΓΟΥΡΑΝ. Δημοσιεύομε ἐδῶ μιὰ περικοπὴ τῆς ἐπιστολῆς σου στὴν ὁποία μᾶς περιγράφεις πῶς πέρασες στὴν κατασκήνωσι τοῦ Μεγάλου Πεύκου: «Ὁμολογῶ ὅτι ἂν καὶ πρώτη φορὰ ἔλαβον μέρος σὲ μιὰ τέτοια κατασκήνωσι, ἂν κι' εἶμαι γραμμένος ἀπὸ τοὺς πρώτους εἰς τὰς τάξεις τῆς Ε.Ο.Ν., ἔμεινα κατενθουσιασμένος. Καὶ τώρα σκέπτομαι καὶ εὐγνωμονῶ τὸν Ἀρχηγὸν ποὺ μέσα σ' ὅλες τὶς φροντίδες γιὰ μᾶς τὰ παιδιὰ ἐφρόντισε στὶς διακοπὲς καὶ μεῖς ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε ἐξοχὴ μόνοι μας νὰ περνοῦμε ἔστω καὶ λίγες μέρες εὐχάριστα σὲ μιὰ ὁμαδικὴ κατασκήνωσιν. Εἶναι ἡ ἀλήθεια ὅτι στὴν ἀρχὴ ἐπῆγα μὲ δισταγμό, διότι ἐσυλλογιζόμουν ἂν θὰ μοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνταποκριθῶ στὴ ζωή, τὴν ὁποία ἐφήρμοζεν ἡ κατασκήνωσις. Ἀλλὰ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰ πάντα γύρω μοῦ παρουσίασαν μιὰ τέτοια ζωὴ ποὺ μπορῶ νὰ εἰπῶ καλύτερη ἀπὸ ἐκείνη ποὺ περνοῦσα στὸ σπίτι μου. Ἡ κατασκήνωσίς μας ἔμοιαζε μὲ στρατιωτικὸ στρατόπεδον ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἔλειπε οὔτε ἡ σημαία μας, οὔτε τὸ καζάνι μὲ τὸ συσσίτιο, οὔτε ὁ σαλπιγκτὴς γιὰ τὸ προσκλητήριον, ἐγερτήριον, σιωπητήριον κλπ. οὔτε ὁ γιατρὸς καὶ τὸ ἀναρρωτήριον οὔτε καὶ οἱ τιμωρίες. Ἔτσι μέσ' στὴν ψυχήν μου γεννιέται ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς ἀπὸ τώρα μᾶς προετοιμάζει στρατιῶτες πειθαρχημένους καὶ ἀφωσιωμένους εἰς τὴν πατρίδα».

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΦΑΛΑΓΓΙΤΑΣ

Ἀγοράζετε τὰ εἰκονογραφημένα ταχυδρομικὰ δελτάρια τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας.

Φέρουν εἰκόνας ἀπὸ τὸ ἔργον τῆς Ε.Ο.Ν.

Πωλοῦνται εἰς πάντα τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα ἀντὶ δραχμῶν 3 ὁμοῦ μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ γραμματοσήμου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΚΡΙΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΝ Π. ΚΑΝΑΚΗ. Θὰ προτιμούσαμε τὸ ἄρθρο σας νὰ εἶχε περισσότερον πατριωτικὸν παλμὸ καὶ λιγώτερο πολιτικὸ χρῶμα. Ὅπως τὸ εἴπαμε κι' ἄλλες φορές, ἄρθρα πολιτικοῦ περιεχομένου δὲν δημοσιεύουμε παρὰ μόνο τῶν ὑπευθύνων καὶ ἁρμοδίων συντακτῶν τοῦ περιοδικοῦ. — ΝΙΚΟΛ. Σ. ΚΡΗΤΙΚΟΝ. Καλογραμμένη ἡ περιγραφή σας, ἀλλὰ παράκαιρη, ἀφοῦ ἀναφέρεται σὲ γεγονὸς ποὺ ἔγινε... πέρυσι.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΠΝΕΥΜ. ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Β. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΝ. Θὰ δημοσιευθοῦν μερικά. — ΕΛΠ. ΖΑΧΑΡΙΟΥΔΑΚΗ. Τὸ 7×7 ἔχει πολὺ λίγες λέξεις. Τὸ ἄλλο εἶναι καλούτσικο, ἀλλὰ ὄχι δημοσιεύσιμο.— Ι. Κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΝ. Ἐγκρίνονται. — Γ. Κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ. Γιατὶ βάλατε τόσα μαῦρα τετραγωνίδια στὸ ἴδιο μέρος; — Κ. ΚΟΛΙΑΚΟΝ. Δὲν παρουσιάζει ἐνδιαφέρον τὸ δικτυωτόν. — Γ. ΣΤΡΟΥΖΑΝ, Γ. ΚΟΥΛΗΝΤΟΥ (;) Ἀπορρίπτονται. — Γ. Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ, Ν. Ε. ΝΑΖΟΠΟΥΛΟΝ. Γνωστά. — Ν. Α. ΗΛΙΑΔΗΝ. Ἐγκρίνεται. — Π. Γ. ΠΟΛΙΤΗΝ. Νὰ προτιμᾶτε ἁπλᾶ τετράγωνα σταυρόλεξα. Οἱ ἄλλες ἀσκήσεις γνωστές. — Ε. ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ι. ΕΡΜΙΔΗΝ, Ο. ΡΕΝΤΣΟΝ. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ στείλετε καὶ οἱ τρεῖς μαζὺ τὰς ἀσκήσεις σας. Ὁ καθένας μπορεῖ νὰ ὑπογράψῃ τὶς δικές του. — Α. ΜΟΥΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Οἱ λύσεις εἶναι πολλὲς φορὲς δυσκολώτερη δουλειὰ ἀπὸ τὴν σύνθεσι ἀσκήσεων. Συγχαρητήρια γιὰ τὶς ἐπιτυχεῖς λύσεις σας. Πιθανὸν νὰ δημοσιευθοῦν μερικὲς ἀσκήσεις σας. — ΜΑΡ. Κ. ΓΚΙΩΝΗ. Γνωστὸ τὸ αἴνιγμα. Περιμένουμε κάτι πρωτότυπο. — Ι. Α. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΝ. Καλά. Θὰ δημοσιευθοῦν. — Ε. Π. ΡΑΠΤΟΥ. Ἐγκρίνεται ἡ Μαγ. εἰκών. — Α. ΜΟΥΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν. — ΙΩ. ΝΙΦΟΡΟΠΟΥΛΟΝ. Ἀπορρίπτονται. — ΣΤ. Γ. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΝ. Ἐγκρίνονται ἐκτὸς τοῦ κρυπτογραφικοῦ. Δὲν ἔχετε ἀντιληφθῆ τὸν μηχανισμὸν τῆς ἀσκήσεως αὐτῆς. Ἡ πρώτη λέξις — Ξενοφῶν — θὰ ἔπρεπε νὰ γραφῇ ἔτσι: 1 2 3 4 5 6 3, τὸ Ν ποὺ ἐπαναλαμβάνεται, θὰ γραφῇ δύο φορὲς 3 καὶ 3), ἑπομένως τὸ 1 3 7 1 5 4 8 εἶναι κατὰ βάσιν λανθασμένο. — Ρ. ΚΑΠΕΛΛΟΝ. Ἀνεπιτυχεῖς οἱ ἀσκήσεις σας. — Ν. ΚΑΤΑΙΒΑΤΗ. Ἀπορρίπτονται, εἶναι δυνατὸν ἡ κόττα μὲ τὸ τσίμπιμά της νὰ ἔφαγε ὁλόκληρο παπούτσι τοῦ Νίκου; — Α. Ν. ΜΟΣΧΟΝ. Ἐλήφθησαν οἱ νέες ἀσκήσεις σας. Ὁ κ. Μ. Ε. Ματσάκης μᾶς παρεκάλεσε νὰ σᾶς συγχαροῦμε, ὅπως καὶ τὸν ἀδελφό σας, γιὰ τὶς ὡραῖες σας κατασκευές. Τὸ κάνουμε ἀπ' ἐδῶ. — Π. Ι. ΠΑΠΛΑΝ. Ὅλα καλά, ἀλλὰ ἡ λέξις «κακοδικία» δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῇ σὲ σταυρόλεξο τῆς «Νεολαίας», γιατὶ εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστη στοὺς ἀναγνώστας μας. — Α. ΜΟΥΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Ἐγκρίνονται. — Ε. ΣΟΥΛΟΥ. Γνωστὰ τὰ ἀστεῖα, τὰ ἄλλα ἀνεπιτυχῆ. Γράφετε σὲ κανονικοῦ σχήματος χαρτὶ ἄλλη φορά. — Ι. Α. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΝ. Ἐγκρίνονται (ἐκτὸς τοῦ «34» ποὺ εἶναι γνωστὸ) τοῦ σταυρολέξου (ΑΙΣΑΣ). — Σ. Α. Ξ. Τί εἶναι αὐτὰ ποὺ μᾶς στείλατε; Σταυρόλεξα; Ἀλλὰ τότε ποῦ εἶναι τὰ σχήματα καὶ οἱ λύσεις; Ἀκατανόητον. — Δ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΝ. Μπλεχθήκατε σὲ μεγάλες δυσκολίες καὶ δὲν τὰ καταφέρατε. Σόα, ὠφελί, ἄθρα (ἀντὶ σῶα, ὠφελεῖ, ἄρθρα) εἶναι λέξεις ποὺ δὲν μπαίνουν σὲ σταυρόλεξα γιατὶ δὲν ἀρκεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι σημειώνετε ὅτι εἶναι ἀνορθόγραφα. Προτιμᾶτε μικρότερα σταυρόλεξα, εὔκολα σχήματα καὶ κυρίως γνωστὲς καὶ ὀρθογραφημένες λέξεις. — ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΝ — ΒΟΥΛΑΝ — ΧΑΡΙΛΑΟΝ — ΧΡΗΣΤΟΝ — ΒΛΑΧΟΝ. Χαριτωμένο τὸ αἴνιγμα, ἀλλὰ τί ὑπογραφὴ εἶναι αὐτή; — ΒΑΣ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΝ. Κακοὶ οἱ στίχοι τῆς ἀσκήσεως. ΣΠ. ΓΟΥΡΜΟΝ. Θὰ δημοσιευθῇ.— ΡΟΥΤΣΩΝΗΝ. Ἐγκρίνεται τὸ κρυπτογραφικόν. — ΙΩ. ΡΑΛΛΗΝ. Γιατὶ τόσο δύσκολες λέξεις; ΝΗΡΙΟΝ, ΡΩΠΙΖΩ, ΝΗΝΕΜΟΣ, ΤΗΚΕ, ΑΗΜΑ... — Κ. Ν. ΔΟΥΛΓΚΕΡΗΝ. Καὶ σεῖς τὰ ἴδια: ΖΩΓΡΩ, ΙΝΩ κλπ. Ἐγράψαμε ἐπανειλημμένως: λέξεις εὔκολες καὶ κυρίως γνωστὲς στὰ παιδιά. — Σ. ΡΟΥΣ. — Σ. ΚΟΥΚ. Θερμὰ συγχαρητήρια γιὰ τὶς λύσεις. Εἴσθε ἀπὸ τοὺς ἐλαχίστους ποὺ μᾶς ἔστειλαν λύσι τοῦ δυσκόλου παιγνιδιοῦ τοῦ κ. Ματσάκη «Τὰ βώδια». Γ. ΑΣΤΡΟΠΕΛΕΚΗΝ. Εἶναι καλὰ τὰ σχήματά σας, ἀλλὰ θὰ προτιμούσαμε μεγαλύτερους ρόμβους (μὲ 5 καὶ 6 γράμματα ἡ μεσαία λέξις). — Γ. Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΡΗΝ. Ὄχι τὰ σταυρόλεξα (ΕΛΟ, ΗΧΑΙ). Τὸ τρίγωνον καλό. — Δ. Φ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΝ, Τρίπολιν. Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, ἐκτὸς τοῦ σταυρολέξου (ΙΟΙΣ). — Η. Σ. ΝΟΤΑΡΑΝ. Θὰ δημοσιευθοῦν ὡρισμένα. — Α. ΜΟΥΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Καλὴ ἡ πυραμὶς καὶ ὁ ἀστήρ. Οἱ λύσεις σωστές. — Ν. ΝΑΖΟΠΟΥΛΟΝ — Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ. Νὰ προτιμᾶτε εὔκολες λέξεις καὶ ὄχι τέτοιες: ΡΕΑΛ. Ἡ Ἀκροστιχὶς καλή. — ΙΩ. Κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΝ. Ἐγκρίνεται τὸ ἕνα κρυπτογραφικόν.

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

